

7. 10. 237

Handwritten text at the top: *Handwritten text, possibly a library or collection mark.*

Handwritten text in the top left corner: *4 10. 2.*

Handwritten mark on the right side: *5*

DEN ÆLDRE EDDA.

P. T. Mallings Bogtrykkeri.

DEN ÆLDRE EDDA.

SAMLING AF NORRØNE OLDKVAD,

indeholdende

NORDENS ÆLDSTE GUDE- OG HELTE-SAGN.

Ved det akademiske Collegiums Foranstaltning

udgivet

efter de ældste og bedste Haandskrifter, og forsynet
med fuldstændigt Variant-Apparat

af

P. A. Munch,

Professor i Historien ved Universitetet i Christiania.

Ledsaget Forelesnings-Catalogen
for 1ste Halvår 1847.

CHRISTIANIA.

Trykt i P. T. Mallings Officin.

1847.

FORTALE.

Den ældre Edda, hvis Text her forelægges Publikum i en kritisk, efter Originalhaandskrifterne nøiagtigen bearbejdet Udgave, er, som bekendt, en Samling af de Oldkvad om Nordens Gude- og Helle-Sagn, hvis Affattelse er at henhøre til en saa fjærn Tidsalder, at man kan betragte dem som Lærninger af Folkets Urpoesi, og som Hovedkilden til vor Kundskab om Forfædrenes Mythologi. Saaledes betragtedes de og af Forfatteren til den yngre Edda, eller den systematiske Fremstilling af Gudelæren og Skaldekunsten. Han anfører nemlig hyppigt som Berissteder Vers af den ældre Edda; de citeres uden at Forfatterne blive nævnte, medens længere henne i Verket, eller i den saakaldte Skålde, nævngivne Skaldes Vers anføres som Mönstre. „Heraf“, siger P. E. Müller rigtigt i Sagabibliotheket 2 Deel S. 122, „kunne vi slutte, at Forfatteren af den yngre Edda maa have benyttet disse til hans Tid almenbekjendte Sange, uden at have vidst deres Forfatters Navne, da han ellers ei mod sin Sædvanne havde gaaet dem forbi; han maa alligevel have anseet disse anonyme Sange for en bedre Hjemmel, end de Strofer af berømte Skaldes Vers, det ellers havde staaet i hans Magt at anføre. Han maa endog have troet det upassende at anføre nævngivne Skaldes Vers ved Siden af disse. Denne Fremgangsmaade kan alene forklares af at hin Forfatter har anseet disse Sange for at udgjøre en egen Klasse, og høre til de ældste, han kunde citere. Da han nu kjendte mange Vers af Harald Haarfagres Skalde, maa denne med sit Folks poetiske Literatur saa vel bekjendte Forfatter, enten det nu var Snorre Sturlesön eller hans Frænde Olaf, have anseet hine eddiske Sange for at være ældre end Harald Haarfagre eller i det mindste samtidige med denne Konge.“ Saa-vidt Müller. Vi kunne lægge til, at et gammelt Haandskrift af den

ynge Edda udtrykkeligen nævner Snorre som Forfatteren, og da der ei er nogen Grund forhaanden til at fremkomme med nogen Benægtelse mod dette ligefremme Udsagn, kunne vi vel fæste Lid dertil. Vi kunne altsaa anse Snorre som Hjemmelsmand for Oldkvadenes Egt-hed og bevisende Gyldighed.

Som den ældre Eddas Forfatter, eller rettere som den, der har samlet og ordnet Kvadene, ansees almindeligvis Islændingen Sæmund Sigfussön, kaldet hinn fróði 1): den Kyndige, hvorfor ogsaa Samlingens sædvanlige Titel er „Sæmunds Edda“. Sæmund, fød 1054, 1056 eller 1057, hørte til en af Islands mest anseede Ætter, thi han nedstammede i lige Linje fra Harald Hildetand 2). Meget tidligt reiste han udenlands for at samle Kundskaber, og skal endog have været i Rom; idetmindste opholdt han sig en Tidlang i Frankrige eller Franken 3), indtil Jon Agmundssön, der siden blev Biskop i Hole, traf ham paa sin Romreise og fik ham med sig tilbage 1076 4). Sæmund bosatte sig nu paa sin Fædrenegaard Odde i Sönderlandet og lod sig indvie til Prest. Som en af Islands fornemste Hørdinger havde han rig Anledning til at gjøre sine indsamlede Kandskaber frugtbringende for Landet. Han blev tagen paa Raad med ved de vigtigste Anledninger; saaledes nævntes han udtrykkelig som Biskopperne Thorlaks og Ketils Consulent ved Udarbeidelsen af den ældre islandske Christenret 5); han bidrog væsentlig til at Tiendeydelsen vedtoges i Landet 6); han meglede og Forlig mellem Thorgils Oddesön og Haf-lide Maarssön, da det ellers maaske vilde have kommet til Borgerkrig over hele Island 7). Hans Anseelse som Historiker sees bedst af de mange Steder, hvor han anføres som Autoritet; saaledes fortæller Are Frode selv, at han forelagde ham sit Verk til Gjennemsyn, og paaberaaber sig hans Udsagn som Hjemmel for Olaf Tryggvesöns Døds-aar 8); Odd Munk paaberaaber sig ham ligeledes paa to Steder i sin Olaf Tryggvesöns Historie, med det udtrykkelige Tillæg at han var troværdig, og en særdeles viis Mand 9). Ogsaa nævnes han som Hjemmelsmand i 40de Strofe af det Æresdigt til Sönnessönnen Jon

1) Se Landnåma. V. 2, 3. 2) Frakkland, Are Frodes Islendingabók, Cap. 9.

3) Se herom den bezynderlige Fortælling i Biskop Jon Agmundssöns Saga, med-delt i Müllers's Sagabibliothek 1ste Del, S. 322. 4) Den kjøbenh. Udgave af Christenretten 1775, S. 140. 5) Se bl. a. Are Frodes Islendingabók Cap. 10, Sturl. s. Udg. I, S. 203. 6) Sturlungasaga, Udgaven 1ste B. S. 13. 7) Islendingabók Indl., og Cap. 7. 8) Fornmanna Sögur 10de B. S. 276, 289.

Loptson, der er os opbevaret i Flatøbogen og trykt i Fornmanna Sögur 10de B.; her heder det udtrykkeligt, at 10 Konger fra Harald Haarfagre af ere opregnede efter Sæmund Frodes Beretning¹⁾; man skulde saaledes endog formode, at han har skrevet en norsk Kongekrønike. Han døde i en høi Alder, 1133²⁾, efterladende flere Børn, heriblandt Sønnen Lopt, der i sit Egteskab med Kong Magnus Barfods Datter Thora blev Fader til den mægtige og lærde Jon Loptson, Snorre Sturlesons Fosterfader. Disse ere Hovedtrækkene af Sæmunds Liv, forsaavidt man af Sagaernes og Annalernes i det Hele taget meget sparsomme Efterretninger kan lære dem at kjende. Der er intet i disse, der i fjærneste Maade hentyder paa at nogen Samling af Oldkoad er foretagen ved ham. At han kan have, og maaske har foretaget en saadan, er aldeles ikke urimeligt, tværtimod synes den Hentydning til Tydkernes Fortællemaade, der forekommer efter Brynhildarkviða V. 19 (S. 127, b. 3), og den Omstændighed at Frankland (Frakkland) oftere nævnes i de prosaiske Udfyldninger, at vidne om en Forfatter, der havde reist i Tydskland, men det er ogsaa mestendeels kun ifølge denne Rimelighedsgrund, at man tilskriver ham Verket. Thi at Torfæus i sit 60de Aar (omtrent 1696) forsikkrede Arne Magnussøn, at han af sin Fader havde hørt at Tütelen Sæmunds-Edda allerede længe før Biskop Brynjolf Steinssons Tid var almindelig, maa vel kun ansees som et løst og lidet tilforladeligt Udsagn.

Den første, der med Bestemthed nævnte Sæmund som Samler eller Forfatter af Verket, var den nysnærnte Biskop Brynjolf Steinsøn i Skaulholt. Da han nemlig under sine flittige Bestræbelser for at samle gamle Haandskrifter i Aaret 1643 havde opdaget og erhvervet den gamle Membrancodex, som er det eneste, nogenlunde fuldstændige, Haandskrift, man kjender af den ældre Edda, lod han den afskrive paa Pergament, og tilføiede selv som Tütel paa denne Afskrift: Edda Sæmundi multiscii. Denne Afskrift fik siden Torfæus; Originalen blev derimod blandt andre Haandskrifter foræret til Kong Frederik III, og indlemmet i det kongelige Bibliothek, hvor den endnu opbevares. Fra denne Original nedstamme, middelbart eller umiddelbart, alle de Papirafskrifter af samme Indhold, man nu kjender. Som den egentlige Hovedcodex for den ældre Edda maa altsaa denne vigtige, af Biskop Brynjolf opdagede, Oldbog ansees. At der imid-

¹⁾ Fornm. S. 10 B. S. 427.

²⁾ Annales regii i Langebeks Scriptt. rerum dan. 3die Deel S. 53.

lertid ogsaa har været andre samtidige eller ældre Afskrifter, er ei alene i og for sig rimeligt, men bestyrkes derhos af de hyppige Citater i Codices af den yngre Edda, Völsungasaga og Nornagestssaga. Man har ogsaa virkelig et betydeligt Brudstykke af en anden, kun lidet yngre, Codex af den ældre Edda, der tillige indeholder Skálda. Denne, der udgjør Slutningen, findes hel, men af hin er blot Grímnismál, Baldrs draumar, Hymiskviða, den største Deel af Vafþrúðnismál, Harbarðsljóð og Skírnismál samt Begyndelsen af den prosaiske Indledning til Völundarkviða tilbage; hvilket dog er tilstrækkeligt til at vise, at den har omfattet baade de mythiske og de heroiske Kæd. Denne Codex opbevares i den arnamagnæanske Samling i Kjöbenhavn.

Endelig maa det tilføies, at Völuspá ogsaa findes i gammel Pergaments-Afskrift fra omtrent Midten af 14de Aarhundrede i den saakaldte Hauksbók i den arnamagn. Samling, dog ikke ligesom det Øvrige i Bogen skrevet med Lagmanden, Hr. Hauk Erlendssöns egen eller nogen af hans Afskriveres Hænder, men, som det synes, senere tilheftet.

Eddadigtene kunne inddeles i to Hovedklasser, de ren-mythiske, der oplyse den egentlige Gudelære, og de heroiske, der indeholde de ældgamle Helte-Sagn, og nærmest dreie sig om Völsungernes og Niflungernes store Sagnkreds. Til de renmythiske maa man regne dem, som i nærværende Udgave findes først, fra S. 1 til 61, nemlig Völuspá, Hácamál, Vafþrúðnismál, Grímnismál, Alcisismál, Hymiskviða, Ægisdrækka, Hamarsheimt, Harbarðsljóð, Baldrs draumar, og Skírnismál. De heroiske ere Rigsmál, Hyndluljóð, Völundarkviða, de tre Helgakviður, de tre Sigurðarkviður, Fafnismál, Sigrdrifumál, Brynhildarkviða, Helreið Brynhildar, de tre Góðrúnarkviður, Oddrúnargrátr, Atlakviða, Atlamál, Guðrúnarhröt, Hamðismál og Grottasöngur. Af disse staar Rigsmál, en allegorisk Fremstilling af Samsøndsklassernes Oprindelse, isoleret fra de øvrige; Hyndluljóð, der opregner Ottars Forfædre, kommer derved til at indeholde en Slags Oversigt over den hele Heroe-Kreds; de øvrige tilhøre, paa Grottesangen nær, Völsunga-Sagnkredsen, endog Völundarkviða ei undtagen, da den tyske Bearbejdelse af Sagnene vise at Völund og hans Søn Vítig eller Vidrik staar i nøie Berørelse med den Del af Sagnene, der dreie sig om Thjodrek. Grottesangen angaar Frode-Sagnet. Det ligger i Sagens Natur, at de renmythiske Kæd mere end de øvrige egnede sig

til at citeres som Hjemmel i den yngre Edda, der nærmest dreier sig om den egentlige Gudelære. De saaledes citerede ere *Völuspá*, *Hávamál*, *Vaffþrúðnismál*, *Grímnismál*, *Ægisdrékka*, *Skírnismál*, *Hyndluljóð* og *Fafnismál*; i *Skálda*, eller den yngre Eddas anden Del, citeres desuden *Alcissmál*. De øvrige passe bedst til Citat for Helle-Sagaerne, især *Völsungasaga*, der nøie slutter sig til dem; her citeres *Sigurdarkviða II*, *Sigrdrífumál*, *Guðrúnarkviða III* og *Hamðismál*; andre findes ligefrem parafraserede; i *Nornagestssaga*, der og omhandler *Völsungasaga*, citeres *Sigurdarkviða II* og *Helreið Brynhildar*. *Grottasöngur* er hel indført i *Skálda*. Af de her nævnte findes imidlertid i den ovenomtalte *Horedcodex* hverken *Hyndluljóð* eller *Grottasöngur*; ja saavel i den yngre Edda, som i *Völsungasaga* citeres endog flere *Kvæð*, der nu ikke engang kjendes i deres Helhed. Dette er dog vel for en Del kun at tilskrive begge de fornemste Oldbøgers defekte Tilstand, thi i Midten af *Horedcodex* findes en stor Lacune, og den anden kan blot kaldes et Fragment. Hvis ikke *Hyndluljóð* var indført foran i det store islandske *Saga*haandskrift *Flateyjarbók* fra Slutningen af det 14de Aarhundrede, vilde det nu neppe længer være til. *Grottasöngur* har man endog i tidligere Udgaver udeladt af den ældre Edda, men neppe med Grund, thi hvorvel det ei formelig citeres, viser dog *Hyndluljóð*, at *Fróde-Sagnet* med Rette hører hjemme i den heroiske *Cyclus*, ligesom man vel og kan sige, at dets fuldstændige Optagelse i *Skálda* hjemler det ligesaastor Ret til Indlemmelse i den ældre Edda, som et blot Citat, ja maaskee endog større. Egentlig skulde man vel blandt den ældre Eddas *Kvæð* ogsaa optage alle dem, der berøre *Tyrfing-Sagnet*, eller ligge til Grund for *Hervararsaga*, fordi *Hyndluljóðs* 22de og 23de Strofe regner dette med i den store *Cyclus*; men da disse *Kvæð* kun haaves i forskjellige *Brudstykker*, af hvilke man ei kan udbringe noget Helt, gjør man dog nok bedst i at udelade dem.

Et af de skønneste mythiske Digte, *Baldurs draumar*, almindeligvis kaldet *Vegtamskviða*, findes ikke i *Horedcodex*, men i den anden, defekte.

*Rígs*mál findes ikke i nogen af de to *Codices* af den ældre Edda, men kun i den saakaldte wormske *Codex* af den yngre Edda, der opbevares i den arnamagnæanske Samling. Da Digtet dog er gammelt, og fuldkommen bærer Eddadigtenes Karakter, har man ei betænkt sig paa, efter de tidligere Udgiveres Exempel, at optage det i nærelærende Samling.

De tabte Oldkvad, af hælke paa ovennævnte Steder enkelte Brudstykker citeres, ere:

1. Et Kvad, der synes at ligge til Grund for Beretningen om Gylfes Besøg i Aasgaard. Deraf citeres i Sn. Edda Cap. 2 følgende tre Linjer, der lægges i Munden paa Hår (Odin):

ok stattu fram,
meðan þú fregn,
sitja skal sá er segir.

2. Et Kvad om Njörds og Skades Giftermaal, cit. i Sn. Edda Cap. 23. Her beklage Njörd og Skade sig gjensidigen over hinandens Hjem saaledes:

N. Leið erumik fjöll;
varka ek lengi;
nætr einar núa;
úlfa þytr
mér þótti illr vera
hjá söngvi svana.

S. Sofa ek ne mätta
sævar beðjum á
fugls jarmi fyrir;
sá mik vekk,
er af viði kekk,
morgun hverjan már.

3. Heimdallargaldr, cit. i Sn. Edda Cap. 26. Her siger Heimdall:

Nú em ek mæðra mögr,
nú em ek systra sonr.

4. Et Kvad om Freyjas Tjenerinde Gná, cit. i Sn. Edda, Cap. 35. Her spørge Vanerne, der see hende ride i Luften paa sin Hest Hófvarpnir:

Hvat þar flýgr,
hvat þar ferr
eða at lopti liðr?

Og hun svarer:

Ne ek flýg,
þó ek fer
ok at lopti lið
á Hófvarpni,
þeim er Hamkerpir
gat við Garðrófu.

5. Et Kvad om Balders Død, cit. i Sn. Edda, Cap. 49. Her siger den som Gygen þökk forandlede Loke:

þökk mun gráta
þurru tárur
Balds bálfarar;
kyks né dauðs
nautka ek Karls sonar;
haldi Hel því er hefir!

6. Et Kvad om Sigmunds og Sinfjötles Æcentyr hos Siggeir. Heraf citeres i Völsungasaga, Cap. 8, følgende Linjer:

Ristu af magni
mikla hellu
Sigmundr hjörvi
ok Sinfjötli.

7. Et Kvad om Gunnars og Sigurds Frierreise til Brynhild, cit. i Völs. S., Cap. 27, hvor Sigmunds Ridt paa Grane gennem „Vafrlögin“ beskrives saaledes:

Eldr nam at æsask,
en jörð at skjálfa,
ok hár logi
við himin gnæfa,
fär treystisk þar
fylkis rekka
eld at riða
né yfirstiga.

Sigurðr Grana
sverði keyrði;
eldr sloknaði
fyr öðlingi;
logi allr lægðisk
fyr lofgjörunum,
bliku reið,
er Reginn átti.

8. Et Kvad om Gudruns og Brynhilds Trætte, cit. i Völs. S., Cap. 28. Her siger Brynhild:

Sigurðr vá at ormi,
en þat síðan mun
engum fyrnask
meðan öld lifir,
en hlýri þinn
hvárki þorði
eld at riða
né yfirstiga.

Det er vel ogsaa muligt, ja endog sandsynligt, at denne og de under No. 7 anførte Strofer høre til eet Kvad. Rimeligvis kan det samme siges om de følgende, der tilhøre en

9. Sigurðarkviða, cit. i Völs. S., Cap. 29 og 30. Her hedder det om Sigurd, da han havde været tilstede ved Brynhilds og Gudruns Trætte:

Út gekk Sigurðr,
annspjalli frá,
hollvinnr lofða,
ok hnípaði,
svá at ganga nam
gunnarfúsun
sundur of síður
serkr járnofinn.

og siden, om Maaden, hrœppa Gunnar ok Høgne satte Mod i Broderen Guttorm, for at faa ham til at dræbe Sigurd; (Denne Strofe synes forresten at være meget mishandlet):

Svipir viðfiska
töku, sumir
vitnis bræ skifðu,
sumir Guthormi
gáfu gera hold
við munngáti,
ok marga luti
aðra í tyfrum.

De her anførte Brudstykker ere, tilligemed de ovenfor opregnede hele Kvad, Alt, hvad man af Eddadigtene har tilbage i Pergamentsbøger fra ældre Tider. Der gives imidlertid ogsaa en Deel Papirsaufskrifter, hvor man ei alene finder de i Oldbøgerne bevarrede Kvad, og det ofte med væsentlige Afsigelser, men ogsaa Udfyldning af enkelte Udeladelser og tildeels af den store Lacune, hvorhos de desforuden indeholde hele fire Kvad, der hverken findes i Oldbøgerne eller citerede paa noget andet Sted, nemlig Grógald, Fjölsvinnsmál, Hrafnagaldur Óðins, og Sölarljóð. Uagtet det vistnok ikke er umuligt, at flere af disse Papirsaufskrifter kunne stamme fra Originaler, som nu ere tabte, ligesaa vel som der gives Sagaer eller store Stykker af Sagaer, der ei længer findes i gamle Pergamentscodices, men om hvis Egtbed der dog ei kan være mindst: Tvivl; saa kan det dog ikke negtes, at den største Deel af det Andet og Mere, man i Papircodices af Edda forefinder, har et temmeligt mistænkeligt Udseende. Dette gjælder især Grógald og Hrafnagaldur Óðins; Fjölsvinnsmál har vistnok et mere

antikt Præg, men er hartud uforstaaeligt; *Sölarljöd* er et smukt Digt, og synes endog at være meget gammelt, men det er christelig-religiöst, og kan saaledes hverken regnes blandt Eddadigtene, eller i Ælde maale sig med noget af disse, da det jo umuligt kan være ældre end Christendommens Indførelse i Norden. Disse fire Kvad ere derfor i nærværende Udgave udeladte af de egentlige Eddadigtets Række, og kun tilføiede i Anhang. Vi have ligeledes i Texten selv udeladt de store Udfyldninger, som Papirsaufskrifterne indskyde i Baldrs draumar, Str. 2, 3 og 4, og kun anført dem bagved i Noterne; de forekomme os at være en aldeles overflødig Udtæren af Fortællingen, og uforlignelige med den korte og syndige Tone, som ellers hersker i dette smukke Digt. Der ere fremdeles enkelte mindre Udfyldninger, for hvis Egthed man ei kan indestaa, men som man imidlertid ei vovede at udelade af Texten: disse ere dog overalt indsluttede i [], og saaledes let kjendelige. De mistænkeligste af disse Udfyldninger ere de, der supplere den store Læne i Hovedcodex, ved at meddele Slutningen af det afbrudte Sigdrifumål og Begyndelsen af Brynhildarkræda. Man kjendte dem ikke, førend Rask fik dem paa Island i 1814 i to Papirsaufskrifter af Edda; den ene af disse havde tilhørt den lærde Gunnar Pålsson, der ved sit smukke Digt „Gunnarslagr“ noksom har viist, at han forstod at tilegne sig Oldkædenes eiendommelige Tone; det er derfor ei usandsynligt, at han er Forfatter af hine Udfyldninger, der imidlertid passe vel til det Övrige og stemme godt med Völsungasagas Parafrase af de gamle Kvad, der af dens Forfatter ere benyttede.

Den ældre Edda er to Gange forhen bleven fuldstændigen udgivet, nemlig 1) i Köbenhavn, paa det arnamagnæanske Legats Bekostning, med latinsk Oversættelse, kritisk Apparat, Glossarier og mange lærde Anmærkninger, i 3 Dele i Quart, af hvilke første Deel udkom 1787, 2den 1818, og 3die 1828. 2) i Stockholm 1818, Octav. Denne Udgave er bearbejdet af Rask, og befordret til Trykken af Afzelius. De Kvad, der omhandle Völsunga- og Niflunga-Sagnene, ere meget vel udgitne af Grimm, Berlin 1815, og ledsagede med tysk Oversættelse. Desuden ere ogsaa enkelte Kvad, fornemmelig Völuspá, ofte særskilt udgitne; af disse Udgaver fortjene dog ingen anden at nævnes end Resens af 1665 og en Udgave af Völuspá, Vafþrædnuismål, og Ægisdrekkja, bearbejdet af F. G. Bergmann og trykt i Paris 1838. Den er særde-

les omhyggeligen behandlet, og forsynet med mange lærde og oplysende Anmærkninger; dog synes Udgiveren i Orduingen og Rettelsen af *Völuspás* Text at have gjort nogle vel dristige Conjecturer.

Hensigten med den Udgave, som herved forelægges Publikum, er at levere en saædelt muligt rensat og til de Fordringer, Videnskabens nuværende Standpunkt medfører, nogenlunde svarende Text. Jo dybere man i de sidste Tider er trængt ind i vort Oldsprogs og vor Oldlitterats Aand, desto klarere har det viist sig, at de ældste Haandskrifter ogsaa ere de bedste, at man i Regelen faar den bedste og reneste Text ved at holde sig saa nøie til de ældste Haandskrifter af ethvert Værk som muligt, og at de Afrigelser, som findes i de senere Papirshaandskrifter, næsten alle ere ligesaamange Urigtigheder eller Fordreielser. Og dog er der neppe noget Stykke af vor Oldlitteratur, hvorved man i Udgaverne har støiet saameget paa Papirshaandskrifter, som netop ved den ældre Edda. Ved nærværende Udgave er derimod Oldbøgernes Text fulgt saa nøie som muligt og den egentlige Hovedcodex, som den fuldstændigste og i de fleste Kvad den eneste, lagt til Grunden. Da Hensigten ikke er at levere et diplomatarisk nøiagtigt Aftryk af Oldskrifterne selv, men en kritisk Bearbejdelse af deres Text, ere aabenbare Feil bleve rettede, Conjecturer anbragte, og i de Stykker, der forefandtes i begge Oldbøger af den ældre Edda, eller som ere anførte i Snorra-Edda og de orennævnte Heltesagaer, de Læsemaader optagne, som ved Sammenligning mellem Varianterne fandtes at være de bedste; men for alle saadanne Forandringer eller Afrigelser fra Grundtexten er der gjort fuldstændigt Regnskab i de bagved fœiede Noter, hvor tillige de rigtigste Varianter findes anførte. Det Kvad, hvor de fleste Rettelser ere anbragte og hvor det var nødvendigt, at tillade sig de fleste Conjecturer, er *Völuspá*, umiskjendelig det ældste i den hele Samling og derfor mest udsat for i Tidens Løb at forvanskes. Af dette kan man næsten sige at have en tredobbelte Text, for det første den i Hovedcodex selv, for det andet den, som findes vedfœiet Hauksbogen, og for det tredje de hyppige Citater i Snorra-Edda; der er nemlig intet Oldkvad, af hvilke saamange Stropher anføres, som *Völuspá**), og af disse Citater gives der igjen Varianter fra de tre Hovedcodices af den yngre Edda. At *Völuspás* Text i den Skikkelse, hvori Oldbøgerne have opbearet den, dels har

*) Af *Völuspás* 61 Stropher anføres nemlig 3, 5, 9, 10, 13, 22, 29, 30, 32, 33, 45-57, 62, tilsammen 26, altsaa paa 6 nær Haledelen.

mange Huller, der nu ikke længer kunne udfyldes, dels paa flere Steder er bleven interpoleret og Strofernes rette Orden forrykket, har især Petersen godtgjort i sin særdeles interessante Afhandling om Versearten og Ordningen af Völuspå, i *Annaler for nordisk Oldkyndighed* 1840, 41, Side 52—95. Han har der ogsaa leveret fortrinlige Vink med Hensyn til den Fremgangsmaade, der bør antendes ved Textens Bearbejdelse; til disse Vink have vi ikke undladt, her at tage Hensyn, idet vi redigerede Texten saaledes som det efter den nøieste Drøftelse af hvert tvivlsomt Punkt forekom os mest stemmende med sund Sands og den rette Orden. Hvad Retskrivningen angaar, maae vi bemærke, at medens overhovedet — hvad der i en kritisk Textudgave var nödrendigt — en rationel grammatisk Orthographi med Accenter o. s. v. er antændt istedetfor den i Haandskrifterne brugte, der er noget raklende, ere dog de staaende Egenheder i Hovedcodex bibeholdte; saaledes findes overalt, hvor denne ligger til Grunden, ð ogsaa efter l, m, og n, fordi den i saadanne Forbindelser ei har d, men þ, hvilket Tegn den bruger baade for þ og ð; ligeledes ere de Endelser, der i Codex findes med — þ istedetfor det i ældre Haandskrifter sædvanlige — t, gjengivne med ð; overhovedet være det anmærket, at alle Aftigelser fra den strenge theoretiske Retskrivnings-Consequents, som man i Udgaven støder paa, hidrøre fra charakteristiske Egenheder i Codex selv, hvilke man ei troede at burde unddrage Læserens Opmærksomhed. Aftigelserne ere dog saa ubetydelige, at Retskrivningen i det Hele taget kan kaldes normal*).

For at Læseren kan gjøre sig en tydelig Forestilling om de brugte Haandskrifters Udseende og Beskaffenhed, hidsættes her følgende Fortegnelse og Beskrivelse:

1) Hovedcodex, almindeligvis Codex regius kaldet, eller No. 2365 qv. af den ældre Manuskriptsamling i det store kongelige Bibliothek i Kjöbenhavn. Den er skreven med en temmelig antik Haand, sandsynligvis i Begyndelsen af det 14de Aarhundrede. Orthographien, som i det Hele taget er god, vidner om en islandsk Afskriver. De mest iöinefaldende Egenheder ere følgende:

*) Paa ikke saa mange Steder vil det findes, at vor Læsemaade af de forskjellige Texter aldeles afvige fra den, der angives i den store kjöbenhavnske Udgave. Flere af disse Steder ere nærmere paapegede i Noterne; forresten bemærkes her engang for Alle, til Forebyggelse af Tvivl og Misforstaaelse, at alle saadanne Uoverensstemmelser mellem hin Udgave og denne ere at ansee som ligesaa mange Feil i den førstnævnte.

Vokalerne.

- O almindeligen i *Flexions-* og *Afledsændelser* for u, som: vissan, leggiom, timbroðo; dog ofte ogsaa v (d. e. u): geddýna 104b. 3, fyndvz 98b. 23, berginnv 106b. 8, bitvls 118a. 20.
- E sjældn i samme Tilfælde for i, som: manne 17b. 23, veler 19b. 39, einvgedvg 18b. 11; endnu sjældnere æ, som: rifnaþæ 39a. 16, svadæ 122b. 7, æþræ 142b. 13.
- Æ og æ bruges i Fleng, snart e for æ, snart omvendt, som: 1) æc (d. e. ek), æðli (d. e. edli), knæ (d. e. kné); mela (d. e. mæla), evi (d. e. ævi); sjældnere bruges e og æ for æ, som: feþi 51a. 12, Egir 40a. 1, hæft 105b. 39, mætti 17b. 33.
- Œ bruges dels rigtig som Omlyd af ó, dæms, hægrí, grænn, dels hyppigen for æ, som: sær, (d. e. fær), bæði (d. e. bæði), mæztr (d. e. mæztr); sjældnere for ó, som: orl 35b. 22 (Linj. 19 staar nvl), bærdox 113b. 19, ændo 122b. 9, ængan 123a. 10; kæmr staar overalt f. keur.
- Ü betegnes dels ved o dels ved av (sammenslynget), sjældnere ved æ, se ovenfor; undertiden naar denne Lyd er fremkommen ved stærk Omlyd betegnes den ved ey, som: gleyggr, deykkr, seykvæ.

Consonanterne.

- Undertiden forðømmes at fordoble Consonanterne især n, k (c), t, som: manvit 113b. 13, stue 113b. 26, fraclanz 113a. 2, skreytar 136a. 20. Ofte bruges nn for nd, ved Sammenstød af flere Consonanter, som: annsvör (d. e. andsvör), blunnstöfum (d. e. blundstöfum).
- C bruges oftere end k.
- D og þ staa ofte i Enden af Stavelser, hvor i andre Codices bruges d og t; denne Egenhed er bibeholdt i nærværende Udgave, dog saaledes at ð overalt er sat for þ.
- Z bruges 1) for ðs, ds, ts, tns, som: lantz, (d. e. lands), gráz (d. e. gráts), huliz (d. e. huliðs), orz (d. e. orðs), vaz (d. e. vatns); dog er undertiden den foregaaende Consonant desuagtet beholdt, som: harðz 130a. 21. I nærværende Udgave er ðs, ds, ts, nts altid brugt ved Deklinationen; ved Comparisonen og Conjugationen er derimod z beholdt: som: beztr, steuzk (d. e. stendsk), sezk (d. e. setsk), veizt (d. e. veitst); 2) for s efter ll, nn, som: allz, fullz, mannz; 3) for sk (sc) ved den mediale Form af Verberne, dog findes dette ogsaa undertiden i Codex, som: barse 40a. 19, komscat 150a. 23, undertiden betegnet zk (zc), som: sinze 79a. 21, stopvzk 97a. 22, ja endog hvggisz 153a. 10; 4) for ss i Ordet þiassi (d. e. þjassi).

Som en Egenhed ved denne Codex maa ogsaa bemærkes at Prepositionen fyrir forkortes til fyr naar den staa foran det af den styrede Ord; kommer den derimod efter samme, har den sin længre Form, ligesaa, naar den staa absolut. Denne Egenhed er bibeholdt i Udgaven.

Et Facsimile, der der dog i det Hele taget maa kaldes mislykket, og som derfor ikke giver nogen ordentlig Forestilling om Skriftens Charakter, er meddeelt bagved 1ste Deel af den store kjøbenhavnske Udgave. Her meddeles et nøiagtigt Aftryk af 1ste Side:

liodf bið ec allar kindir meiri 7 miNi mango
heimdalar vilðo at ec ualpaß nel fyrr telia þorn
spjoll fura þa e fremst i man. Ec man iotna
ar um bozna þa e forðo mic pðða hoðo. nio man sec hela
nio iupi miot við mpraN f mold neðan. Ar var alda þe
er ym hygði vara sandi ne fer ne sualar nN iouð pNs
eva ne np hið gap var giNvnga eN graf hvgi. Að þvrf
syn biððo v ypðo þr er midgard mpraN scopa. sol scem
suNa a salar steina þa var grvnd groim grpað lauka.
6 ol varp svNan siNi mana hendi iNi hpgri v hið iobyr
sol þ ne niSi hnar hð salu ali stocnoð þ ne viSo kvar
þer staði atto man þ ne vassi hð h meginf alu. þa gen
gengo regin oll arak siola giNheilog god 7 v þ ggitva
not 7 niþið narfa v gæpo morgin heto 7 midian dag vn
ðocn 7 aptan arom at telia. Hitioz æfir a iða uelli þr
e havg 7 hoð ha tumbroðo. aþla lægðo að smiðoþo. tang
scopo 7 tol gædo. Teflðo ivni teif vovo v þei vettergrf
vant a gulli vNs iil. qmo þurfa meýiar amatkar
mioc a iotvn heimð. þa g. r. a. ar. Hvð scylði ðuergu
drotin scopia a hmsf bloði. 7 a blam leGið. þar mot
føgn mpatr v æðim dýga allra eN dvriN aNaR þr man
licon mæg v gædo dvgar a iorðo sem dvriN sagði. Nýi
7 niþi næðri 7 suðri æstri 7 veftri alþiofr dvaliN. þv
aR bavaiR bæmbuR noz an 7 anaR a i mæðvitað. Veogr
7 gandalfr vindalfr þraN þeoc 7 þoziN þrox vitr 7 litr
nar 7 ny raß av hefi ec dýga regin 7 raðfuor rett
u talpa fili kili fundiN. nali. bepta. vil. hanaR sv
oR. þrar hoenboi. þregr 7 lom. arvangr. iari eikmf
cialði. Mal e dýga iðvalmf hði hona kindo i lopa
rf telia. þr e fotto þra salarstæmi arvanga siuitt i
iozo valla. þar v ðrapn 7 ðolg þrafr hár þag spoi
hlevangr. glot. feirv. virvir scaþþ. ai alfr 7 yngvi
eikmfcalði. þialaR 7 þrofra. þiNr 7 giNaR þ mvn vpi

*Bogen indeholder nu 46 Blade, paa hvilke de enkelte Stykker fin-
des i følgende Orden: 1) Völuspá, 2) Hácamál, 3) Vafþrúðnismál,
4) Grímnismál, 5) Skirnismál, 6) Harbarðsljóð, 7) Hymiskviða, 8)
Ægisdrekka, 9) Hamarsheimt, 10) Völundarkviða, 11) Airissmál
12-14) de tre Helgakviður, 15) Sinfjötllok, 16, 17) de to Sigurðar-
kviður, 18) Fafnismál, 19) Stgráfrsumál, 20) Brynhildarkviða, 21)
Guðrúnarkviða I, 22) Sigurðarkviða III, 23) Helreið Brynhildar, 24)
Dráp Niflunga, 25, 26) Guðrúnarkviða II og III, 27) Oddrimargrátr,
28) Atlakviða, 29) Atlamál, 30) Guðrúnarhæð, 31) Hamðismál.
Mellem 34te og 35te Blad falder den store Lacune, veist af hrør-*

mange Blade; derved er Enden af Sigrdrifumål, og Begyndelsen af Brynhildarkviða kommen til at mangle.

2) Den arnamagnæanske Codex eller No. 748 qv. i den arnamagnæanske Haandskriftsamling paa Universitetsbibliotheket i Kjøbenhavn. De 6 første Blade af denne Codex indeholde Kvad af den ældre Edda, Resten er Skálda, der ei vedkommer denne Udgave. Orthographien er islandsk, men meget consequent og god; Skriftrækkenene vidne vel om, at Bogen er noget yngre end Codex regius, men Texten selv synes at hidrøre fra en bedre Original, end den, Afskriveren af Codex regius har fulgt. Det er derfor saameget større Skade, at Størstedelen af Bogen er tabt. Et Facsimile meddeles ogsaa af dette Haandskrift i første Bind af den kjøbenhavnske Udgave, men det er ligesaa slet som det af Cod. regius. Nedenstaaende nøiagtige Aftryk af sidste Side giver tilstrækkeligt Begreb om Bogens Retsskrivning og Udseende:

Ida. Dro diarpliga það raker þóð æzrn æitfán vþ at þoðði hæri knði
 ha þall skaf of hoi of vlf þ knit hœðvr. Hrængalkn hlv æn hplkn þvtr
 þozn hun þozna þoðð oðl fæm þokuz siþ þa þiskr iðn oðestr iotvñ æ þr
 apte rþ i at ár hým ætci mli væiðð þ ræði væððf andðf til. Mvndv of
 vñð æk halft v mik at þv hæf hli hæf til þmar æ. þloðða þæst oðcn
 G æc hloziði gip aþlafni vai mæ æst vþ loppaka mæn mæ ærv j æstkov
 h h i þmar þæstfín iotvñ j hollt riða hv i gægnv. Eñ æn iotvñ æþæfræ
 ði þgri: vanr v þoz sænu kðat mæn ræn þt roa kýni koptlig nœa
 kalk þrju. Eñ hloziði æ at hþndv kð þat læt bsta þistein glori flo
 h sitandi svl ægægnv þarv þo hæm f hým siþ. Vaz þ hli fða flla koN
 þi æstæð mikut æit æ viffi þp v hým f æ hðari kostmodi iotvñ
 kalki hlv. Hð æ knæ hæf ðitun þærðuz all'ia, mægi hæm v kli
 hialmslofn of æn vñfif valr rþnaði. Mæg væit eo mæti m ægi f
 æ æc kalki sæ f knæ rvadit. kl oð v kli knakat eo sægia apte eva
 gi þv æ þlð of hæit. þ æ til kost æf kða mæti vt æ varv þkriol
 þoz þyr lætæði tyfþ hræra stóð at hlv hlv kýr f. Fæð móða þæk.
 æ þremi j ægægnv stóð golf niða æ sal hóf f æ hþf vp hv siþar
 vñ æn æ hælv limg skvill. F længi aðlita nñ apte oðl. f. einv siNi
 þa h æ hýfþ mæ hým æst þolkði f þolþpðaða. Hor h f æf h
 ðv h v standanda væiðð h mællai modgægnv f m j hlvðli
 h alla þp. Þævt lægi að lúga nñ hæp hloziða halþaðð: f var
 skir skækvif skakr æ baNi æN þ hN lævisi loki of oðl. Eñ þ hmyrt
 hæf hlv kæn of þ goðmalvð giger at skila hv æf hlvbva h læn of
 þæc h gallt hœði þgri sin fýr. þt æflvgr kð æf goða j hæði hv
 þanz hým at æn værk hlvæn v fcló ðlca þlða at ægf æit hpa mæti
 vðaði h h i svþiðð. h ætt. ij. svav j eina.ð. j h. f mæðð æt
 h hœðvillða. Bræð v. ij. fýn þña ægf. h æn flaggþr æN
 egill. þði vplvntu. þr skðv j væiððv þyr. þr kðv i vlfðal j gðv

Indholdet er 1) den sidste Halvdeel af *Harbarðsljóð*, 2) *Baldrs draumar*, 3) *Skirnismál*, indtil den 28de Strofe, hvor en *Lacune* begynder. 4) *Vafþrúðnismál* fra 2den Linje af 22de Strofe, 5) *Grimnismál*, 6) *Hymiskviða*, 7) *Völundarkviða*, dog kun de første Linjer af den prosaiske Indledning.

3) Afskriften af *Völuspá* i den saakaldte *Hauksbók* eller No. 544 qv. i den arnamagnæanske Samling. Denne Afskrift er imidlertid, som ovenfor anmærket, ikke med *Hauks* eller hans Afskriveres Hænder, men synes at være noget yngre, og blot tilfældigvis indheftet i Bogen. Orthographien er islandsk, og ret god, men Meget er ulæseligt formodelst Smuds og Slid. Et Aftryk af denne Redaction, dog ei nøiagtigt gjengivende Orthographien, er meddeelt i 3die Bind af den kjøbenhavnske Udgave, S. 195—206*).

4) Afskriften af *Hjndluljóð* i *Flateyjarbók*. Denne er skrevet mellem 1387 og 1395, og da *Hjndluljóð* er noget af det første, maa dette altsaa være skrevet ved 1387.

5) Afskriften af *Grottasöngur*, og Citaterne af andre Kvad i den Codex af den yngre, eller *Snorra-Edda*, der findes paa det store kgl. Bibliothek i Kjøbenhavn, ældre Manuskriptsamling No. 2367 qv. Haanden i og det hele Udseende har meget tilfælles med Codex regius af den ældre Edda. *Grottasöngur* findes ei i nogen anden Pergamentscodex af den yngre Edda. Den prosaiske Indledning er taget af Cod. 748 qv.

6) Afskriften af *Rigmál*, og Citaterne af andre Kvad i Codex Wormianus af den yngre Edda, eller No. 242 qv. i den arnamagnæanske Samling. Denne Afskrift er islandsk, og synes efter Haandens Udseende og Retskrivningen at dømme at være den yngste nu tilværende Pergamentscodex af *Snorra Edda*. *Rigmál* findes kun her.

7) Den paa Bibliotheket i Upsala opbevarede gamle og fortrinlige Codex af den yngre Edda, forsaavidt de forskjellige Citater angaar.

8) Pergamentscodex af *Völsungasaga* m. m. paa det store kgl. Bibliothek i Kjøbenhavn, forsaavidt Citater af enkelte Kvad angaar. Blandt andet findes *Sigrdrifumál* næsten fuldstændigt. Bogen er skrevet paa Island omtrent i Midten af 14de Aarhundrede. Facsimile er

*) Det forstaar sig af sig selv, at Benævnelsen "*Cod. Arnamagnæanus*" eller Signaturen *A* i Anmærkningerne betegner ved *Völuspá* Cod. 541, ved *Vafþrúðnismál*, *Grimnismál*, *Hymiskviða*, *Harbarðsljóð*, *Baldrs draumar* og *Skirnismál* derimod Cod. 748.

meddeelt i *Fornaldar Sögur Norðsrlanda*, 1ste Deel, og i *Rafns Udgave af Krákumál* 1826.

9) 4 Pergamentshaandskrifter, hvoriblandt *Flateyjarbók*, i hvilke *Nornagestssaga* forekommer. Her findes den største Deel af *Sigurðarkviða II*, og hele *Helreið Brynhildar*.

Endelig maa jeg tilføie, at nærværende Udgave ei vilde kunne have været bragt istand, hvis ikke vor lærde Sprogforsker, Hr. C. R. UNGER, velvilligen havde overladt til Benyttelse sine egenhændige, yderst nøiagtige Afskrifter og Collationeringer af de to fornemste Codices, hvilke han under sit Ophold i Kjöbenhavn for saa Aar siden paa det Omhyggeligste gennemgik. Han har ogsaa, fornemmelig under min Fratrærelse paa en Udenlandsreise, besørgt Textens Redaction og Correctur, samt tilføiet Noterne, saaat Udgaven i sin nærværende Skikkelse væsentligen eller for den største Deel kan siges at tilhøre ham. At den desuagtet ikke ogsaa bærer hans Navn, skyldes ene Formen, der byder at ethvert Skrift, der udkommer som Program, udgives af en Universitetslærer alene. — Forresten ville vistnok Alle, der interessere sig for vort Oldsprog og vor Oldlitteratur, være det academiske Collegium taknemmelige, fordi det saa beredvilligen er gaaet ind paa mit Forslag, paa denne Maade, nemlig som Program, at saa en smuk, let haandteerlig, og saavidt mulig correct Udgave af vor Oldlitteraturs største Prydelse og vort ældste og herligste Nationalværk tilveiebragt. Dette er nu i Ordets egentligste Forstand gjort tilgængeligt for det hele Folk. Adgangen til at erholde et Exemplar udleveret til, som sædvanligt ved Programmer, staa aaben for enhver Nordmand, der interesserer sig for Fædrelandets Old-Litteratur. Maatte denne Interesse, der allerede saa öiensynligt er i Begreb med at stige og gribe om sig iblandt os, derved endnu mere vækkes og næres!

P. A. Munch.

V Ö L U S P Á.

1. **H**ljóðs bið ek allar
helgar kindir,
meiri ok minni,
mögu Heimdallar:
vildu at ek Valföðrs
vél framtelja,
fornspjöll fira,
þau er ek fremst um man.

2. Ek man jötna
ár um borna,
þá er forðum
mik fœdda höfðu;
niu man ek heima,
niu íviðjur,
mjötvið mæran
fyr mold neðan.

3. Ár var alda
þar er Ýmir bygði,
vara sandr né sær
né svalar unnir,
jörð fannsk æva
né upphiminn,
gap var ginnunga,
en gras hvergi.

4. Áðr Burs synir
bjóðum um ypðu,
þeir er miðgarð
mæran skópu:

Edda.

sól skein sunnan
á salar steina,
þá var grund gróin
grænum lauki.

5. Sól varp sunnan,
sinni mána,
hendi inni hægri
um himinjóðyr;
sól þat ne vissi
hvar hon sali átti,
máni þat ne vissi
hvat hann megins átti,
stjörnur þat ne vissu
hvar þær staði áttu.

6. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilög goð,
ok um þat gættusk:
nótt ok niðjum
nöfn um gáfu,
morgin hétu
ok miðjan dag,
undorn ok aptan,
árum at telja.

7. Hittusk æsir
á íðavelli,
þeir er hörg ok hof
hátimbruðu,

afls kostuðu,
alls freistuðu,
afla lögðu,
auð suiduðu,
tangir skópu
ok tól görðu.

8. Teflðu i túni,
teitir váru,
var þeim vettugis
vant or gulli,
unz þrjár kvámu
þursa meyjar,
ámáttar mjök,
or jötunheimum.

9. Þá géngu regin öll
á rökstóla,
ginnheilög goð,
ok um þat gættusk,
hverr skyldi dverga
dróttir skepja
or brimi blóðgu
ok or blám leggjum.

10. Þar var Mótsognir
mæztr um orðinn
dverga allra,
en Durinn annarr;
þar mannlikun
mörg um görðusk,
dvergar or jörðu,
sem Durinn sagði.

11. Nýi ok Niði,
Norðri ok Suðri,
Austri ok Vestri,
Alþjófr, Dvalinn,
Nár ok Náinn,
Nípingr, Dáinn,
Bivörr, Bavörr,
Bömburr, Nori,
Ánn ok Ánarr,
Ái, Mjödvitnir.

12. Veigr ok Gandálfr,
Vindálfr, Þráinn,
Þekkr ok Þorinn,
Þór, Vitr ok Littr,
Nár ok Nýráðr,
nú hefi ek dverga,
Reginn ok Ráðsviðr,
rétt um talða.

13. Fili, Kili,
Fundinn, Nali,
Hepti, Vili,
Hlanarr, Sviorr,
Billigr, Bruni,
Bildr, Búri,
Frár, Hornbori,
Frægr ok Lóni,
Aurvangr, Jari,
Eikinskjaldi.

14. Mál er dverga
i Dvalins liði
ljóna kindum
til Lofars telja,
þeir er sóttu
frá salar steini
aurvanga sjöt
til Jöruvalla.

15. Þar var Draupnir
ok Dölgþrasir,
Hár, Hlaugspori,
Hlaevangr, Glói,
Skirvir, Virvir,
Skafíðr, Ái,
Álfr ok Yngvi,
Eikinskjaldi.

16. Fjalarr ok Frosti,
Finnr ok Ginnarr,
[Heri, Höggstari
Hljóðólfr, Móinn;]
þat mun uppi,
meðan öld lifir,

langniðja tal
Lofars hafat.

* * *

17. Unz þrir kvámu
or því liði
öflgir ok ástgir
æsir at húsi,
fundu á landi
litt megandi
Ask ok Emblu,
orlöglausa.

18. Önd þau ne áttu,
óð þau ne höfðu,
lá nó læti
né litu góða:
önd gaf Óðinn,
óð gaf Hœnir,
lá gaf Loðurr
ok litu góða.

* * *

19. Ask veit ek standa,
heitir Yggdrasill,
hár baðmr ausinn
hvíta auri:
þaðan koma döggar,
þær i dala falla,
stendr æ yfir grænn
Urðar brunn.

20. Þaðan koma meyjar
margs vitandi
þrjár or þeim sæ
er und þolli stendr:
Urð hétu eina,
aðra Verðandi,
skáru á skiði
Skuld ena þriðju:
þær lög lögðu,
þær lif kuru
alda börnum,
orlög seggja.

21. Ein sat hon úti,
þá er inn aldni kom
yggjungr ása
ok i augu leit:

22. Hvers fregnit mik?
hvi freistið min?
alt veit ek, Óðinn!
hvar þú auga falt þitt:
í enum mæra
Mimis brunni;
drekkr mjöd Mimir
morgin hverjan
af veði valföðrs.
Vituð ér enn eða hvað?

23. Valði henni herföðr
hringa ok men,
fésþjöll spaklig
ok spáganda;
sá hon vitt ok um vitt
of veröld hverja.

24. Sá hon valkyrjur
vitt um komnar,
görvar at riða
til Goðþjóðar:
Skuld hélt skildi,
en Skögunn,
Gunnr, Hildr, Göndul,
ok Geirskögun.

25. Þat man hon fólkvig
fyrst i heimi
er Gullveig
geirum studdu,
ok i höll Hærs
hana brendu:
þrygvar brendu
þrygvar borna,
opt, ósjaldan,
þó hon enn lifir.

26. Heiði hana hétu,
hvars til húsa kom,

völu velsþá,
vitti hon ganda,
seið hon kunni,
seið hon leikinn,
æ var hon angan
illrar þjóðar.

27. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilög goð,
ok um þat gættusk,
hvárt skyldu æsir
afræð gjalda,
eða skyldu goðin öll
gildi eiga.

28. Brotinn var borðveggr
borgar ása,
knáttu vanir vígspá
völlu sporna.
Fleygði Óðinn
ok i fólk um skaut,
þat var enn fólkvig
fyrst i heimi.

29. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilög goð,
ok um þat gættusk,
hverir hefði lopt alt
lævi blandit,
eða ætt jötuns
Óðs mey gefna.

30. Þórr einn þar var
þrunginn móði,
hann sjaldan sitr
er hann slíkt um fregn:
á gængusk eiðar,
orð ok særi,
mál öll meginlig
er á meðal fóru.

31. Veit hon Heimdallar
hljóð um fölgit
undir heiðvönnum
helgum baðmi,
á sér hon ausask
aurgum fossi
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hvat?

32. Austr sat hin aldna
i Járnavíði
ok sæddi þar
Fenris kindir;
verðr af þeim öllum
einna nökkurr
tungls tjúgari
i trölls hami.

33. Fyllisk fjörvi
feigra manna,
rýðr ragna sjöt
rauðum dreyra:
svart var þá sólskin
of sumur eptir,
veðr öll válynd.

34. Sat þar á haugi
ok sló hörpu
gýgjar hirðir,
glæðr Egðir:
gól um hánnum
i gaglviði
fagrrauðr hani,
sá er Fjalarr heitir.

35. Gól um ásum
Gullinkambi,
sá vegr hölða
at herjaðrs:
en annarr gelr
fyr jörð neðan
sótrauðr hani

at sölum Heljar.

* * *

36. Ek sá Baldri,
blóðgum tivor,
Óðins barni,
orlög fólgin.
Stóð um vaxinn,
völlum hæri,
mjör ok mjök fagr
mistilteinn.

37. Varð af þeim meiði,
er mér sýndisk,
harinflaug hættlig,
Höðr nam skjóta.
en Frigg um grét
í Fensölum
vá Valhallar.

Vituð ér enn eða hvat?

38. Hapt sá hon liggja
undir hvera lundí,
lægjarnliki
Loka áþekkkjan.
Þar sitr Sigyn
þeygi um sinum
ver vel glýjud.

Vituð ér enn eða hvat?

39. Þá kná Vala
vigbönd snúa,
heldr um harðgör
höpt or þörmum.

* * *

40. Á fellr austan
um eitrdala
saurum ok sverðum,
Slíðr heitir sú.

41. Stóð fyr norðan
á Niðafjöllum
salr or gulli
Sindra ættar;
en annarr stóð

á Ókólni,
bjórsalr jötuns,
en sá Brimir heitir.

42. Sal sá hon standa
sölu fjarri
Náströndu á,
norðr horfa dyrr:
fëllu eitrdropar
inn um ljóra,
sá er undinn salr
orma hryggjum.

43. Sá hon þar vaða
þunga strauma
menn meinsvara
ok morðvarga,
ok þann annars glepr
eyrarúnu;
þar saug Niðhöggr
nái framgengna,
sleit vargr vera.
Vituð ér enn eða hvat?

44. Fram sé ek lengra,
fjölð kann ek segja
um ragnarök
röm sigtíva.

45. Bræðr munu berjask
ok at bönum verðask,
munu systrungar
sifjum spilla:
grundir gjalla,
gifr fljúgandi,
mun engi maðr
öðrum þyrma.

46. Hart er í heimi
hórdómr mikill,
skeggöld, skálmöld,
skildir 'ro klofnir,
vindöld, vargöld,
áðr veröld steypisk.

47. Leika Mims synir,

en mjötuðr kyndisk,
at enu gamla
Gjallarhorni:
hátt blæss Heimdallr,
horn er á lopti,
mælir Óðinn
við Mims höfuð.

48. Skelfr Yggdrasils
askr standandi;
ymr ið aldna tré,
en jötunn losnar.
Geyr Garmr mjök
fyr Gnúpahelli,
festr mun slitna,
en freki renna.

49. Hrymr ekr austan,
hefisk lind fyrir;
snýsk jörmungandr
í jötunmóði;
ormr knýr unnir,
en ari hlakkar,
slitr náð neffölr;
Naglfar losnar.

50. Kjöll ferr austan,
koma munu Muspells
um lög lýðir,
en Loki stýrir:
fara sílmegir
með freka allir,
þeim er bróðir
Býleists í för.

51. Surtr ferr sunnan
með sviga læfi,
skinn af sverði
sól valtífa:
grjóthjörg gnata,
en gífr rata,
troða halir helveg,
en hinninn klofnar.

52. Hvat er með ásum?

hvat er með álfum?
gnýr allr jötunheimr,
æsir 'ro á þingi.
Stynja dvergar
fyr steindurum
veggbergs vísir.
Vituð ér enn eða hvat?

53. Þá kemr Hlinar
harmr annarr fram,
er Óðinn ferr
við úlf vega;
en bani Belja
bjarttr at Surti,
þá mun Friggjar
falla angantýr.

54. Þá kemr inn mikli
mögr Sigföður
Viðarr vega
at valdýri:
lætr hann megi hveðrungs
mund um standa
hjör til hjarta,
þá er hefut föður.

55. Þá kemr inn mæri
mögr Hlódynjar;
drepr orm af móði
miðgarðs Véorr;
gengr fet niu
Fjörgynjar burr,
neppr frá naðri
niðs ókviðnum.

* * *

Munu halir allir
heimstöð ryðja.

56. Sól tekr sortna,
sigr fold í mar,
hverfa af himni
heiðar stjörnur;
geisar eimr
við aldrnára,

leikr hár hiti
við himin sjálfan.

* * *

57. Sér hon uppcoma
öðru sinni
jörð or ægi
iðjagræna:
falla forsar,
flýgr örn yfir,
sá er á fjalli
fiska veiðir.

58. Finnask æsir
á lðavelli
ok um moldþinar
mátkan dæma,
ok minnask þar
á megingdóma
ok á fimbulþýs
fornar rúnar.

59. Þar munu eptir
undrsamligar
gullnar töflur
í grasi finnask,
þærs í árdaga
áttar höfðu
[fólkvaldr goða
ok Fjölfnis kind].

60. Munu ósánir
akrar vaxa,
bóls mun alls batna,
Baldr mun koma:
búa þeir Hóðr ok Baldr
Hropts siglóptir

vel valtivar.

Vituoð er enn eða hvat?

61. Þá kná Hæmir.

hlut við kjósa,
ok burir byggja
bræðra tveggja
vindheim viðan.

Vituoð er enn eða hvat?

62. Sal sér hon standa
sölu fegra,
gulli þakðan,
á Gimli.

þar skolu dyggvar
dróttir byggja
ok um aldrdaga
yndis njóta.

63. Þá kemr hinn ríki
at regindómi,
öflugr ofan,
sá er öllu ræðr:
[semr hann dóma
ok sakar leggr,
væsköp setr,
þau er vera skolu].

* * *

64. Þar kemr inn dinnmi
dreki fljúgandi,
naðr fránn neðan
frá Niðafjöllum:
berr sér í fjöðrum
— flýgr völl yfir —
Niðhöggr nái.
Nú mun hon sökkvask!

H Á V A M Á L.

1. **G**áttir allar,
áðr gangi fram,
um skoðask skyli;
þviat óvist er at vita,
hvar óvinir sitja
á fleti fyrir.

2. Gefendr heilirl
gestr er inn kominn,
hvar skal sitja sjá?
Mjök er bráðr
sá er á brautum skal
sins um freista frama.

3. Elds er þörf
þeims inn er kominn
ok á kné kalinn;
matar ok váða
er manni þörf,
þeim er hefir um fjall farið.

4. Vatns er þörf
þeim er til verðar kemr,
þerru ok þjóðlaðar,
góðs um æðis,
ef sér geta nætti
orðs ok endrþögu.

5. Vits er þörf
þeim er víða ratar,
dælt er heima hvað;
at augabragði verðr
sá er ekki kann
ok með snotrum sitr.

6. At hyggjandi sinni
skylit maðr hræsinn vera,

heldr gætinn at geði.
Þá er horskr ok þögull
kemr heimisgarða til,
sjaldan verðr víti vörum,
þviat óbrigðra vin
fær maðr aldregi
en manvit mikit.

7. Enn vari gestr
er til verðar kemr
þunnu hljóði þegir,
eyrum hlýðir,
en augum skoðar;
svá nýsisk fróðra hverr fyrir.

8. Hlann er sæll,
er sér um getr
lof ok líknstafi;
óðælla er við þat,
er maðr eiga skal
annars brjóstum í.

9. Sá er sæll,
er sjálfr um á
lof ok vit meðan lifir;
þviat ill ráð hefir
maðr opt þegit
annars brjóstum or.

10. Byrði betri
berrat maðr brautu at,
en sé manvit mikit;
aði betra þikkir
þat í ókunnum stað;
slikt er válaðs vera.

11. Vegnest verra

vegna hann velli at,
en sé ofdrykkja öls;
era svá gott,
sem gott kveða,
öl alda sona:
þvíat færa veit
er fleira drekkur
sins til geðs gumi.

12. Óminnis hegri heitir
sá er yfir öldrum þrumir,
hann stelr geði guma;
þess fugls fjöðrum
ek fjötraðr vark
í garði Gunnlaðar.

13. Ölr ek varð,
varð ofrölví
at ins fróða Fjalars;
því er öldr baztr,
at aptir of heimtir
hverr sitt geð gumi.

14. Þagalt ok hugalt
skyli þjóðans barn
ok vígdjarft vera;
glaðr ok reifr
skyli gumna hverr
unz sinn biðr bana.

15. Ósnjallr maðr
hyggsk munu ey lifa,
ef hann við vig varask;
en elli gefr
hánum engi frið,
þótt hánum geirar gefi.

16. Kópir afglapi,
er til kynnis kemr,
þýlsk hann um eða þrumir;
alt er senn
ef hann sylg um getr,
uppi er þá geð guma.

17. Sá einn veit,
er víða ratar

ok hefir fjöld um farið,
hverju geði stýrir
gumna hverr,
sá er vitandi er vits.

18. Haldit maðr á kerí,
drekki þó at hófi mjöð,
mæli þarft eða þegi:
ókynnis þess
vár þik engi maðr,
at þú gangir snemma at sofa.

19. Gráðugr halr,
nema geðs víti,
etr sér aldrtręga;
opt fær hlęgis,
er með horskum kemr,
manni heimskun magi.

20. Hjarðir þat vitu,
nær þær heim skolu,
ok ganga þá af grasi,
en ósviðr maðr
kann ævagi
sins um máls maga.

21. Vesall maðr
ok illa skapi
hlær at hvivetna;
hitki hann veit,
er hann víta þyrpti,
at hann er vamma vanr.

22. Ósviðr maðr vakir
um allar nætr
ok hyggur at hvivetna;
þá er móðr
er at morni kemr,
alt er vil sem var.

23. Ósnotr maðr
hyggur sér alla vera
viðhlajendr vini;
hitki hann siðr,
þótt þeir um hann fār lesi,
ef hann með snotrum siðr.

24. Ósnotr maðr
hyggir sér alla vera
vilnaelendr vini;
þá þat finnr,
er at þingi kemr,
at hann á formælendr fä.

25. Ósnotr maðr
þikkisk alt vita,
ef hann á sér i vá veru;
hitki hann veit,
hvat hann skal við kveða,
ef hans freista firar.

26. Ósnotr maðr
er með aldir kemr,
þat er bazi at hann þegi:
engi þat veit,
at hann ekki kann,
nema hann mæli til mart;
veita maðr hinn,
er vetki veit,
þótt hann mæli til mart.

27. Fróðr sá þykkisk,
er fregna kann
ok segja it sama;
eyvita leyna
megu ýta synir
þvi er gengr um guma.

28. Örna mælir
sá er æva þegir
staðlausu stafi;
hraðmælt tunga,
nema haldendr eigi,
opt sér ógott um gelr.

29. At augabragði
skala maðr annan hafa,
þótt til kynnis komi;
margr þá fróðr þikkisk,
ef hann freginn erat
ok náir hann þurrfjallr þruma.

30. Fróðr þikkisk sá

er flóttá tekr
gestr at gest hæðinn,
veita görla
sá er um verði glissir,
þótt hann með grómum glami.

31. Gunnar margir
erusk gagnhollir,
en at viði rekask;
aldar róg þat
mun æ vera,
órir gestr við gest.

32. Ártiga verðar
skyli maðr opt fä,
nema til kynnis komi:
sitr ok snópir,
lætr sem sölginns sé,
ok kann fregna at fá.

33. Afhvarf mikit
er til ills vinar,
þótt á brautu búi;
en til góðs vinar
liggja gagnvegir,
þótt hann sé firr farinn.

34. Ganga skal,
skala gestr vera
ey i einum stað;
ljúfr verðr leiðr,
ef lengi sitr
annars fletjum á.

35. Bú er betra,
þótt litit sé,
halr er heima hverr;
þótt tvær geitr eigi
ok taugreptan sal,
þat er þó betra en þæn.

36. Bú er betra,
þótt litit sé,
halr er heima hverr;
blóðugt er hjarta
þeim er biðja skal

sér i mál hvert matar.

37. Vápnnum sínum
skala maðr velli á
feti ganga framar;
þvitat óvist er at vita,
nær verðr á vegum úti
geirs um þörf guina.

38. Fanka ek mildan mann
eða svá matar góðan,
at ei væri þiggja þegit;
eða sins fjár
svá gjöflan,
at leið sé laun ef þægi.

39. Fjár sins,
er fengit hefir,
skylit maðr þörf þola;
opt sparir leiðum
þaz hefir ljúfum hugat,
mart gengr verr en varir.

40. Vápnnum ok váðum
skolu vinir gleðjask,
þat er á sjálfum sýnst;
viðrgjefendr ok endrgjefendr
erusk lengst vinir,
ef þat biðr at verða vel.

41. Vin sínum skal
maðr vinr vera,
ok gjalda gjöf við gjöf;
hlátr við hlátri
skyli höldar taka,
en lausung við lygi.

42. Vin sínum skal
maðr vinr vera,
þeim ok þess vin;
en ovinar sins
skyli engi maðr
vinar vinr vera.

43. Veiztu ef þú vin átt,
þann er þú vel trúir,
ok vill þú af hánnum gott geta?

geði skaltu við þann blanda
ok gjöfum skipta,
fara at sinna opt.

44. Ef þú átt annan,
þanns þú illa trúir,
vildu af hánnum þó gott geta;
fagrt skaltu við þann mæla,
en flátt hyggja,
ok gjalda lausung við lygi.

45. Þat er enn of þann
er þú illa trúir,
ok þér er grunnr at hans geði;
hlæja skaltu við þeim
ok um hug mæla,
glik skolu gjöld gjöfum.

46. Ungur var ek forðum,
fór ek eim saunan,
þá varð ek villr vega;
auðigr þóttumk,
er ek annan fann:

maðr er manns gaman.
47. Mildir, fræknir
menn bzt lifa,
sjaldan sýt ala;
en ósnjallr maðr
uggir hotvetna,
sýtir æ glöggur við gjöfum.

48. Váðir minar
gaf ek velli at
tveim trémönnum;
rekkar þat þóttusk,
er þeir rift höfðu,
neiss er nökkviðr halr.

49. Hrörnar þöll
sú er stendr þorpi á,
hlýrat henni bökkr né barr;
svá er maðr sá
er manngi ann,
hvat skal hann lengi lifa?

50. Eldi heitari

brennr með illum vinum
friðr fimn daga;
en þá sloknar,
er inn setti kemr,
ok versnar allr vinskapr.

51. Mikit eitt
skala manni gefa,
opt kaupir sér í litlu lof;
með hálfum hleif
ok með höllu kerí
fékk ek mér félaga.

52. Litilla sanda,
litilla sæva,
litil eru geð guma;
því allir menn
urðut jafnspakir,
hálf er öld hvar.

53. Meðalsnotr skyli
manna hverr,
æva til snotr sé;
þeim er fyrða
fegrst at lifa
er vel mart vitu.

54. Meðalsnotr skyli
manna hverr,
æva til snotr sé;
þvíat snots manns hjarta
verðr sjaldan glatt,
ef sá er alsnotr er á.

55. Meðalsnotr skyli
manna hverr,
æva til snotr sé;
orlög sín viti
engi maðr fyrir,
þeim er sorgalausatr sevi.

56. Brandr af brandi brenn
unz brunninn er,
funi kveykisk af funa;
maðr af manni
verðr at máli kuðr,

en til doelskr af dul.

57. Ár skal risa
sá er annars vill
fé eða fjör hafa;
sjaldan liggjandi úlfr
lær um getr,
né sofandi maðr sigr.

58. Ár skal risa
sá er á yrkendr fá,
ok ganga síns verka á vit;
mart um dvelr þann
er um morgin sefr,
hálf er auðr und hvötum.

59. Þurra skiða
ok þakinna næfra
þess kann maðr mjöt,
þess viðar
er vinnask megi
mál ok misseri.

60. Þveginn ok mettr
riði maðr þingi at,
þótt hann séð væddr til vel;
skúa ok bróka
skammisk engi maðr,
né hests in heldr,
þótt hann hafit góðan.

61. Fregna ok segja
skal fróðra hverr,
sá er vill heitinn horskr;
einn vita,
né annarr skal,
þjóð veit ef þeir'ro.

62. Snapir ok gnafir
er til sævar kemr
örn á aldinn mar;
svá er maðr
er með mörgum kemr,
ok á fornælendr fá.

63. Ríki sitt skyli
ráðsnotra hverr

i hófi hafa;
þá hann þat finnr,
er með fræknum kemr,
at engi er einna hvatastr.

64. [Gætinn ok geyminn
skyli gumna hverr
ok varr at vintrausti];
orða þeirra,
er maðr öðrum segir,
opt hann gjöld um getr.

65. Mikilsti snemma
kom ek í marga staði,
en til sið i suma;
öl var drukkit,
sumit var ólagat,
sjaldan hittir leiðr í lið.

66. Hér ok hvar mundi
mér heim of boðit,
ef þyrptak at málungi mat;
eða tvau lær hængi
at ins tryggva vinar,
þars ek hafða eitt etið.

67. Eldr er beztr
með ýta sonum
ok sólar sýn,
heilýndi sitt
ef maðr hafa náir,
án við löst at lifa.

68. Erat maðr alls vesall,
þótt hann sé illa heill;
sumr er af sonum sæll,
sunir af frændum,
sunir af fé ærnu,
sumr af verkum vel.

69. Betra er lifðum
ok sællifðum,
ey getr kvikr kú;
eld sá ek uppbrenna
auðgum manni fyrir,
en úti var dauðr fyr durum.

70. Haltir riðr hrossi,
hjörð rekr handarvanr,
daufv veqr ok dugir;
blindr er betri
en brendr sé,
nýtr mangi nás.

71. Sonr er betri,
þótt sé sið of alinn
eptir genginn guma;
sjaldan bautarsteinar
standa brautu nær,
nema reisi niðr at nið.

72. Tveir 'ro eins herjar,
tunga er höfuðs bani,
er mér i heðin hvern
handar væni.

73. Nótt verðr feginn
sá er nesti trúir,
skammar 'ro skips rárr;
hverf er haustgríma;
fjöld um viðrir
á fimum dögum,
en meira á mánaði.

74. Veita hinn
er vætki veit,
margr verðr af öðrum api;
maðr er auðigr,
annarr óauðigr,
skylit þann vitka vár.

75. Deyr fé,
deyja frændr,
deyr sjálfr it sama;
eu orðstírr
deyr aldregi
hveim er sér góðan getr.

76. Deyr fé,
deyja frændr,
deyr sjálfr it sama;
ek veit einn
at aldri deyr:

dómr um dauðan hvern.

77. Fullar grindir sá ek
fyr Filjungs sonum,
nú bera þeir vánarvöl;
svá er auðr
sem augabragð,
hann er vallastr vina.

78. Ósnotr maðr,
ef eignazk getr
fé eða fljóðs munuð;
metnaðr hánur þróask,
en manvit aldregi,
fram gengr hann drjúgt í dul.

79. Þat er þá reynt,
er þú at rúnum spyrst
enun reginkunnum,
þeim er görðu ginnregin
ok fæði simblþulr,
þá hefir hann baðt, ef hann þegir.

80. At kveldi skal dag leyfa,
konu er brend er,
mæki er reyndr er,
mey er gefin er,
ís er yfir kemr,
öl er drukkit er.

81. Í vindi skal við höggva,
veðri á sjó róa,
myrkri við man spjalla,
mörg eru dags augu;
á skip skal skriðar orka,
en á skjöld til hlífar,
mæki höggs,
en meyr til kossa.

82. Við eld skal öl drekka,
en á ísi skriða,
magran mar kaupá,
en mæki saurgan,
heima hest feita,
en hund á búi.

83. Meyjar orðum

skyli manngi trúa,
né því er kveðr kona;
þviat á hverfanda hveli
váru þeim hjórtu sköpuð,
brigð í brjóst um lagit.

84. Brestanda boga,
brennanda loga,
gínanda úlfí,
galandi kráku,
rýtanda svini,
rótlausum viði,
vaxanda vági,
vellanda katli.

85. Fljúganda fleini,
fallandi báru,
ísi einnættum,
ormi hringlægnum,
brúðar beðmálum,
eða brotnu sverði,
bjarnar leiki,
eða barni konungs.

86. Sjúkum kálfi,
sjálfráða þræli,
völu vilmæli,
val nýfeldum,
[heiðríkum himni,
hlæjanda herra,
hunda gelli
ok harmi skækju.]

87. Akri ársánur
trúi engi maðr,
né til snemma syni;
veðr ræðr akri,
en vit syni,
hætt er þeirra hvárt.

88. Bróðurbana sinum
þótt á brautu mæti,
húsi hálfbrunnu,
hesti alskjótum,
þá er jór ónýr

ef einn fotr brotnar,
verðit maðr svá tryggð
at þessu trúu öllu.

89. Svá er friðr kvenna,
þeirra er flátt hyggja,
sem aki jó óbryddum
á isi hálum,
teitum tvévetrum,
ok sé tamar illa;
eða í byr óðum
beiti stjórnláusu,
eða skyli haltr henda
hrein í þálfalli.

90. Bert ek nú mæli,
þvíat ek bæði veit,
brigðr er karla hugr konum;
þá vér fegrst mælum,
er vér flást hyggjum,
þat tælir horska hugi.

91. Fagrt skal mæla
ok fé bjóða,
sá er vill fljóðs ást fá;
líki leyfa
ens ljósa mans,
sá fær er friar.

92. Astar firna
skyli engi maðr
annan aldregi;
opt fá á horskan,
er á heimskan ne fá,
lostfagrir litir.

93. Eyvitar firna
maðr annan skal
þess er um margan gengr guma;
heimska or horskum
görir hölða sonu
sá inn mátki munr.

94. Hugr einn þat veit,
er býr hjarta nær,
einn er hann sér um seva;

öng er sótt verri
hveim snotrum manni
en sér öngu at una.

95. Þat ek þá reynda,
er ek í reyri sat
ok vættak míns munar;
hold ok hjarta
var mér en horska nær,
þeygi ek hana at heldr hefik.

96. Billings mey
ek fann beðjum á
sólhvita sofa;
jarls yndi þótti
mér ekki vera,
nema við þat lík at lifa.

97. Auk nær apni
skaltu, Óðinn! koma,
ef þú vilt þér mæla man;
alt eru ósköp,
nema einir víti
slikan löst saman.

98. Aprt ek hvarf,
ok unna þóttumk,
vísu vilja frá;
hitt ek hugða,
at ek hafa mynda
geð hennar alt ok gaman.

99. Svá kom ek næst,
at in nýta var
vigdrótt öll um vakin,
með brennandum ljósum
ok bornum víði,
svá var mér vilstigr of vitaðr.

100. Ok nær morni,
er ek var enn um kominn,
þá var saldrótt um sofin;
grey eitt ek þá fann
ennar göðu konu
bundit beðjum á.

101. Mörg er göð mæðr,

ef görva kannar,
hugbrigð við hali:
þá ek þal reynda,
er ið ráðspaka
teygða ek á flærðir fljóð;
háðungar hverrar
leitaði mér it horska man,
ok hafða ek þess vætkis vífs.

102. Heima glaðr gumi
ok við gesti reifr
sviðr skal um sik vera,
mínnigr ok málugr,
ef hann vill margfróðr vera
opt skal góðs geta.

103. Fimbulfambi heitir
sá er fátt kann segja,
þat er ósnots aðal.

104. Enn aldna jötun ek sóttla,
nú em ek apr um kominn,
fátt gat ek þegjandi þar;
mörgum orðum
mælla ek í minn frama
í Suttungs sölum.

105. Gunnlöð mér um gaf
gullnum stóli á
drykk ins dýra mjaðar;
ill iðgjöld lét ek
hana eptir hafa
sins ins heila hugar,
sins ins svára seva.

106. Rata munn létumk
rúms um fá,
ok um grjót gnaga;
yfir ok undir
stóðumk jötna vegir,
svá hætta ek höfði til.

107. Vel keypts litar
hefi ek vel notið,
fás er fróðum vant;

þvíat óðrærir
er nú upp kominn
á alda vés jarðar.

108. Ífi er mér á,
at ek væra enn kominn
jötna gördum or,
ef ek Gunnlaðar ne nytak
ennar góðu konu,
þeirrar er lögðumk arm yfir.

109. Ens hindra dags
gengu hrimþursar
Háva ráðs at fregna
Háva höllu í;
at Bölverki þeir spurðu,
ef hann væri með böndum kominn,
eða hefði hánum Suttungr of sóit.

110. Baugeið Óðinn
hygg ek at unnit hafi,
hvat skal hans trygðum trúa?
Suttung svikinn
hann lét sumbli frá
ok grætta Gunnlöðu.

111. Mál er at þylja
þularstóli at
Urðar brunni at;
sá ek ok þagðak,
sá ek ok hugðak,
hlýdda ek á manna mál.

112. Of rúnar heyrða ek dæma
[ok regindóma,
né um risting þögðu]
né um ráðum þögðu
Háva höllu at
Háva höllu í,
heyrða ek segja svá:

113. Ráðumk þér, Loddfafnir,
at þú ráð nemir,
njóta mundu ef þú nemr:

nótt þú risat,
nema á njósn sér,
eða þú leitir þér innan út staðar.

114. Ráðumk þér, Loddafnir,
at þú ráð nemir,
njóta mundu ef þú nemr:
fjólkunnigri konu
skalattu í þaðmi sofa,
svá at hon lyki þik liðum.

115. Hon svá görir,
at þú gáir eigi
þings né þjóðans máls,
mat þú villat
né mannskis gaman,
ferr þú sorgafullr sofa.

116. Ráðumk þér, Loddafnir,
at þú ráð nemir,
njóta mundu ef þú nemr:
annars konu
teygðu þér aldregi
eyrarúnu at.

117. Ráðumk þér, Loddafnir,
en þú ráð nemir,
njóta mundu ef þú nemr:
á fjalli eða firði
ef þik fara tíðir,
fástu at virði vel.

118. Illan mann
láttu aldregi
óhöpp at þér vita;
þvíat af illum manni
fær þú aldregi
gjöld ens góða hugar.

119. Ofarla bíta
ek sá einum hal
orð illrar konu;
fláráð tunga
varð hán um at fjörlagi,
ok þeygi um sauna sök.

120. Veistu ef þú vin átt,

Edda.

þanns þú vel trúir,
farðu at finna opt;
þvíat hrisi vex
ok hávu grasi
vegr, er vætki treðr.

121. Ráðumk þér, Loddafnir,
en þú ráð nemir,
njóta mundu ef þú nemr:
góðan mann teygðu
þér at gamanrúnum,
ok nem líknargaldr, meðan þú lifr.

122. Vin þínum
ver þú aldregi
fyrri at flaumslitum;
sorg etr hjarta,
ef þú segja ne náir
einhverjum allan hug.

123. Ráðumk þér, Loddafnir,
en þú ráð nemir,
njóta mundu ef þú nemr:
orðum skipta
þú skalt aldregi
við ósvinna apa;

124. Þvíat af illum manni
mundu aldregi
góðs laun um geta;
en góðr maðr
mun þik görva mega
líknfastan at lofi.

125. Sifjum er þá blandat,
hverr er segja ræðr
einum allan hug;
alt er betra
en sé brigðum at vera,
era sá vinr öðrum er vilt eitt segir.

126. Ráðumk þér, Loddafnir,
en þú ráð nemir,
njóta mundu ef þú nemr:
þímr orðum senna
skalattu þér við verra mann:

opt inn betri bílar,
þá er inn verri vegr.

127. Skósmiðr þú verir
né skeptismiðr,
nema þú sjálfum þér sér;
skór er skapaðr illa,
eða skapt sé rangt,
þá er þér böls beðit.

128. Ráðumk þér, Loddafnir!
en þú ráð nemir,
njóta mundu ef þú nemr:
hvars þú ből kant,
kveð þú þér bölví at,
ok gefat þínum fjándum frið.

129. Ráðumk þér, Loddafnir!
en þú ráð nemir,
njóta mundu ef þú nemr:
illu feginn
ver þú aldregi,
en lát þér at góðu getið.

130. Ráðumk þér, Loddafnir!
en þú ráð nemir,
njóta mundu ef þú nemr:
upp líta skalattu í orrostu;
gjalti glíkir
verða gumma synir,
síðr þitt um heilli halir.

131. Ef þú vilt þér góða konu
kveðja at gamanrúnum,
ok fá fögnuð af;
fögru skaldu heita
ok láta fast vera,
leiðisk mangi gott ef getr.

132. Varan bið ek þik vera
ok eigi ofvaran,
ver þú við öl varastr
ok við annars konu,
ok við þat ið þriðja
at þjófar ne leiki.

133. At háði né hlátri

hafðu aldregi
gest né ganganda;
opt vitu ógörla
þeir er sitja inni fyrir,
• hvers þeir 'ro kyns er koma.

134. [Löstu ok kosti
bera ljóða synir
blandna brjóstum í;]
erat maðr svá góðr
10 at galli ne fylgi,
né svá illr at einugi dugi.

135. At hárum þul
hlæ þú aldregi,
opt er gott þat er gamlir kveða;
• opt or skörpum belg
skilin orð koma,
þeim er hangir með ham
ok skollir með skrám
ok váfir með vilmögum.

136. Ráðumk þér, Loddafnir!
en þú ráð nemir,
njóta mundu ef þú nemr:
gest þú ne geyja
né á grind hrækir,
• get þú váluðum vel.

137. Ramt er þat tré,
er riða skal
öllum at upplóki:
baug þú gef,
30 eða þat biðja mun þér
læs hvers á liðu.

138. Ráðumk þér, Loddafnir!
en þú ráð nemir,
njóta mundu ef þú nemr:
• hvars þú öl drekkir
kjós þú þér jarðarmegin,
þviat jörð tekr við öldri,
en eldr við sóttum,
eik við abbindi,
40 ax við fjölkyngi,

höll við hýrógi,
heiptum skal mána kveðja,
beiti við bitsöttum,
en við bölví rúnar,
fold skal við flóði taka.

139. Veit ek at ek hékk
vindga meiði á
nætr allar níu,
geiri undaðr
ok gefinn Óðni,
sjálfr sjálfum mér,
á þeim meiði,
er mangi veit
hvers hann af rótum renn.

140. Við hleifi mik seldu
né við hornigi,
nýsta ek niðr,
nam ek upp rúnar,
æpandi nam,
féll ek aptr þaðan.

141. Fimbuljóð níu
nam ek af enum frægja syni
Bölpórs Bestlu föður,
ok ek drykk of gat
ens dýra mjaðar
ausinn Óðræri.

142. Þá nam ek frævask
ok fróðr vera
ok vaxa ok vel hafask;
orð mér af orði
orðs leitaði,
verk mér af verki
verks leitaði.

143. Rúnar munt þú finna
ok ráðna stafi,
mjök stóra stafi,
mjök stinna stafi,
er fáði fimbulpulr
ok gördu ginnregin

ok reist hroptr röгна.

144. Óðinn með ásum
en fyr álfum Dáinn,
Dvalinn ok dvergum fyrir,
Ásviðr jötnum fyrir,
ek reist sjálfr sumar.

145. Veiztu hve rista skal?
veiztu hve ráða skal?
veiztu hve fá skal?
veiztu hve freista skal?
veiztu hve biðja skal?
veiztu hve blóta skal?
veiztu hve senda skal?
veiztu hve sóa skal?

146. Betra er óbedit
en sé ofblótið,
ey sér til gildis gjöf;
betra er ósent
en sé ofsóit.

Svá þundr um reist
fyr þjóða rök,
þar hann upp um reis,
er hann aptr of kom.

147. Ljóð ek þau kann,
er kannat þjóðans kona
ok mannskis mögr:
hjálp heitir eitt,
en þat þér hjálpa mun
við sökum ok sorgum
ok sútum görvöllum.

148. Þat kann ek annat,
er þurfu ýta synir,
þeir er vilja lækna líva.

149. Þat kann ek þriðja,
ef mér verðr þörf mikil
hapti við mína heiptmögu:
eggjar ek deyfí
minna andskota,
bitað þeim vápn né velir.

150. Þat kann ek et fjórða,

ef mér fyrðar bera
bönd at bóglimum:
svá ek gel,
at ek ganga má,
sprettr mér af fótum fjöturr
en af höndum hapt.

151. Þat kann ek it fimta,
ef ek sé af fári skotinn
flein í fólki vaða:
flýgra hann svá stint,
at ek stöðvigak,
ef ek hann sjónum of sék.

152. Þat kann ek et setta,
ef mik særir þegn
á rótum rás viðar,
ok þann hal
er mik heipta kveðr,
þann eta mein heldr en mik.

153. Þat kann ek it sjaunda,
ef ek sé hávan loga
sal um sessmögum:
brennat svá breitt,
at ek hánum bjargigak;
þann kann ek galdr at gala.

154. Þat kann ek ið átta,
er öllum er
nytsamlikt at hema:
hvars hatr vex
með hildings sonum,
þat má ek bæta brátt.

155. Þat kann ek ið niunda,
ef mik nauðr um stendr,
at bjarga fari minu á floti:
vind ek kyrr
vági á,
ok svæfik allan sæ.

156. Þat kann ek ið tiunda,
ef ek sé túnriður
leika lopti á:
ek svá vink,

at þeir villir fara
sinna heimhama,
sinna heimhuga.

157. Þat kann ek ið ellipta,
ef ek skal til orrostu
leiða langvini:
undir randir ek gel,
en þeir með ríki fara
heilir hildar til,
10 heilir hildi frá,
koma þeir heilir hvaðan.

158. Þat kann ek ið tólpta,
ef ek sé á tré uppi
váfa virgilná:
svá ek rist
ok í rúnum fák,
at sá gengr gumi
ok mælir við mik.

159. Þat kann ek ið þrettánda,
ef ek skal þegn ungan
verpa vatni á:
munað hann falla,
þótt hann í fólki komi,
hnígra sá halr fyr hjörum.

160. Þat kann ek ið fjugrtánda,
ef ek skal fyrða liði
telja tiva fyrir:
ása ok álfa
ek kann allra skil,
30 fár kann ósnotr svá.

161. Þat kann ek ið fimtánda,
er gól þjóðreyrir
dvergr fyr Dellings durum:
afl gól hann ásum,
en álfum frama,
hyggju Hroptatý.

162. Þat kann ek ið sextánda,
ef ek vil ins svinna mans
hafa geð alt ok gaman:
40 hugi ek hverfi

hvitarmri konu,
ok sný ek hennar öllum sefa.

163. Þat kann ek ið sjautjándá,
at mik mun scint firrask
eð manunga man.

Ljóða þessa
mun þu, Loddafafnir!
lengi vanr vera,
þó sé þér góð, ef þú getr,
nýt ef þú nemr,
þörf ef þú þiggr.

164. Þat kann ek ið áttjándá,
er ek æva kennig
mey né manns konu,

— alt er betra
er einn um kann,
þat fylgir ljóða lokum, —
nema þeirri einni,
er mik armi verr
eða min systir sé.

165. Nú eru Hávamál kveðin
Háva höllu í,
allþörf ýta sonum,
10 óþörf jötna sonum;
heill sá er kvað!
heill sá er kann!
njóti sá er nam!
heilir þeirs hlýddu.

VAFÞRÚÐNISMÁL.

Óðinn.

1. **R**áð þú mér nú, Frigg!
alls mik fara tíðir
at vitja Vafþrúðnis;
forvitni mikla
kveð ek mér á fornum stöfum
við þann inn alsvinna jötun.

Frigg.

2. Heima letja
ek munda Herjafóðr
í gördum goða;
þvitat engi jötun
ek hugða jafnramman
sem Vafþrúðni vera.

Óðinn.

3. Fjöld ek fór,
fjöld ek freistaða,
fjöld ek reynda regin,
hitt vil ek vita,
hve Vafþrúðnis
salakynni sé.

Frigg.

4. Heill þú farir,
heill þú aptr komir,
heill þú á sinnum sér;
æði þér dugi,
hvars þú skalt, órr aldafoðr!
orðum mæla jötun!

5. Fór þá Óðinn,
at freista orðspeki
þess ins alsvinna jötuns;
at höllu hann kom,
er átti Íms faðir,
inn gékk Yggr þegar.

Óðinn.

6. Heill þú nú, Vafþrúðnir!
nú-em ek í höll kominn
á þik sjálfan sjá;
hitt vil ek fyrst vita,
ef þú fróðr sér
eða alsviðr jötunn.

Vafþrúðnir.

7. Hvat er þat manna,
er í mínum sal
verpumk orði á?
út þú ne komir
órum höllum ofrá,
nema þú inn snotrari sér.

Óðinn.

8. Gagnráðr ek heiti,
nú emk af göngu kominn
þyrstr til þinna sala,
laðar þurfi
hefi ek lengi farit
ok þinna andfanga, jötunn!

Vafþrúðnir.

9. Hvi þú þá, Gagnráðr,
mæltisk af gölfi fyrir?
farðu í sess í sall
þá skal freista,
hvárr fleira viti,
gestr eða inn gamli þulr.

Gagnráðr.

10. Óauðigr maðr,
er til andígs kemr,
mæli þarft eða þegi:
ofrmælti mikil
hygg ek at illa geti

hveim er við kaldrifjaðan kemr.

Vafþrúðnir.

11. Segðu mér, Gagnráðr,
alls þú á gólfi vill
þins um freista frama,
hve sá hestr heitir,
er hverjan dregr
dag of dróttmögu?

Gagnráðr.

12. Skinfaxi heitir,
er inn skira dregr
dag um dróttmögu,
hesta beztr þykkir
hann með reiðgotum,
ey lýsir mön af mari.

Vafþrúðnir.

13. Segðu þat, Gagnráðr,
alls þú á gólfi vill
þins um freista frama,
hve sá jör heitir,
er austan dregr
nótt of nýt regin?

Gagnráðr.

14. Hrimfaxi heitir,
er hverja dregr
nótt of nýt regin,
meldropa fellir hann
morgin hvern,
þaðan kemr döggr um dala.

Vafþrúðnir.

15. Segðu þat, Gagnráðr,
alls þú á gólfi vill
þins um freista frama,
hve sú á heitir,
er deilir með jötna sonum
grund ok með goðum?

Gagnráðr.

16. Íling heitir á
er deilir með jötna sonum
grund ok með goðum;

opin renna hon skal
um aldrdaga,
verðrat iss á á.

Vafþrúðnir.

17. Segðu þat, Gagnráðr,
alls þú á gólfi vill
þins um freista frama,
hve sá völlr heitir,
er finnask vigi at

10 Surtr ok in svásu goð?

Gagnráðr.

18. Vigriðr heitir völlr,
er finnask vigi at
Surtr ok in svásu goð:

• hundrað rasta
hann er á hverjan veg,
sá er þeim völlr vitaðr.

Vafþrúðnir.

19. Fróðr ertu nú, gestr,
20 far þú á bekk jötuns,
ok mælumk í sessi saman:
höfði veðja
við skolum höllu í,
gestri um geðspeki.

Gagnráðr.

20. Segðu þat ið eina,
ef þitt æði dugir,
30 ok þú, Vafþrúðnir, vitir:
hvaðan jörð um kom
eða upphiminn
fyrst? inn fróði jötunn!

Vafþrúðnir.

• 21. Or Ýmis holdi
var jörð um sköpuð,
en or beinum björg,
himinn or hausi
40 ins hrimkalda jötuns,
en or sveita sjör.

Gagnráðr.

22. Segðu þat annat,
ef þitt æði dugir,
ok þú, Vafprúðnir, vitir:
hvaðan máni um kom,
sá er ferr menn yfir,
eða sól ið sama?

Vafprúðnir.

23. Mundilsæri heitir,
hann er mána faðir
ok svá sólar ið sama:
himin hverfa
þau skolu hverjan dag,
öldum at ártali.

Gagnráðr.

24. Segðu þat ið þriðja,
alls þik svinnan kveða,
ok þú, Vafprúðnir! vitir:
hvaðan dagr um kom,
sá er ferr drótt yfir,
eða nótt með niðum?

Vafprúðnir.

25. Dellíngur heitir,
hann er dags faðir,
en nótt var Nörvi borin;
ný ok nið
skópu nýt regin
öldum at ártali.

Gagnráðr.

26. Segðu þat ið fjórða,
alls þik fróðan kveða,
ok þú, Vafprúðnir, vitir:
hvaðan vetr um kom
eða varmt sumar
fyrst með fróð regin.

Vafprúðnir.

27. Vindsvalr heitir,
hann er vetrar faðir,
en Svásuðr sumars;
[ár of bæði þau

skolu ey fara
unz rjúfask regin].

Gagnráðr.

28. Segðu þat ið fimta,
alls þik fróðan kveða,
ok þú, Vafprúðnir, vitir:
hverr Ása elztr
eða Ýmis niðja
yrði í árdaga.

Vafprúðnir.

29. Orófi vetra
áðr væri jörð sköpuð,
þá var Bergelmir borinn;
þrúðgelmir
var þess faðir,
en Aurgelmir afi.

Gagnráðr.

30. Segðu þat ið setta,
alls þik svinnan kveða,
ok þú, Vafprúðnir, vitir:
hvaðan Aurgelmir kom
með jötna sonum
fyrst, inn fróði jötunn?

Vafprúðnir.

31. Or Elivágum
stukku eitrdropar,
svá óx unz varð or jötunn,
[en síum fleygði
or sudheimi,
hyrr gaf hrimi fjör].

Gagnráðr.

32. Segðu þat ið sjaunda,
alls þik svinnan kveða,
ok þú, Vafprúðnir, vitir:
hve sá börn gat,
enn baldni jötunn,
er hann hafðit gýgjar gaman.

Vafprúðnir.

33. Undir hendi vaxa
kváðu hrimþursi

mei ok mög saman;
fótr við fæti gat
ins fróða jötuns
sérhöfðaðan son.

Gagnráðr.

34. Segðu þat ið átta,
alls þik fróðan kveða,
ok þú, Vaðprúðnir, vitir:
hvat þú fyrst um mant,
eða fremst um veizt;
þú ert alsviðr jötunn.

Vaðprúðnir.

35. Orófi velra
áðr væri jörð um sköpuð,
þá var Bergelmir borinn;
þat ek fyrst um man,
er sá inn fróði jötunn
var á lúðr um lagiðr.

Gagnráðr.

36. Segðu þat ið niunda,
alls þik svinnan kveða,
ok þú, Vaðprúðnir, vitir:
hvaðan vindr um kemr,
sá er ferr vág yfir;
æ menn hann sjálfan um sjá.

Vaðprúðnir.

37. Hræsvelgr heitir,
er sitr á himins enda,
jötunn í arnar ham;
af hans vængjum
kveða vind koma
alla menn yfir.

Gagnráðr.

38. Segðu þat ið tiunda,
alls þú tiva rök
öll, Vaðprúðnir, vitir:
hvaðan Njörðr um kom
með ása sonum?
hofum ok hörgum
hann ræðr hunnmörgum,

ok varðað hann ásum alinn.

Vaðprúðnir.

39. Í Vanaheimi
sköpu hann vis regin,
ok seldu at gislingu goðum;
í aldar rök
hann mun aptr koma
heim með visum vönnum.

Gagnráðr.

40. Segðu þat et ellipta,
alls þú tiva rök
öll, Vaðprúðnir, vitir:
hvat einherjar vinna
herjafóðrs at,
unz rjúfask regin.

Vaðprúðnir.

41. Allir einherjar
Óðins túnnum í
höggvask hverjan dag:
val þeir kjósa
ok riða vígi frá,
sitja meir um sáttir saman.

Gagnráðr.

42. Segðu þat ið tölpta,
hvi þú tiva rök
öll, Vaðprúðnir, vitir?
frá jötna rúnum
ok allra goða
segðu ið sannasta,
inn alsvinni jötunn!

Vaðprúðnir.

43. Frá jötna rúnum
ok allra goða
ek kann segja satt;
þviat hvern hefi ek
heim um komit,
niu kom ek heima
fyr Niflhel neðan,
hinnig deyja or helju halir.

Gagnráðr.

44. Fjölð ek fór,
fjölð ek freistaðak,
fjölð ek reynda regin.
Hvat lifir manna,
þá er inn mæra liðr
fimbulvetr með firum?

Vafprúðnir.

45. Líf ok Lífþrasir,
en þau leynask munu
í holti Hoddinimis;
morgindöggar
þau sér at mat hafa,
þaðan af aldir alask.

Gagnráðr.

46. Fjölð ek fór,
fjölð ek freistaðak,
fjölð ek reynda regin!
hvaðan kemr sól
á inn slétta himin,
þá er þessa hefir Fenrir farit?

Vafprúðnir.

47. Eina dóttur
berr álfröðull,
áðr hana Fenrir fari;
sú skal riða,
þá er regin deyja,
móður brautir mæ.

Gagnráðr.

48. Fjölð ek fór,
fjölð ek freistaðak,
fjölð ek reynda regin!
hverjar 'ro þær meyjar
er liða mar yfir
fróðgeðjaðar fara?

Vafprúðnir.

49. Þrjár þjóðar falla
þorp yfir
meyja Møgþrasis;
hamingjur einar

þeirra í heimi eru,
þó þær með jötnum alask.

Gagnráðr.

50. Fjölð ek fór,
fjölð ek freistaðak,
fjölð ek reynda regin!
hverir ráða æsir
eignum goða,
þá er sloknar Surta logi?

Vafprúðnir.

51. Viðarr ok Vali
byggja vé goða,
þá er sloknar Surta logi;
Móði ok Magni
skolu Mjöllni hafa
ok vinna at vígþroti.

Gagnráðr.

52. Fjölð ek fór,
fjölð ek freistaðak,
fjölð ek reynda regin!
hvat verðr Óðni
at aldragi,
þá er rjúfask regin?

Vafprúðnir.

53. Úlfr gleypa mun
aldaföðr,
þess mun Viðarr reka:
kalda kjapta
hann klyfja mun
vitnis vígi at.

Gagnráðr.

54. Fjölð ek fór,
fjölð ek freistaðak,
fjölð ek reynda regin!
hvat mælti Óðinn,
áðr á bál stigi,
sjálfr í eyra syni?

Vafprúðnir.

55. Ey manni þat veit,
hvat þú í árdaga.

sagðir í eyra syni.
Feigum munni mæltu ek
mína forna stafi
ok um ragna rök.

Nú ek við Óðin deildak
mína orðspeki;
þú ert æ visastr vera!

GRIMNISMÁL.

Hrauðungur konungur átti tvá so-
nu, hét annarr Agnarr, en annarr
Geirröðr. Agnarr var tíu vetra,
en Geirröðr átta vetra. Þeir réru
tveir á báti með dorgar sínar at
smáfiski; vindr rak þá í haf út.
Þeir brutu í náttmyrkri við land,
ok gengu upp, fundu kotbónda
einn: þar vǫru þeir um vetrinn.
Kerling fóstiaði Agnar, en karl
Geirröð, ok kendi hǫnum ráð.
At vǫri fēkk karl þeim skip; en
er þau kerling leiddu þá til stran-
dar, þá mælti karl einmæli við
Geirröð. Þeir féngu byr, ok kvá-
mu til stöðva föður síns. Geir-
röðr var fram í skipi, hann hljóp
upp á land, en hratt út skipinu,
ok mælti: "Fær þú nú þar er smyl
hafi þik". Skipit rak í haf út, en
Geirröðr gekk upp til bæjar, há-
num var þar vel fagnat; en faðir
hans var þá andaðr. Geirröðr var

• þá til konungs tekinn, ok varð
maðr agætr.

Óðinn ok Frigg sátu í Hlið-
skjálfu, ok sǫ um heima alla.
Óðinn mælti: "sér þú Agnar fóstia
þinn, hvar hann elr börn við gýgi
í hellinum? en Geirröðr fóstia
minn er konúgr, ok sitr nú at
landi." Frigg segir: "hann er mat-
niðingr sǫ, at hann kvæl gestia
sína, ef hǫnum þikkja of margir
koma". Óðinn segir, at þat er in
mesta lygi; þau veðja um þetta
mál. Frigg sendi eskiney sína
Fullu til Geirröðar, hǫn bað ko-
nung varask, at eigi fyrgerði há-
num fiólunnigr maðr sǫ, er þar
var kominn í land; ok sagði þat
mark á, at engi hundr var svǫ
ólnr, at á hann mundi hlaupa.
• En þat var inn mesti hégómi, at
Geirröðr konúgr væri eigi mat-
góðr, ok þó lætr hann handtaka

þann mann, er eigi vildu hundar
 á ráða. Sá var í feldi blám, ok
 nefndisk Grímnir, ok sagði ekki
 fleira frá sér, þótt hann væri
 at spurðr. Konungr lét hann þína
 til sagna, ok setja milli elda tvegg-
 ja, ok sat hann þar átta nætr.
 Geirröðr konungr átti þá son tíu
 vetra gamlan, ok hét Agnarr eptir
 bróður hans. Agnarr gékk at
 Grímní, ok gaf hánú horn fult
 at drekka, sagði at konungr görði
 illa, er hann lét þína hann sak-
 lausan. Grímnir drakk af, þá var
 eldrinn svá kominn, at feldrinn
 brann af Grímní. Hann kvað:

1. Heitr ertu, hripuðr!

ok heldr til mikill;
 göngumk firr, funi!
 loði sviðnar,
 þótt ek á lopt berak,
 brennumk feldr fyrir.

2. Átta nætr sat ek
 milli elda hér,
 svá at mér mangi
 mat ne bauð,
 nema einn Agnarr,
 er einn skal ráða
 Geirröðar sonr
 gotna landi.

3. Heill skaltu, Agnarr!
 alls þik heilan biðr
 veratýr vera:
 eins drykkjar
 þú skalt aldregi
 betri gjöld geta.

4. Land er heilakt,
 er ek liggja sé
 ásum ok álfum nær:
 en í þrúðheimi

skal þórr vera,
 unz um riufask regin.

5. Ýdalir heita,
 þar er Ullr hefir
 sér um görva sali;
 Álfheim Frey gáfu
 í árdaga
 tivar at tannfé.

6. Bær er sá inn þriði,
 er blið regin
 silfri þökkðu sali:
 Valaskjálf heitir,
 er vælti sér
 áss í árdaga.

7. Sökkvabekkr heitir enn fjórði,
 en þar svalar knegu
 unnir yfir glymja:
 þar þau Óðinn ok Saga
 drekka um alla daga
 glöð or gullnum kerum.

8. Gláðsheimr heitir enn fimti,
 þars en gullbjarta
 Valhöll við of þrumir;
 en þar Hroptir kýss
 hverjan dag
 vápn dauða vera.

9. Mjök er auðkent
 þeim er til Óðins koma,
 salkynni at sjá:
 sköptum er rann rept,
 skjöldum er salr þakiðr,
 brynjum um bekkí strát.

10. Mjök er auðkent
 þeim er til Óðins koma,
 salkynni at sjá:
 vargr hangir
 fyr vestan dyrr,
 ok drúpir örn yfir.

11. Þrymheimr heitir enn setti
 er þjassi bjó,

sá inn ámatki jötunn;
en nú Skaði byggvir,
skír brúðr goða,
fornar tóptir föður.

12. Breiðablik eru in sjaundu,
en þar Baldr hefir
sér um gerva sali:
á því landi,
er ek liggja veit
fæsta feiknstað.

13. Himinbjörg eru en áttu,
en þar Heimdall
kveða valda véum:
þar vörðr goða drekkur
í væru ranni
glaðr inn goða mjöð.

14. Fólkvangr er inn niundi,
en þar Freyja ræðr
sessa kostum í sal:
hálfan val hon kýss
hverjan dag,
en hálfan Óðinn á.

15. Glitnir er inn tiundi,
hann er gulli studdr,
ok silfri þakðr ið sama:
en þar Forseti byggir
flestan dag,
ok svæfir allar sakir.

16. Nóatún eru en elliptu,
en þar Njörðr hefir
sér um görva sali:
manna þengill
enn meinsvani
hálmbrúðum hörgi ræðr.

17. Hrisi vex
ok há grasi
Viðars land ok viði:
en þar mögr of læzk
af mars baki
frækn at hefna föður.

18. Andhrímnir lætr
í Eldhrímní
Sæhrímní soðinn:
fleska bezt,
en þat fáir vitu,
við hvat einherjar alask.

19. Gera ok Freka
seðr gunntamiðr
hróðigr herjaföðr:
en við vin eitt
vápngöfugr
Óðinn æ lifr.

20. Huginn ok Muninn
fljúga hverjan dag
jörmungrund yfir:
óumk ek of Hugin,
at hann aptr ne komið,
þó sjámk meir um Munin.

21. Þýtr þund,
unir þjóðvitnis
fiskr flóði í:
árstraumur þikkir
ofmikill
valglaumi at vaða.

22. Valgrind heitir,
er stendr velli á,
heilög fyr helgum durum:
forn er sú grind,
en þat fáir vitu,
hve hon er í lás um lokin.

22. Fimm hundruð dura
ok um fjórum togum
svá hygg ek at Valhöllu vera:
átta hundruð einherja
ganga senn or cinum durum
þá er þeir fara við vitni at vega.

24. Fimm hundruð gólfa
ok um fjórum togum
svá hygg ek Bilskirni með bugum:
ranna þeirra

er ek rept vita
míns veit ek mest margar.

25. Heiðrán heitir geit,
er stendr höllu á herjaföðrs,
ok bítr af Læráðs limum:
skapker fylla hon skal
ins skira mjaðar,
knáat sú veig vanask.

26. Eikþýrnir heitir hjörtr,
er stendr á höllu herjaföðrs,
ok bítr af Læráðs limum:
en af hans hornum
drýpr í Hvergelmi;
þaðan eiga vötn öll vega:

27. Sið ok Við,
Sækin ok Eikin,
Svöl ok Gunnþró,
Fjörm ok Fimbulþul,
Rín ok Rennandi,
Gipul ok Göpul,
Gömul ok Geirvimul;
þær hverfa um hodd goða:
þyn ok Vin
þöll ok Höll
Græð ok Gunnþorin.

28. Vína heitir enn,
önnur Vegsvinn,
þriðja Þjóðnuma:
Nyt ok Nöt,
Nönn ok Hrönn,
Slið ok Hrið,
Sylgr ok Ylgr,
Við ok Ván,
Vönd ok Strönd,
Gjöll ok Leiptr,
þær falla gumnuþ nær;
en falla til Heljar héðan.

29. Kórmr ok Örmr
ok kerlaugar tvær,
þær skal þórr vaða,

hverjan dag
er hann dæma ferr
at aski Yggdrasils;
þviat ásbú
• brenn öll loga,
heilög vötn hlóa.

30. Glæðr ok Gyllir,
Gler ok Skeiðbrimir,
Silfrintoppr ok Sinir,
Gisl ok Falhófnir:
Gulltoppr ok Lättfeti:
þeim riða æsir jóm,
dag hvern
er þeir dæma fara
• at aski Yggdrasils.

31. Þrjár rætr standa
á þrjá vega
undan aski Yggdrasils:
Hel býr undir einni,
20 annarri Hrimþursar,
þriðju menaskir menn.

32. Ratatoskr heitir ikorni,
er renna skal
at aski Yggdrasils:
• arnar orð

hann skal ofan bera,
ok segja Niðhögvi niðr.

33. Hlirtir eru ok fjörir,
þeirs af hefingar á
30 gaghálsir gnaga:
Dáinn ok Dvalinn,
Duneyrr ok Duraprör.

34. Ormar fleiri liggja
und aski Yggdrasils,
• en þat ofhyggi hverr ósviðra apa:
Góinn ok Móinn
þeir 'ro Grafvitnis synir,
Grábakr ok Grafvölluðr,
Ofnir ok Svafnir
40 hygg ek at æ skyli

meiðs kvistu má.

35. Askr Yggdrasils
drygir erfiði
meira en menn viti:
hjörtr biðr ofan,
en á hliðu fúnar,
skerðir Niðhöggv neðan.

36. Hrist ok Mist
vil ek at mér horn beri,
Skeggöld ok Skögul,
Hlökk ok Herfjötur,
Hildi ok Þrúði,
Göll ok Geirölul,
Randgríð ok Ráðgríð
ok Reginleif
þær bera einherjum öl.

37. Árvakr ok Alsviðr
þeir skolu upp hédan
svangir sól draga:
en und þeirra bógum
fálu blíð regin,
æsir, isarnkol.

38. Svalinn heitir,
hann stendr sölu fyrir
skjöldr skinanda goði:
björg ok brim ek veit
at brenna skolu,
ef hann fellr ifrá.

39. Sköll heitir úlfr,
er fylgir enu skirleita goði
til varna viðar:
en annarr Hati,
hann er Hróðvitnis sonr,
sá skal fyr heiða brúði himins.

40. Or ýmis holdi
var jörð um sköpuð,
en or sveita sær:
björg or beinum,
baðmr or hári,
en or hausi himinn.

41. En or hans brám
gerðu blíð regin
miðgarð manna sonum:
en or hans heila
• váru þau in harðmóðgu
ský öll um sköpuð.

42. Ullar hylli hefir
ok allra goða
hverr er tekr fyrstr á funa;
10 þviat opnir heimar verða
um ása sonum,
þá er hefja af hvera.

43. Ívalda synir
géngu i árdaga
• Skiðblaðni at skapa,
skipa bezt,
skirum Frey,
nýtum Njarðar bur.

44. Askr Yggdrasils
20 hann er æztr víða,
en Skiðblaðnir skipa,
Óðinn Ása,
en jóa Sleipnir,
Bílröst brúa
• en Bragi skálda,
Hábrók hauka
en hunda Garmr.

45. Svipum hefi ek nú ypt
fyr sigtíva sonum,
30 við þat skal vilbjörg vaka:
öllum ásum
þat skal inn koma
Ægis bekki á
Ægis drekku at.

• 46. Hétumk Grímr,
hétumk Gangleri,
Herjan ok Hjálmbéri,
þekkr ok Þriði,
þundr ok Uðr,
40 Helblindi ok Hár,

47. Sæðr ok Svipall
ok Sanngetall,
Herteitr ok Hnikarr,
Bileygr, Baleygr,
Bölverkr, Fjölnir,
Grimr ok Grinnir
Glapsviðr ok Fjölsviðr.

48. Siðhött, Siðskeggr,
Sigföðr, Hnikuðr,
Alföðr, Valföðr,
Atriðr ok Farmatýr;
einu nafni
hétumk aldregi
síz ek með fólkuðm för.

49. Grimni mik hétu
at Geirröðar,
en Jálk at Ásmundar,
en þá Kjalar,
er ek kjálka dró,
þrór þingum at:
Viður at vígum,
Óski ok Ómi,
Jafnhár ok Biðlindi,
Göndlir ok Harbarðr með goðum.

50. Sviðurr ok Sviðrir
ek hét at Sökkmimis,
ok dulða ek þann inn aldna jötun;
þá er ek Miðvitnis vark
ius mæra burar
orðinn einbani.

51. Ölr ertu, Geirröðr,
hefir þú ofdrukkit,
miklum ertu miði tældr:
miklu ertu hnugginn,

er þú ert minu gengi,
öllum einherjum ok Óðins hylli.

52. Fjölð ek þér sagða,
en þú fátt um mant;
of þik véla vinir:
mæki liggja
ek sé mins vinar
allan í dreyra drifinn.

53. Eggmóðan val
nú mun Yggr hafa,
þitt veit ek líf um liðit:
úvar 'ro disir,
nú knáttu Óðin sjá,
nalgastu mik ef þú megir!

54. Óðinn ek nú heiti,
Yggr ek áðan hét,
hétumk þundr fyrir þat:
Vakr ok Skilfingr,
Váfuðr ok Hróptatýr,
Gautr ok Jálkr með goðum:
Ofnir ok Svafnir,
er ek hygg at orðnir sé
allir at einum mér.

Geirröðr konungrsat, ok hafði
sverð um kné sér, ok brugðit til
miðs. En er hann heyrði at Óðinn
var þar kominn, þá stóð hann upp,
ok vildi taka Óðin frá eldinum.
Sverðit slapp or hendi hánum, ok
vissu hjöllin niðr: konungr drap
fæti, ok steiptisk áfram, en sverð-
it stóð í gögnum hann, ok fékk hann
bana. Óðinn hvarf þá, en Agnarr
var þar konungr lengi síðan.

A L V Í S S M Á L.

1. **B**ekki breiða,
nú skal brúðr með mér
heim í sinni snúask,
hratað um megi
mun hverjum þikkja,
heima skalat hvíld nema.

2. Hvat er þat fira?
hví ertu svá fölr um nasar?
vartu í nótt með ná?
þursa líki
þíkki mér á þér vera,
ertaltu til brúðar borinn.

3. Alviss ek heiti,
þý ek fyr jörð neðan,
á ek undir steini stað;
vagna vers
ek em á vit kominn;
bregði engi föstu heiti fira!

4. Ek mun bregða,
þvíat ek brúðar á
flest um ráð sem faðir;
varka ek heima,
þá er þér heitið var,
at sá einn er gjöftr með goðum.

5. Hvat er þat rekka,
er í ráðum telsk
fljóðs ens fagrglóa?
Fjarra fleina
þik munu fáir kunna,
hverr hefir þik bangum borit?

6. Vingþórr ek heiti,
ek hefi víða ratað,
sonr em ek Siðgrana;
at ósatt minni skaltu

þat ið unga man hafa,
ok þat gjaforð geta.

7. Sáttir þinar
er ek vil snemma hafa,
ok þat gjaforð geta;
eiga vilja heldr
en án vera
þat ið mjallhvíta man.

8. Meyjar ástum
muna þér verða,
visi gestrl of varið,
ef þú or heimi
kant hverjum at segja
alt þat er ek vil vita.

[9. Freista máttu, Vingþórr!
alls þú frekr ert,
dvergs at reyna dug;
heima alla niu
hefik of færit,
ok vitað vetna hvat.]

10. Segðu mér þat, Alviss!
öll of rök fira
vörumk, dvergr! at vitir:
hve sú jörð heitir,
er liggr fyr alda sonum
heimi hverjum í?

11. Jörð heitir með mönnum,
en með ásum fold,
kalla vega vanir,
ígræn jötnar,
álfar gróandi,
kalla aur uppregin.

12. Segðu mér þat, Alviss!
öll of rök fira

vörumk, dvergr! at vitir:
hve sá himinn heitir,
er á kendi
heimi hverjum í?

13. Himinn heitir með mönnum,
en hlýrnir með goðum,
kalla vindofni vanir,
uppheim jötnar,
álfar fagrarafr,
dvergar drjúpansal.

14. Segðu mér þat, Alviss!
öll of rök fira
vörumk, dvergr! at vitir:
hversu máni heitir,
sá er menn sjá
heimi hverjum í?

15. Máni heitir með mönnum,
en mylinn með goðum,
kalla hverfanda hvel helju í,
skyndi jötnar,
en skin dvergar,
kalla álfar ártala.

16. Segðu mér þat, Alviss!
öll of rök fira
vörumk, dvergr! at vitir:
hve sú sól heitir,
er sjá alda synir
heimi hverjum í?

17. Sól heitir með mönnum,
en sunna með goðum,
kalla dvergar dvalins leika,
eygló jötnar,
álfar fagrahvel,
alskir ása synir.

18. Segðu mér þat, Alviss!
öll of rök fira
vörumk, dvergr! at vitir:
hve þau ský heita,
er skúrum blandask
heimi hverjum í?

19. Ský heitir með mönnum,
en skúrván með goðum,
kalla vindflot vanir,
úrván jötnar,
álfar veðmegin,
kalla í helju bjáhn huliðs.

20. Segðu mér þat, Alviss!
öll of rök fira
vörumk, dvergr! at vitir:
hve sá vindr heitir,
er víðast ferr
heimi hverjum í?

21. Viudr heitir með mönnum,
en vávuðr með goðum,
kalla gneggjuð ginnregin,
æpi jötnar,
álfar dynfara,
kalla í helju hviðuð.

22. Segðu mér þat, Alviss!
öll of rök fira
vörumk, dvergr! at vitir:
hve þat logn heitir,
er liggja skal
heimi hverjum í?

23. Logn heitir með mönnum,
en lægi með goðum,
kalla vindslot vanir,
ofhlý jötnar,
álfar dagseva,
kalla dvergar dags veru.

24. Segðu mér þat, Alviss!
öll of rök fira
vörumk, dvergr! at vitir:
hve sá marr heitir,
er menn róa
heimi hverjum í?

25. Sær heitir með mönnum,
en silægja með goðum,
kalla vág vanir,
álheim jötnar,

álfar lagastaf,
kalla dvergar djúpan mar.

26. Segðu mér þat, Alviss!
öll of rök fira
vörumk, dvergr! at vitir:
hve sá eldr heitir,
er brenn fyr alda sonum
heimi hverjum í?

27. Eldr heitir með mönnum,
en með ásum funi,
kall: vag vanir,
frekan jötnar,
en förbrenni dvergar,
kalla i helju hröðuð.

28. Segðu mér þat, Alviss!
öll of rök fira
vörumk, dvergr! at vitir:
hve sá viðr heitir,
er vex fyr alda sonum
heimi hverjum í?

29. Viðr heitir með mönnum,
en vallarfax með goðum,
kalla hliðþang halir,
eldi jötnar,
álfar fagrlima
kalla vönd vanir.

30. Segðu mér þat, Alviss!
öll of rök fira
vörumk, dvergr, at vitir:
hve sú nótt heitir
en Nörvi kenda
heimi hverjum í?

31. Nótt heitir með mönnum,
en njól með goðum,
kalla grimu ginaregin,

óljós jötnar,
álfar svefngaman,
kalla dvergar draumnjörun.

32. Segðu mér þat, Alviss!
öll of rök fira
vörumk, dvergr! at vitir:
hve þat sáð heitir,
er sá alda synir
heimi hverjum í?

33. Bygg heitir með mönnum,
en barr með goðum,
kalla vaxt vanir,
æti jötnar,
álfar lagastaf,
kalla i helju hnippinn.

34. Segðu mér þat, Alviss!
öll of rök fira
vörumk, dvergr! at vitir:
hve þat öl heitir,
er drekka alda synir
heimi hverjum í?

35. Öl heitir með mönnum,
en með ásum bjórr,
kalla veig vanir,
hrcina lög jötnar,
en i helju mjöð,
kalla sumbl Suttungs synir.

36. Í einu brjosti
ek sák aldregi
fleiri forna stafi;
miklum tálum
ek kveð tældan þik;
uppi ertu, dvergr! um dagaðr,
nú skinn sól i sali.

H Ý M I S K V I D A.

1. **A**r valtivar
veiðar nānu,
ok sumblsamir,
aðr saðir yrði;
hristu teina
ok á hlaut sá,
fundu þeir at Ægis
örkost hvera.
2. Sat bergbúi
barnteitr fyrir
mjök glikr megi
miskorblinda;
leit í augu
Yggs barn í þrá:
„þú skalt ásum
opt sumbl göra.“
3. Önn fékk jötni
orðbægin hálr,
hugði at hefndum
hann næst við goð;
bað hann Sifjar ver
sér færa hver,
„þann ek öllum öl
yðr of heita.“
4. Né þat máttu
mærir tífar,
né ginnregin
of geta hvergi;
unz af trygðum
Týr Illórriða
ástráð mikit
einum sagði:
5. „Býr fyr austan

- Elivága
hundviss Hýmír
at himins enda:
á minn saðir
móðugr ketil,
rúmbrugðinn hver,
rastar djúpan.“
6. „Veiztu ef þiggjum
þann lögvelli?“
„Ef, vinr! vélar
við görvum til.“
Föru drjúgum
dag þann fram
Ásgarði frá,
unz til Egils kvámu.
7. Hirði hann hafra
horngöfgasta,
hurfu at höllu
er Hýmír átti;
mögr fann ömmu
mjök leiða sér,
hafði höfða
hundruð niu.
8. En önnur gekk
algullin fram
brúnhvit bera
bjórveig syni:
9. „Áttniðr jötna!
ek viljak ykr
hugfulla tvá
und hvera setja;
er minn fri
mörgu sinni

glöggr við gesti,
görr ills hugar.“

10. En váskapaðr
varð siðbúinn
harðráðr Hýmir
heim af veiðum.
Gékk inn í sal,
glumdu jöklar,
var karls er kom
kinnskógr fróinn:

11. „Ver þú heill, Hýmir!
í hugum góðum,
nú er sonr kominn
til sala þinna,
sá er við vættum
af vegi löngum;
fylgir hánun
hróðrsandskoti,
vinr verliða,
Véorr heitir sá.

12. Sé þú hvar sitja
und salar gaffi,
svá forða sér,
stendr súl fyrir.“ —
Sundr stökk síla
fyr sjón jötuns,
en áðr í tvau
áss brotnaði.

13. Stukku átta,
en einn af þeim
hverr harðsleginn
heill, af þolli;
fram gengu þeir,
en forn jötunn
sjónum leiddi
sinn andskota.

14. Sagðit hánun
hugr vel þá,
er hann sá gýgjar græti
á gólf kominn;

þar váru þjórar
þrir of teknir,
bað senn jötunn
sjóða ganga.

15. Hvern létu þeir
höfði skemra,
ok á seyði
síðan báru;
át Sifjar verr,
áðr sofa gengi,
einn með öllu
yxn tvá Hýmis.

16. Þótti hárum
Hrungnis spjalla
verðr Hlörriða
vel fullmikill:
munum at apni
öðrum verða
við veiðimat
yér þrir lifa.

17. Véorr kvazk vilja
á vág róa,
ef ballr jötunn
beitur gæfi.“
„Hverf þú til hjarðar,
ef þú hug trúir,
brjótr bergdana l
beitur sækja.

18. Þess vænti ek,
at þér myni
ögn af oxa
auðfeng vera.
Sveinn sýsliga
sveif til skógar,
þar er uxi stóð
alsvartr fyrir.

19. Braut af þjóri
þurs ráðbani
hátún ofan
horna tveggja.

„Verk þikkja þin
verri myklu,
kjóla valdi!
en þú kyrr sitir!“

20. Bað hlunnigota
hafra dróttinn
átrunn apa
útar færa;
en sá jötunn
sina talði
litla fýsi
at róa lengra.

21. Dró mærr Hýmir
móðugr hvali
einn á öngli
upp senn tvá;
en aptr í skut
Óðni sífjadr
Véorr við vélar
vað görði sér.

22. Egndi á öngul
sá er öldum bergr
orms einbani
uxa höfði;
gein við agni
sú er goð fjá
umgjörð neðan
allra landa.

23. Dró djarfliga
dæðrakkr þórr
orm eitrfán
upp at bordi,
hamri kníði
háfall skarar
ofljótt ofan
úlfs hnitbróður.

24. Hreingálkn hlumðu,
en hölkn þutu,
fór hin forna
fold öll saman.

sökðisk síðan
sá fiskr í mar.

25. Óteitr jötunn
er þeir aptr réru,
svá at ár Hýmir
ekki mælti,
veifði hann ræði
veðrs annars til.

26. „Mundu of vinna
10 verk hálft við mik,
at þú heimi hvali
haf til bæjar,
eða flotbrúsa
festir okkarn?“

27. Gekkk Hlórriði,
greip á stafni,
vatt með austri
upp lögsfaki,
einn með árum
20 ok með austskotu;
bar hann til bæjar
brimsvin jötuns,
ok holtríða
hver í gegnum.

28. Ok enn jötunn
um afrendi
þrágirni vanr
við þór senti;
kvaðat mann ramman,
30 þótt róa kynni
kröpturligan,
nema kalk bryti.

29. En Hlórriði,
er at höndum kom,
brátt lét bresta
brattstein í tvau;
sló hann sitjandi
súlur í gögnum.
báru þó heilan
40 fyr Hými síðan.

30. Unz þat ið friða
frilla kendi
ástráð mikit,
eitt er vissi:
„drep við haus Hýmis,
hann er harðari,
kostmóðs jötuns,
kalki hverjum.“

31. Harðr reis á kné
hafra dróttinn
færdisk allra
í ásmegin;
heill var karli
hjálmsöfu ofau,
en vínferill
valr rifnaði,

32. „Mörg veit ek mæti
mér gengin frá,
er ek kalki sé
yr knjám hrundit;“
karl orð um kvað:
„knákat ek segja
aptr ævagi,
þú ert, öldrl of hætt.

33. Þat er til kostar,
ef koma mættið
út or óru
ölkjól hofi.“
Týr leitaði
tysvar hrœra,
stóð at hváru
hverr kyrr fyrir.

34. Faðir Móða
fékk á þremi,
ok í gegnum steig
gölf niðr í sal;
hóf sér á höfuð up
hver Sifjar verr,
en á hælum

bringar skullu.

35. Föru lengi
áðr lita nam
aptr Óðins son
einu sinni;
sá hann or hreysum
með Hými austan
fólkdrott fara
fjöldhöfðaða.

10 36. Hóf hann sér af herðum
hver standanda,
Veifði hann Miðlni
morðgjörnum fram,
ok hraunhvali
hann alla drap.

37. Fórnd lengi,
áðr liggja nam
hafr Hlórriða
halfdaudr fyrir,
20 var skirr skökuls
skakkr á banni,
en því inn lævisi
Loki um olli.

38. En ér heyrð hafid,
- hverr kann um þat
góðmálugra
görr at skilja -
hver af hraunbúa
hann laun um fékk,
30 er hann bæði galt
börn sin fyrir.

39. Þröttöflugr kom
á þing goða,
ok hafði hver,
þann Hýmir átti;
en véar hverjan
vel skolu drekka
öldr at Ægis
eitt hörmceitið.

ÆGISDREKKA

eða

LOKASENNA.

Egir, er öðru nafni hét Gýmir, hann hafði búið ásum öl, þá er hann hafði fengit ketil inn mikla, sem nú er sagt. Til þeirrar veizlu kom Óðinn ok Frigg kona hans. Þórr kom eigi, þvíat hann var í Austrvegi; Sif var þar kona Þórs. Bragi ok Íðunn kona hans. Týr var þar, hann var einhendr; Fenrisúlfr sleit hönd af hánun, þá er hann var bundinn. Þar var Njörðr ok kona hans Skaði, Freyr ok Freyja, Viðarr son Óðins. Loki var þar, ok þjónustumenn Freys Byggvir ok Beyla. Mart var þar ása ok álfa.

Ægir átti tvá þjónustumenn, Fimafengr ok Eldir. Þar var lýsigull haft fyrir eldsljós, sjálft barsk þar öl; þar var gríðastaðr mikill. Menn lofuðu mjök hversu góðir þjónustumenn Ægis væru, Loki mátti eigi heyra þat, ok drap hann Fimafeng. Þá skóku æsir skjöldu sína ok æpðu at Loka ok eltu hann braut til skógar, en þeir fóru at drekka. Loki hvarf aptr, ok hitti úti Eldi, Loki kvaddi hann:

1. Segðu þat, Eldir!
svá at þú einugi
feti gangir framár:
hvat hér inni hafa
at ölmálum
Sigtífa synir?

Eldir.

2. Of vápn sin dæma,
ok um vígrisni sína
Sigtífa synir;
ása ok álfa,
er hér inni eru,
mangi er þér í orði viur.

Loki.

3. Inn skal ganga
Ægis hallir í,
á þat sumbl at sjá;
joll ok áfo
færi ek ása sonum,
ok blend ek þeim svá meini mjöð.

Eldir.

4. Veiztu ef þú inn gengr
Ægis hallir í,
á þat sumbl at sjá,
hrópi ok rógi
ef þú eyss á holl regin,
á þér munu þau þerra þat.

Loki.

5. Veiztu þat, Eldir!
ef við einir skolum

sáryrðum sakask,
auðigr verða mun ek
í andsvörum,
ef þú mælir til mart.

Síðan gékk Loki inn í höllina,
en er þeir sá, er fyrir váru, hverr
inn var kominn, þögnuðu þeir
allir.

Loki.

6. Þyrstr ek kom
þessar hallar til,
Loptir um langan veg,
ásu at biðja,
at mér einn gefi
mæran drykk njaðar.

7. Ilvi þegit ér
svá, þrúgin goð!
at þér mæla ne meguð?
sessa ok staði
velið mér sumbli at,
eða heitið mik héðan.

Bragi.

8. Sessa ok staði
velja þér sumbli at
æsir aldregi;
þviat æsir vitu,
hveim þeir alda skolu
gambansumbl um geta.

Loki.

9. Mantu þat, Óðinn!
er við í árdaga
bléndum blóði saman?
ölvi bergja
léztu eigi mundu,
nema okr væri báðum borit.

Óðinn.

10. Ristu þá, Viðarr!
ok lát úlfs föður
sitja sumbli at;
siðr oss Loki kveði

lastastöfum

Ægis höllu í.

Þá stóð Viðarr upp ok skenkti
Loka; en áðr hann drykki kvaddi
hann ásunu:

11. Heilir æsir,
heilar ásynjur,
ok öll ginnheilög goð!
nema sá einn áss
er innar sitr,
Bragi, bekkjum á.

Bragi.

12. Mar ok næki
gef ek þér mins fjár,
ok bætir þér svá baugi Bragi;
siðr þú ásum
öfund um gjaldir,
gremðu eigi goð at þér.

Loki.

13. Jós ok armauga
mundu æ vera
beggja vanr, Bragil
ása ok álfa,
er hér inni eru,
þú ert við vig varastr
ok skjarrastr við skot.

Bragi.

14. Veit ek ef fyr útan værak,
svá sem fyr innan emk
Ægis höll um kominn,
höfuð þitt bæra ek
í hendi mér;
lit ek þér þat fyr lygi.

Loki.

15. Snjallr ertu í sessi,
skalattu svá göra,
Bragi bekkskrautuðrl
vega þú gakk,
ef þú reiðr sér;
hyggsk vætr hvatr fyrir.

Íðunn.

16. Bið ek, Bragil
barna síðar duga
ok allra óskmaga;
at þú Loka kveðira
lastastöfum
Ægis höllu i.

Loki.

17. þegi þú, Íðunn!
þik kveð ek allra kvenna
vergjaruasta vera;
síztu arma þína
lagðir itrþvegna
um þinn bróður bana.

Íðunn.

18. Loka ek kveðka
lastastöfum
Ægis höllu i;
Braga ek kyrrri
björreifan;
vilkat ek at ið reiðir vegizk.

Gefjon.

19. Hvi ið æsir tveir
skoluð inni hér
sáryrðum sakask?
Loptki þat veit
at hann leikinn er,
ok hann fjörgöll fria.

Loki.

20. þegi þú, Gefjon!
þess mun ek nú geta,
er þik glapði at geði
sveinn inn hvíti,
er þér sigli gaf,
ok þú lagðir lær yfir.

Óðinn.

21. Ærr ertu, Lokil
ok örviti,
er þú fær þér Gefjon at gremi;
þviat aldar orlög

hygg ek at hon öll um viti
jafngörta sem ek.

Loki.

22. þegi þú, Óðinn!
þú kunnir aldregi
deila víg með verum;
opt þú gafst þeim,
er þú gefa skyldira,
enum slævurum sigr.

Óðinn.

23. Veiztu ef ek gaf þeim,
er ek gefa ne skylda,
enum slævurum sigr?
átta vetr vartu

fyr jörð neðan
kýr mólkandi ok kona,
ok hefir þú þar borit,
ok hugða ek þat args aðal.

Loki.

24. En þik síga kóðu
Sámseyju í
ok draptu á vætt sem völar:
vitka líki
förtu verþjóð yfir,
ok hugða ek þat args aðal.

Frigg.

25. Orlögum ykrum
skylit aldregi
segja seggjum frá;
hvat ið æsir tveir
drýgðut í árdaga,
firrisk æ forn rök firar!

Loki.

26. þegi þú, Frigg!
þú ert Fjörgyns mæ, r
ok hefir æ vergjörn verið;
er þá Véa ok Vilja
léztu þér, Viðris kvæn!
báða i baðum um tekil.

Frigg.

27. Veiztu ef iuni ættuk
Ægis höllum í
Baldri líkan bur,
út þú ne kvæmir
frá ása sonum,
ok væri þá at þér reiðum vegit.

Loki.

28. Einn vill þú, Frigg!
at ek fleiri telja
mína meistafi:
ek því ræð,
er þú riða sérat
síðan Baldr at sölum.

Freyja.

29. Ærr ertu, Loki!
er þú yðra telr
ljóta leiðstafi;
orlög Frigg
hygg ek at öll viti,
þótt hon sjálfgi segi.

Loki.

30. Þegi þú, Freyja!
þik kann ek fullgerva,
era þér vamma vant:
ása ok álfa,
er hér inni eru,
hverr hefir þinn hör verið.

Freyja.

31. Flá er þér tunga,
hygg ek at þér fremr
myni ógott um gala;
reiðir 'ro þér æsir
ok ásynjur,
hryggir muntu heim fara.

Loki.

32. Þegi þú, Freyja!
þú ert fordæða
ok meini blandin mjök:
siztu at bræðr þínun

síðu blið regin,
ok mundir þú þá, Freyja!
frata.

Njörðr.

33. Þat er vältit,
þótt sér varðir vers
fái hós eða hvars:
hitt er undr er áss ragr
er hér inn of kominn,
ok hefir sá börn of borit.

Loki.

34. Þegi þú, Njörðr!
þú vart austr hédan
gisl um sendr at goðum;
Hýmis meyjar höfðu
þik at blandtrogi,
ok þér í munn niugu.

Njörðr.

35. Sú erumk líkn,
er ek vark langt hédan
gisl um sendr at goðum:
þá ek mög gat,
þann er mangi fjár,
ok þikkir sá ása jafarr.

Loki.

36. Hættu nú, Njörðr!
haf þú á höf þik,
munka ek því leyna lengr
við systur þinni
gaztu slíkan mög,
ok þéra þú ónu verr.

Týr.

37. Freyr er beztr
allra ballriða
ása gördum í;
mey hann ne grætir,
né manns konu,
ok leysir or höptum hveru.

Loki.

38. Þegi þú, Týr!

þú kunnir aldregi
bera tilt með tveim;
handar ennar hægri
mun ek hinnar geta,
er þér sleit Fenrir frá.

Týr.

39. Handar em ek vanr,
en þú hróðrs vitnis,
böl er beggja þrá;
úlfgi hefir ok vel,
er í böndum skal
biða ragna röks.

Loki.

40. þegi þú, Týr!
þat varð þinni konu
at hon átti mög við mér;
öln né penning
hafðir þú þess aldregi
vanréttis vesall.

Freyr.

41. Ulf sé ek liggja
árósi fyrir,
unz rjúfask regin;
þvi mundu næst,
nema þú nú þegir,
bundinn bölvasmiðr.

Loki.

42. Gulli keypta
léztu Gýmis dóttur,
ok seldir þitt svá sverð;
en er Muspells synir
riða Myrkvið yfir,
veizta þú þá, vesall! hve þú vegr.

Byggvir.

43. Veiztu ef ek öðli ættak
sem Ingunar Freyr
ok svá sælikt setr,
mergi smæra mölða ek
þá meinkráku,
ok lemða alla í liðu

Loki.

44. Hvat er þat ið litla,
er ek þat lögggra sék,
ok snapvist snapir?
at eyrum Freys
munðu æ vera,
ok und kvernum klaka.

Byggvir.

45. Byggvir ek heiti,
en mik bráðan kveða
goð öll ok gumar;
þvi em ek hér hróðugr,
at drekka Ilropts megir
allir öl saman.

Loki.

46. þegi þu, Byggvir!
þú kunnir aldregi
deila með mönnum mat;
ok þik i flets strá
finna ne máttu,
þá er vágur verar.

Heimdallr.

47. Ölr ertu, Loki!
svá at þú ert örviti,
hvi ne lezka þú, Loki?
þviat ofdrykkja
veldr alda hveim,
er sína mælgj ne manað.

Loki.

48. þegi þú, Heimdallr!
þér var i árdaga
ið ljóta líf um lagit:
aurgu baki
þú munt æ vera,
ok vaka vörðr goða.

Skadi.

49. Létt er þér, Loki!
munattu lengi svá
leika lausun hala;
þviat þik á hjörvi skolu

ins hrimkalda magar
görnum binda goð.

Loki.

50. Veiztu ef mik á hjörvi skolu
ens hrimkalda magar
görnum binda goð;
fyrstr ok öfstr
var ek at fjörlagi,
þars vér á þjassa þrifum.

Skadi.

51. Veiztu ef fyrstr ok öfstr
vartu at fjörlagi,
þá er ér á þjassa þrifuð;
frá mínum véum
ok vöngum skolu
þér æ köld ráð koma.

Loki.

52. Léttari i málum
vartu við Laufeyjar son,
þá er þú lézt mér á beð þinn boðit;
getið verðr oss slíks,
ef vér görva skolum
telja vöminu vár.

þá gékk Beyla fram, ok byrl-
aði Loka í hrimkalki mjöð, ok
mælti:

53. Heill ver þú nú, Loki!
ok tak við hrimkalki
fullum forns mjaðar,
heldr þú hana eina
látir með ása sonum
vammalausum vera.

Hann tók við horni ok drakk
af.

54. Ein þú værir,
ef þú svá værir
vör ok gröm at veri;
einn ek veit,
svá at ek vita þikkjumk,
hór ok af Hlórriða,

ok var þat sá inn lævisi Loki.

Beyla.

55. Fjöll öll skjálfa,
hygg ek á för vera
heiman Hlórriða;
hann ræðr ró
þeim er rægir hér
goð öll ok guma.

Loki.

56. Þegi þú, Beyla!
þú ert Byggvis kvæn,
ok meini blandin mjök;
ökynjan meira
koma með ása sonum,
öll ertu, deigja! dritin.

þá kom þórr at ok kvað:

57. Þegi þú, rög vættir!
þér skal minn þrúðhamarr
Mjöllnir mál fyr nema;
herðaklett drep ek
þér hálsi af,
ok verðr þá þínu fjörvi um farit.

Loki.

58. Jarðar burr
er hér nú inn kominn,
hvi þrasir þú svá? Þórr!
en þá þorir þú ekki,
er þú skalt við úlsinn vega,
ok svelgr hann allan Sigföður.

Þórr.

59. Þegi þú, rög vættir!
þér skal minn þrúðhamarr
Mjöllnir mál fyr nema;
upp ek þér verp
ok á austrvega,
síðan þik mangi sér.

Loki.

60. Austrförum þínum
skaltu aldregi
segja seggjum frá,

siz í hanska þumlungi
 hnukðir þú, einheri!
 ok þóttiska þú þá þórr vera.

Þórr.

61. Þegi þú, rög vættel
 þér skal minn þrúðhamarr
 Mjöllnir mál fyrir nema;
 hendi inni hægri
 drep ek þik Hrungrnis bana.
 svá at þér brotnar beina hvat.

Loki.

62. Lifa ætla ek mér
 langan aldr,
 þóttu hætir hamri mér;
 skarpar álar
 þóttu þér Skrýmis vera,
 ok máttira þú þá nesti ná,
 ok svalzt þú þá hungri heill.

Þórr.

63. Þegi þú, rög vætur!
 þér skal minn þrúðhamarr
 Mjöllnir mál fyrir nema;
 Hrungrnis bani
 mun þér í hel koma
 fyr nágrindr neðan.

Loki.

64. Kvað ek fyr ásum,

kvað ek fyr ása sonum
 þaz mik hvatti hugr;
 en fyr þér einum
 mun ek út ganga;
 • þviat ek veit at þú vegr.

65. Öl görðir þú, Ægir!
 en þú aldri munt
 síðan sumbl um göra:
 eiga þin öll,
 10 er hér inni er,
 leiki yfir logil
 ok brenni þér á bakil

En eptir þetta falsk Loki í Frán-
 angrs forsi í lax líki, þar tóku
 • æsir hann. Hann var bundinn
 með þörnum sonar sins Nara,
 en Narfi sonr hans varð at vargi.
 Skaði tók eitrozm, ok festi upp
 yfir annlit Loka; draup þar or
 20 eitr. Sigyn kona Loka sat þar,
 ok hélt munnlaug undir eitrið, en
 er munnlaugin var full, bar hon
 út eitrið; en meðan draup eitrið
 á Loka. Þá kiptisk hann svá hart
 • við, at þaðan af skalf jörð öll:
 þat eru nú kallaðir landskjálptar.

HAMARSHEIMT.

1. **R**eiðr var þá Vingþórr,
er hann vaknaði,
ok sins hamars
um saknaði;
skegg nam at hrista,
skör nam at dýja,
réd jarðar burr
um at þreifask.

2. Ok hann þat orða
alls fyrst um kvað:
„Heyrðu nú, Loki!
hvat ek nú mæli,
er eigi veit
jarðar hvergi
né upphimins:
áss er stolinn hamri!“

3. Géngu þeir fagra
Freyju túna,
ok hann þat orða
alls fyrst um kvað:
„Muntu mér, Freyja!
sjaðrhams ljá,
ef ek minn hamar
mættak hitta?“

Freyja.

4. Þó munda ek gefa þér,
þótt or gulli væri,
ok þó selja
at væri or silfri!“

5. Fló þá Loki,
sjaðrhamr dunði,
unz fyr utan kom
ása garða,

ok fyr innan kom
jötna heima.

6. Þrymr sat á haugi,
þursa dróttinn,
greypum sínum
gullbönd snæri,
ok mörum sínum
mön jafnaði.

Þrymr.

10 7. Hvat er með ásum?
hvat er með álfum?
hvi ertu einn kominn
í jötunheima?

Loki.

• 8. Ilt er með ásum!
ilt er með álfum!
hefir þú Hlórriða
hamar um fólginna?

20 8. „Ek hefi Hlórriða
hamar um fólginna
átta röstum
fyr jörð neðan;
hann engi maðr
aptr um heimtítr,
nema særi mér
Freyju at kvæni!“

9. Fló þá Loki,
sjaðrhamr dunði,
unz fyr utan kom
jötna heima,
30 ok fyr innan kom
ása garða;
mætti hann þór

niðra garða,
ok hann þat orða
alls fyrst um kvað:

10. „Hefir þú erendi
sem erfiði?
segðu á lopti
löng tíðindi,
opt sitjanda
sögur um fallask,
ok liggjandi
lygi um bellir!“

Loki.

11. Hefi ek erfiði
ok örindi;
þrymr hefir þinn hamar,
þursa dróttinn;
hann engi maðr
aptr um heimtítr,
nema hánun særí
Freyju at kván.

12. Ganga þeir fagra
Freyju at hitta,
ok hann þat orða
alls fyrst um kvað:
„Bittu þik, Freyja!
brúðar líní,
við skolum aka tvau
í jötunheima.“

13. Reíð varð þá Freyja
ok fnasaði,
allr ása salr
undir bifðisk,
stökk þat íð mikla
men brisinga:
„Mik veiztu verða
vergjarnasta,
ef ek ek með þér
í jötunheima!“

14. Senn váru æsir
allir á þingi,

ok ásynjur
allar á máli,
ok um þat réðu
ríkir tífar,
• hve þeir Hlórriða
hanar um sætti.

15. Þá kvað þat Heimdallr,
hvítastr Ása:
– vissi hann vel fram
10 sem vanir aðrir–
„Bindu vér þór þá
brúðar líní,
hafi hann íð mikla
men brisinga!“

• 16. Látum und hánun
hrynja lukla,
ok kvenvæðir
um kné falla,
en á brjósti
20 breiða steina,
ok hagliga
um höfuð typpum.“

17. Þá kvað þat Þórr,
þrúðngr áss:
• „Mik munu æsir
argan kalla,
ef ek bindask læt
brúðar líní.“

18. Þá kvað þat Loki,
30 Laufeyjar sonr:
„Þegi þú, Þórr!
þeirra orða;
þegar munu jötnar
ásgarð búa,
• nema þú þinn hamar
þér um heimtítr.“

19. Bundu þeir þór þá
brúðar líní
ok enu mikla
40 mení brisinga,

létu und hánur
hrynja lukla,
ok kvenváðir
um kné falla,
en á brjósti
breiða steina,
ok hagliga
um höfuð typðu.

20. Þá kvað Loki,
Laufeyjar sonr:
„Mun ek ok með þér
ambótt vera,
við skólum aka tvau
í jötunheima.“

21. Seann váru hafrar
heim um reknir,
skyndir at sköklum,
skyldu vel renna;
björg brotnuðu,
brann jörð loga,
ók Óðins son
í jötunheima.

22. Þá kvað þat þrymr,
þursa dróttinn:
„Standit upp, jötnarl
ok stráid bekki,
nú særð mér
Freyju at kván,
Njarðar dóttur
or Nóatúnunl

23. Ganga hér at garði
gullhrynðar kýr,
öxn alsvartir,
jötni at gamni;
fjöld á ek meidma,
fjöld á ek menja,
einnar mér Freyju
ávant þikkir.“

24. Var þar at kveldi
um komið snimma,

Edda.

ok fyr jötna
öl fram borit;
einn át oxa,
átta laxa,
krásir allar,
þær er konur skyldu,
drakk Sifjar verr
sáld þrjú njaðar.

25. Þá kvað þat þrymr,
þursa dróttinn:
„Hvar sáttu brúðir
bíta hvassara?
saka ek brúðir
bíta en breiðara,
né inn meira mjöd
mey um drekka.“

26. Sat in alsnotra
ambótt fyrir,
er orð um fann
við jötuns máli:
„Át vætr Freyja
átta nóttum,
svá var hon óðfús
í jötunheima.“

27. Laut und linu,
lysti at kyssa;
en hann útan stökk
endlangan sal:
„Hvi eru öndótt
augu Freyju?

þikki mér or augum
eldr of brenna!“

28. Sat in alsnotra
ambótt fyrir,
er orð um fann
við jötuns máli:
„Svaf vætr Freyja
átta nóttum,
svá var hon óðfús
í jötunheima.“

29. Inn kom in arma
jötna systir,
hin er brúðfjár
biðja þorði:
„Láttu þér af höndum
hringa rauða,
ef þú öðlask vill
ástir minar,
ástir minar,
alla hylti.“

30. Þá kvað þat þrymr,
þursa dróttinn:
„Berið inn hamar
brúði at vigja,
leggitt Mjöllni
í meyjar kné,
vigitt okkr saman
várar hendi!“

31. Illó Hlórriða
hugr í brjósti,
er harðhugaðr
hamar um þekði;
þrym drap hann fyrst an,
þursa dróttin,
ok ætt jötuns
alla landi.

32. Drap hann ina öldnu
10 jötna systur,
hin er brúðfjár
of beðit hafði;
hon skell um hlaut
fyr skillinga,
en högg hamars
fyr hringa fjöld.
Svá kom Óðins sonr
endr at hamri.

HARBARÐSLJÓÐ.

Þórr fór or Austrvegi, ok kom
at sundi einu; öðrummegum sunds-
ins var ferjukarlinn með skipit.

Þórr kallaði:

1. Hverr er sá sveinn sveina
er stendr fyr sundit handan?

Harbarðr svarar:

2. Hverr er sá karl karla
er kallar um váginn?

Þórr.

3. Fer þú mik um sundit,
fæði ek þik á morgun;
meis hefi ek á baki
verðra matrinn betri.
Át ek i hvíld
aðr ek heiman fór
sildir ok hafra,
saðr em ek enn þess.

Harbarðr.

4. Árligum verkum
hrósar þú verðinun,
veiztattu fyrir görla,
döpr eru þín heimkynni,
dauð hygg ek at þín móðir sé.

Þórr.

5. Þat segir þú nú
er hverjum þikkir
mest at vita,
at mín móðir dauð sé.

Harbarðr.

6. Þeygi er sem þú
þrjú bú góð eigir,
berbeinn þú stendr

ok hefir brautinga gervi,
þalki at þú hafir brækr þínar.

Þórr.

7. Stýr þú hingat eikjunni,
ek mun þér stöðna kenna;
eða hverr á skipit,
er þú heldr við landit?

Harbarðr.

8. Hildólfr sá heitir
er mik halda það,
rekkir inn ráðsvinni
er býr i Ráðseyjarsundi;
baðat hann hlennimenn flytja
eða hrossa þjófa,
góða eina
ok þá er ek gerva kunna;
segðu til nafns þíns,
ef þú vill um sundit fara.

Þórr.

9. Segja mun ek til nafns míns,
þótt ek sekr sják,
ok til alls óðlis:
ek em Óðins sonr,
Meila bróðir,
en Magna faðir,
þrúðvaldr góða,
við þór knáttu hér dæma;
Hins vil ek nú spyrja,
hvat þú heitir?

Harbarðr.

10. Harbarðr ek heiti,
hylk um nafn sjaldan.

Þórr.

11. Hvat skaltu of nafn hylja,
nema þú sakar eigir?

Harbarðr.

12. Enn þótt ek sakar eiga,
þá mun ek forða
fjörvi mínu
fyr slikum sem þú ert,
nema ek feigr sé.

Þórr.

13. Harmljótan mér þikkir
í því at vaða um váginn til þín,
ok væta kögur minn;
skylda ek launa kögursveini
þínum

kaþginyrði,
ef ek komumk yfir sundit.

Harbarðr.

14. Hér mun ek standa
ok þín heðan biða;
fannta þú mann inn harðara
at Hrungni dauðan.

Þórr.

15. Hins viltu nú geta,
er við Hrungnir deildum,
sá inn stóruðgi jötunn,
er or steini var höfuðit á;
þó lét ek hann falla
ok fyrir hniga.

Hvat vantu þá meðan, Har-
barðr?

Harbarðr.

16. Var ek með Fjölvari
simm vetr alla
í ey þeirri
er Algræn heitir;
vega vér þar knáttum
ok val fella,
margs at freista,
mans at kosta.

Þórr.

17. Hversu snúnuðu yðr konur
yðrar?

Harbarðr.

18. Spárkar áttu vér konur,
ef oss at spökum yrði;
horskar áttu vér konur
ef oss hollar væri;
þær or sandi
sima undu,
ok or dali djúpum
grund um grófu.
Varð ek þeim einn öllum
efri at ráðum;
hvílda ek hjá þeim systrum sjau,
ok hafða ek geð þeirra alt ok gaman.
Hvat vantu þá meðan, Þórr?

Þórr.

19. Ek drap þjassa
enn þrúðmóðga jötun,
upp ek varp augum
Allvalda sonar
á þann inn heiða himin;
þau eru merki mest
minna verka,
þan er allir menn síðan um sé.
Hvat vantu meðan, Harbarðr?

Harbarðr.

20. Miklar manvélar
ek hafða við myrkriður,
þá er ek vella þær frá verum;
harðan jötun ek hugða
Illébarð vera,
gaf hann mér gambantein,
en ek vella hann or viti.

Þórr.

21. Illum huga launaðir
þú þá góðar gjafar.

Harbarðr.

22. Þat hefir eik

er af annarri skefr;
um sik er hverr í líku.
Hvat vantu þá meðan, þórr?

þórr.

23. Ek var austr
ok jötna bardag,
brúðir bólvisar,
er til bjargs gengu;
mikil mundi ætt jötna,
ef allir lifði,
vætr mundi manna
undir Miðgarði.
Hvat vantu þá meðan, Har-
barðr?

Harbarðr.

24. Var ek á Vallandi
ok vígum fylgdag,
atta ek jöfrum
en aldri sættak.
Óðinn á jarla
þá er í val falla,
en þórr á þræla kyn.

þórr.

25. Ójafat skipta er þú
mundir
með ásum liði,
ef þú ættir vilgi mikils vald.

Harbarðr.

26. Þórr á all ærit
en ekki hjarta,
af hræzlu ok hugbleyði
þér var í hanzka troðit,
ok þóttiska þú þá þórr vera;
hvárki þú þá þorðir
fyr. hræzlu þinni
físa né hnjósa,
svá at Fjalarr heyrði.

þórr.

27. Harbarðr inn ragil
ek munda þik í hel drepa,

ef ek mætta seilask um sund.

Harbarðr.

28. Hvat skyldir þú um sund
seilask,

• er sakir 'ro alls öngar?
Hvat vantu þá, þórr?

þórr.

29. Ek var austr,
ok ána varðak,
10 þá er mik sóttu
þeir Svarangs synir;
grjóti þeir mik börðu,
gagni urðu þeir þó litt fegnir;
þó urðu þeir mik fyrri
• friðar at biðja.

Hvat vantu þá meðan, Har-
barðr?

Harbarðr.

30. Ek var austr
20 ok við einhverja dæmðak,
lék ek við ena línhvitu
ok löng þing háðak,
gladdak ena gullbjörtu,
gamni nær undi.

þórr.

31. Góð áttu þér mankynni
þar þá.

Harbarðr.

32. Liðs þíns væra ek þá þurfi,
30 þórr! at ek helda
þeirri enni línhvitu mey.

þórr.

33. Ek munda þér þá þat
veita,

• ef ek viðr of kæmumk.

Harbarðr.

34. Ek munda þér þá trúá,
nema þú mér í trygd véltir.

þórr.

40 35. Emkat ek sá hælbitr

sem húðskór forn á vár.

Harbarðr.

36. Hvat vantu meðan, þórr?

Þórr.

37. Brúðir berserkja
barðak í Hléseyju;
þær höfðu verst unnit,
vélta þjóð alla.

Harbarðr.

38. Klæki vantu þá, þórr!
er þú á konum barðir.

Þórr.

39. Vargynjur váru þær,
en varla konur;
skeldu skip mitt,
er ek skorðat hafðak;
ægðu mér járnluurki,
en eltu þjálfar.
Hvat vantu þá meðan, Har-
barðr?

Harbarðr.

40. Ek vark í hernum,
er hingat gördisk
gnæfa gunnfána
geir at rjóða.

Þórr.

41. Þess viltu nú geta,
er þú fórt oss óljúfan at bjóða.

Harbarðr.

42. Bæta skal þér þat þá
munda baugi,
sem jafnendr unnu
þeir er okr vilja sætta.

Þórr.

43. Hvar namtu þessi
in hnæfiligu orð,
er ek heyrða aldregi
hnæfiligri?

Harbarðr.

44. Nam ek at mönnum

þeim enum aldrænum,
er búa í heimis skógum.

Þórr.

45. Þó gefr þú
gott nafn dysjum,
er þú kallar þær heimis sköga.

Harbarðr.

46. Svá dæmi ek
um slíkt far.

Þórr.

47. Orðkringi þin
mun þér illa koma,
ef ek ræð á vág at vaða;
úlfi hæra hygg ek
þik æpa munu,
ef þú hlýtr af hamri högg.

Harbarðr.

48. Sif á hó heima,
hans mundu fund vilja;
þann muntu þrek drygja,
þat er þér skyldara.

Þórr.

49. Mælir þú at munns ráði,
svá at mér skyldi verst þikkja,
hálr enn hugblauði
hygg ek at þú ljúgir.

Harbarðr.

50. Satt hygg ek mik segja,
seinn ertu at för þinni;
langt mundir þú nú kominn, þórr!
ef þú litum færir.

Þórr.

51. Harbarðr enn ragil
heldr hefir þú nú mik dvalðan.

Harbarðr.

52. Ásaþórs hugða ek
aldregi mundu
glepja fêhirði farar.

Þórr.

53. Ræð mun ek þér nú ræða:

ró þú hingat bátinum,
hættum hœtingi!
hittu föður Magna!

Harbarðr.

54. Far þú fírr sundi,
þér skal fars synja.

Þórr.

55. Visa þú mér nú leiðina,
alls þú vill mik eigi um váginn
ferja.

Harbarðr.

56. Lítið er at synja,
langt er at fara:
stund er til stokksins,
önnur til steinsins,
haltu svá til vinstra veggins
unz þú hittir Verland.
Þar mun Fjörgyn
hitta þór son sinn,

ok mun hon kenna hánun áttunga
brautir
til Óðins landa.

Þórr.

57. Mun ek taka þangat í dag?

Harbarðr.

58. Taka við vil ok erfiði
at uppverandi sólu,
er ek get þá ná.

Þórr.

59. Skamt mun nú mál okkat
vera,

alls þú mér skœtingu einni
svarar;

• launa mun ek þér farsynjun,
ef við finnumk í sinn annat.

Harbarðr.

60. Far þú nú þars
þik hafi allan gramir!

BALDRS DRAUMAR.

1. **S**enn váro æsir
allir á þingi,
ok ásynjur
allar á máli;
ok um þat réðu
rikir tifar,
hvi væri Baldri
ballir draumar.

2. Upp reis Óðinn
alda gautr,
ok hann á Sleipni
söðul um lagði;
reið hann niðr þaðan
Niðheljar til,
mætti hann hvelpi
þeim er or helju kom.

3. Sá var blóðugr
um brjóst framan,
ok galdrs fōður
gól um lengi.
Framun reið Óðinn,
foldvegr dundi,
hann kom at háfu
Heljar ranni.

4. Þá reið Óðinn
syr austan dyrr,
þar er hann vissi
völu leiði.
Nam hann vittugri
valgaldr kveða,
unz nauðig reis,
nás orð um kvað:

5. „Hvat er manna þat

mér ókunnra,
er mér hefir aukit
erfit sinni?
var ek snivin snjófi
ok slegin regni
ok drifin döggu,
dauð var ek lengi.“

6. „Vegtamr ek heiti,
sonr em ek Valtams,
segðu mér or helju,
ek mun or heimi:
liveim eru bekkir
baugum sánir,
flet fagrlic
flóð gulli?“

7. „Ilér stendr Baldri
of brugginn mjöðr,
skírar veigar,
liggr skjöldr yfir;
en ásmegir
í ofvæni;
nauðug sagðak
nú mun ek þegja.“

8. „Þegiattu vólval
þik vil ek fregna,
unz alkunna,
vil ek enn vita:
hverr mun Baldri
at bana verða,
ok Óðins son
aldri ræna?“

9. „Ilóðr berr háfau
hróðrbarm þinnig;

hann mun Baldri
at bana verða,
ok Óðins son
aldri ræna;
nauðug sagðak,
nú mun ek þegja.“

10. „Þegiattu vólva!
þik vil ek fregna,
unz alkunna,
vil ek enn vita:
hverr mun heipt Heði
hefut of vinna,
eða Baldrs bana
á bál vega?“

11. „Rindr berr
í vestrsölum,
sá mun Óðins sonr
einnættir vega;
hönd um þvær
né höfuð kembir,
áðr á bál um berr
Baldrs andskota;
nauðug sagðak,
nú mun ek þegja.“

12. „Þegiattu vólva!
þik vil ek fregna,
unz alkunna,
vil ek enn vita:
hverjar 'ro þær meyjar,
er at muni gráta,
ok á himin verpa
hálsa skautum?“

13. „Ertattu Vegtamr,
sem ek hugða,
heldr ertu Óðinn,
aldinn gautr.“
„Ertattu vólva
né víð kona,
heldr ertu þriggja
þursa móðir.“

14. „Heim rið þú, Óðinn!
ok ver hróðigr!
svá komit manna
meir aptr á vit,
er lauss Loki
líðr or böndum,
ok ragna rök
rjúfendr koma.

SKIRNISMÁL.

Freyr sonr Njarðar hafði einn dag sezk í Hliðskjálf ok sá um heima alla; hann sá í Jötunheima ok sá þar mey fagra, þá er hon gékk frá skála föður sins til skemmu. Þar af fékk hann hug-sóttir miklar. Skirnir hét skó-sveinn Freys; Njörðr bað hann kveðja Frey máls, þá mælti Skaði:

1. Ristu nú, Skirnir!
ok gakk at beiða
okkarn mála mög,
ok þess at fregna,
hveim enn fróði sé
ofreiði afi.

Skirnir.

2. Illra orða er mér
ón at ykrum syni,
ef ek geng at mæla við mög,
ok þess at fregna,
hveim enn fróði sé
ofreiði afi.

Skirnir.

3. Segðu þat, Freyr!
fólkvaldi goða!
ok ek vilja vita:
hvi þú einn sitr
endlanga sali,
minn dróttinn! um daga?

Freyr.

4. Ilvi um segjak þér,
seggr enn ungi!
mikinn móðtrega?

þviat álfröðull
lýsir um alla daga,
ok þeygi at minum munum.

Skirnir.

5. Muni þína hykka ek
svá nikla vera,
at þú mér, seggr! ne segir;
þviat ungir saman
várum í árdaga,
vel mættim tveir trúask.

Freyr.

6. Í Gýmis görðum
ek sá ganga
mér tíða mey;
armar lýstu,
en af þaðan
alt lopt ok lögr.

7. Mær er mér tíðari
en manni hveim
ungum í árdaga;
ása ok álfa
þat vill engi maðr
at við samt sém.

Skirnir.

8. Mar gefðu mér þá,
þann er mik um myrkvan beri
visan vafrlöga,
ok þat sverð,
er sjálfst vegisk
við jötna ætt.

Freyr.

9. Mar ek þér þann gef,
er þik um myrkvan berr

visan vafrlöga,
ok þat sverð
er sjálft mun vegask,
ef sá er horskr er hefir.

Skirnir mælti við hestinn:

10. Myrkt er úti,
mál kveð ek okr fara
úríg fjöll yfir,
þyrja þjóð yfir;
báðir við komumk,
eða okr báða tekr
sá inn ámátki jötunn.

Skirnir reið í Jötunheima til
Gýmisgarða; þar váru hundar ólm-
ir ok bundnir fyrir skidgarðs hliði
þess er um sal Gerðar var. Hann
reið at þar er fēhirðir sat á haugi,
ok kvaddi hann:

11. Segðu þat hirðir!
er þú á haugi sitr
ok varðar alla vega:
hve ek at andspilli komumk
ens unga mans
fyr greyjum Gýmis?

Hirðir.

12. Hvárt ertu feigr,
eða ertu framgenginn?
Andspillis vanr
þú skalt æ vera
góðrar meyjar Gýmis.

Skirnir.

13. Kostir 'ro betri
heldr en at klökkva sé
hveim er fúss er fara;
einu dægri
mér var aldr um skapaðr
ok alt líf um lagið.

Gerðr.

14. Hvað er þat hlym hlymja,
er ek heyri nú til

ossu rönnum í;
jörð bifask,
en allir fyrir
skjálfa garðar Gýmis.

Ambátt.

15. Maðr er hér úti
stiginn af mærs baki,
jó lætr til jarðar taka.

Gerðr.

16. Inn bið þú hann ganga
í okkarn sal
ok drekka inn mæra mjöd;
þó ek hitt óumk,
at hér úti sé
minn bróður bani.

17. Hvað er þat álfa,
né ása sona,
né vissa vana?
Hví þú einn um komt
eikinn fúr yfir
ór salkynni at sjá?

Skirnir.

18. Emkat ek álfa,
né ása sona,
né vissa vana;
þó ek einn um komk
eikinn fúr yfir
yður salkynni at sjá.

19. Epli ellifu
hér hefi ek algullin,
þau mun ek þér, Gerðr! gefa,
fríð at kaupa,
at þú þér Frey kveðir
óleiðastan lífa.

Gerðr.

20. Epli ellifu
ek þigg aldregi
at mannskis munum,
né við Freyr,
meðan okkart fjör lifir,

byggjum bæði saman.

Skirnir.

21. Baug ek þér þá gef,
þann er brendr var
með ungum Óðins syni;
álta eru jafnhöfgr,
er af drjúpa
ena niundu hverja nótt.

Gerðr.

22. Baug ek þikkak,
þótt brendr sé
með ungum Óðins syni;
era mér gulls vant
í gördum Gýmis,
at deila fé föður.

Skirnir.

23. Sér þú þenna mæki, mærl
mjófan, málfán,
er ek hefi í hendi hér?
höfuð höggva ek mun
þér hálsl af,
nema þú mér sætt segir.

Gerðr.

24. Ánauð þola
ek vil aldregi
at mannskis munum;
þó ek hins get,
ef ið Gýmir finnisk
vigs ótrauðir, at ykr vega tíði.

Skirnir.

25. Sér þú þenna mæki, mærl
mjófan, málfán,
er ek hefi í hendi hér?
fyr þessum eggjum
hnigr sá inn aldni jötunn,
verðr þinn feigr faðir.

26. Tams vendi ek þik drep,
en ek þik temja mun
mærl at minum munum;
þar skaltu ganga,

er þik gumna synir
síðan æva sé.

27. Ara þúfu á
skaltu ár sitja,
• horva ok snugga heljar til;
matr sé þér meir leiðr,
en manna hveim
enn fráni ormr með firum.

28. At undrsjónum þú verðir,
10 er þú út kemr,
á þik Hrimnir hari,
á þik hotvetna stari;
viðkunnari þú verðir
en vörðr með goðum;
• gapi þú grindum frá.

29. Tópi ok ópi,
tjösull ok óþoli,
vaxi þér tár með trega;
seztu niðr,
20 en ek mun segja þér
sváran súsbreka
ok tvennan trega.

30. Tramar gneypta
þik skolu gerstan dag
• jötna gördum í,
til hrimþursa hallar
þú skalt hverjan dag
kranga kostalaus,
kranga kostavön;
30 grát at gamni

skaltu í gögn hafa,
ok leiða með tårum trega.

31. Með þursi þrihöfðuðum
þú skalt æ nara
• eða verlaus vera;
þitt geð gripi
þik morn morni;
verðu sem þistill,
sá er var þrunginn
40 í önn ofanverða.

32. Til hólts ek gékk
ok til hrás víðar,
gambantein at geta;
gambantein ek gat.

33. Reiðr er þér Óðinn,
reiðr er þér ása bragr,
þik skal Freyr fjásk,
enn fyrr, in illa mær!
en þú fengit hefir
gambanreiði goða.

34. Heyri jötnar!
heyri hrimþursar!
synir Suttunga!
sjálfir áslidar!
hve ek fyrir býð,
hve ek fyrir banna
manna glaum manni,
manna nyt manni.

35. Hrimgrinnur heitir þurs,
er þik hafa skal
fyr nágrindr neðan;
þar þér vilhægir
á víðar rótum
geita hland gefi.
Æðri drykkja
fá þú aldregi
mær! af þínum munum,
mær! at mínum munum.

36. Þurs rist ek þér
ok þrjá stafi:
ergi ok æði
ok ópola;
svá ek þat af rist,
sem ek þat á reist,
ef görask þarf þess.

Gerðr.

37. Heill ver þú nú heldr,
sveinn!
ok tak við hrimkalki
fullum forns mjaðar;

þú hafða ek þat ætlað,
at myndak aldregi
unna Vaningja vel.

Skirnir.

• 38. Örindi min
vil ek öll vita,
áðr ek riða heim hédan;
nær þú á þingi
munt enum þroska
10 nenna Njarðar syni.

Gerðr.

39. Barri heitir,
er við bæði vitum,
lundr lognfara;
• en ept nætr niu
þar mun Njarðar syni
Gerðr unna gamans.

Þá reið Skirnir heim, Freyr
stóð úti ok kvaddi hann, ok spurði
20 tíðinda:

40. Segðu mér þat, Skirnir!
áðr þú verpir söðli af mör,
ok þú stigir feti framar:
hvat þú árnaðir
• í Jötunheima
þins eða mins munar?

Skirnir.

43. Barri heitir,
er við báðir vitum,
30 lundr lognfara;
en ept nætr niu
þar mun Njarðar syni
Gerðr unna gamans.

Freyr.

• 44. Löng er nótt,
langar 'ro tvær,
hve um þreyjak þrjár?
opt mér mánaðr
minni þótti
40 en sjá hálf lýnótt.

R Í G S M Á L.

Svá segja menn í fornum sögum,
at einhverr af ásum, sá er Heim-
dallr hét, fór ferðar sinnar ok
fram með sjófarströndu nökk-
urri, kom at einum húsabæ ok
nefndisk Rígr. Eptir þeirri sögu
er kvæði þetta:

1. Ár kváðu ganga
grænar brautir
öflgan ok alsæman
ás kunnigan,
ramman ok rökvan
Rígr stiganda.

2. Gékk hann meir at þat
miðrar brautar,
kom hann at húsi,
hurð var á gætti,
inn nam at ganga,
eldr var á gólfi;
hjón sátu þar
hár af árnei,
Ái ok Edda
aldinfalda.

3. Rígr kunni þeim
ráð at segja,
meir settisk hann
miðra fletja,
en á hlið hvára
hjón salkynna.

4. Þá tók Edda
ökvinn leif,
þungan ok þykkan,
þrunginn sáðum;

bar hon meir at þat
miðra skutla,
soð var í bolla,
setti á bjóð,
var kálfr soðinn
krása beztr.

5. Reis hann upp þaðan,
rézk at sofna;
Rígr kunni þeim
ráð at segja,
meir lagðisk hann
miðrar rekkju,
en á hlið hvára
hjón salkynna.

6. Þar var hann at þat
þrjár nætr saman,
gékk hann meir at þat
miðrar brautar,
liðu meir at þat
mánuðr niu.

7. Jöð öl Edda,
jósu vatni,
hōrfi svartan
hétu þræl.

8. Hann nam at vaxa,
ok vel at dafna;
var þar á höndum
hrokkit skinn,
kropnir knúar,
fingr digrir,
fúlligt andlit,
lotr hryggr,
langir hælir.

9. Nam hann meir at þat
magns um kosta,
bast at binda,
byrðar görva,
bar hann heim at þat
hris gerstan dag.

10. Þar kom at garði
gengilbeina,
örr var á iljum,
armr sólbrunninn,
niðrbjúgt er nef,
ok nefdisk þýr.

11. Miðra fletja
meir settisk hon,
sat hjá henni
sonr húss;
ræddu ok rýndu,
rekkju görðu
þræll ok þýr
þrungin dægr.

12. Börn ólu þau,
bjoggu ok undu,
hygg ek at héti
Hreimr ok Fjósnir,
Klúr ok Kleggi,
Kefsir, Fúlnir,
Drumbr, Digraldi,
Drötrr ok Hlössvir,
Lútr ok Leggjaldi;
lögðu garða,
akra töddu,
unnu at svinum,
geita gættu,
grófu torf.

13. Dættir váru þær
Drumba ok Kunba,
Ökkvinkálfa
ok Arinnefja,
Ysja ok Ambátt,
Eikintjasna,

Tötrughypja
ok Trönubeina;
þaðan eru komnar
þræla ættir.

14. Gékk Rígr at þat
réttar brautir,
kom hann at húsi,
hurð var á skiði;
inn nam at ganga,
eldr var á gólfi,
hjón sátu þar,
héldu á sýslu.

15. Maðr telgði þar
meið til rifjar,
var skegg skapat,
skör var fyr enni,
skyrtu þröngva,
skokkr var á gólfi.

16. Sat þar kona
sveigði rokk,
breiddi faðm,
bjó til váðar;
sveigr var á höfði,
smokkr var á bringu,
dúkr var á hálsi,
dvergar á öxlum;
Alí ok Amma
áttu hús.

17. Rígr kunni þeim
ráð at segja,
reis frá borði,
réð at sofna,
meir lagdisk hann
miðrar rekkju,
en á hlið hvára
hjón salkynna.

18. Þar var hann at þat
þrjár nætr saman,
líðu meir at þat

mánuðr niu;
jóð ól Amma,
jósu vatni,
kölluðu Karl,
kona sveip rípti
rauðan ok rjóðan,
riðuðu augu.

19. Hann nam at vaxa,
ok vel dafna,
öxn nam at tenja,
arðr at görfa,
hús at timbra,
ok hlöður smíða,
karta at görfa,
ok keyra plóg.

20. Heim óku þá
hanginluklu,
geitakyrtilu,
giptu Karli;
Snör heitir sú,
settisk undir rípti,
bjoggu hjón,
bauga deildu,
breiddu blæjur,
ok bú görðu.

21. Börn ólu þau
bjoggu ok undu:
hét Halr ok Drengr,
Höldr, þegn, Smíðr,
Breiðrbóndi,
Bundinskeggi,
Búi ok Bóddi,
Brattskeggr ok Seggr.

22. Enn hétu svá
öðrum nöfnum:
Snót, Brúðr, Svanni,
Svarri, Sprakki,
Fljóð, Sprund ok Vif,
Feima, Ristill;
þaðan eru komnar

karla ættir.

23. Gékk Rigr þaðan
réttar brautir,
kóm hann at sal,
suðr horfðu dyrr,
var hurð hnigin,
hringr var í gætti.

10 24. Gékk hann inn at þat,
gólf var stráð;
sátu hjón,
sásk í augu
Faðir ok Móðir,
fugrum at leika.

25. Sat húsgumi
ok snéri streng,
álm of bendi,
örfar skepti;
20 en húskona
hugði at örmum,
strauk of rípti,
sterti ermar.

26. Keisti fald,
kinga var á bringu,
síðar slæður,
serk bláfán;
brún hjartari,
brjóst ljósara,
30 háls hvitari
hreinni mjöllu.

27. Rigr kunni þeim
ráð at segja,
meir settisk hann
niðra fletja,
en á hlið hvára
hjón salkynna.

28. Þá tók Móðir
merktan dük,
40 hvitan af hörfi,

huldi bjöd;
 hon tók at þat
 hleifa þunna,
 hvíta af hveiti,
 ok huldi dök.

29. Fram setti hon skutla
 fulla, silfri varða,
 á bjöd fínt fleski
 ok fugla steikta;
 vin var í könnu,
 varðir kalkar,
 drukku ok dæmdu,
 dagr var á sinnum.
 Rígr kunni þeim
 ráð at segja.

30. Reis Rígr at þat
 rekkju gerði;
 þar var hann at þat
 þrjár nætr saman.
 Gékk hann meir at þat
 miðrar brautar;
 liðu meir at þat
 mánuðr níu.

31. Svein ól Móðir,
 silki vafði,
 jósu vatni,
 Jarl létu heita.
 Bleikt var hár,
 hjartir vangar,
 ótul váru augu,
 sem yrmlingi.

32. Upp óx þar
 Jarl á fletjum,
 lind nam at skelfa,
 leggja strengi,
 álm at beygja,
 örfar skepta,
 flein at fleygja,
 frókkur dýja,
 hestum riða,

hundum verpa,
 sverðum bregða,
 sund at fremja.

33. Kom þar or runni

* Rígr gangandi,
 Rígr gangandi
 rúnar kendi;
 sitt gaf heiti,
 son kvezk eiga;
 þann bað hann eignask
 10 óðalvöllu,
 óðalvöllu,
 aldnar bygðir.

34. Reið hann meir þaðan

* myrkan veg,
 hélug fjöll,
 unz at höllu kom;
 skapt nam at dýja,
 skelfði lind,
 20 hesti hleypti,
 ok hjörfi brá;
 vig nam at vekja,
 völl nam at rjóða,
 val nam at fella,
 * vá til landa.

35. Ræð hann einn at þat

átján búum,
 auð nam skipta,
 öllum veita
 30 meidmar ok mösma,
 mara svangrifja;
 hringum hreytti,
 hjó sundr baug.

36. Óku mærir

* úrgar brautir,
 komu at höllu,
 þar er Hersir bjó;
 mætti hann
 mjófíngerði
 40 hvítri ok horskri,

hétu Erna.

37. Báðu hennar
ok heim öku,
giptu Jarli,
gékki hon und lini;
saman bjoggu þau
ok sér undu,
ættir jóku
ok aldrs nutu.

38. Burr var hinn elzti,
en Barn annat,
Jóð ok Aðal,
Arfi, Mögr,
Niðr ok Niðjungr,
námu leika
Sonr ok Sveinn
sund ok tafl,
Kundr hét einn,
Konr var hinn yngsti.

39. Upp óxu þar
Jarli bornir,
hesta tömdu,
hlifar bendu,
skeyti skófu,
skelfðu aska.

40. En Konr ungr
kunni rúnar,
æfirúnar
ok aldrúnar;
meir kunni hann
mönnum bjarga,
eggjar deyfa,
ægi lægja.

41. Klök nam fugla,
kyrra elda,
sæva ok svefja,
sorgir lægja,
• afl ok eljun
átta manna.

42. Hann við Ríg jarl
rúnar deildi,
brögðum beitti,
10 ok betr kunni;
þá öðlaðisk
ok þá eiga gat
Rígr at heita,
rúnar kunna.

• 43. Reið Konr ungr
kjörr ok skóga,
kólfi fleygði,
kyrði fugla.

44. Þá kvað þat kráka,
20 sat kvisti ein:
„hvat skaltu, Konr ungr!
kyrra fugla?
Heldr mætti þér
hestum riða
• ok her fella!

45. Á Danr ok Danpr
dýrar hallir,
æðra óðal
en þér hafit;
30 þeir kunnu vel
kjöl at riða,
egg at kenna,
undir rjúfa.“

HYNDLULJÓÐ.

1. „Vaki mær meýja,
vaki mín vina,
Hyndla systir!
er í helli býr;
nú er rökkur rökkra,
riða við skolum
til Valhallar
ok til ves heilags.

2. Biðjum Herjafóður
í hugum sitja;
haun geldr ok gefr
gull verðugum:
gaf hann Hermóði
hjáln ok brynju,
en Sigmundi
sverð at þiggja.

3. Gefr hann sigr sonum,
en sumum aura,
mælsku mörgum,
ok mannvit firum,
byri gefr hann brögnum,
en brag skáldum,
gefr hann mannsemi
mörgum rekki.

4. Þór mun hon blóta,
þess mun biðja,
at hann æ við þik
einart láti;
þó er hánun ótitt,
við jótuns brúðir.

5. Nú taktu úlf þinn
ein af stalli,
lát hann renna

með rúna mólum;
seinn er göltri þinn
goðveg troða,
vil ek mar minnu
mætan hleða.“

6. „Flá ertu, Freyja!
er þú freistar min,
visar þú augum
á oss þannig,
er þú hefir ver þinn
í valsinni,
Óttar unga,
Innsteins bur.“

7. „Dulin ertu, Hyndla!
draums ætlig þér,
er þú kveðr ver minn
í valsinni,
þar er göltri glóar,
gullinbusti,
hildisvíni,
er mér hagir görðu
dvergar tveir,
Dáinn ok Nabbi.

8. Sennum við or söðlum,
sitja við skolum,
ok um jöfra
ættir dæma,
gumna þeirra
er frá goðum kómu,
þeir hafa veðjat
vala málmi,
Óttarr ungi
ok Angantýr.

9. Skytt er at veita,
svá at skati enn ungi
föðurleifð hafi
eptir frændr sína.

10. Hörg hann mér gerði
hlaðinn steinum,
- nú er grjót þat
at gleri vorðit -
rauð hann í nýju
nauta blóði,
æ trúði Óttarr
á ásynjur.

11. Nú láttu forna
niðja talda,
ok uppbornar
ættir manna:
hvat er Skjöldunga,
hvat er Skilfinga,
hvat er Öðlinga,
hvat er Ylfinga,
hvat er höldbórit,
hvat er hersbórit,
mest mannaval
und Miðgarði?"

12. „Þú ert, Óttarr!
borinn Innsteini,
en Innsteinn var
Álfi enum gamla,
Álfr var Úlfi,
Úlfr Sæfara,
en Sæfari
Svan enum rauða.

13. Móður átti faðir þinn
menjum gófga,
hygg ek at hon hét
Hlédis gyðja,
Fróði var faðir þeirrar
en Friant móðir,
öll þótti ætt sú
með yfirmönnum.

14. Áli var áðr
öflgastr manna,
Hálfðan fyrri
hæstr Skjöldunga;
• fræg váru fólkvíg,
þau er framir gerðu,
hvarfla þóttu hans verk
með himins skautum.

15. Eflisk hann við Eymund
10 æztan manna,
en hann vð Sigtrygg
með svölum eggjum;
eiga gékk Álmveig
æztu kinnu,
• ölu þau ok áttu
áttján sonu.

16. Þaðan eru Skjöldungar,
þaðan Skilfingar,
þaðan Öðlingar,
20 þaðan Ynglingar,
þaðan höldbórit,
þaðan hersbórit,
mest manna val
und Miðgarði;
• alt er þat ætt þín,
Óttarr heimskil

17. Var Hildigunn
hennar móðir
Sváfu barn
30 ok sækonungs;
alt er þat ætt þín,
Óttarr heimskil
varði at viti svá,
viltu enn lengra?

• 18. Dagr átti þóru
drengja móður,
ólusk í ætt þar
æztir kappar:
Fráðmarr, Gyrðr
40 ok Frekar báðir,

Ámr ok Jösurr, Már,
 Álfr enn gamli;
 varðar at vili svá,
 viltu enn lengra?

19. Ketill hét vinr þeirra
 Klyps arfþegi,
 var hann móðurfaðir
 móður þinnar;
 þá var Fróði
 fyrr en Kári,
 hinn eldri var
 Álfr um getinn.

20. Nanna var næst þar
 Nökkva dóttir,
 var mögr hennar
 mágr þins föður;
 fyrnd er sú mægð,
 fram tel ek lengra,
 kunna ek báða
 Brodd ok Hörfi;
 alt' er þat ætt þín,
 Óttarr heimskil

21. Ísólfr, Ásólfr
 Ölmóds synir
 ok Skúrhildar
 Skekkils dóttur,
 skaltu til telja
 skatna margra;
 alt' er þat ætt þín,
 Óttarr heimskil

22. Gunnarr, Bálkr,
 Grímr, Arðskafi,
 Járnskjöldr, Þórir,
 Úlfr, Ginandi,
 Búi ok Brami,
 Barri ok Reifnir,
 Tindr ok Tyrþingr,
 tveir Haddingjar;
 alt' er þat ætt þín,
 Óttarr heimskil!

23. Áni ok ómi
 váru bornir
 Arngrims synir
 ok Eyfuru;

* brökun berserkja
 bóls margskonar
 um lönd ok um lög
 sem logi færi;
 alt' er þat ætt þín,
 10 Óttarr heimskil

24. Kunna ek báða
 Brodd ok Hörfi,
 váru þeir í hirð
 Hrólfs ens gamla;
 * allir bornir
 frá Jörmunreki
 Sigurðar mági,
 - hlýð þú sögu minnil-
 fólku grims
 20 þess er Fafni vá.

25. Sá var visir
 frá Völsungi,
 ok Hjördis
 frá Hraudungi,
 * en Eylimi
 frá Öðlingum;
 alt' er þat ætt þín,
 Óttarr heimskil!

26. Gunnarr ok Högni
 30 Gjúka arfar,
 ok ið sama Guðrún
 systir þeirra:
 eigi var Guthormr
 Gjúka ættar,
 * þó var hann bróðir
 beggja þeirra;
 alt' er þat ætt þín,
 Óttarr heimskil!

27. Haraldr Hilditönn
 40 borinn Hræreki

slöngvanbauga,
sonr var hann Auðar,
Auðr djúpaudga
Ívars dóttir,
en Ráðbarðr
var Randvers faðir;
þeir váru gumnar
goðum signaðir;
alt er þat ætt þin,
Óttarr heimskil!

28. Váru ellifu
æsir taldir,
Baldr er hné
við banapúfu;
þess lézk Vali
verðr at hefna,
sins of bróður
sló hann handbana;
alt er þat ætt þin,
Óttarr heimskil

29. Var Baldrs faðir
Burs arfþegi;
Freyr átti Gerði,
hon var Gýmis dóttir,
jötna ættar
ok Aurbodu;
þó var þjassi
þeirra frændi
skautgjarn jötunn,
hans var Skaði dóttir.

30. Mart segjum þér,
ok munum fleira;
vörumk at viti svá,
viltu enn lengra?

31. Haki var Hveðnu
hóti beztr sona,
en Hveðnu var
Hjörvarðr faðir;
Heiðr ok Hrossþjófr
Hrimnis kindar.

32. Eru vökur allar
frá Viðólfi,
vitkar allir
frá Vilmeiði,
• sciðberendr
frá Svarthöfða,
jötunar allir
frá Ými kunnir.

33. Mart segjum þér
10 ok munum enn fleira;
vörumk at viti svá,
viltu enn lengra?

34. Varð einn borinn
i árdaga
• rammaukinn mjök
Rögn kindar,
niu báru þann
náðgöfgan maun
jötna meyjar
20 við jarðar þröm.

35. Hann Gjálp um bar,
hann Greip um bar,
bar hann Eistla
ok Angeyja,
• hann har Úlfrún
ok Eyrgjafa,
lindr ok Atla
ok Járnsaxa.

36. Sá var aukinn
30 jarðar megni,
svalköldum sæ
ok sönardreyra.
Mart segjum þér
ok munum fleira;
• vörumk at viti,
viltu enn lengra?

37. Ól úlf Loki
við Angrbodu,
en Sleipni gat
40 við Svadilfara;

eitt þótti skars
allra feiknast,
þat var bróður frá
Býleists komit.

38. Loki af hjarta
lindi brendu,
fann hann hálfsviðinn
hugstein konu,
varð Loptr kindugr
af konu illri;
þaðan er á foldu
flagð hvert komit.

39. Haf gengr hriðum
við himin sjálfan,
liðr lönd yfir,
en lopt bílar;
þaðan koma snjófar
ok snarir vindar,
þá er í ráði
at regn um þrjóti.

40. Varð einn borinn
öllum meiri,
sá var aukinn
jarðar megni;
þann kveða stilli
stórauðgastan,
sif sífjadan
sjötum görföllum.

41. Þá kemr annarr
enn mátkari,
þó þori ek eigi
þann at nefna;
fáir sjá nú
fram um lengra,
en Óðinn mun
úlfi mæta.“

42. „Ber þú minnisöl
mínum gesti,
svá hann öll muni
orð at tína,

þessa ræðu,
á þriðja morni,
þá er þeir Angantýr
ættir rekja.“

• 43. „Snúðu braut héðan,
sofa lýstur mik,
fær þú fát at mér
friðra kosta;
hleypr þú eðlvina
10 úti á náttum,
sem með höfrum
Heiðrún fari.

44. Rant at æði
ey þreyjandi,
• skutusk þeir fleiri
und fyrir skyrtu;
hleypr þú eðlvina
úti á náttum,
sem með höfrum
20 Heiðrún fari.“

45. „Ek slæ eldi
of iviðju,
• svá at þú eigi kemsk
á braut héðan;
• hleypr þú eðlvina
úti á náttum,
sem með höfrum
Heiðrún fari.“

46. „Hyr sé ek brenna,
30 en hauðr loga,
verða flestir
fjörlausn þola;
ber þú Óttari
bjór at hendi
• eitri blandinn mjök
illu heilli.“

47. „Orðheill þín
skal engu ráða,
þóttu, brúðr jötunn!
40 bølvi heitr;

hann skal drekka
dýrar veigar,

bið ek Ottari
öll goð duga.

VÖLUNDARKVIÐA.

Niðuðr hét konungr i Sviþjóð,
hann átti tvá sonu ok eina dóttur,
hon hét Böðvildr. Bræðr vǫru
þrír synir Finnakonungs, hét einn
Slagfiðr, annarr Egill, þriðji Völ-
undr, þeir skriðu ok veiddu dýr.
Þeir kvámu i Úlfðali, ok gerðu
sér þar hús; þar er vatn er heitir
Úlfsjár. Snemma of morgin fundu
þeir á vatnsströndu konur þrjár, ok
spunnu lín; þar vǫru hjá þeim
álptarhamir þeirra, þat vǫru vǫl-
kyrjur. Þar vǫru tvær dætr Lōð-
ves konungs, Hlaðguðr svanhvit
ok Hervör alvitr, en þriðja var
Ólrún Kjárs dóttir af Vallandi. Þeir
höfðu þær heinu til skála með sér.
Fékk Egill Ólrúnar, en Slagfiðr
Svanhvitrar, en Völundr Alvitrar.
Þau bjoggu sjau vetr; þá flugu
þær at vilja víga, ok kvámu eigi
aptr; þá skreið Egill at leita Ól-
rúnar, en Slagfiðr leitaði Svan-
hvitrar, en Völundr sat i Úlfðöllum;
hann var hagrastr maðr svá at

menn viti i fornum sögum. Nið-
uðr konungr lét hann höndum
taka, svá sem hér er um kveðit.

1. Meyjar flugu sunnan
Myrkvið ígögnum,
Alvitr unga
orlög drýgja;
þær á sævarströnd
settusk at hvilask,
drósir suðrænar
dýrt lín spunnu.

2. Ein nam þeirra
Egil at verja
fögr mǫr fira
faðmi ljósum;
önnur var Svanhvít,
svanfjaðrar drö;
en in þriðja
þeirra systir
varði hvítan
háls Völundar.

3. Sátu síðan
sjau vetr at þat,
en inn átta
allan þráðu,

en enn niunda
 nauðr um skilði;
 meýjar fýstusk
 á myrkvan við,
 Alvítr unga
 orlög drýgja.

4. Kom þar af veiði
 vegreygr skyti,
 Slagfiðr ok Egill
 sali fundu auða,
 géngu út ok inn
 ok um sask;
 austr skreið Egill
 at Ölrúnu,
 en suðr Slagfiðr
 at Svanhvítu.

5. En einn Völundr
 sat í Úlfðölum,
 hann sló gull rautt
 við gim fastan,
 lukði hann alla
 lind bauga vel;
 svá beið hann
 sinnar ljósar
 kvánar, ef hánú
 koma gerði.

6. Þat spyrr Niðuðr
 Njara dróttinn,
 at einn Völundr
 sat í Úlfðölum.
 Nóttum fóru seggir,
 negldar váru brynjur,
 skildir bliku þeirra
 við enn skarða mána.

7. Stigu or sōðlum
 at salar gaffi,
 géngu inn þaðan
 endlangan sal,
 sá þeir á bast
 bauga dregna,

sjau hundruð allra,
 er sá seggr átti.

8. Ok þeir af tóku,
 ok þeir á létu,
 fyr einn útan,
 er þeir af létu.
 Kom þar af veiði
 vegreygr skyti,
 Völundr liðandi
 um langan veg.

9. Gékk hann brúnni
 beru hold steikja,
 ár brann hrísi
 allþurr fura,
 viðr enn vindþurri,
 fyr Völundi.

10. Sat á berfjalli,
 bauga talði
 álfa ljóði,
 eins saknaði,
 hugði hann at hefði
 Hlōðves dóttir,
 Alvítr unga,
 væri hon aptr komín.

11. Sat hann svá lengi
 at hann sofnaði,
 ok hann vaknaði
 viljalauss,
 vissi sér á höndum
 höfgar nauðir,
 en á fótum
 fjötur um spentan.

12. „Hverir 'ro jöfrar
 þeir er á lögðu
 beíti byr sima
 ok mik bundu?“

13. Kallaði nú Niðuðr
 Njara dróttinn:
 „hvar gaztu, Völundr!
 visi álfa,

vára aura
í Úlfðöllum?—

14. „Gull var þar eigi
á Grana leiðu,
fjarri hugða ek vart land
fjöllum Rinar;
man ek at vér meiri
mæti áttum,
er vér heil hjú
heima várum.

15. Hlaðguðr ok Hervör
borin var Illöðve,
kunn var Ölrún
Kjars dóttir,
hon inn um gékk
endlangan sal,
stóð á gólfi,
stílti röddu;
era sá nú hýrr
er or holti ferr.“

Niðuðr konungr gaf dóttur
sinni Böðvildi gullring, þann er
hann tók af bastinu at Völundar; en
hann sjálfr bar sverðit, er Völundr
átti; en dróttning kvað:

16. „Tenn hán um teygjask,
er hán um er téð sverð,
ok hann Böðvildar
hang um þekkir;
ámun eru augu
ormi þeim enum frána;
sníðit er hann
sina magni,
ok setið hann síðan
í Sævarstað.“

Svá var gört, at skornar váru
sinar í knésfötum, ok settr í hölm
einn, er þar var fyr landi, er hét
Sævarstaðr. þar smiðaði hann
konungi allskyns görsimar. Engi

maðr þorði at fara til hans nema
konungr einn. Völundr kvað:

17. „Sinn Niðaði
sverð á linda,
þat er ek hvesta
sem ek hagast kunna,
ok ek herðak
sem mér hægst þótti;
sá er mér fránn mækir
æ fjarri borinn,
sékka ek þann Völundi
til smiðju borinn.

18. Nú berr Böðvildr
brúðar minnar
— biðka ek þess bót —
bauga rauða.“
Sat hann né hann svaf ávalt,
ok hann sló hamri,
vél gördi hann heldr
hvalt Niðaði.

19. Drifu ungir tveir
á dyr sjá
synir Niðaðar
í Sævarstöð;
kómu þeir til kistu,
kröfðu lukla;
opin var illúð
er þeir í sá.

20. Fjöld var þar menja,
er þeim mögum sýndisk
at væri gull rautt
ok görsimar.
„Komið einir tveir,
komið annars dags;
ykr læt ek þat gull
um gefit verða.

21. Segita meyjum
né salþjóðum,
manni öngum
at ið mik fyndit.“

Snemma kallaði
seggr annan,
bróðir á bróður:
„göngum haug sjá!“

22. Kómu til kistu,
kröfðu lukla;
opiu var illúð,
er þeir i litu;
sneið af höfuð
húna þeirra,
ok undir fen fjöturs
fætr um lagði.

23. En þær skúlar,
er und skórum váru,
sveip hann útan silfri,
seldi Niðaði;
en or augum
jarknasteina
sendi hann kunnigri
konu Niðadar.

24. En or tönnum
tveggja þeirra
sló hann brjóstkringlur,
sendi Böðvildi.
Þá nam Böðvildr
bangi at hrósa,
bar hann Völundi,
er brotið hafði:
„þoriga ek at segja
nema þér einum.“

Völundr kvað:

25. „Ek bæti svá
brest á gulli,
at feðr þinum
fegri þikkir,
ok mæðr þinni
miklu betri,
ok sjálfri þér
at sama hófi.“

26. Bar hann hana bjóri,

þviat hann betr kunni,
svá at hon í sessi
um sofnaði:

„Nú hefi ek hefnt
harma minna
allra nema einna
íviðgjarnra.“

27. „Vel ek“ kvað Völundr,
„verða ek á fitjum,
þeim er mik Niðadar
námu rekkar.“

Illajandi Völundr
hófsk at lopti,
grátandi Böðvildr
gékk or eyju;
tregði fór lriðils
ok föður reiði.

28. Úti stendr kunnig
kván Niðadar,
ok hon inn um gékk
endlangan sal;
– en hann á salgarð
settisk at hvilask –
„vakir þú, Niðuðr!
Njara dróttinn?“

29. „Vaki ek ávalt,
vilja ek lauss sofna,
ok minst siz
mina sonu dauða;
kell mik i höfuð,
köld eru mér ráð þín,
vilnumk ek þess nú
at ek við Völund dæma.

30. Seg þú mér þat, Völundr!
visi álfa!
af heilum hvað varð
húnum mínum?“

31. „Eiða skaltu mér áðr
alla vinna,
at skips bordi

ok at skjaldar rönd,
at mars bægi
ok at mækis egg:

31. At þú kveljat
kván Völundar,
né brúði minni
at bana verðir;
þótt vér kván eigim
þá er þér kunnið,
eða jóð eigim
innan hallar.

32. Gakk þú til smiðju,
þeirrar er þú görðir,
þar síðr þú belgi
blóði stokna;
sneið ek af höfuð
húna þinna,
ok undir fen fjöturs
fætr um lagðak.

33. En þær skálar
er und sköllum váru
sveip ek útan silfri,
senda ek Niðaði;
en or augum
jarknasteina
senda ek kunnigri
kván Niðaðar.

34. En or tönnum
tveggja þeirra
sló ek brjóstkringlur,
senda ek Bōðvildi.
Nú gengr Bōðvildr
barni aukin,
einga dóttir
ykkur beggja.“

35. „Mæltira þú þat mál
er mik meir tregi,
né ek þik vilja, Völundr!
verr um vita;
erat svá maðr hár
at þik af hesti taki,
né svá öflugr
at þik neðan skjóti,
þar er þú skollir
við ský uppi.“

36. Hlæjandi Völundr
hófsk at lopti,
en ókátr Niðuðr
sat þá eptir.

37. „Upp ristú, þakráðr!
þræll minn inn bezti,
bið þú Bōðvildi
meyna bráhvitu
ganga fagrvarið
við fōður ræða.“

38. „Er þat satt, Bōðvildr!
er sögðu mér,
sátuð ið Völundr
saman í hólmi?“

39. „Satt er þat, Niðaðr!
er sagði þér,
sátu við Völundr
saman í hólmi
eina ögurstund,
æva skyldi;
ek vætr hánú
vinna kunnak,
ek vætr hánú
vinna máttak.“

HELGA R V I Ð A

HJÖRVARÐS SONAR.

Hjörvarðr hét konungr, hann átti fjórar konur: ein hét Alfhildr, son þeirra hét Heðinn, önnur hét Særeiðr, þeirra son hét Humlungr, in þriðja hét Sinrjóð, þeirra son hét Hymlingr. Hjörvarðr konungr hafði þess heit strengt, at eiga þá konu er hann vissi vænsta. Hann spurði at Svafuir konungr átti dóttur allra fegrsta, sú hét Sigrínn. Iðmundr hét jarl hans, Atli var hans son, er fór at biðja Sigrínnar til handa konungi. Hann dvalðisk vetrlangt með Svafni konungi; Fránmarr hét þar jarl, fóstri Sigrínnar, dóttir hans hét Álof. Jarlinn réð at meyjar var synjat, ok fór Atli heim. Atli jarls son stóð einn dag við lund nökkurn, en fugl sat í limunum uppi yfir hánum, ok hafði heyrð til at hans menn kölluðu vænstar konur þær, er Hjörvarðr konungr átti. Fuglinn kvakaði, en Atli lýddi hvat hann sagði, hann kvað:

1. „Sattu Sigrínn

Svafnis dóttur,
meyna fegrstu
í munarheimi;
þó eru hagligar
Hjörvarðs konur,

gunnum þikkja
at Glasislundi.“

2. „Mundu við Atla

Iðmundar son,
fugl fróðhugaðr!
fleira mæla?“

„Mun ek, ef mik buðlungr
blóta vildi,
ok kýs ek þaz ek vil
or konungs garði.“

3. „Kjósattu Hjörvarð

né hans sonu,
né inar fögru
fylkis brúðir,
eigi brúðir þær
er buðlungr á,
kaupun vel saman,
þat er vina kynni!“

4. „Hof mun ek kjósa,

hörga marga,
gullhyrndar kýr
frá grams búi,
ef hánum Sigrínn
sefr á arni,
ok ónaudig
jöfri fylgir.“

Þetta var áðr Atli færi, en er hann kom heim, ok konungr spurði hann tíðinda, kvað hann:

5. „Höfum erfiði
ok ekki örindi,

mara þraut óra
 á meginfjalli,
 urðum síðan
 Sæmorn vaða;
 þá var oss synjat
 Svafnis dóttur,
 hringum gæddrar,
 er vér hafa vildum.

Konungr bað, at þeir skyldu
 fara annat sinn, fór hann sjálfr.
 En er þeir komu upp á fjall, ok sá
 á Svávaland landsbruna ok jó-
 reyki stóra, reið konungr af fjall-
 inu fram í landit, ok tók náttból
 við á eina. Atli hélt vörð, ok
 fór yfir ána; hann fann eitt hús,
 fugl mikill sat á húsinu ok gætti,
 ok var sofnadr. Atli skaut spjóti
 fuglinn til bana; en í húsinu fann
 hann Sigrlinn konungs dóttur, ok
 Álofu jarls dóttur, ok hafði þær
 báðar braut með sér. Fránmarr
 jarl hafði hamazk í arnarliki, ok
 varit þær fyr hernum með fjöl-
 kyngi. Hróðmarr hét konungr,
 biðill Sigrlinnar, hann drap Sváva
 konung, ok hafði rænt ok brent
 landit. Hjörvarðr konungr fékk
 Sigrlinnar, en Atli Álofar. Hjör-
 varðr ok Sigrlinn áttu son mikinn
 ok vænan, hann var þögull, ekki
 nafn festisk við hann. Hann sat
 á haugi, hann sá riða valkyrjur níu,
 ok var ein göfugligust, hon kvað:

6. „Sið mundu, Helgil
 hringum ráða,
 ríkr rógapaldr!
 né Röðuls völlum,
 – örn gól árla –
 ef þú æ þegir.

þóttu harðau hug,
 hilmir! gjaldir.“

7. „Hvat lætr þú fylgja
 Helga nafni,
 brúðr hjartlituð!
 alls þú bjóða ræðr?
 Hygg þú fyr öllum
 atkvæðum vel;
 þigg ek eigi þat,
 nema ek þik hafa.“

8. „Sverð veit ek liggja
 í Sigars hólmi
 fjórum færa
 en fimmtugu;
 eitt er þeirra
 öllum betra,
 vignesta bōl
 ok varið gulli.

9. Hringr er í hjalti,
 hugr er í miðju,
 ógn er í oddi
 þeim er eiga getr;
 liggir með eggju
 ormr dreyrfáðr,
 en á valbōstu
 verpr naðr hala.“

Eylimi hét konungr, dóttir hans
 var Sváva, hon var Valkyrja ok
 reið lopt ok lög. Hon gaf Helga
 nafn þetta, ok hlífði hánun opt
 síðan í orrostum. Helgi kvað:

10. „Ertattu, Hjörvarðr!
 heilráðr konungr,
 fólks oddviti,
 þóttu frægr sér;
 léztu eld eta
 jöfra bygðir,
 en þeir angr við þik
 ekki görðu.

11. En Hróðmarr skal

hringum ráða,
þeim er áttu
órir niðjar;
sá sésk fylkir
fæst at lífi,
hygsk aldaðra
arfi at ráða.“

Hjörvarðr svarar, at hann mundi
fá lið Helga, ef hann vill hefna
móðurföður síns. Þá sótti Helgi
sverðit, er Sváva vísaði hánun
til; þá fór hann ok Atli ok feldu
Hróðmar ok unnu mörg þrek-
virki. Hann drap Hata jötun, er
hann sat á bergi nökkuru. Helgi
ok Atli lágu skipum í Hatafirði.
Atli hélt vörð inn fyrra lut nætr-
innar. Hrimgerðr Hata dóttir kvað:

12. „Hverir 'ro höldar
í Hatafirði?
skjöldum er tjaldat
á skipum yðrum,
fræknliga látið,
fátt hygg ek yðr sjásk,
kennit mér nafn konungs.“

Atli kvað:

13. „Helgi hann heitir,
en þú hvergi mátt
vinna grand grami;
járnborgir 'ro
um öðlings flota,
kneguð oss fálur fara.“

14. „Hve þik heitir“ kvað
Hrimgerðr,
„hálr inn ámátki?
hve þik kalla konir?
fylkir þér trúir,
er þik í fögrum lætr
beits stafni búa.“

15. „Atli ek heiti,

atall skal ek þér vera,
mjök em ek gífrum gramastr;
úrgan stafn
ek hefi opt búið,
ok kvalðar kveldriður.

16. Hve þú heitir,
hála nágráðug?
nefndu þinn, fála! föður;
niu röstum

10 er þú skyldir neðar vera,
ok vaxi þér á baðmi barr!“

17. „Hrimgerðr ek heiti,
Hati hét minn faðir,
þann víska ek ámátkastan jötun;
margar brúðir hann lét
frá búi teknar,
unz hann Helgi hjó.“

18. „Þú vart, hála!
fyr hildings skipum,
30 ok látt í fjarðar mynni fyrir;
ræsis rekka

er þú vildir Rán gefa,
ef þér kæmið í þverst þvari.“

19. „Duliðr ertu nú, Atli!
draums kveð ek þér vera,
siga lætr þú brýnn fyr brúr;
móðir mín lá
fyr mildings skipum,
ek drekka Hlöðvarðs sonum í hafi.

20. Gneggja myndir þú, Atli!
30 ef þú geldr ne værir,
brettir sinn Hrimgerðr hala;
aptarla hjarta

hygg ek at þitt, Atli! sé,
þótt þu hafir hreina rödd.“

21. „Remi mun þér ek þikkja,
ef þú reyna knátt,
ok stiga ek á land af legi;
öll muntu lemjask,
40 ef mér er alhugat,

ok sveigja þinn hala, Hrimgerðr!“

22. „Atli! gakk þú á land,
ef alli treystisk,
ok hittumk í vik Varins;
rifja rétti
er þú munt, rekr! fá,
ef þú mér í krymmur kemr.“

23. „Munka ek ganga,
áðr gumnar vakna,
ok halda of visa vörð;
era mér örvænt,
nær öru kemr
skass upp undir skipi.“

24. „Vaki þú, Helgil
ok bæt við Hrimgerði,
er þú lézt höggvinn Hata;
eina nótt kná hon
hjá jöfri sofa,
þá hefir hon bölvá bætr.“

25. „Loðinn heitir er þik skal
eiga,

leið ertu mannkyni,
sá býr í þolleyju þurs,
hundviss jötunn,
hraunbúa verstr,
sá er þér makligr maðr.“

26. „Hina vildu heldr, Helgil
er røð hafnir skoða
fyrri nótt með firum;
margullin mærr
mér þótti alli bera;
hér sté hon land af legi,
ok festi svá yðara flota;
hon ein því veldr,
er ek eigi mæk
buðlungs mönnum bana.“

27. „Heyrðu nú, Hrimgerðr!
ef ek bæti harma þér,
segðu görr grami:
var sú ein vætr,

er barg öðlings skipum,
eða fóru þær fleiri saman?“

28. „Þrennar mundir meylla,
þó reið ein fyrir
• hvit und hjálmi mærr;
marir hristusk,
stóð af mönum þeirra
dögg í djúpa dali,
hagl í háva viðu,
10 þaðan kemr með öldum ár;
alt var mér þat leitt, er ek leitk.“

29. „Austr littu nú, Hrimgerðr!
ef þik lostna hefir
Helgi heilstöfum;
• á landi ok á vatni
borgit er öðlings flota,
ok síklings mönnum ið sama.

30. Dagr er nú, Hrimgerðr!
en þik dvalða hefir
Atli til aldraga;
20 hafnarmark þykkir
hlægligt vera,
þars þú í steins liki stendr.“

Helgi konungur var allmikill her-
• maðr, hann kom til Eylima kon-
ungs, ok bað Svávu dóttur hans.
Þau Helgi ok Sváva veittusk vár-
ar, ok unnusk furðu mikit. Sváva
var heima með feðr sínum, en
30 Helgi í hernaði. Var Sváva val-
kyrja enn sem fyrr. Heðinn var
heima með föður sínum Hjörvardi,
konungi í Noregi. Heðinn fór
einn saman heim or skógi jólhapt-
• an ok fann tröllkonu, sú reið
vargi ok hafði orma at taumum,
ok bauð fylgd sína Heðni. Nei
sagði hann. Hon sagði: þess skaltu
gjalda at bragarfulli. Um kveld-
40 it öru heitstrengingar; var fram-

leiddr sönargöltr, lögðu menn þar á hendr sínar, ok strengðu menn þá heit at bragarfulli. Heðinn strengði heit til Svávu Eylima dóttur, unnustu Helga bróður síns, ok iðraðisk svá mjök, at hann gekk á braut villistigu suðr á lönd, ok fann Helga bróður sinn. Helgi kvað :

31. „Kom þú heill, Heðinn!
hvat kantu segja
nýra spjalla
or Noregi?
hvi er þér, stillirl
stökt or landi,
ok ert einn kominn
oss at finna?“

32. „Mik hefir myklu glæpr
meiri sóttan,
ek hefi kerna
ena konungbornu
brúði þína
at bragarfulli.“

33. „Sakask eigi þú,
sönn munu verða
ölmál, Heðinn!
okkur beggja;
mér hefir stillir
stökt til eyrar,
þriggja náttu
skylak þar koma;
if er mér á því,
at ek aptr koma;
þá má at góðu
görusk slikt, ef skal.“

34. „Sagðir þú, Helgi!
at Heðinn væri
góðs verðr frá þér
ok gjafa stórra;
þér er sœmra

sverð at rjóða,
en frið gefa
fjándum þínum.“

Þat kvað Helgi, þviat hann grundaði um feigd sína, ok þat at fylgjur hans höfðu vitjað Heðins, þá er hann sá konuna riða varginum. Álfr hét konungr, son Hróðmars, er Helga hafði völl haslaðan á Sigarsvelli á þriggja náttu fresti. Þá kvað Helgi:

35. „Reið á vargi,
er rekvið var,
fljóð eitt, er hann
fylgju beiddi;
hon vissi þat
at veginn mundi
Sigrlinnar sonr
á Sigarsvöllum.“

Þar var orrosta mikil, ok fékk þar Helgi banasár.

36. Sendi Helgi
Sigar at riða
eptir Eylima
einga dóttur;
biðr brállica
búna verða,
ef hon vill finna
fylki kvikvan.

37. „Mik hefir Helgi
hingat sendan,
við þik, Sváva!
sjálfa at mæla;
þik kvað hilmir
hitta vilja,
áðr iðrborinn
öndu týndi.“

38. „Hvat varð Helga
Hjörvarðs syni?
mér er harðliga

harma leitát,
ef hann sær um lók,
eða sverð um beit,
þeim skal ek gumna
grand um vinna!“

39. „Féll hér í morgun
at Frekasteini
buðlungr sá er var
baztr und sólu;
Álfr mun sigri
öllum ráða,
þótt þetta sinn
þörfgi væri.“

40. „Heil verðu, Sváva!
hug skaltu deila,
sjá mun í heimi
hinztr fundr vera;
tjá buðlungi
blæða undir,
mér hefir hjörr komið
hjarta ið næsta.“

41. „Bið ek þik, Sváva!
- brúðr gráttattu -
ef þú vill mínu

máli lýða,
at þú Heðni
hlilu görvir,
ok jöfur ungan
ástum leiðir.“

42. „Mælt hafða ek þat
í munarheimi,
þá er mér Helgi
hringa valði,
myndiga ek lostig
at liðinn fylki
jöfur ókunnan
armi verja.“

43. „Kystu mik, Sváva!
kem ek eigi áðr
Rógheims á vit
né Röðulsfjalla,
áðr ek hefnt hefík
Hjörvarðs sonar,
þess er buðlungr var
beztr und sólu.“

Helgi ok Sváva er sagt at væri
endrborin.

HELGA R V I D A

HUNDINGSBANA

Fyrri.

1. **A**r var alda
þat er arar gullu,
hnigu heilög vötn
af himinfjöllum;
þá hafði Helga
inn hugum stóra
Borghildr borit
í Brálundi.

2. Nött varð í bæ,
nornir kvámu,
þær er öðlingi
aldr um skópu;
þann báðu fylki
frægstan verða,
ok buðlunga
beztan þikkja.

3. Snéru þær af afli
orlögþáttu,
þá er borgir braut
í Brálundi;
þær um greiddu
gullinn sima,
ok und mánasal
niðjan festu.

4. Þær austr ok vestr
enda fátu,
þær átti lofðungur
land á milli;
brá nipt Nera
á norðrvega

einni festi,
ey bað hon halda.

5. Eitt var at angri
Ylfinga nið
ok þeirri meyju
er munuð sæddi;
hrafn kvað at hrafni,
sat á hám meiði
andvanr átu,
ek veit nökkuð:

6. „Stendr í brynju
burr Sigmundar
dægrs eins gamall,
nú er dagr kominn;
hvessir augu
sem hildingar,
sá er varga vinr,
við skolum teitir.“

6. Drótt þótti sá
döglingr vera,
kváðu með gunnum
góð ár komin;
sjálfr gekk vísi
or vígþrimu
ungum sœra
itrlauk grami.

7. Gaf hann Helga nafn
ok Hringstaði,
Sólfjöll, Snæfjöll
ok Sigarsvöllu,

Hringstöð, Hátún
ok Himinvanga,
blóðorm búinn
bræðr Sinfjötla.

9. Þá nam at vaxa
fyr vina brjósti
álmr itrborinn
yndis ljóma;
hann galt ok gaf
gull verðungu,
spærði eigi hilmir
hodd blóðrekinn.

10. Skamt lét vísi
vigs at biða,
þá er fylkir var
símán vetra;
ok hann harðan lét
Hunding veginn,
þann er lengi ræð.
löndum ok þegnum.

11. Kvöddu síðan
Sigmundar bur
auðs ok hringa
Hundings synir;
þvíat þeir áttu
jöfri at gjalda
fjárnám mikit
ok föður dauða.

12. Létað buðlungr
bótir uppi,
né niðja in heldr
nefgjöld fá;
ván kvað hann mundu
veðrs ens mikla
grára geira
ok gremi Óðins.

13. Fara hildingar
ljörstefnu til,
þeirrar er lögðu
at Logafjöllum;

sleit Fróða frið
fjanda á milli,
fara Viðris grey
valgjörn um ey.

14. Settisk vísi,
þá er vegit hafði
Álf ok Eyjólf,
und arasteini,
Hjörvarð ok Hávarð
Hundings sonu;
farit hafði hann allri
ætt Geirmámis.

15. Þá brá ljóma
af Logafjöllum,
en af þeim ljómum
leiptrir kvámu.
Þá var und hjálmum
á himinvanga,
brynjur váru þeirra
blóði stoknar,
en af geirum
geislar stöðu.

16. Frá árliga
or úlfíði
döglingr at því
disir suðrænar:
ef þær vildi heim
með hildingum
þá nótt fara;
þrymr var álma.

17. En af hesti
Höгна dóttir
- liddi randa rym -
ræsi sagði:
„hygg ek at vér eigim
aðrar sýslur,
en með baugbrota
björ at drekka.

18. Hefir minn faðir
meyju sinni

grimmum heitit
Granmars syni;
en ek hef, Helgi!
Höðbrodd kveðinn
konung óneisan
sem kattar son.

19. Sá kemr fylkir
fára náttu,
nema þú hánun visir
valstefnu til,
eða mey nemir
frá mildingi.“

20. Uggi eigi þú
Ísungs bana;
fyr mun dölga dynr,
nema ek dauðr sják.“

21. Sendi áru
allvaldr þaðan
of lopt ok um lög
leiðar at biðja,
iðgnógan
ógnarljóma
brögnum bjóða
ok burum þeirra.

22. „Biðit skjótliga
til skipa ganga
ok or Brandeyju
búna verða.
Þaðan beið þengill,
unz þingat kvámu
halir hundmargir
or Heðinseyju.

23. Ok þar af ströndum
or Stafnsnesi
beit hér út skriðu,
ok búin gulli;
spurði Helgi
Hjörleif at því:
„hefir þú kannaða
koni óneisa?“

24. En ungr konungr
öðrum sagði,
seint kvað at telja
af Trönueyri
langhöfðuð skip
und liðöndum,
þau er í Örvasund
útan fóru.

25. Tólf hundruð
tryggja manna,
þó er í Hátúnum
hálfu fleira
viglið konungs,
væn erum rómu.

26. Svá brá stýrir
stafntjöldum af,
at mildinga
mengi vakði,
ok döglingar
dagsbrún sjá,
ok siklingar
snéru upp við tré
vefnistingum
á Varinsfirði.

27. Varð ára ymr
ok járna glymr,
brast rönd við rönd,
réru víkingar;
eisandi gékk
und öðlingum
lofðungs floti
löndum fjarri.

28. Svá var at heyra,
er saman kvámu
Kólgu systir
ok kílir langir,
sem björg eða brim
brotna mundi.

29. Draga bað Helgi
há segl ofar,

varðat hrönnum
hrönn þingloga,
þá er ógurlig
Ægis dóttir
stagsstjórnmörum
steypa vildi.

30. En þeim sjálfum
Sigrún ofan
fólkdjörf um barg
ok fari þeirra;
snærisk ramliga
Rán or hendi
gjálfrdýr konungs
at Gnipalundi.

31. Sat þar um aptan
í Unavágum,
flaust fagrbúin
fljóta knáttu;
en þeir sjálfir
frá Svarinshaugi
með hermdar hug
her könnuðu.

32. Frá goðborinn
Guðmundr at því:
„hverr er landreki
sá er liði stýrir,
ok haun feiknalið
færir at landi?“

33. Sinfjötli kvað:
- slöng upp við rá
rauðum skildi,
rönd var or gulli;
þar var sundvörðr
sá er svara kunni
ok við öðlinga
orðum skipta-

34. „Segðu þat í aptan,
er svinum gefr,
ok líkr yðrar
teygir at solli,

at sé Ylfingar
austan komnir
gunnargjarnir
frá Gnipalundi.

35. Þar mun Hóðbroðr
Helga finna
flaugtraudan gram
í flota midjum;
sá er opf hefir
örnu sadða,
meðau þú á kvernum
kystir þýjar.“

36. „Fátt mautu, fylkir!
fornra spjalla,
er þú öðlingum
ósönnu bregðr;
þú hefir etnar
úlfa krásir
ok bræðr þínum
at bana orðit;
opt sár sogin
með svölum munni,
hefir í hreysi
hvarleidr skriðit.“

37. „Þú vart vólva
í Varinseyju,
skollvis kona!
bartu skrök saman.
kvaztu engi mann
eiga vilja,
segg brynjaðan,
nema Sinfjötla.

38. Þu vart, en skæða kván!
skass valkyrja,
ötul, ámáttlig
at Alföður;
mundu einherjar
allir berjask,
svevis kona!
um sakar þínar.

Niu áttu við
á nesi Ságu
úlfa alna,
ek var einn faðir þeirra.“

39. „Faðir varattu
fenrisúlfa,
öllum ellri,
svá at ek muna;
síz þik geldu
fyr Gnipalundi
þursa meyjar
á Þórsnesi.

40. Stjúpr vartu Siggeirs,
látt und stöðum heima,
vargljóðum vanr
á viðum úti;
kómu þér ógögn
öll at hendi,
þá er bræðr þinum
brjóst raufaðir;
görðir þik frægjan
af firinverkum.“

41. „Þú vart brúðr Grana
á Brávellu,
gullbitluð vart
gör til rásar;
hafða ek þér móðri
mart skeið riðit,
svangri und söðli,
simull forbergis.“

42. „Sveinn þóttir þú
siðlauss vera,
þá er þú Gulluis
geitr mólkaðir,
en i annat sinn
imðar dóttir
tötruðhypja;
vill þú tölu lengri?“

43. „Fyrr vilda ek
at Frekasteini

lírafa seðja
á hræum þinum,
en tíkr yðrar
teygja at solli,
eða gefa göltum;
deili gróm við þik!“

44. „Væri ykr, Sinfjötli!
„sæmra myklu
gunni at heyja
ok glaða örnú,
en sé ónýtum
orðum at bregðask,
þótt hringbrotar
heiptir deili.

45. Þikkjat mér góðir
Grannmars synir,
þó dugir siklingum
satt at mæla;
þeir hafa markat
á Móinsheimum,
at hug hafa
hjörum at bregða.“

46. Þeir af ríki
renna létu
Svipuð ok Svegjuð
Sólheima til
dala dögðotta,
dökkvar hlíðir;
skalf Mistar marr
hvar megir fóru.

47. Mættu þeir tiggja
i túnhlíði,
sögðu stríðliga
stilli kvámu;
úti stóð Höðbroddr
hjálmi faldinn,
hugði hann joreið
ættar sinnar:
„hvi er hermdar litr
á Hniflungum?“

48. „Snúask hér at sandi,
snefgir kjólar,
rakka hirtir
ok rár langar,
skildir mærgir,
skafnar árar,
göfukt lið Gylfa,
glaðir Ylfingar.

49. Ganga flután
fólk upp á land,
þó er i sogn út
sjau þúsundir;
liggja hér í grindum
fyr Gnipalundi
brimdyr blásvört
ok búin gulli;
þar er miklu mest
mengi þeirra,
muna nú Helgi
hjörþing dvala.“

50. „Renni rökn bitluð
tíl reginþinga,
en Sporvitnir
at Sparinsheiði,
Melnir ok Mýlnir
tíl Myrkviðar;
látid engi mann
eptir sitja,
þeirra er benlogum
bregða kunnil

51. Bjóði þér Högna
ok Hringssonum,
Atla ok Yngva,
Álf enum gamla;
þeir 'ro gjarnir
gunni at heyja,
látum Völsunga
viðrám fál“

52. Svipr einn var þat,
er saman kvámu
fölvir oddar
at Frekasteini;
ey var Helgi
Hundingsbani
fyrstr i fölki,
þar er firar börðusk;
æstr á imu,
alltrauðr flugar,
sá hafði hilmir
hart móðakarn.

53. Kom þar or hinna
hjálmvitr ofan
— óx geira gnýr —
þær er grani hlífðu;
þá kvað þat Sigrún
sárvitr fluga
at hölda sker
af hugins barri:

54. „Heill skaltu, visil
virða njóta,
áttstafr Yngva!
ok una lífi;
er þú felt hefir
inn flugartrauða
jöfur þann er olli
ægis dauða;
ok þér, buðlungr!
samir hæði vel
rauðir baugar
ok in rikja mæ.

55. Heill skaltu, buðlungr!
bæði njóta
Högna dóttur
ok Hringstaða,
sigrs ok landa;
þá er sókn lokit.“

HELGA KVIDA

HUNDINGSBANA

Önnur.

Sigmundur konungr Völsungsson átti Borghildi af Bráhundi, þau hétu son sinn Helga ok eptir Helga Hjörvarðssyni; Helga föstraði Hagall. Hundingr hét ríkr konungr, við hann er Hundland kent. Hann var hermaðr mikill, ok átti marga sonu, þá er í hernaði váru. Ófriðr ok dylgjur váru á milli þeirra Hundings konungs ok Sigmundar konungs, drápu hvárir annarra frændr. Sigmundur konungr ok hans ættmenn hétu Völsungar ok Ylfingar. Helgi fór ok njósnaði til hirðar Hundings konungs á laun; Hemingr son Hundings konungs var heima. En er Helgi fór í brot, þá hitti hann hjardarsvein ok kvað:

1. Segðu Hemingi,

at Helgi man,
hvern í brynju
bragnar feldu,
er úlfgrán
inni höfðut,
þar er Hamal hugði
Hundingr konungr.

Hamall hét son Hagals. Hundingr konungr sendi menn til Hagals at leita Helga, en Helgi

mátti eigi forðask annan veg, en tók klæði ambáttar ok gekk at mala; þeir leituðu ok fundu eigi Helga; þá kvað Blindr inn bølvisi:

2. „Hvöss eru augu

í Hagals þýju,
era þat karls ætt
er á kvernum stendr:
steinar rifna,
stökkur lúðr fyrir;
nú hefir hörð dæmi
hildingr þegit,
er visi skal
valbygg mala;
heldr er sæmri
hendi þeirri
meðalkafli
en möndultré.“

Hagall svaraði ok kvað:

3. „Þat er litil vá,

þótt lúðr þrumi,
er mærl konungs
möndul hrærir;
hon skævaði
skýjum efri,
ok vega þorði
sem vikingar,
áðr hana Helgi
höptu görði;
systir er hon þeirra

Sigars ok Högna;
því hefir ötul augu
Ylfinga man.“

Undan komsk Helgi ok fór á herskip. Hann feldi Hunding konung ok var síðan kallaðr Helgi Hundingsbani. Hann lá með her sinn í Brunavágum ok hafði þar strandhögg, ok átu þar rátt. Högni hét konungr, hans dóttir var Sigrún, hon varð valkyrja ok reið lopt ok lög; hon var Sváva endrborin. Sigrún reið at skipum Helga ok kvað:

4. „Hverir láta fljóta
fley við bakka,
hvar hermegir
heima eiguð?
hvers biðit ér
í Brunavágum,
hvert lystir yðr
leið at kanna?“

5. „Hlallast lætr fljóta
fley við bakka,
eigum heima
í Hléseyju,
biðum byrjar
í Brunavágum,
austr lystir oss
leið at kanna.“

6. „Hvar hefir þú, hilmir!
hildi vakða,
eða gögl alin
Gunnar systra?
hvi er brynja þin
blóði stokkin,
hvi skal und hjálumum
hrátt kjöt eta?“

7. „Þat vann næst nýs
niðr Ylfinga

fyr vestan ver,
ef þik víta lystir,
er ek björnu tók
í Bragalundi,
ok ætt ara
oddum saddak;
nú er sagt, mærl!
hvaðan sakar gördusk;
því var á legi mér
litt steikt etið.“

8. „Víg lýsir þú,
varð fyr Helga
Hundingr konungr
hníga at velli;
bar sökn saman
er seva hefnduð,
ok busti blóð
á brimis eggjar.“

9. „Hvat vissir þú
at þeir sé,
snót svinnhuguð!
er seva hefndu?
margir 'ro hvassir
híldings synir
ok ámunir
ossun niðjum.“

10. „Varka ek fjarri,
fólks oddviti!
ger á mörgum
grams aldrlokum;
þó tel ek slægjan
Sigmundar bur,
er í valrúnum
vigspjöll segir.

11. Leit ek þik um sinn
fyr á langskipum,
þá er þú bygdir
blóðga stafna,
ok úrsvalar
unnir léku;

nú vill dyljask
döglingr fyr mér,
en Högna mæ
hann um kennir.“

Granmarr hét ríkr konungr, er
bjó at Svarinshaugi, hann átti marga
sonu: einn hét Höðbroddr annarr
Guðmundr, þriði Starkaðr. Höð-
broddr var í konungastefnu, hann
fastnaði sér Sigrúnu Högnadótt-
ur; en er hon spyrr þat, þá reið
hon með valkyrjur um lopt ok um
lög at leita Helga. Helgi var þá
at Logafjöllum ok hafði barizk
við Hundings sonu; þar feldi hann
þá Álf ok Eyjólf, Hjörvarð ok
Hervarð, ok var hann allvigmóðr
ok sat undir Arasteini; þar hitti
Sigrún hann ok rann á hals hán-
um ok kysti hann, ok sagði hán-
um erendi sitt, svá sem segir í
Völsungakviðu inni fornu.

12. Sötti Sigrún
sikling glaðan,
heim nam hon Helga
hönd at sækja;
kysti ok kvaddi
konung und hjálmi.

13. Þá varð hilmí
hugr á vífi;
fyrir lézk hon unna
af öllum hug
syni Sigmundar
en hon sœð hafði.

14. „Var ek Höðbroddi
í her föstnuð,
en jöfur annan
eiga vildak;
þú sjámk, fylkir!
frænda reiði,

hefi ek mins föður
munráð brotið.“

15. Nanna Högna mæ
of hug mæla,
hafa kvazk hon Helga
hyfli skyldu.

16. „Hirð eigi þú
Högna reiði
né illan hug
ættar þinnar!
þú skalt, mæ ungi!
at mér lifa;
ætt áttu, in góða!
er ek sjámk.“

Helgi samnaði þá miklum skip-
aher ok fór til Frekasteins, ok
féngu ok hafu ofviðri mannhætt;
þá kvámu leiptr yfir þá, ok stóðu
geislar í skipin. Þeir sá í loptinu
at valkyrjur niu riðu, ok kendu
þeir Sigrúnu; þá lægði storminn, ok
kvámu þeir heilir til lands. Gran-
mars synir sátu á bjargi nókkuru,
er skipin sigldu at landi. Guð-
mundr hljóp á hest, ok reið á
njósn á bergit við höfnina; þá
hlóðu Völsungar seglum. Þá kvað
Guðmundr svá sem fyrr er ritað
í Helgakviðu:

30 „Hverr er fylkir sá
er flota stýrir,
ok feiknalið
færir at landi?“

Þetta kvað Guðmundr Gran-
mars son:

40 17. „Hverr er skjöldungur sá
er skipun stýrir,
lætr gunnfána
gullinn fyrir stafni?
þíkkja mér frið

i fararbroddi,
verpr vigroða
um víkinga.⁴

Sinfjötli Sigmundar son svaraði,
ok er þat enn ritað:

18. „Hér má Höðbroddr
Helga kenna
flóttu traudan
í flota miðjum;
hann hefir eðli
ættar þinnar,
arf fjörsunga,
und sik þrungit!

19. Því fyrr skolu
at Frekasteini
sáttir saman
um sakar dæma!
mál er, Höðbroddr!
hefnd at vinna,
ef vér lægra lut
lengi bárum.

20. Fyrr munda, Guðmundr!
geitr um halda
ok bergskorar
brattar klifa,
hafa þér í hendi
heslikýlfu,
þat er þér bliðara
en brimis dómar!⁴

21. „Þér er, Sinfjötli!
sæmra myklu
gunni at heyja
ok glæða örnau,
en ónýtum
orðum at deila,
þótt hildingar
heiptir deili.⁴

22. „Þíkkjat mér góðir
Grannmars synir,
þó dugir siklingum

satt at mæla;
þeir merkt hafa
á Móinsheimum
at hug hafa
hjörum at bregða,
eru hildingar
hölzti snjallir.⁴

Guðmundr reið heim með her-
sögu; þá sömnuðu Grannmars synir
her. Kómu þar margir konungar:
þar var Högni faðir Sigrúnar, ok
synir hans Bragi ok Dagr. Þar
var orrosta mikil, ok féllu allir
Grannmars synir ok allir þeirra
höfðingjar, nema Dagr Högnason
fékk grið ok vann eiða Völsung-
um. Sigrún gekk í valinn ok
hitti Höðbrodd at kominn dauða;
hon kvað:

23. „Muna þér Sigrún
frá Sevaðfjöllum,
Höðbroddr konungr!
hniga at armi;
liðin er ævi,
opt náir hreifi
granstóð Gríðar
Grannmars sona.⁴

Þá hitti hon Helga ok varð
allfegin; Helgi kvað:

24. „Erat þér at öllu
alvitrl gefið,
þó kveð ek nökkvi
normir valda;
féllu í morgun
at Frekasteini
Bragi ok Högni,
varð ek bani þeirra.

25. En at Styrkleifum
Starkaðr konungr,
en at Hlébjörgum

Hrollaugs synir;
þann sá ek Gylfa
grimmuðgastan,
er barðisk bolr,
var á brot höfuð.

26. Liggja at jörðu
allra flestir
niðjar þinir
at nám orðnir;
vantattu vígi;
var þér þat skapað,
at þú at rógi
ríkmenni vart.⁴

Þá grét Sigrún; hann kvað:

27. „Huggastu, Sigrún!
hildir hefir þú oss verið,
vinnat skjöldungar sköpum.“
„Lifna munda ek nú kjósa
er liðnir eru,
ok knætta ek þér þó í faðmi
felask.“

Helgi fékk Sigrúnar, ok áttu
þau sonu; var Helgi eigi gam-
all. Dagr Högnason blótaði Óðin
til föðurhefnda; Óðinn leði Dag
geirs síns. Dagr fann Helga
mág sinn þar sem heitir at
Fjöturlundi; hann lagði ígögnúm
Helga með geirnum; þar féll Helgi,
en Dagr reið til Sevasjalla ok
sagði Sigrúnu tíðindi:

28. „Trauðr em ek, systir!
trega þér at segja,
þvíat ek hefi nauðigr
nipti grætta:
féll í morgun
und Fjöturlundi
buðlungr sá er var
beztr í heimi,
ok hildingum

á hálsi stóð.“

29. „Þik skyli allir
eiðar bita,
þeir er Helga
hafðir unna;
at enu ljósa
leiptrar vatni
ok at úrsvölum
unnar steini.

30. Skriðiat þat skip,
er und þér skriði,
þótt óskabyrr
eptir leggiskl
rennia sá marr,
er und þér renni,
þóttu fjáendr þína
fordask eigir!

31. Bitia þér þat sverð,
er þú bregðir,
nema sjálfum þér
syngvi um höfðil
þá væri þér hefnt
Helga dauða,
ef þú værir vargr
á viðum úti,
auðs andvani
ok alls gamans,
hefðir eigi mat,
nema á hraum spryngir.“

Dagr kvað:

32. Ær ertu, systir!
ok ervita,
er þú bræðr þinum
biðr forskapa;
einn veldr Óðinn
ölln bálvi,
þvíat með sífjungum
sakrúnar bar.

33. Þér býðr bróðir
bauga rauða,

öll Vandilsvé
ok Vigdali;
haf þú hálfan heima
harm at gjöldum,
brúðr baugvarið!
ok burir þínir.“

34. „Sitka ek svá sæl
at Sevaðjöllum
ár né um nætr,
at ek una lífi,
nema at liði loðungs
ljóma bregði,
renni und visa
Vigblær hinig
gullbitli vanr,
knega ek grami fagna.“

35. Svá hafði Helgi
hrædda görva
fjandr sína alla
ok frændr þeirra,
sem fyr úlf
óðar rynni
geitr af fjalli
geiskafullar.

36. Svá bar Helgi
af hildingum
sem itrskapaðr
askr af þyrni,
eða sá dýrkálfr
döggu slunginn,
er öfri ferr
öllum dýrum,
ok horn glóa
við himin sjálfan.“

Haugr var görr eptir Helga;
en er hann kom til Valhallar, þá
bauð Óðinn hán um öllu at ráða
með sér. Helgi kvað:

37. „Þú skalt, Hundingr!
hverjum manni

fóthaug geta
ok suna kynda,
hunda binda,
hesta gæta,
• svinum soð gefa,
áðr sofa gangir.“

Ambótt Sigrúnar gekk um apt-
an hjá haugi Helga ok sá at
Helgi reið til haugsins með marga
10 menn. Ambótt kvað:

38. „Hvart eru þat svik ein,
er ek sjá þikkjumk,
eða ragna rök?
riða menn dauðir,
• er jóa yðra
oddum keyrit,
eða er hildingum
heimför gefin?“

39. „Era þat svik ein,
20 er þú sjá þikkisk,
né aldarrof,
þóttu oss litir,
þótt vér jói óra
oddum keyrim,
• né er hildingum
heimför gefin.“

Heim gekk ambótt ok sagði
Sigrúnu:

40. „Út gakk þú, Sigrún!
30 frá Sevaðjöllum,
ef þik fólks jafarr
finna lystir;
upp er haugr lokinn,
• kominn er Helgi,
dölgspar dreyra;
döglingr bað þik,
at þú sárðropa
svefja skyldir.

Sigrún gekk í hauginn til Helga
40 ok kvað:

41. „Nú em ek svá fegin
fundí okrum,
sem átfrekir
Óðins haukar,
er val vitu,
varmar bráðir,
eða dögglitir
dagsbrún sjá.

42. Fyrr vil ek kyssa
konung ólífðan,
en þú blóðugri
brynju kastir;
hár er þitt, Helgi!
hélu þrungit,
allr er vísi
valdögg sleginn,
hendr úrsvalar
Höгна mági;
hve skal ek þér, buðlungr!
þess bót of vinna?“

43. „Ein veldr þú, Sigrún
frá Sefafjöllum!
er Helgi er
harmdögg sleginn;
grætr þú, gullvarið!
grimmum tárur,
sólbjört, suðræn!
áðr þú sofa gangir;
hvert féll blóðugt
á brjóst grami
úrsvalt, innfjálgt,
ekka þrungit.

44. Vel skolum drekka
dýrar veigar,
þótt mist hafim
munar ok landa;
skal engi maðr
angrjód kveða,
þótt mér á brjósti
benjar líti.

Nú eru bráðir
byrgðar i haugi,
lofða disir
ljá oss liðnum.“

• Sigrún bjó sæing i hauginum:

45. „Hér hefi ek þér, Helgi!
hvilu görva
angrlausu mjök,
Yflinga niðr!
vil ek þér i faðmi,
fylkir! sofna,
sem ek lofðungi
lifnum myndak.“

• 46. „Nú kveð ek enskis
örvænt vera
sið né sninuma
at Sefafjöllum,
er þú á armi
ólífðum sefr,
20 hvít i haugi
Högnadóttir!
ok ertu kvik
in konungborna.

• 47. Mál er mér at riða
roðnar brautir,
láta fólvan jó
flugstig troða;
skal ek fyr vestan
vindhjálms brúar,
30 áðr Salgofnir
sigrþjóð vekki.“

• Þeir Helgi riðu leið sína, en
þær fóru heim til bæjar. Annan
aptan lét Sigrún ambótt halda vörð
á hauginum; en at dagsetri er
Sigrún kom til haugsins, kvað
hon:

• 48. „Komin væri nú,
ef koma hygði,
40 Sigmundar burr

frá sölum Óðins;
 kveð ek grams þinig
 grænask vánir,
 er á asklimum
 ernir sitja,
 ok drífr drótt öll
 draumþinga til.“

49. „Verðu eigi svá ær,
 at ein farir,
 dis skjöldunga!
 draughúsa til;
 verða öflugari
 allir á nóttum

dauðir dólgar, mærl
 en um daga ljósa.“

Sigrún varð skammlíf af harmi
 ok trega. Þat var trúa i fornesk-
 ju, at menn væri endrbornir, en
 þat er nú kölluð kerlinga villa.
 Helgi ok Sigrún er kallat at væri
 endrborin; hét hann þá Helgi
 Haddingjaskaði, en hon Kára Hálf-
 danardóttir, svá sem kveðit er
 i Káuljóðum; ok var hon val-
 kyrja.

SINFJÖTLALOK.

Sigmundur Völsungsson var konungur á Frakklandi; Sinfjötli var elztr haus sona, annarr Helgi, þriðji Hlamundur. Borghildr kona Sigmundar átti bróður er hét Gunnarr; en Sinfjötli stjúpsonr hennar ok Gunnarr báða einnar konu báðir, ok fyr þá sök drap Sinfjötli hann. En er hann kom heim, þá bað Borghildr hann fara á brot; en Sigmundur bauð henni fébætr, ok þat varð hon at þiggja. En at erfinu bar Borghildr öl; hon tók eittr mikit horn fult, ok bar Sinfjötla; en er hann sá í hornit, skildi hann at eittr var í, ok mælti til Sigmundar: gjörótt er drykkriun, ai! Sigmundur tók hornit ok drakk af. Svá er sagt at Sigmundur var harðgörr, at hvárki mátti hán um eittr granda utan né innan, en allir synir hans stóðusk eittr á hörund utan. Borghildr bar annat horn Sinfjötla, ok bað drekka, ok fór alt sem fyrr. Ok enn ið þriðja sinn bar hon hán um hornit ok þó ámalisorð með, ef hann drykki eigi af. Hann mælti enn sem fyrr við Sigmund; hann sagði: „láttu grön sia

þá, sonr!“ Sinfjötli drakk ok varð þegar dauðr. Sigmundur bar hann langar leiðir í fangi sér, ok kom at firði einum mjóvum ok löngum, ok var þar skip eitt litið ok maðr einn á. Hann bauð Sigmundi far of fjörðinn; en er Sigmundur bar likit út á skipit, þá var bátrinn hlæðinn; karl mælti at Sigmundur skyldi fara fyrir inn á fjörðinn. Karl hratt út skipinu ok hvarf þegar. Sigmundur konungur dvalðisk lengi í Danmörk í ríki Borghildar, síðan er hann fékk hennar. Fór Sigmundur þá suðr í Frakkland til þess ríkis er hann átti þar. Þá fékk hann Hjördisar dóttur Eyrlima konungs; þeirra son var Sigurðr. Sigmundur konungur féll í orrostu fyr Hundings sonum, en Hjörðis giptisk þá Álf syni Hjalpreks konungs; óx Sigurðr þar upp í barnæsku. Sigmundur ok allir synir hans vörn langt umfram alla menn aðra um afl ok vöxt ok hug ok alla atgervi. Sigurðr var þá allra framastr, ok hann kalla allir menn í fornfræðum um alla menn fram ok göfgastan herkonunga.

SIGURDARRÍDA

FAFNISBANA FYRSTA

eða

GRÍPISSPÁ.

Gripir hét son Eylima, bróðir Hjördisar, hann réð löndum ok var allra manna vitrastr ok framviss. Sigurðr reið einn saman ok kom til hallar Gripis. Sigurðr var auðkendr; hann hitti mann at máli úti fyr höllinni, sá nefnisk Geitir; þá kvaddi Sigurðr hann máls ok spyr:

1. „Hverr byggir hér borgir þessar, hvat þann þjóðkonung þegnar nefna?“

„Gripir heitir gumna stjóri, sá er fastri ræðr foldu ok þegnum.“

2. „Er horskr konungr heina í landi, mun sá gramr við mik ganga at mæla? máls er þarfi, maðr okunnigr, vil ek fjótliga finna Gripi.“

3. „Þess mun glæðr konungr Geiti spyrja, hvern sá maðr sé, er máls kveðr Gripi?“

„Sigurðr ek heiti, þorinn Sigmundi, en Hjördis er hilmis móðir.“

4. Þá gekk Geitir Gripi at segja:

„Hér er maðr úti ókuðr kominn, hann er itarligr

at álitu, sá vill, fylkir! fund þinn hafa.“

5. Gengr or skála skatna dróttinn,

ok heilsar vel hilmu komnum:

„Þigg þú hér, Sigurðr! væri sæmra fyrr; en þú, Geitir! tak við Grana sjálfum.“

6. Mæla námu

ok mart hjala, þá er ráðspakir rekkar fundusk:

„Segðu mér, ef þú veizt, móðurbróðir! hve mun Sigurði snúna æfi?“

7. „Þú munt maðr vera

mæztr und sólu,
ok hæstr borinn
hverjum jöfri;
gjöfull af gulli
en glöggr flugar,
itr álit
ok i orðum spakr.“

8. „Segðu, gegn konungr!
gerr en ek spyrja
snotr, Sigurði,
ef þú sjá þikkisk:
hvat mun fyrst görask
til farnaðar,
þá er or garði emk
genginn þinum?“

9. „Fyrst muntu, fylkir!
föður um hefna,
ok Eylina
alls harms reka;
þú munt harða
Hundings sonu
snjalla fella,
mundu sigr hafa.“

10. „Segðu, itr konungr,
ættingi! mér
heldr horskliga,
er við hugat mælum:
sér þú Sigurðar
snör brögð fyrir,
þau er hæst fara
und himinskautum.“

11. „Mundu einn vega
orm inn frána,
þann er gráðugr liggr
á Gnitaheiði;
þú munt báðum
at bana verða
Regin ok Fafni,
rétt segir Gripir.“

12. „Auðr mun æriun,

ef ek eflík svá
vig með virðum,
sem þú vist segir;
leið at huga
ok lengi seg,
hvat mun enn vera
æfi minnar?“

13. „Þú munt finna
Fafnis bæli
ok upp taka
auð inn fagra;
gulli hlæða
á Grana bógu,
riðr þú til Gjúka,
gramr vígrisin.“

14. „Enn skaltu hlími
i hugaðs ræðu,
framlyndr jöfurrl
fleira segja:
gestr em ek Gjúka
ok ek geng þaðan,
hvat mun enn vera
æfi minnar?“

15. „Sefr á fjalli
fylkis dóttir
björt i brynju,
eptir bana Helga;
þú munt höggva
hvössu sverði,
brynju rista
með bana Fafnis.“

16. „Brotin er brynja,
brúðr mæla tekr,
er vaknaði
vís or svefni;
hvat mun snót at heldr
við Sigurð mæla,
þat er at farnaði
fylki verði?“

17. „Hon mun rikjum þér

rúnar kenna,
 allar þær er aldir
 eignask skyldu,
 ok á manns tungu
 mæla hverja,
 líf með lækning;
 lífðu heill, konungr!“

18. „Nú er því lokit,
 numin eru fræði,
 ok em braut þaðan
 búinn at ríða;
 leið at huga,
 ok lengra seg,
 hvat mun meir vera
 minnar æfi?“

19. „Þú munt hitta
 Heimis bygdir
 ok glaðr vera
 gestr þjóðkonungs;
 farið er, Sigurðr!
 þaz ek fyrir vissak,
 skala fremr en svá
 fregna Gripi.“

20. „Nú fær mér ekki
 orð þaztu mæltir,
 þvíat þú fram um sér,
 fylkir! lengra;
 veiztu ofníkit
 angr Sigurði,
 því þú, Gripir! þat
 gerra segja.“

21. „Lá mér um æsku
 æfi þinnar
 ljósast fyrir
 lita eptir;
 rétt em ek eigi
 ráðspakr taliðr,
 né in heldr framviss,
 farit þaz ek vissak.“

22. „Mann veit ek engi

fyr mold neðan,
 þann er fleira sé
 fram en þú, Gripir!
 skalattu leyna,
 • þótt ljótt sé
 eða mein görisk
 á minum hag.“

23. „Era með löstum
 lögð æfi þér,
 10 láttu, inn itri, þat,
 öðlingr! nemask;
 þvíat uppi mun,
 meðan öld lifr,
 naddels boði!
 • nafn þitt vera.“

24. „Verst hyggjum því,
 verðr at skiljask
 Sigurðr við fylki
 at soguru;
 20 leið vísa þú
 – lagt er alt fyrir –
 mærr, mér, ef þú villt,
 móðurbroðir!“

25. „Nú skal Sigurði
 • segja gerva,
 alls þengill mik
 til þess neyðir;
 mundu vist vita
 at vetki lýgr:
 30 dægr eitt er þér
 dauði ætlaðr.“

26. „Vilkat ek reiði
 ríks þjóðkonungs,
 góð ráð at heldr
 • Gripis þiggja;
 nú vill vist vita,
 þótt vilkit sé,
 hvat á sýnt Sigurðr
 sér fyr höndum.“

40 27. „Fljóð er at Heimis

fagrt álitun,
hana Brynhildi
bragnar nefna,
dóttir Buðla,
en dýrr konungr
harðúðikt man
Heimir fœðir.“

28. „Hvat er mik at því,
þótt mér sé
fögr álit
fœdd at Heimis?
þat skaltu, Gripir!
görva segja,
þviat þú öll um sér
orlög fyrir.“

29. „Hon fírrir þik
flestu gamni,
fögr álit
föstra Heimis;
svefn þú ne sefr,
né um sakar dæmir,
gára þú manna,
nema þú mey sér.“

30. „Hvat mun til líkna
lagt Sigurði?
segðu, Gripir! þat,
ef þú sjá þikkisk;
mun ek mey ná
mundi kaupa,
þá ina fögru
fylkis dóttur?“

31. „Ið munuð alla
eiða vinna
fullfastliga,
fá munuð halda;
verið hefir þú Gjuka
gestr eina nótt;
mantattu horska
Heimis föstru.“

32. „Hvart er þá, Gripir!

get þú þess fyr mér,
sér þú gedleysi
í grams skapi,
er ek skal við mey þá
málun slíta,
er ek alls hugar
unna þóttumk?“

33. „Þú verðr, siklingr!
fyr svikum annars,
10 mundu Grímhildar
gjalda ráða;
mun bjóða þér
bjarthaddað man
dóttur sína,
• dregr hon vél at gram.“

34. „Mun ek við þá Gunnar
görva hleyti,
ok Guðrúnu
ganga at eiga,
20 fullkvæni þá
fylkir væri,
ef meintregar
mér angraðit.“

35. „Þik mun Grímhildr
• görva véla,
mun hon Brynhildar
biðja fýsa
Gunnari til handa,
Gotna dróttni,
30 heitr þú fljóttliga för
fylkis móður.“

36. „Mein eru fyr höndum,
ná ek lita þat,
ratar görliga
• ráð Sigurðar,
ef ek skal mærrar
meyjar biðja
öðrum til handa,
þeirrar ek uuna vel.“

40 37. „Ér munuð allir

eíða vinna
Gunnarr ok Högni
en þú, gramr! þriði;
þvíat litum vísla,
er á leið eruð,
Gunnarr ok þú,
Gripir lýgr eigi.“

38. „Hví gegnir þat?
hví skolum skipta
litum ok lätum,
er á leið erum?
þar mun fláræði
fylgja annat
atalt með öllu;
enn segðu, Gripir!“

39. „Lit hefir þú Gunnars
ok læti hans,
mælsku þína
ok meginhyggjur;
mundu fastna þér
framlundaða
fóstru Heimis,
sér vætr fyr því!“

40. „Verst hyggjum því,
vándr munk heitinn
Sigurðr með seggjum
at soguru;
vilda ek eigi
véhum beita
jöfra brúði,
er ek æzta veitk.“

41. „Þú munt hvíla,
hers oddviti
mærr! hjá meyju
sem þin móðir sé;
því mun uppi,
meðan öld lifir,
þjóðar þengill
þitt nafn vera.

42. Saman munu brullaup

bæði drukkin
Sigurðar ok Gunnars
í sölum Gjúka;
þá hömum víxlit,
er it heim komit,
hefir hverr fyr því
hyggju sína.“

43. „Mun góða kván
Gunnarr eiga
mærr með mönnum?
mér segðu, Gripir!
þóat hafi þrjár nætr
þegns brúðr hjá mér
snarlynd sofit;
sliks eruð dæmi!“

44. Hve mun at yndi
eptir verða
mægd með mönnum?
mér segðu, Gripir!
mun Gunnari
til gamans ráðit
síðan verða
eða sjálfum mér?“

45. „Minnir þik eíða,
mattu þegja,
þó antu Guðrúnu
góðra ráða;
en Brynhildr þikkisk
brúðr vargefín,
snót fiðr vélar
sér at hefndum.“

46. „Hvat mun at bötum
brúðr sú taka,
er vélar vér
vífi gerðum?
hefir snót af mér
svarna eíða,
enga efnda,
en unat litit.“

47. „Mun hon Gunnari

görva segja,
at þú eigi vel
eiðum þýrmir,
þá er itir konungr
af öllum hug,
Gjúka arfi,
á gram trúði.“

48. „Hvat er þá, Gripir!
get þú þess fyr mér,
mun ek saðr vera
at sögu þeirri,
eða lýgr á mik
lofsæl kona,
ok á sjálfa sik?
segðu, Gripir! þat.“

49. „Mun fyr reiði
rik brúðr við þik
né af ofirega
allvel skipa;
viðr þú góðri
grand aldregi,
þó ér víf konungs
vélum beittuð.“

50. „Mun horskr Gunnarr
at hvötun hennar
Guthormr ok Högni
ganga síðan?
munu synir Gjúka

á sífjudum mér
eggjar rjóða?
enn segðu, Gripir!“

51. „Þá er Guðrúnu
grímt um hjarta,
bræðr hennar
þér til bana ráða;
at öngu verðr
yndi síðan
10 vitru vífi,
veldr því Grímildr.

52. Því skal hugga þik,
hers oddviti!
sú mun gípt lagit
• á grams ævi;
munat mætri maðr
á mold koma
und sólar sjöt
en þú, Sigurðr! þíkkir.“

20 53. „Skiljumk heilir!
munat sköpum vinna;
nú hefir þú, Gripir! vel
gört sem ek beiddak;
ljótt myndir þú
• friðri segja
mina ævi,
ef þú mættir þat.“

SIGURDARKVIDA

FAFNISBANA

Önnur.

Sigurðr gekk til stóðs Íljálpreks ok kaus sér af hest einn, er Grani var kallaðr síðan. Þá var kominn Reginn til Íljálpreks, sonr Hreiðmars, hann var hverjum manni hagari ok dvergr of vöxt. Hann var vitr, grimmur ok fjölkunnigr. Reginn veitti Sigurði föstr ok kenslu ok elskaði hann mjök; hann sagði Sigurði frá foreltri sínu ok þeim atburðum, at Óðinn ok Hænir ok Loki höfðu komit til Andvarafors; í þeim forsi var fjöldi fiska; einn dvergr hét Andvari, hann var löngum í forsinum í geddu líki, ok fékk sér þar matar. Ötr hét bróðir várr, kvað Reginn, er opt fór í forsinn í ötrs líki; hann hafði tekit einn lax ok sat á árbakkanum ok át blundandi. Loki laust hann með steini til bana; þóttusk æsir mjök heppnir verið hafa ok flögu helg af otrinum. Þat sama kveld sóttu þeir gisting til Hreiðmars ok sýndu veiði sína; þá tóku vér þá höndum ok lögðum þeim fjörlausn, at fylla otrbelginn með gulli, ok hylja utan ok með rauðu gulli. Þá sendu þeir Loka at alla gullsins; hann kom

til Ránar ok fékk net hennar ok fór þá til Andvarafors ok kastaði netinu fyr gedduna, en hon hljóp í netit; þá mælti Loki:

1. „Hvat er þat fiska, er renn flóði í, kannat sér við viti varask? höfuð þitt leystu helju or,

finn mér lindar loga!“

2. „Andvari ek heiti, Óinn hét minn faðir, margan hefi ek fors um farið; aunnlig norn

skóp oss í árdaga, at ek skylda í vatni vaða.“

3. „Segðu þat, Andvari!“
kvað Loki,

„ef þú eiga vill

lif í lýða sölum:

hver gjöld fá

gumna synir,

ef þeir höggvask orðum á?“

4. „Ofrgjöld fá

gumna synir,

þeir er vaðgelmi vaða;

ósaðra orða,

er á annan lýgr,

oflengi leiða timar.“

Loki sá alt gull, þat er And-

vari átti; en er hann hafði fram-
reitt gullit, þá hafði hann eptir
einn hring, ok tók Loki þann af
hánum. Dvergrinn gekk inn í
steininn ok mælti:

5. „Þat skal gull,
er gustr átti,
bræðrum tveim
at bana verða,
ok öðlingum
átta at rógi,
mun mins fjár
mangi njóta!“

Æsir reiddu Hreiðmari fíð
ok tráðu upp otrbelginn ok reistu
á fætr. Þá skyldu æsirnir hlada
upp gullinu ok hylja; en er þat
var gört, gekk Hreiðmarr fram,
ok sá eitt granahár ok bað hylja.
Þá dró Óðinn fram hringinn And-
varanaut ok hulði hárit.

6. „Gull er þér nú“, kvað Loki,
„en þú gjöld hefir
mikil mins höfuðs;
syni þínum verðra
sæla sköpuð,
þat verðr ykkarr beggja bani.“

Hreiðmarr segir:

7. „Gjafar þu gaft,
gaftattu ástgjafar,
gaftattu af heilum hug;
fjörvi yðru skyldut ér
firðir vera,
ef ek vissu þat fár fyrir.

8. En er verra
þat vita þikkjumk
niðja stríð um nept;
jöfra óborna
hygg ek þá enn vera,
er þat er til hatrs hugað.

9. „Rauðu gulli“, kvað Hreið-
marr,

„hygg ek mik ráða munu,
svá lengi sem ek lifi;

hót þín
bræðnum ekki lyf,
ok haldit heim hédan!“

Fafnir ok Reginn kröfðu Hreið-
mar niðgjalda eptir Otrbróður sinn;
hann kvað nei við; en Fafnir lagði
sverði Hreiðmar fōður sinn sofanda.
Hreiðmarr kallar á dætr sínar:

10. „Lyngheiðr ok Lofnheiðr!
vitid minn lifi farit,
mart er þat er þörf þjár!“

Lyngheiðr segir:

„Fá mun systir,
þótt fōður missi,
hefna hlýra harms.“

11. „Al þú þó dóttur“, kvað
Hreiðmarr,

„dis úlfhuguð!
ef þú getrað son
við siklingi;

fá þú mey maun
í meginþarfar,
þá mun þeirrar sonr
þins harms reka.“

Þá dó Hreiðmarr, en Fafnir
tók gullit alt; þá beiddisk Reginn
at hafa fōðurarf sinn, en Fafnir
galt þar nei við. Þá leitaði Reg-
inn ráða við Lyngheiði systur
sína, hvernig hann skyldi heimta
fōðurarf sinn. Hon kvað:

12. „Bróður kveðja
skaltu blíðliga
arfs ok æðra hugar;
era þat hæft
at þú hjörvi skylir

kveðja Fafni fjár.“

Þessa luti sagði Reginn Sigurði. Einn dag er hann kom til húsa Regins, var hann vel fagnat. Reginn kvað:

13. „Kominn er hingat
konr Sigmundar,
seggr inn snarráði
til sala várar;
móð hefir meira
en maðr gamall,
ok er mér fangs von
at frekum úlí.

14. Ek mun fæða
fólkjarfan gram,
nú er Yngva konr
með oss koninn;
sjá mun ræsir
rikstr und sólu,
þrymr um öll lönd;
orlög simu.“

Sigurðr var þá jafnan með Reginn ok sagði hann Sigurði, at Fafnir lá á Gnitahéið ok var í orms liki. Hann átti ægishjalm, er öll kvikkvendi hræddusk við. Reginn gerði Sigurði sverð, þat er Gramr hét; þat var svá hvast, at hann brá því ofan í Rin, ok lét reka ullaflagð fyr straumi, ok tók í sundr lagðinn sem valnið. Því sverði klauf Sigurðr í sundr stöðja Regins. Eptir þat eggjaði Reginn Sigurð at vega Fafni; hann sagði:

15. „Hátt munu hlæja
Hundings synir,
þeir er Eylima
alds synjuðu,
ef meir tiggja

munar at sækja
hringa rauða
en hefnd föður.

Hjálpþekr konungr fékk Sigurði skipalið til föðurhefnda; þeir fengu storm mikinn ok beittu fyr bergsnös nakkvara. Maðr einn stóð á berginu ok kvað:

16. „Hverir ríða þar
Rævils hestum
hávar unnir,
haf glymjanda;
seglvigg eru
sveita stokkin,
munat vágmarrar
vind um standask.“

Reginn svaraði:

17. „Hér eru við Sigurðr
á sætrjám,
er oss byrr gefinn
við bana sjálfan;
fellt brattr breki
bröndum hæri,
hlunnvigg hrapa;
hverr spyrr at því?“

18. „Hnikar hétu mik,
þá er hugin gladdak,
Völsungr ungi
ok vegit hafðak;
nú máttu kalla
karl af bergi,
Feng eða Fjölni;
far vil ek þiggja.“

Þeir viku at landi, gökk karl á skip, ok lægði þá veðrit. Sigurðr kvað:

19. „Segðu mér þat, Hnikarr!
alls þú hvártveggja veizt
goða heill ok guma:
hver bözt eru,

ef berjask skal,
heill at sverða svipun?*

Hnikarr kvað:

20. „Mörg eru góð,
ef gumar vissi,
heill at sverða svipun;
dyggva fylgju hygg ek
ens dökkva vera
at hrottameiði hrafus.

21. Þat er annat,
ef þú ert út um kominn
ok ert á braut búinn,
tvá þú lítr
á tál standa
hróðrfúsa hali.

22. Þat er ið þriðja,
ef þú þjóta heyrir,
úlf und asklimum,
heilla auðit verðr þér
af hjálmstöfum,
ef þú sér þá fyrri fara.

23. Engr skal gunna
í gögn vega
sið skinandi
systur mána;
þeir sigr hafa
er sjá kunnu
hjørleiks hvatir
eða hamalt fylkja.

24. Þat er fār mikit,
ef þú fæti drepr,
þars þú at vigi veðr;
tálardisir standa

• þér á tvær hliðar,
ok vilja þik sáran sjá.

25. Kemðr ok þvegiuu
skal kænna hvert,
ok at morni mettr;
10 þviat ósýnt er
hvar at apni kemr,
ilt er fyr heill at hrapa.*

Sigurðr átti orrostu mikla við
Lyngva Hundingsson ok bræðr
• hans; þar féll Lyngvi ok þeir þrir
bræðr. Eptir orrostu kvað Reg-
inn:

26. „Nú er blóðugr örn
bitrum hjörvi
20 bana Sigmundar
á baki ristinn;
öngur er fremri,
sá er fold ryði,
hilnis arfi,
• ok hugin gladdi.

Heim fór Sigurðr til Hjálpreks;
þá eggjaði Reginn Sigurð at vega
Fafni.

F A F N I S M Á L.

Sigurðr ok Reginn fóru upp á Gnitaheiði ok hittu þar slóð Fafnis, þá er hann skreidd til vatns. Þar görði Sigurðr gröf mikla á veginum, ok gekk Sigurðr þar í; en er Fafnir skreidd af gullinu, blés hann eitri, ok hraut þat fyr ofan höfuð Sigurði; en er Fafnir skreidd yfir gröfna, þá lagði Sigurðr hann með sverði til hjarta. Fafnir hrísti sik ok bardði höfði ok spordi. Sigurðr hljóp or gröf-inni, ok sá þá hvárr annan. Fafnir kvað:

1. „Sveinn ok sveinn!
hverjum ertu sveini um borinn?
hverra ertu manna mögr?
er þú á Fafni rautt
þinn inn frána mæki,
stöndumk til hjarta hjörr.“

Sigurðr dulði nafns síns fyr því, at þat var trúa þeirra í forn-
eskju, at orð feigs manns mætti
mikit, ef hann bölvadi óvin sín-
um með nafni. Hann kvað:

2. „Göfugt dýr ek heiti,
en ek gengit hefki
inn móðurlausi mögr;
föður ek ákka
sem síra synir,
geng ek einn saman.“

3. „Veiztu, ef föður ne áttad
sem síra synir,

af hverju vartu undri alinn?“

4. „Ætterni mitt
kveð ek þér ókunnikt vera,
ok mik sjálfan ið sama;
Sigurðr ek heiti,
Sigmundur hét minn faðir,
er hefki þik vápnum vegit.“

5. „Ilverr þik hvatti,
hvi hvetjask lézt
minu fjörvi at fara?
inn fráneygi sveinn!
þú áttir föður bitran,
á brunnu skjór á skeið.“

6. „Hugr mik hvatti,
hendr mér fulltýðu
ok minn inn hvassi hjörr;
fär er hvatr,
er hrörask tekr,
ef i barnæsku er blauðr.“

7. „Veit ek ef þú vaxa næðir
fyr þinna vina brjósti,
sæi maðr þik reiðan vega;
nú ertu haptr
ok hernuminn,
æ æ kveða bandingja lifask.“

8. „Þvi bregðr þú nú mér,
Fafnir!

at til fjarri sják
minum feðr munum;
eigi em ek haptr,
þótt ek væra hernumi;
þú fant at ek lauss lifi.“

9. „Heiptyrði ein

telr þú þér í hvívetna,
en ek þér satt eitt segik;
ið gjalla gull
ok ið glóðrauða fé
þér verða þeir baugar at bana.“

10. „Fé ráða vill
fyrða hverr,
æ til ins eina dags;
þviat einu sinni
skal alda hverr
fara til heljar hédan.“

11. „Norna dóm þú munt
fyr neisum hafa
ok ósvinnis apa;
í vatni þú druknar
ef í vindi rær,
alt er feigs forað.“

12. „Segðu mér, Fafnir!
alls þik fróðan kveða
ok vel mart vita:
hverjar 'ro þær nornir,
er nauðgönglar 'ro
ok kjósa mæðr frá mögum?“

13. „Sundrbornar mjök
hygg ek at nornir sé,
eiguð þær ætt saman;
sumar eru áskungar,
sumar álfkungar,
sumar dætr Dvalins.“

14. „Segðu mér þat, Fafnir!
alls þik fróðan kveða
ok vel mart vita:
hve sá hólmr heitir,
er blanda hjörlegi
Surt ok æsir saman.“

15. „Óskopnir hann heitir,
en þar öll skolu
geirum leika goð;
Bilröst brotnar,
er þeir á brot fara,

ok svina móðu marir.

16. „Egishjálmr bar ek
um alda sonum,
meðan ek um menjum lág;
einn rannmari hugðumk
öllum vera,
fanka ek marga mögu.“

17. „Egishjálmr
bergr einugi,
10 hvars skolu reiðir vega;
þá þat sinnr,
er með fleirum kemr,
at engi er einna hvatastr.“

18. „Eitri ek snæsta,
er ek á arfi lá
miklum mins föður.“

19. „Inn fráni ormr!
þú görðir fræs mikla,
ok gæzt harðan hug;
20 heipt at meiri verðr
hölda sonum,
at þann hjálmr hafi.“

20. „Ræð ek þér nú, Sigurðr!
en þú ráð nemir,
ok rið heim hédan;
ið gjalla gull
ok ið glóðrauða fé
þér verða þeir baugar at bana.“

31. „Ráð er þér ráðit,
30 en ek riða mun
til þess gulls er í lyngvi ligg;
en þú, Fafnir! ligg
í fjörbrotum,
þar er þik hel hafi.“

22. „Réginn mik ræð,
hann þik ráða mun,
hann mun ok verða báðum atbana;
fjör sitt láta
hygg ek at Fafnir myni;
40 þitt varð nú meira meginn.“

Reginn var á brot horfinn,
meðan Sigurðr vaf Fafni, ok kom
þá aptr, er Sigurðr strauk blóð
af sverðinu. Reginn kvað:

23. „Heill þú nú, Sigurðr!
nú hefir þú sigr vegit,
ok Fafni um farið;
manna þeirra
er mold troða
þik kveð ek óblauðastan alinn.“

24. „Þat er óvist at vita,
þá er komum allir saman
sigtíva synir,
hverr óblauðastr er alinn;
margr er sá hvatr,
er hjör ne rýfr
annars brjóstum í.“

25. „Glaðr ertu nú, Sigurðr!
ok gagni feginn,
er þú þerrir Gram á grasi;
bróður minn
hefir þú benjaðan,
ok veld ek þú sjálfr sumu.“

26. „Þú því rétt,
er ek riða skyldak
heilög fjöll hinig;
fé ok fjörvi réði
sá inn fráni ornur,
nema þú frýðir mér hvats hugar.“

Þá gekk Reginn at Fafni, ok
skar hjarta or hánun með sverði
er Riðill heitir, ok þá drakk hann
blóð or undinni eptir; Reginnkvað:

27. „Sittu nú, Sigurðr!
en ek mun sofa ganga,
ok halt Fafnis hjarta við funa;
eisköld ek vil
etinn láta
eptir þenna dreyra drykk.“

28. „Fjarri þú gekk,

meðan ek á Fafni rauðk
minn inn hvassa hjör;
afli minu atta ek
við orms megin,

• meðan þú í lyngvi látt.“

29. „Lengi liggja létir
þú þann lyngvi í
inn aldna jötun,
ef þú sverðs ne nytir,
þess er ek sjálfr görða,
ok þins ins hvassa hjörs.“

30. „Hugr er betri
en sé hjörs megin,
hvars reiðir skolu vega;
þviat hvanat mann
ek sé harliga vega
með slævu sverði sigr.

31. Hvötum er betra
en sé óhvötum
i hildileik hafask;
glöðum er betra
en sé glúpnanda,
hvat sem at hendi kemr.“

• Sigurðr tók Fafnis hjarta ok
steikði á teini. Er hann hugði at
fullsteikt væri, ok freyddi sveit-
inn or hjartanu, þá tók hann á
fingri sínum ok skynjaði hvárt
fullsteikt væri. Hann brann ok
brá fingrinum í munn sér, en er
hjartrblóð Fafnis kom á tungu hán-
um, skildi hann fugls rödd; hann
heyrði at igður klökuðu á hrisiau;
igðan kvað:

• 32. „Þar sitr Sigurðr
sveita stokkinn,
Fafnis hjarta
við funa steikir;
spakr þætti mér
spillir bauga,

ef hann fjörsega
fránan æti.

33. Þar liggr Reginn,
ræðr um við sik,
vill tæla mög
þann er trúir hánun;
berr af reiði
röng orð saman,
vill bölvasmiðr
bróður hefna.

34. Höfði skemra láti hann
inn hára þul
fara til heljar héðan;
öllu gulli þá
kná hann einn ráða,
fjöld þvi er und Fafni lá.

35. Horskr þætti mér,
ef hafa kynni
ástræð mikit
yðvar systra;
hygði hann um sik
ok hugin gleddi;
þar er mér úlfs vón
er ek eyru sök.

36. Érat svá horskr
hildimeidr,
sem ek hers jaðar
hyggja mundak,
ef hann bróður lætr
á brot komask,
en hann öðrum hefir
aldrs of synjat.

37. Mjök er ósviðr,
ef hann enn sparir
fjanda inn fólkská,
þar er Reginn liggr,
er hann ráðinn hefir;
kunnat hann við slíku at sjá.

38. Höfði skemra láti hann
þanu inn hrimkalda jötun,

ok af baugum búa,
þá mundu fjár þess,
er Fafnir réð,
einvaldi vera!

Sigurðr kvað:

39. „Verðat svá rik sköp,
at Reginn skyli
mitt banorð bera;
þvíat þeir báðir bræðr
skölu brálliga
fara til heljar héðan.“

Sigurðr hjó höfuð af Regin,
ok þá at hann Fafnis hjarta ok
drakk blóð þeirra beggja Regins
ok Fafnis; þá heyrði Sigurðr hvar
igður mæltu:

40. „Bitt þú, Sigurðr!
bauga rauða,
era kouunglíkt
kviða mörgu;
mey veit ek eina
nyklu fegrsta,
gulli gædda,
ef þú geta mættir.

41. Liggja til Gjuka
grænar brautir,
fram visa sköp
fólklíðöndum;
þar hefir dýrr konungr
dóttur alna,
þá mundu Sigurðr
mundi kaupa.

42. Salr er á há
Hindarfjalli,
allr er hann útan
eldi sveipinn,
þann hafa horskir
halir um görvan
or óðökkum
ógnað ljóma.

43. Veit ek á fjalli
fólkvitr sofa,
ok leikr yfir
lindar váði;
Yggr stakk þorni
áðr á feldi
hörgefu, hali
er hafa vildi.

44. Knátta, mögr! sjá
mey und hjálmí,
þá er frá vígi
Vingskornir reið;
máat Sigdrifur
svefni bregða

skjöldunga niðr
fyr sköpum norna.“

Sigurðr reið eptir slóð Fafnis
til bælis hans, ok fann þat opit,
ok hurðir af jární ok gætti; af
jární váru ok allir timbrstokkar í
hásinu, en féit grafit í jörð niðr;
þar fann Sigurðr stórníkit gull,
ok fylði þar tvær kistur. Þar
tók hann ægishjalm ok gullbrynju
ok sverðit Hrotta ok marga dýr-
gripi, ok klyfjaði þar með Grana,
en hestrinn vildi eigi fram ganga
fyr en Sigurðr steig á bak hánun.

SIGRDRÍFUMÁL.

Sigurðr reið upp á Hindarfjall ok stefndi suðr til Frakklands; á fjallinu sá hann ljós mikit, svá sem eldr brynni, ok ljómaði af til himins; en er hann kom at, þá stóð þar skjaldborg ok upp or merki. Sigurðr gekk í skjaldborgina, ok sá at þar lá maðr ok svaf með öllum hervápnunum. Hann tók fyrst hjálmunn af höfði hánun, þá sá hann at þat var kona. Brynjan var föst, sem hon væri holdgróin; þá reist hann með Gram frá höfuðsmátt brynjuna í gögnum niðr ok svá út í gögnum báðar ermar. Þá tók hann brynju af henni, en hon vaknaði, ok settisk hon upp ok sá Sigurð ok mælti:

1. „Hvat beit brynju, hvi brá ek svefni, hverr feldi af mér fólvar nauðir?“

Hann svarar:

„Sigmundar burr, sleit fyr skömmu hrafns hrælundir ljörð Sigurðar.“

2. „Lengi ek svaf, lengi ek sofnuð var, löng eru lýða læ; Óðinn því veldr, er ek eigi máttak bregða blundstöfum.“

Edda.

Sigurðr settisk niðr ok spurði hana nafns; hon tók þá horn fult mjaðar ok gaf hánun minnisveig:

3. „Heill dagr, heilir dags synir, heil nótt ok nipt! óreiðum augum lituð okr þinig

ok gefit sitjendum sigr!

4. Heilir æsir, heilar ásynjur, heil sjá in fjölnýta fold! mál ok mannvit

gefit okr mærum tveim ok læknishendr meðan lifum!“

Hon nefndisk Sigrdrifa ok var valkyrja. Hon sagði at tveir konungar börðusk: hét annarr Hjálmgunnarr, hann var þá gamall ok inn mesti hermaðr, ok hafði Óðinn hánun sigri heitið, en annarr hét Agnarr Höðu bróðir, er vætr engi vildi þiggja. Sigrdrifa feldi Hjálmgunnar í orrostunni, en Óðinn stakk hana svefnþorni í hefnd þess, ok kvað hana aldri síðan skyldu sigr vega í orrostu, ok kvað hana giptask skyldu. „En ek sagðak hánun, at ek strengðak heit þar í mót, at giptask öngum þeim manni er hræðask kynni.“ Hann svarar ok biðr hana kenna

sér speki, ef hon vissi tíðindi
or öllum heimum. Sigrdrífa kvað:

5. „Bjór særi ek þér,
brynþings apaldri
magní blandinn
ok megingtíri;
fullr er hann ljóða
ok líknstafa,
góðra galdra
ok gamanrúna.

6. Sigrúnar þú skalt rista,
ef þú vilt sigr hafa,
ok rista á hjalti hjörs;
sumar á vetrinum,
sumar á valböstum,
ok nefna tysvar Tý.

7. Ölrúnar skaltu kunna,
ef þú vill annars kvæn
vélit þik í trygð, ef þú trúir;
á horni skal þær rista
ok á handar baki,
ok merkja á nagli Nauð.

8. Full skal signa
ok við færi sjá
ok verpa lauki í lög;
[þá ek þat veit,
at þér verðr aldri
meiblandinn mjöðr.]

9. Bjargrúnar skaltu kunna,
ef þú bjarga vilt,
ok leysa kind frá konum;
á lófa þær skal rista
ok of liðu spenna,
ok biðja þá disir duga.

10. Brimrúnar skaltu rista,
ef þú vilt borgit hafa
á sundi seglmörum;
á stafni skal rista
ok á stjórnarblaði,
ok leggja eld í ár;

era svá brattr breki
né svá blár unnir,
þó kemstu heill af hafi.

11. Limrúnar skaltu kunna,
ef þú vilt lækni vera
ok kunna sár at sjá;
á herki skal þær rista
ok á baðmi víðar,
þeim er lúta austr limar.

12. Málrúnar skaltu kunna,
ef þú vilt at mangi þér
heiptum gjaldi harm;
þær um vindr,
þær um vefr,
þær um setr allar saman
á því þingi,
er þjóðir skolu
í fulla dóma fara.

13. Hugrúnar skaltu kunna,
ef þú vilt hverjum vera
geðsvinnari guma;
þær of réð,
þær of reist,
þær of hugði Hropt
af þeim legi,
er lekið hafði
or hansi Heiðdraupnis
ok or horni Hoddropnis.

14. Á bjargi stóð
með brimis eggjar,
hafði sér á höfði hjálm;
þá mælti Mims höfuð
fróðlíkt ið fyrsta orð,
ok sagði sanna staf.

15. Á skildi kvað ristnar,
þeim er stendr fyr skínanda goði,
á eyra Arvaks,
ok á Alsvinns höfi,
á því hveli er snýsk
undir reið Rögnis,

á Sleipnis tönnum
ok á sleða fjötrum,

16. Á bjarnar hrammi
ok á Braga tungu,
á úlfs klóm

ok á arnar nefi,
á blóðgum vængjum
ok á brúar sporði,
á lausnar lófa

ok á líknar spori,
17. Á gleri ok á gulli

ok á gumna heillum,
í víni ok virtri

ok vilisessi,
á Gungnis oddi
ok á Grana brjósti,
á nornar nagli
ok á nefi uglu.

18. Allar váru af skafnar
þær er váru á ristnar,
ok hverfðar við inn helga mjöð,
ok sendar á víða vega;
þær 'ro með ásum,
þær 'ro með álfum,
sumar með vísum vönnum,
sumar hafa menskir menn.

19. Þat eru bókrúnar,
þat eru bjargrúnar,
ok allar ölrúnar,
ok mætar meginrúnar,
hveim er þær kná óviltar
ok óspiltar
sér at heillum hafa;
njóttu ef þú namt,
unz rjúfask regin.

20. Nú skaltu kjósa,
alls þér er kostur um boðinn,
hvassa vápna hlynrl
sögn eða þögn
hafðu þér sjálfir í hug,

öll eru mein of metin.^a

21. „Munka ek flæja,
þótt mik feigan vitir,
emka ek með bleyði borinn;

• ástræð þín
ek vil öll hafa,
svá lengi sem ek lifi.^a

22. „Þat ræð ek þér ið fyrsta,
at þú við frændr þína
vammalaust verir;

10 siðr þú hefnir,
þótt þeir sakar göri,
þat kveða dauðum duga.

23. Þat ræð ek þér annat,
• at þú eið ne sverir,
nema þann er saðr sé;
grimmar simar
ganga at trygðrofi,
armr er vára vargr.

20 24. Þat ræð ek þér ið þriðja,
at þú þingi á
deilit við heimiska hali;
þvitat ósviðr maðr
lætr opt kveðin
• verri orð en víti.

25. Alt er vant,
ef þú við þegir,
þá þikkir þú með bleyði borinn
eða sönnu sagðr;
30 hættir er heimis kviðr,
nema sér góðan geti;
annars dags
láttu hans öndu farit,
ok launa svá lýðun lygi.

• 26. Þat ræð ek þér ið fjórða,
ef býr fordæða
vammastull á vegi,
ganga er betra
en gista sé,
40 þótt þik nótt um nemi.

27. Fornjósnar augu
þurfu síra synir,
hvars skolu reiðir vega;
opt bölvisar konur
sitja brautu nær,
þær er deyfa sverð ok sefa.

28. Þat ræð ek þér it fimta,
þóttu sagnar sér
brúðir bekkjum á,
sifja silfr láta þú
þinum svefni ráða,
teygjattu þér at kossi konur.

29. Þat ræð ek þér it setta,
þótt með seggjum fari
[öldrmál til öfug,
drukkinn deila
skalattu við dölgríðu;
margan steln viti vin.

30. Sennur ok öl
hefir seggjum verit
mörgum at möðtrega;
sumum at bana,
sumum at bölstöfum;
fjöld er þat er síra tregi.

31. Þat ræð ek þér it sjaunda,
ef þú sakar deilir
við hugfulla hali,
berjask er betra
en brenna sé
inni auðstöfum.

32. Þat ræð ek þér it átta,
at þú skalt við illu sjá,
ok fírrask flærðarstafi;
mey þú teygjat
né manns konu,
né eggja ofgamans.

33. Þat ræð ek þér it níunda,

at þú nám hjargir,
hvars þú á foldu finnr;
hvárt eru sótt dauðir
eða sædauðir,
eða 'ro vápn dauðir verar.

34. Hlang skal göra
hveim er liðinn er,
hendr þvá ok höfuð;
kenba ok þerra,
áðr i kistu fari,
ok biðja sælan sofa.

35. Þat ræð ek þér it tiunda,
at þú trúir aldregi
várum vargdropa,
hvers þú ert bróður bani,
eða hafir þú feldan fúður;
úlfr er i ungum syni,
þó hann sé gulli gláðr.

36. Sakar ok heiptir
hyggjat svefnagar vera,
né harm in heldr;
vits ok vápna
vant er jöfri at fá,
þeim er skal fremstr með firum.

37. Þat ræð ek þér it ellipta,
at þú við illu sjáir,
hvern veg at vegi;
langt líf þíkkjumk ek
lofðungs vita;
römun eru rög of risin.

Sigurðr mælti: engi finnsk þér
vitrari maðr, ok þess sver ek at
þik skal ek eiga, ok þú ert við
mitt æði. Hon svarar: þik vil ek
helzt eiga, þótt ek kjósa um alla
menn; ok þetta bundu þau eiðum
með sér.]

SIGURÐARKVIÐA

FAFNISBANA

Þriðja.

1. Á var þaz Sigurðr
sótti Gjúka
Völsungr ungi,
er vegit hafði;
tók við trygðum
tveggja bræðra,
seldusk eiða
eljunfræknir.

2. Mey buðu hánun
ok meiðma fjölð,
Guðrúnu ungu
Gjúka dóttur;
drukku ok dæmðu
dægr mart saman
Sigurðr ungi
ok synir Gjúka.

3. Unz þeir Brynhildar
biðja fóru,
svá at þeim Sigurðr
reið í sinni
Völsungr ungi
ok vegakunni;
hann um ætti,
ef hann eiga knætti.

4. Sigurðr inn suðræni
lagði sverð nekkvið,
mæki málfán,
á meðal þeirra;
né hann konu
kyssa gerði,
né húnskr konungr

hefja sér at armi,
mey frumunga
fal hann megi Gjúka.

5. Hon sér at lif
löst ne vissi
ok at aldragi
ekki grand,
vamm þat er væri
eða vera hygði;
gengu þess á milli
grimmar urðir.

6. Ein sat hon úti
aptan dags,
nam hon svá bert orð
um at mælask:
„hafa skal ek Sigurð
eða þó svelta,
mög frumungan,
mér á armi.

7. Orð mæltak nú,
iðrumk eptir þess;
kván er hans Guðrún,
en ek Gunnars,
ljótar nornir
skópu oss langa þrá.“

8. Opt gengr hon innan
ills um fyld,
isa ok jökla,
aptan hvern
er þau Guðrún
ganga á beð,

ok hana Sigurðr
sveipr í rípti,
konungr inn húnski,
kván fria sína.

9. „Vön geng ek vilja
vers ok beggja,
verð ek mik gæla
af grimnum hug.“

10. Nam af þeim heiptum
hvetjask at vígi:
„Þú skalt, Gunnarr!
gerst um láta
minu landi
ok mér sjálfri;
mun ek una aldri
með öðlingi.

11. Mun ek aptr fara
þars ek áðan vark
með nábornum
niðjum minum;
þar mun ek sitja
ok sofa lífi,
nema þú Sigurð
svelta látir,
ok jöfur öðrum
æðri verðir.

12. Látum son fara
feðr í sinni,
skalat úlf ala
ungan lengi;
hveim verðr hólða
hefnd léttari
síðan til sátta,
at sonr lífi?“

13. Reiðr varð Gunnarr
ok hnipnaði,
sveip sínum hug,
sat um allan dag;
hann vissi þat
vilgi görla,

hvat hánur væri
vinna sæmst,
eða hánur væri
vinna bezt,
alls sik Völsung
vissi frðan,
ok at Sigurð
söknuð mikinn.

14. Ýmist hann hugði
jafnlanga stund,
þat var eigi
avar titt,
at frá konungdóm
kvánir géngu;
nam hann sér Högna
heita at rúnum,
þar átti hann
alls fulltrúa.

15. „Ein er mér Brynhildr
öllum betri,
um borin Buðla,
hon er bragr kvenna;
fyr skal ek minn
fjörvi láta,
en þeirrar meyar
meiðmum týna.

16. Vildu ok fylki
til fjár véla?
gott er at ráða
Rínar málni,
ok unandi
auði stýra,
ok sitjandi
sælu njóta.“

17. Einnu því Hogni
andsvör veitti:
„samir eigi ok
slikt at vinna,
sverði rofna
svarna eiða,

eiða svarna,
unnar trygðir.

18. Vituma við á moldu
menn in sælli,
meðan fjórir vér
fólki ráðum
ok sá inn húnski
herbaldr lifir,
né in mætri
mægð á foldu,
ef vér fimma sonu
fæðum lengi,
áttum góða
æxla knættim.

19. Ek veit görla
hvaðan vegir standa:
eru Brynhildar
brek ofmikil.

20. Við skolum Guthorm
görva at vigi,
yngra bróður
ófróðara;
hann var fyr útan
eiða svarna,
eiða svarna,
unnar trygðir.“

21. Dælt var at eggja
óbilgjarnan,
stóð til hjarta
hjörri Sigurði.

22. Réð til hefnda
hergjarn í sal,
ok eptir varp
óbilgjörnum;
fló til Guthorms
grams ramliga
kynbirt járn
or konungs hendi.

23. Hné hans um dólgr
til hluta tveggja,

hendr ok höfuð
hné á annan veg,
en fóta lutr
féll aptr í stað.

• 24. Sofnuð var Guðrún
í sæingu
sorgalaus
hjá Sigurði;
en hon vaknaði
10 vilja firð,
er hon Freys vinar
flaut í dreyra.

• 25. Svá sló hon svárar
sinar hendr,
at ramnhugaðr
reis upp við beð:
„gráta þú, Guðrún!
svá grimliga,
bróðr frumungal
20 þér bræðr lifa.

26. Á ek til ungan
erfínytja,
kannat hann firrask
or fjándgarði;
• þeir sér hafa
svárt ok dætt
enn nær numit
nýlig ráð.

30 27. Riðra þeim síðan,
þótt sjau alir,
systur sonr
slikr at þingi;
ek veit görla
hvi gegnir nú,
• ein veldr Brynhildr
öllu bölvi.

28. Mér unni mæ
fyr maun hvern,
en við Gunnar
40 grand ekki vank;

þyrmda ek sífjum,
svörnum eiðum,
síðan var ek heitinn
hans kvánar vinr.“

29. Kona varp öndu
en konungr fjörvi,
svá sló hón svárar
sinar hendr,
at kváðu við
kalkar í vǫ,
ok gullu við
gæss í túni.

30. Hló þá Brynhildr
Buðla dóttir
einu sinni
af öllum hug,
er hon til hvílu
heyra knátti
gjallan grát
Gjúka dóttur.

31. Hitt kvað þá Gunnarr
gramr haukstalda:
„hlæra þú af því,
heiptgjörn kona!
glöð á gólfi,
at þér góðs viti.
Hví hafnar þú
inum hvíta lit,
feikna fæðir?
hygg ek at feig sér.

32. Þú værir þess
verðust kvenna,
at fyr augum þér
Atla hjoggim,
sæir bræðr þínum
blóðukt sár,
undir dreyrgar
knættir yfir binda.“

35. [Þá kvað þat Brynhildr
Buðla dóttir:]

„frýra maðr þér, Gunnarr!
hefir þú fullveggit;
litt sésk Atli
ovu þína;
hann mun ykkar
önd síðari,
ok æ vera
afl it meira.

34. Segjamun ek þér, Gunn-
arr!

sjálfr veiztu görla,
hve ér yðr snemma
til saka réðut;
varð ek til ung
né of þrungin
fullgædd fé
á fleti bróður.

35. Né ek vilda þat
at mik verr ætti,
áðr þér Gjúkungar
riðut at garði,
þrír á hestum
þjóðkonungar;
en þeirra för
þörfgi væri.

36. Þeim hétumk þá
þjóðkonungi,
er með gulli sat
á Grana bógum;
varat hann í augu
yðr um líkr,
né á engi lut
at álitum,
þó þikkizk ér
þjóðkonungar.

37. Ok mér Atli þat
einni sagði,
at hvárki lézk
höfnum deila,
gull né jarðir,

nema ek gefask létak;
ok engi lut
auðins fjár,
þá er mér jóðungri
eiga seldi
ok mér jóðungri
aura taldi.

38. Þá var á hvörfum
hugr minn um þat,
hvárt ek skylda vega
eða val fella
böll i brynju
um bróður sök;
þat mundi þá
þjóðkunt vera
mörgum manni
at munar stríði.

39. Létum siga
sáttmál okkur,
lék mér meir i mun
meiðmar þiggja,
bauga rauða
burar Sigmundar;
né ek annars manns
aura vildak,
unna einum
né ýmisum;
bjóat um hverfan
hug menskögul.

40. Alt mun þat Atli
eptir finna,
er hann mína spyrr
morðför görva,
at þeygi skal
þunnged kona
annarrar ver
aldri leida;
þá mun á hefndum
harma minna.“

41. Upp reis Gunnarr

gramr verðungar,
ok um háls konu
lendr um lagði;
göngu allir
ok þó ýmsir
af heilum hug
hana at letja.

42. Hratt af hálsi
hveim þar sér,
léta mann sik letja
langrar göngu.

43. Nam hann sér Högni
hvetja at rúnnum:
„seggi vil ek alla
i sal ganga
þína með minum,
- nú er þörf mikil -
vita ef meini
morðför konu,
unz af mæli
enn mein komi;
þá látum því
þarfar ráða.“

44. Einu því Högni
andsvör veitti:
„letia maðr hana
langrar göngu,
þars hon aptrborin
aldri verði!
hon kröng of komsk
fyr kné móður,
hon æ borin
óvilja til,
mörgum manni
at móðtrega.“

45. Hvarf sér óhróðugr
andspilli frá,
þar er mörk menja
meiðmum deildi;
leit hon um alla

eigu sina,
soltnar þýjar
ok salkonur;
gullbrynju smó,
vara gott í hug,
áðr sik miðlaði
mækis eggjum.

46. Hné við bólstri
hon á annan veg,
ok hjörunduð
hugði at ráðum:

47. „Nú skolu ganga
þeir er gull vili
ok minna því
at mér þiggja;
ek gef hverri
um hroðit sigli,
bók ok blæju,
hjartar váðir.“

48. Þögðu allir,
hugðu at ráðum,
ok allir senn
andsvör veittu:
„ærnar soltnar,
munum enn lifa;
verða salkonur
sæmð at vinna.“

49. Unz af hyggjandi
hörskrýdd kona
ung at aldri
orð viðr um kvað:
„vilkat ek mann traudan
né torbænan
um óra sök
aldri týna.

50. Þó mun á beinum
brenna yðrum
færi eyrir,
þá er ér fram komið,
neit Menju góð,

min at vilja.

51. Seztu niðr, Gunnarr!
mun ek segja þér
lifs örvæna
ljósa brúði;
muna yðvart far
alt í sundi,
þótt ek hafa
öndu látið.

52. Sátt munuð ið Guðrún
snemr en þú hyggr,
hefir kunn kona
við konung
daprar minjar
at dauðan ver.

53. Þar er mæð borin,
móðir fæðir,
sú mun hvítari
en inn heiði dagr
Svanhildir vera,
sólar geisla.

54. Gefa mundu Guðrúnu
góðra nökkurum
skeyti skæða
skatna mengi;
munað at vilja
versæl gefin;
hana mun Atli
eiga ganga
of borinn Buðla,
bróðir minn.

55. Margs á ek minnask,
hve við mik fóru,
þá er mik sára
svikna höfðut,
vaðin at vilja
vark meðan ek lifðak.

56. Muntu Oddrúnu
eiga vilja,
en þik Atli

mun eigi láta;
ið munuð lúta
á laun saman,
hon mun þér unna
sem ek skyldak,
ef okr góð um sköp
gerði verða.

57. Þik mun Atli
illu beita,
mundu i öngan
ormgarð lagiðr.

58. Þat mun ok verða
þvigit lengra,
at Atli mun
öndu týna,
sælu sinni,
ok sofa lífi;
þviat hánun Guðrún
grimm er á beð
snörpum eggjum
af sárum hug.

59. Sæmri væri Guðrún,
systir okkur,
frumver sinum
at fylgja dauðum,
ef henni gæfi
góðra ráð,
eða ætti hon hug
oss um líkan.

60. Öört mæli ek nú,
en hon eigi mun
of óra sök
aldri týna;
hana munu hefja
hávar báru
til Jónakrs
óðallorfu,
cru if á ráðum
Jónakrs sonum.

61. Mun hon Svanhildi

senda af landi,
sina mey
ok Sigurðar,
hana munu þita
Bikka ráð,
þviat Jörmunrekr
óþarft lífr;
þá er öll farin
ætt Sigurðar,
eru Guðrúnar
græti at fleiri.

62. Biðja mun ek þik
bænar cinnar,
sú mun i heimi
hinzr bæn vera:
láttu svá breiða
borg á velli,
at undir oss öllum
jafnrúnt sé,
þeim er sultu
með Sigurði.

63. Tjaldi þar um þá borg
tjöldum ok skjöldum,
valaríft vel fíð
ok vala mengi,
brenni mér inn húnka
á hlið aðra.

64. Brenni enun húnka
á hlið aðra
mína þjóna
menjum göfga,
tveir at höfðum
ok tveir haukar;
þá er öllu skipt
til jafnaðar.

65. Liggi okkar enn i milli
málmr hringvariðr,
egghevast járn,
svá endr lagið
þá er við bæði

beð einn stigum,
ok hétum þá
hjóna nafni.

66. Hrynja hánnum þá
á hæl þeygi
hlunnblik hallar
hringi litkuð,
ef hánnum fylgir
ferð min héðan;
þeygi mun vár för
aumlig vera.

67. Þvíat hánnum fylgja
fimm ambóttir,
átta þjónar

eðlum góðir,
fóstrman mitt
ok faðerni,
þat er Buðli gaf
barni sínu.

68. Mart sagða ek,
munda ek fleira,
er mér meir mjötuðr
málrúm gæfi;
ómun þverr,
undir svella,
satt eitt sagðak,
svá mun ek láta.

BROT AF BRYNHILDARKVIÐU.

1. „**H**vi ertu, Brynhildr
 Buðla dóttir!
 bōlvi blandin
 ok banaráðum?
 hvat hefir Sigurðr
 til þu saka unnit,
 er þú fræknan vill
 fjörvi nema?“

2. „Mér hefir Sigurðr
 selda eiða,
 eiða selda,
 alla logna;
 þá vélti hann mik,
 er hann vera skyldi
 allra eiða
 einn fulltrúi.“

3. „Þik hefir Brynhildr
 bōl at gerva
 heiptar hvattan,
 harm at vinna,
 fyrman hon Guðrúnu
 góðra ráða,
 en síðan þér
 sín at njóta.“

4. Sumir úlf sviðu,
 sumir orm sniðu,
 sumir Guthorini
 af gera deildu,
 aðr þeir mætti
 meins um lystir
 á horskum hal
 hendr um leggja.

5. Úti stóð Guðrún

Gjúka dóttir,
 ok hon þat orða
 alls fyrst um kvað:
 „hvar er nú Sigurðr
 • seggja dróttinn,
 er frændr mínir
 fyrri riða?“

6. Einn því Högni
 andsvör veitti:
 10 „sundr höfum Sigurð
 sverði högginn,
 gnápir æ grár jór
 yfir gram dauðum.“

7. Þá kvað þat Brynhildr
 • Buðla dóttir:
 „vel skolut njóta
 vápna ok landa;
 einn mundi Sigurðr
 20 öllu ráða,
 ef hann lengr litlu
 lífi héldi.

8. Væra þat sæmt,
 at hann svá réði
 Gjúka arfi
 • ok Gota mengi,
 er hann fimm sonu
 at fólkróði
 gunnarfúsa
 getna hafði.“

30 9. Hló þá Brynhildr
 – bæc allr dundi –
 einu sinni
 af öllum hug:

„vel skoluð njóta
landa ok þegna,
er þér fræknan gram
fella létuð.“

10. Þá kvað þat Guðrún
Gjúka dóttir:
„mjök mælir þú
miklar firnar;
gramir hafi Gunnar
götvað Sigurðar!
heiptgjarns hugar
hefnt skal verða.“

11. Soltinn varð Sigurðr
sunnan Rinar,
hrafn at meiði
hátt kallaði:
„ykr mun Atli
eggjar rjóða,
munu vigska
of víða eiðar.“

12. Fram var kvelda,
fjölð var drukkii,
þá var hvivetna
vilmál talið;
sofnuðu allir
er í sæng kvámu,
einn vakði Gunnarr
öllum lengr.“

13. Fót nam at hræra,
fjölð nam at spjalla,
hitt herglötuðr
hyggja tæði,
hvat þeir í böðvi
báðir sögðu
hrafn ey ok örn,
er þeir heim riðu.

14. Vaknaði Brynhildr
Buðla dóttir
dis skjöldunga
fyr dag litlu:

„hvetið mik eða letið mik
- harmr er unninn -
sorg at segja
eða svá láta?“

• 15. Þögðu allir
við því orði,
fár kunni þeim
fljóðalátum,
er hon grátandi
10 görðisk at segja,
þat er hlajandi
hlöðla beiddi.

16. „Hugða ek mér, Gunnarr!
grimt í svefni,
• svalt alt í sal,
ættak sæng kalda;
en þú, gramr! riðir
glaums andvani,
fjöttri fatlaðr,
20 í fjánda lið;
svá mun öll yður
ætt Niflunga
aflí gengin,
eruð eiðrofa.

• 17. Mantattu, Gunnarr!
til görva þat,
er þit blóði í spor
báðir rendut;
nú hefir þú hánun þat alt
30 illu launat,
er hann fremstan sik
finna vildi.

18. Þá reyndi þat,
er riðit hafði
• móðigr á vit
min at biðja,
hve herglötuðr
hafði fyrri
eiuðum haldit
40 við enn unga gram.

19. Benvönd of lét
 brugðinn gulli
 margdýrr konungr
 á meðal okkar;
 eldi váru eggjar
 útan görvar,
 en eitrdropum
 innan fæðar.“

Hér er sagt í þessi kviðu
 frá dauða Sigurðar, ok víkr hér
 svá til, sem þeir dræpi hann úti, 10

en sumir segja svá, at þeir dræpi
 hann inni í rekkju sinni sofanda.
 En þýðverskir menn segja svá,
 at þeir dræpi hann úti í skógi,
 ok svá segir í Gnðrúnarkviðu
 inni fornu, at Sigurðr ok Gjúka
 synir hefði til þings riðit, þá er
 hann var drepinn. En þat segja
 allir einnig, at þeir sviku hann
 i trygd ok vógu at hán um ligg-
 janda ok óbúnum.

HELREIÐ BRYNHILDAR

Eptir dauða Brynhildar vǫru gǫr bál tvau, annat Sigurði ok brann þat fyrr, en Brynhildr var síðan brend, ok var hon í reið þeirri er guðvefjum var tjölduð. Svá er sagt at Brynhildr ók með reiðinni á helveg ok fór um tún, þar er gýgr nökkur bjó. Gýgrin kvað:

1. „Skaltu í gögnum
ganga eigi
grjóti studda
garða mína;
betr sæmði þér
borða at rekja æ,
heldr en vitja
vers annarrar.

2. Hvat skaltu vitja
af Vallandi,
hvarfúst höfuðl
húsa minna?
þú hefir, vár gulls!
ef þik víta lystir,
mild af höndum
manns blóð þvegit.“

3. „Bregðu eigi mér,
brúðr or steinl
þótt ek værak
í víkingu;
ek mun okkur
æðri þikkja,
hvars menn edli
okkart kunna.“

4. „Þú vart, Brynhildr

Buðla dóttirl
heilli verstu
í heim borin;
þú hefir Gjúka
um glatat börnum,
ok búi þeirra
brugðit góðu.“

5. „Ek mun segja þér
svinn or reiðu
vitlaussi mjök,
ef þik víta lystir,
hve gördðu mik
Gjúka arfar
ástalausar
ok eiðrofa.

6. Lét hami vára
hugfullr konungr
átta systra
undir eik borit;
var ek vetra tólf,
ef þik víta lystir,
er ek ungum gram
eiða seldak.

7. Hétu mik allir
í Hlymdölum
Hildi undir hjálmi,
hverr er kunni.

8. Þá lét ek gamlan
á Goðþjóðu
Hjálmgunnar næst
heljar ganga;
gaf ek ungum sigr
Öðu bróður,

þar varð mér Óðinn
ofreiðr um þat.

9. Lauk hann mik skjöldum
í Skatalundi
raudum ok hvítum,
randir snurtu;
þann bað hann slita
svefni mínum,
er hvergi lands
hræðask kynni.

10. Lét hann um sal minn
sunnanverðan
hávan brenna
her alls víðar;
þar bað hann einn þegu
yfir at riða,
þanns mér færði gull,
þaz und Fafni lá.

11. Reið góðr Grana
gullmiðlandi,
þars föstri minn
fletjum stýrði;
einn þótti hann þar
öllum betri
vikingr Dana

í verðungu.

12. Sváfu við ok undum
í sæing einui,
sem hann minn bróðir
• um borinn væri;
hvártki knátti
hönd yfir annat
átta nóttum
okkart leggja.

10 13. Þvi brá mér Guðrún
Gjúka dóttir,
at ek Sigurði
svæfak á armi;
þar varð ek þess vis,
• er ek vildigak,
at þau véltu mik
í verfangi.

14. Munu við ofstrið
alls til lengi
20 konur ok karlar
kvikvir fæðask;
við skolum okrum
aldri slita
Sigurðr saman;
• sökktu, gýgjarkyn!

GUDRÚNARKVIDA

Fyrsta.

Gudrún sat yfir Sigurði dauðum, hon grét eigi sem aðrar konur, en hon var búin til at springa af harmi. Til géngu bæði konur ok karlar at hugga hana, en þat var eigi auðvelt. Þat er sögn manna, at Guðrún hefði etíð af Fafnis hjarta, ok hon skildi því fugls rödd. Þetta er enn kveðit um Guðrúnu:

1. Ás var þaz Guðrún
görðisk at deyja,
er hon sat sorgfull
yfir Sigurði;
gerðit hon hjúfra
né höndum slá,
né kveina um
sem konur aðrar.

2. Géngu jarlar
alsnotrir fram,
þeir er harðs hugar
hana löttu;
þeygi Guðrún
gráta mátti,
svá var hon móðug;
mundi hon springa.

3. Sátu itrar
jarla brúðir
gulli búnar
fyr Guðrúnu;
hver sagði þeirra
sinn of trega,

þann er bitrastan
of beðit hafði.

4. Þá kvað þat Gjaflaug
Gjúka systir:

„mik veit ek á moldu
munarlausasta;
hefi ek fimm vera
forspell beðit,
tveggja dætra,
þriggja systra,
átta bræðra,
þó ek ein lifi.“

5. Þeygi Guðrún
gráta mátti,
svá var hon móðug
at mög dauðan
ok harðhuguð
um hrer fylkis.

6. Þá kvað þat Herborg
Húnalands dróttning:

„hefi ek harðara
harm at segja;
minir sjau synir
sunnanlands,
verr inn átti,
i val féllu.

7. Faðir ok móðir,
fjórir bræðr,
þau á vági
vindr of læk,
barði bára
við borðþili.

8. Sjálf skylda ek göfga,
sjálf skylda ek götva,
sjálf skylda ek höndla
helför þeirra;
þat ek alt um beið
ein misseri,
svá at mér maðr engi
munar leitaði.

9. Þá varð ek hapta
ok hernuma
sams misseris
siðar verða;
skylda ek skreyta
ok skúa binda
hersis kvæn
hverjan niorgin.

10. Hon ægði mér
af afbrýði
ok hörðum mik
höggum keyrði;
fann ek húsguma
hvergi in betra,
en húsfreyju
hvergi verri.“

11. Þeygi Guðrún
gráta mátti,
svá var hon móðug
at niög dauðan
ok harðhuguð
um hrer fylkis.

12. Þá kvað þat Gullrönd
Gjúka dóttir:
„fá kantu, föstra!
þótt þú fróð sér,
ungu vífi
andspjöll bera.“
Varaði hon at hylja
um hrör fylkis.

13. Svipti hon blæju
af Sigurði,

ok vatt vengi
fyr vífs knjam;
„littu á ljúfan,
legðu munn við grön,
sem þú hálsaðir
heilan stilli.“

14. Á leit Guðrún
einu sinni,
sá hon döglings skör
dreyra runna,
fránar sjónir
fylkis liðnar,
hugborg jöfurs
hjörvi skorna.

15. Þá hné Guðrún
höll við bólstri,
haddr losnaði,
hlýr roðnaði,
en regns dropi
rann niðr um kné.

16. Þá grét Guðrún
Gjúka dóttir,
svá at tár flugu
tresk i gögnum,
ok gullu við
gæss i túni,
mærir fuglar
er mæðr átti.

17. Þá kvað þat Gullrönd
Gjúka dóttir:
„ykkar vissa ek
ástir mestar
manna allra
fyr mold ofan;
undir þú hvarki
úti né inni,
systir min!
nema hjá Sigurði.“

18. Þá kvað þat Guðrún
Gjúka dóttir:

„svá var minn Sigurðr
hjá sonum Gjúka,
sem væri geirlaukr
or grasi vaxinn,
eða væri hjartir steinn
á band dreginn,
jarknasteinn,
yfir öðlingum.

19. Ek þótta ok
þjóðans rekkun
hverri hæri
Herjans disí;
nú em ek svá litil
sem lauf sé
opt í ölstrum,
at jöfur dauðan.

20. Sakna ek í sessi
ok í sængu
mins málvinar,
valda megir Gjúka,
valda megir Gjúka
minu hölvi,
ok systur sinnar
sárum gráti.

21. Svá ér um lýða
landi eyðit,
sem ér um unnuð
eiða svarað;
muna þú, Gunnarr!
gulls um njóta,
þeir munu þér baugar
at bana verða,
er þú Sigurði
svaraðir eiða.

22. Opt var í túni
teiti meiri,
þá er minn Sigurðr
söðlaði Grana,
ok þeir Brynhildar
biðja fóru,

armrar vættar,
illu heilli.“

23. Þá kvað þat Brynhildr
Buðla dóttir:

„vön sé sú vættir
vers ok barna,
er þik, Guðrún!
gráts um beiddi,
ok þér i morgun
málrúnar gaf!“

24. Þá kvað þat Gullrönd
Gjúka dóttir:

„þegi þú, þjóðleið!
þeirra orða;
urðr öðlinga
hefir þú æ verið,
rekr þik alda hverr
illrar skepnu,
sorg sára
siau konunga
ok vinspell
vifa mest.“

25. Þá kvað þat Brynhildr
Buðla dóttir:

„veldr einn Atli
öllu hölvi,
of borinn Buðla,
bróðir minn.

26. Þá er við i höll

húnskrar þjóðar
eld á jöfri
ormbeðs litun,
þess hefi ek ganga
goldit síðan,
þeirrar sýnar
sámk ey.“

27. Stóð hon und stoð,
strengði hon elri,
brann Brynhildi
Buðla dóttur

eldr or augum,
eitri fnæsti,
er hon sár um leit
á Sigurði.

Guðrún gekk þaðan á braut
til skógar á eyðimerkr, ok fór
alt til Danmarkar, ok var þar

með Þóru Hákonar dóttur sjau
misseri. Brynhildr vildi eigi
lifa eftir Sigurð; hon lét drepa
þræla sína átta ok fimni amb-
óttir; þá lagði hon sik sverði
til bana, svá sem segir í Sig-
urðarkviðu inni skömmu.

DRÁP NIFLUNGA.

Gunnarr ok Högni tóku þá gullit
alt, Fafnis arf. Ófriðr var þá milli
Gjúkunga ok Atla; kendi hann
Gjúkungum völd um andlát Bryn-
hildar. Þat var til sætta, at þeir
skyldu gipta hánum Guðrúnu;
ok gáfu henni óminnisveig at
drekka, áðr hon játti at giptask
Atla. Synir Atla váru þeir Erpr
ok Eitill, en Svanhildr var Sig-
urðar dóttir ok Guðrúnar. Atli
konungr bauð heinu Gunnari ok
Högna, ok sendi Vinga eða Knef-
röð. Guðrún vissi vélar ok sendi
með rúnum orð, at þeir skyldu

eigi koma, ok til jartegna sendi
hon Högna hringinn Andvaranaut,
ok knýtti í vargshár. Gunnarr
hafði þedít Oddrúnar systur Atla,
ok gat eigi. Þá fékk hann Glaum-
varar; en Högni átti Kostberu;
þeirra synir váru þeir Sólar ok
Snævarr ok Gjúki. En er Gjúk-
ungar kómu til Atla, þá bað Guðrún
sonu sína at þeir bæði Gjúk-
ungum lífs, en þeir vildu eigi.
Hjarta var skorit or Högna, en
Gunnarr settr í ormgarð; hann
sló hörpu ok svæfði ormana, en
naðra stakk hann til lifrar.

GUDRÚNARKVIÐA

Önnur.

Þjóðrekr konungr var með Atla, ok hafði þar látið flesta alla menn sína. Þjóðrekr ok Guðrún kærðu harma sin á milli, hon sagði ok kvað:

1. Mær var ek meýja,
móðir mik fæddi
þjört í buri;
unna ek vel bræðrum,
unz mik Gjúki
gulli reifði,
gulli reifði,
gaf Sigurði.

2. Svá var Sigurðr
of sonum Gjúka
sem væri grænn laukr
or grasi vaxinn,
eða hjörtr hábeinn
um hvössum dýrum,
eða gull glóðrautt
of grá silfri.

3. Unz mér fyrmundu
mínir bræðr,
at ek ætla ver
öllum fremra;
sofa þeir ne máttuð
né of sakar dæma,
aðr þeir Sigurð
svelta létu.

4. Grani rann at þingi,
gnýr var at heyrá,

en þá Sigurðr
sjálfr eigi kom;
öll váru söðuldýr
sveita stokkin,
ok of vanið vási
af vegöndum.

5. Gékk ek grátandi
við Grana ræða,
úrughlýra
10 jó frá ek spjalla;
hnipnaði Grani þá,
drap í gras höfði;
jör þat vissi,
eigendr ne lifðut.

6. Lengi hvarfaða,
lengi hugir deildusk,
aðr ek of frægak
fölkvörð at gram.

7. Hnipnaði Guðnarr,
20 sagði mér Högni
frá Sigurðar
sárum dauða:
„liggr of höggvinn
fyr handan ver
Guthorms bani
ok gefinn úlfum.

8. Littu þar Sigurð
á suðrvega,
þá heyrir þú
30 hrafna gjalla,
örnu gjalla

æzli fegna,
varga þjóta
um veri þinum.“

9. „Hvi þú mér, Högni!
harma slíka
viljalaussi
vill um segja?
þitt skyli hjarta
hrafnar slíta
við lönd yfir,
en þú vitir manna.“

10. Svaraði Högni,
sinni einu
trauðr góðs hugar,
af trega stórum:
„Þess áttu, Guðrún!
græti at fleiri,
at hjarta mitt
hrafnar slíti.“

11. Hvarf ek ein þaðan
andspilli frá
á viðlæsar
varga leifar;
gerðiga ek hjúfra
né höndum slá,
né kveina um
sem konur aðrar,
þá er sat solin
um Sigurði.

12. Nótt þótti mér
niðmykr vera,
er ek sárla satk
yfir Sigurði;
úlfa þóttumk
öllu betri,
ef þeir létu mik
lífi týna;
eða brendi mik
sem birkin við.

13. Fór ek af fjalli

fínn dæg talið,
unz ek höll Hálfs
háva þekðak;
sat ek með þóru
sju misseri,
dætr Hákonar
í Danmörku.

14. Hon mér at gamni
gull bókaði,
sali suðræna
ok svani danska.

15. Höfðu við á skriptum
þat er skatar léku,
ok á hannyrðum
hilmis þegna,
randir rauðar,
rekka Húna,
hjörðrótt, hjálmdrótt,
hilmis fylgju.

16. Skip Sigmundar
skriðu frá landi,
gyltar grimur,
grafnir stafnar;
byrðu við á borða
þat er þeir börðusk
Sigarr ok Siggeirr
suðr á Fívi.

17. Þá frá Grimildr
gotnesk kona,
hvat ek væra
vinna hyggjuð;
hon brá borða,
ok buri heimti
þrágjarnliga
þess at spyrja,
hverr vildi son
systur bæta,
eða ver veginn
vildi gjalda.

18. Gerr lézk Gunnarr

gull at bjó'a,
sakar at bæta,
ok íð sama Högni.
Hon frétti at því,
hverr fara vildi
vigg at söðla,
vagn at beita,
hesti ríða,
hauki fleygja,
örum at skjóta
af ýboga.

19. Valdarr Dönum
með Jarizleifi,
Eymóðr þríði
með Jarizskari
inn gengu þá
jöfrum líkir;
Langbarðs liðar
höfðu loða rauða,
skreyttar brynjur,
steypta hjálma,
skálmum gyrðir
höfðu skarar jarpar.

20. Hverr vildi mér
hnossir velja,
hnossir velja
ok hugat mæla;
ef þeir mætti mér
margra suta
trygðir vinna,
ef ek trúa gerða.

21. Færði mér Grímildr
full at drekka
svalt ok sárlikt,
né ek sakar mundak;
þat var um aukit
urðar magni,
svalköldum sæ
ok sónar dreyra.

22. Váru í horni

hverskyns stafir
ristnir ok roðnir,
ráða ek ne máttak;
lyngfiskr langr
lands Haddingja,
ax óskorit,
innleið dýra.

23. Váru þeim hjóri
böl mörg saman,
urt alls víðar
ok akarninn,
umdögg arins,
iðrar blótnar,
svins lifr soðin,
þvíat hon sakar deyfði.

24 En þá gleymdum,
er getið höfðum,
öllum jöfurs
orðum í sal.
Kvámu konungar
fyr kné þrennir,
áðr hon sjálfa mik
sótti at máli.

25. „Gef ek þér, Guðrún!
gull at þiggja,
fjöld alls fjár
at þinn föður dauðan;
hringa rauða,
Hlödves sali,
ársal allan
at jöfur fallinn;

26. Húnskar meyjar,
þær er hlaða spjöldum
ok göra gull fagrt,
svá at þér gaman þikki;
ein skaltu ráða
auði Buðla,
gulli göfguð
ok gefin Atla.“

27. „Vilk eigi ek

með veri ganga,
né Brynhildar
bróður eiga;
samir eigi mér
við son Buðla
ætt at auka
né una lifi.“

28. „Hirða þú höldun
heiptir gjalda,
þviat vér höfum
valdit fyrri;
svá skaltu láta
sem þeir lifi báðir
Sigurðr ok Sigmundr,
ef þú sonu fæðir.“

29. „Maka ek, Grimildr!
glaumi bella,
né vigrisins
vánir telja;
siz Sigurðar
súrta drukku
hrægifr, huginn
hjartrblóð saman.“

30. „Þann hefi ek allra
ættgöfgastan
fylki fundit
ok framast nekkvi;
hann skaltu eiga,
unz þik aldr viðr,
verlaus vera
nema þú vilir þenna.“

31. „Hirða þú bjóða
bölvafullar
þrágjarnliga
þær kindir mér;
hann mun Gunnar
grandi beita,
ok or Högna
hjarta slita.
Munkað ek létta

áðr lifshvatan
egggleiks hvötuð
aldri nemik.“

32. Grátandi Grimildr
• greip við orði,
er burum sinum
bölva vætti,
ok mögum sinum
meina stórra:
10 „lönd gef ek enn þér,
lýða sinni,
Vinnbjörg, Valbjörg,
ef þú vill þiggja;
eigðu um aldr þat
• ok uni, dóttir!“

33. „Þann mun ek kjósa
af konungum,
ok þó af niðjum
nauðig hafa;
20 verðr eigi mér
verr at ynði,
né bøl bræðra
at bura skjóli.“

34. Senn var á hesti
• hverr drengr litinn,
en víf valnesk
hafit i vagna.
Vér sjau daga
svalt land riðum,
30 en aðra sjau
unnir kniðum,
en ina þriðju sjau
þurt land stigum.

35. Þar hliðverðir
• hárar borgar
grind upp luku,
áðr i garð riðum.

36. Vakði mik Atli,
en ek vera þóttumk
40 full ills hugar

at frændr dauða.

37. Svá mik nýliga
nornir vekja
vilsinnis spá:
- vildi at ek róða -
„Hugða ek þik, Guðrún
Gjúka dóttirl
læblöndnum hjör
leggja mik í gögnum.“

38. „Þat er fyr eldi,
er járn dreyma,
fyr dul ok vil
drósar reiði;
mun ek þik við bölvi
brenna ganga,
líkna ok lækna,
þótt mér leiðr sér.“

39. „Hugða ek hér í túni
teina fallna,
þá er ek vildigak
vaxna láta;
rifnir með rótum,
roðnir í blóði,
bornir á bekki,
beðit mik at tryggva.

46. Hugða ek mér af hendi
hauka fljúga

bráðalaus
bólranna til;
ljörðu hugða ek þeirra
við hunang tuggin,
• sorgmóðs sefa,
sollin blóði.

41. Hugða ek mér af hendi
hvelpa losna,
gláums andvana
gylli báðir;
10 hold hugða ek þeirra
at hræum orðit,
naudigra ná
nýta ek skyldak.“

• 42. „Þar munu seggir
um sæing dæma
ok hvitinga
höfði nema;
þeir munu feigir
20 færa náttu
fyr dag litlu,
dróttum bergja.“

43. „Læga ek síðan,
né sofa vildak,
• þrágjarn í kór;
þat man ek görva.“

GUDRÚNARKVIÐA

Þriðja.

Herkja hét ambótt Atla, hon
hafði verið frilla hans; hon sagði
Atla at hon hefði séð þjóðrek
ok Guðrúnu bæði saman; Atli
var þá allókatr. Þá kvað Guð-
rún:

1. „Hvat er þér, Atli!
æ, Buðla sonr!
er þér hrygt í hug?
hví hlær þú æva?
lítt mundi æðra
jörðum þikkja,
at við menn mæltir
ok mik sair.“

2. „Tregi mik þat, Guðrún
Gjúka dóttir!
mér í höllu
Herkja sagði,
at þit þjóðrekr
undir þaki svæfit,
ok léttliga
líni verðit.“

3. „Þér mun ek alls þess
eíða vinna
at inum hvíta
helga steini,
at ek við þjóðmar
þatki áttak,
er vörðr né verr
vinna knátti.

3. Nema ek hálsaða

herja stilli,
jöfur óneisinn,
einu sinni;
aðrar váru
• okrar spekjur,
er við hörmug tvau
hnigum at rúnum.

5. Hér kom þjóðrekr
með þrjá tegu,
10 lífa þeir ne einir
þriggja tega manna;
hrinktu mik at bræðrum
ok at brynjuðum,
hrinktu mik öllum
• höfuðniðjum.

6. Sentu at Saxa
Sunnmanna gram,
hann kann helga
hver vellanda.“

20 7. Sjau hundruð manna
í sal géngu,
aðr kvæn konungs
í ketil tæki.

8. „Kemra nú Gunnarr,
• kalliga ek Högna,
sékka ek síðan
svása bræðr;
sverði mundi Högni
sliks harms reka,
30 nú verð ek sjálf fyr mik
synja lýta.“

9. Brá hon til botns
hjörtum lófa,
ok hon upp um tók
jarknasteina.

„Sú nu, seggir!
sýkn em ek orðin
heilagliga,
hve sjá hverr velli.“

10. Illó þá Atla
hugr í brjósti,
er hann heilar sá
hendr Guðrúnar.

„Nu skal Herkja
til hvers ganga,
sú er Guðrúnu
grandi vænti.“

• 11. Sáat maðr armlikt,
hverr er þat saát,
hve þar á Herkju
hendr sviðnuðu;
leiddu þá mey
10 í mýri fúla.
Svá þá Guðrún
sinna harma.

ODDRÚNARGRÁTR.

Heiðrekr hét maðr, dóttir hans hét Borgný. Vilmundr hét sá er var friðill hennar. Hon mátti eigi fæða börn, áðr til kom Oddrún Atla systir; hon hafði verit unnusta Gunnars Gjúkasonar. Un þessa sögu er hér kveðit:

1. Heyrða ek segja
í sögum fornum,
hve mæ'r um kom
til Mornalands;
engi mátti
fyr jörð ofan
Heiðreks dóttur
hjálpir vinna.

2. Þat frá Oddrún
Atla systir,
at sú mæ'r hafði
miklar sóttir;
brá hon af stalli
stjórnbitluðum,
ok á svartan
söðul of lagði.

3. Lét hon mar fara
moldveg sléttan,
unz at hári kom
höll standandi;
svipti hon söðli
af svöngum jó,
ok hon inn um gökk
endlangan sal,
ok hon þat orða
alls fyrst um kvað:

4. „Hvat er frægst
á foldu,
eða hvat er líkest
Húnalands?“

5. „Ílér liggir Borgný
of borin verkjum,
vina þín, Oddrún!
vittu ef þú hjálpir.“

6. „Hverr hefir visir
10 vanams um leitað,
hvi eru Borgnýjar
bráðar sóttir?“

7. „Vilmundr heitir
vinr haukstalda,
hann varði mey
varmri blæju
fimm vetr alla,
svá hon sinn föður leyndi.“

8. Þær hykk mæltu
20 þvigit fleira;
gökk mild fyr kné
meyju at sitja;
rikt gól Oddrún,
ramt gól Oddrún
bitra galdra
at Borgnýju.

9. Knátti mæ'r ok mögr
moldveg sporna,
börn þau hin bliðu
30 við bana Höгна.
Þat nam at mæla
mæ'r fjörsjúka,
svá at hon ekki kvað
orð ið fyrta:

10. „Svá hjálpi þér
hollar vættir,
Frigg ok Freyja
ok fleiri goð,
sem þú feldir mér
fár af höndum!“

11. „Hnékað ek af því
til hjálpar þér,
at þú værir þess
verð aldregi;
hét ek ok efndak,
er ek linig mælti,
at ek hvivetna
hjálpa skyldak,
þá er öðlingar
arfi skiptu.“

12. „Er ertu, Oddrún!
ok örvita,
er þú mér af fari
flest orð of kvað;
en ek fylgðak þér
á fjörgynju,
sem við bræðrum tveim
of bornar værim.“

13. „Man ek hvat þú
mæltir enn um aptan,
þá er ek Gunnari
gerðag drekku;
sliks dæmi kvaðattu
síðan mundu
meyju verða
nema mér einni.“

14. Þá nam at setjask
sorgmód kona,
at telja bøl
af trega stórum:

15. „Var ek upp alin
í jöfra sal
- flestr sagnaði -
at fíra ráði;

unða ek aldri
ok eign föður
fimm vetr eina,
svá at minn faðir lifði.

• 16. Þat nam at mæla
mál ið efsta
sjá móðr konungr;
áðr hann sykti:

17. Mik bað hann gæða
10 gulli rauðu,
ok suðr gefa
syni Grimildar;
kvaða hann ina æðri
alna myndu
• mey i heimi,
nema mjötuðr spilti.

18. Brynhildr í búi
borða rakði,
hafði hon lýði
20 ok lönd um sik;
jörð dýsaði
ok upphiminn,
þá er bani Fafnis
borg um þatti.

• 19. Þá var vig vegit
völsku sverði,
ok borg brotin
sú er Brynhildr átti;
vara langt af því,
30 heldr vá litið,
unz þær vélar
vissi allar.

20. Þess lét hon harðar
hefnir verða,
• svá at vér öll höfum
ærnar raunir;
þat mun á hölða
hvert land fara,
er hon lét sveltask
40 at Sigurði.

21. En ek Gunnari
gatk at unna,
bauga deili,
sem Brynhildr skyldi;
en hann Brynhildi
bað hjálm geta,
hana kvað hann óskmey
verða skyldu.

22. Buðu þeir árla
bauga rauða
ok bræðr minum
bætr ósmár;
bauð hann enn við mér
bú fíntán,
hliðfarm Grana,
ef hann hafa vildi.

23. En Atli kvazk
eigi vilja
mund aldregi
at megi Gjúka;
þeygi við máttum
við munum vinna,
nema ek hélt höfði
við hringbrota.

24. Mæltu margir
minir niðjar,
kváðusk okkr hafa
orðit bæði,
en mik Atli kvað
eigi myndu
lýti ráða
né löst göra;
en slíks skyli
synja aldri
maðr fyr annan,
þar er munuð deilir.

25. Sendi Atli
áru sína
um myrkvan við
min at freista;

ok þeir kvámu þar,
er þeir koma ne skylduð,
þá er breiddu við
blæju eina.

• 26. Buðu við þegnum
bauga rauða,
at þeir eigi
til Atla segði;
en þeir óliga
10 Atla sögðu,
ok hvattliga
heim skunduðu.

27. En þeir Guðrúnu
görla leyndu því,
at hon heldr vita
hálfu skyldi.

• 28. Hlymr var at heyra
höfgullinna,
þá er í garð riðu
20 Gjúka arfar;
þeir or Högna
hjarta skáru,
en í ormgarð
annan lögðu.

• 29. Var ek enn farin
einu sinni
til Geirmundar
görva drykkju;
nam horskr konungr
30 hörpu sveigja,
þviat hann hugði mik
til hjálpar sér,
kynrikr konungr,
of koma mundu.

• 30. Nam ek at heyra
or Hléseyju,
hve þar af stríðum
strengir gullu.

31. Bað ek ambáttir
40 búnar verða,

vilda ek fylkis
fjörvi bjarga;
létum fljóta
far lund yfir,
unz ek alla sák
Atla garða.

32. Þá kom in arma
út skævandi
móðir Atla,
hon skyli mornal
ok Gunnari
gróf til hjarta,
svá at ek máttigak
mærum bjarga.

33. Opt undrumk þat,

hvi ek eptir mák,
linuvengis bil,
lifi halda,
er ek ógnhvötum
• unna þóttumk,
sverða deili,
sem sjálfri mér.

34. Sattu ok hlýðdir,
meðan ek sagðak þér
10 mörg ill um sköp
min ok þeirra;
maðr hverr lifir
at munum sínum.
Nú er um genginn
• grátr Oddrúnar.

A T L A R V I D A.

Guðrún Gjúka dóttir hefndi bræðra sinna svá sem frægt er orðit. Hon drap fyrst sonu Atla, en eptir þat drap hon Atla, ok brendi höllina ok hirðina alla. Um þetta er sjá kviða ort:

1. Atli sendi
 ár til Gunnars
 kunnan segg at riða,
 Knefrúðr var sá heitinn;
 at gördum kom hann Gjúka
 ok at Gunnars höllu,
 bekkjum aringreypum,
 ok at bjóri svásam.

2. Drukku þar dróttmegir
 - en dyljendr þögðu -
 vín í valhöllu,
 reiði sásk þeir Húna;
 kallaði þá Knefrúðr
 kaldri röddu,
 seggr inn suðræni,
 sat hann á bekk hám.

3. „Atli mik hingat sendi
 riða örindi
 mar inum melgreypa
 Myrkvið inn okunna,
 at biðja yðr, Gunnarr!
 at ið á bekk komit
 með hjálnum aringreypum
 at sækja heim Atla.

4. Skjöldu kneguð þar velja
 ok skafna aska,
 hjálma gullroðna

Edda.

ok Húna mengi,
 silfrgylt sōðulklæði,
 serki valrauða,
 dafar darraðar,
 drösla melgreypa.

5. Völl lézk ykr ok mundu gefa
 viðrar Gnitaheiðar,
 af geiri gjallanda
 ok af gyltum stöfnum,
 stórar meidmar
 ok staði Danpar,
 hris þat ið mæra,
 er meðr Myrkvið kalla.“

6. Ilföði vatt þá Gunnarr
 ok Ilögna til sagði:
 „hvat ræðr þú okr, seggr inn æri!
 alls við slíkt heyrum;
 gull vissa ek ekki
 á Gnitaheiði,
 þat er við ættima
 annat slíkt.

7. Sjau eigu við salhús
 sverða full,
 hverju eru þeirra
 hjölt or gulli;
 minn veit ek mar beztan,
 en mæki hvassastan,
 boga bekk sœma,
 en brynjur or gulli,
 hjálm ok skjöld hvítastan
 kominn or höll Kjárs;
 einn er minn betri
 en sé allra Húna.“

10

nú er sá ormgarðr
ykr um fölginn.²

17. „Seinað er nú, systir!
at samna Niflungum,
langt er at leita
lýða sinnis til,
of rosmufjöll Rinar
rekka óneissa.“

18. Féngu þeir Gunnar
ok í fjötur settu
vinir Borgunda
ok bundu fastla.

19. Sjau hjó Högni
sverði hvössu,
en enum átta
hratt hann í eld heitan;
svá skal frækn
fjándum verjask.

20. Högni varði
hendr Gunnars,
frágu fræknan,
ef fjör vildi,
Gotna þjóðan,
gulli kaupna.

21. „Hjarta skal mér Högna
í hendi liggja,
blóðugt or brjosti
skorið ballriða
saxi sliðrheitu
syni þjóðans.

22. Skáru þeir hjarta
Hjalla or brjosti,
blóðugt ok á bjóð lögðu
ok báru þat fyr Gunnar.

23. Þá kvað þat Gunnarr
gumna dróttinn:
„hér hefi ek hjarta
Hjalla ins bláuða,
ólikt hjarta
Högnia ins frækna,

er mjök bifask
er á bjóði liggr,
bifðisk hálfu meir
er í brjosti lá.“

• 24. Hló þá Högni,
er til hjarta skáru
kvikvan kumblasmið,
klekkva hann sízt hugði;
blóðugt þat á bjóð lögðu
ok báru fyr Gunnar.

10 25. Mærr kvað þat Gunnarr
Geirnislungur:
„hér hefi ek hjarta
Högnia ins frækna,
• ólikt hjarta
Hjalla ins bláuða,
er lítt bifask
er á bjóði liggr,
bifðisk svági mjök
er í brjosti lá.

20 26. Svá skaltu, Atli!
augum fjarri,
sem munt
menjum verða;
• er unt einum mér
öll um fölgín
hodd Niflunga,
líflra nú Högni.

30 27. Ey var mér týja,
meðan við tveir lifðum,
nú er mér engi,
er ek einn lífk;
Rín skal ráða
rógmálmi skatna,
• svinn, áskunna
arfi Niflunga.
Í veltanda vatni
lýsask valbaugar,
heldr en á höndum gull
40 skini Húna börnum.“

28. „Ykvið ér hvelvögnum,
haptr er nú í böndum.“

29. Atli inn ríki
reið glaummönnum,
sleginn rögþornum,
sifjungr þeirra;
[gættisk harma]
Guðrún sigtífa,
varnaði við tárnum
vaðin í þyshöllu.

30. „Svá gangi þér, Atli!
sem þú við Gunnar áttir
eíða opt um svarða
ok ár of nefnda,
at sól inni suðrhöllu
ok at Sigtýs bergi,
hulkvi hvilbedjar,
ok at hringi Ullar;
ok meir þaðan
mennvörð bituls
dölgrögni dró
til dauðs skókr.“

31. Lifanda gram
lagði í garð þann,
er skriðinn var,
skatna mengi,
innan ornum;
en einn Gunnarr
heiptunóðr hörpu
hendi kníði,
glumðu strengir;
svá skal gulli
frækn hringdrifi
við fíra halda.

32. Atli lét
lands síns á vit
jó eyrskún
aptr frá morði;
dynr var í garði,
dröslum of þrungit,

vápnsongr virða,
váru af heiði komnir.

33. Út gekk þá Guðrún
Atla í gögn
• með gyltum kalki
at reifa gjöld rögnis:
„Þiggja knáttu, þengill!
í þinni höllu -
gláðr at Guðrínu
gnadda niðfarna.“

34. Umíðu ölskálir
Atla vinhöfgar,
þá er í höll saman
Húnar töldusk;
• gumar gransíðir
gengu inn hvatir.

35. Skævaði þá in skirleita
veigar þeim at bera,
afkár dis, jófrum
20 ok ölkrásir valði
nauðug, neffölum
en nið sagði Atla:

36. „Soua hefir þinna,
sverða deilir!

• hjörtu hrædreyrug
við hunang of tuggin;
melta knáttu, móðugr!
manna valbráðir,
eta at ölkrásum
30 ok í öndugi at senda.

37. Kallara þú síðan
til knjá þinna
Erp né Eitil
ölreifa tvá;
• séra þú síðan
í sæti niðju
gulls miðlendr
geira skepta,
manar meita,
40 né mara keyra.“

38. Ymr varð á bekkjum,
afkærr söngur virða,
gnýr und guðvefjun;
grétu börn Húna,
nema ein Guðrún,
er hon æva grét
bræðr sína berharða
ok buri svása,
unga, ófróða,
þá er hon við Atla gat.

39. Gulli séri
in gaglbjarta,
hringum rauðum
reifði hon húskarla;
sköp lét hon vaxa,
en skiran málm vaða,
æva fljóð ekki
gáði fjarghúsa.

40. Óvarr Atli,
óðan hafði hann sik drukkit,
vápn hafði hann ekki,
varnaðit hann við Guðrúnu;
opt var sá leikr betri,
þá er þau lint skyldu
optar um faðmask
fyr öðlingum.

41. Hon beð broddi

gaf blóð at drekka,
hendi helfússi,
ök hvelpa leysti;
hratt fyr hallar dyrr
• — ok húskarla vakði —
brandi brúðr heitum,
þau lét hon gjöld bræðra.

42. Eldi gaf hon þá alla,
er inni váru,
10 ok frá morði þeirra Gunnars
komuir váru or myrkheimi;
forn timbr féllu,
fjarghús ruku,
boer buðlunga,
• brunnu ok skjaldmeyjar
inni aldrstamar,
hnigu í eld heitan.

43. Fullrætt er um þetta,
ferr engi svá síðan
20 brúðr í brynju
bræðra at hefna;
hon hefir þriggja
þjóðkonunga
banorð borið
• björt, áðr sýlti.

Enn segir glegggra í Atlamálum
inum grænlenzkum.

A T L A M Á L.

1. **F**rétt hefir öld ofu þá,
er endr um görðu
seggir samkundu,
sú var nýtt festum,
æxtu einmæli;
yggr var þeim síðan,
ok ið sama sonum Gjúka,
er váru sannráðnir.

2. Sköp æxtu skjöldunga,
skyldu at feigir;
illa rézk Atla,
átti hann þó hyggju;
feldi stoð stóra,
striddi sér harðla,
af bragði boð sendi,
at kvæmi brátt mágar.

3. Horsk var húsfreyja,
hugði at mannvili,
lag heyrði hon orða,
hvat þeir á laun mæltu;
þá var vant vitri,
vildi hon þeim hjálpa,
skyldu um sæ sigla,
en sjálf ne komskat.

4. Rúnar nam at rista,
rengði þær Vingi
- fars var hann flýtandi -
aðr hann fram seldi;
fóru þá síðan
sendimenn Atla
um fjörð lina,
þar er fræknir bjoggu.

5. Ólværir urðu

ok elda kyndu,
hugðu vatr véla
er þeir váru komnir;
töku þeir sórnir
er þeim friðr sendi,
hengðu á súlu,
hugðuð þat varða.

6. Kom þá Kostbera,
kvæn var hon Högna,
10 kona kapps gálíg,
ok kvaddi þá báða;
glöð var ok Glaumvör
er Gunnarr átti,
félkskað saðr sviðri,
sýsti um þörf gesta.

7. Buðu þeir heim Högna,
ef hann þá heldr færi,
sýn var svipvisi,
ef þeir sin gæði;
20 hét þá Gunnarr
ef Högni vildi,
Högni því nitti
er hinn um ræddi.

8. Bæru mjöd mærar,
margs var alls beini,
fór þar fjöld horna,
unz þótti fulldrukkið.

9. Hjú görðu hvílu
sem þeim hægst þótti,
30 kend var Kostbera,
kunni hon skil rúna;
innti orðstafi
at eldi ljósum,

gæta varð hon tungu
í góma báða,
váru svá viltar
at var vant at ráða.

10. Sæing fóru síðan
sína þau Högni,
dreymdí dróttláta,
dulði þess vætki,
sagði horsk hlími,
þegars hon réð vakna..

11. „Heiman górisk þú, Högni!
hygðu at ráðum,
fár er fullrýninn,
fár þú í sinn annat.

12. Réð ek þær rúnar,
er reist þín systir,
björt hefir þér eigi
boðit í sinn þetta;
eitt ek mest undrumk,
múkað ek enn hyggja,
hvat þá varð vitri,
er skyldi vilt rista;
þvíat svá var ávisat,
sem undir væri
hani ykkarr beggja,
ef ið brálla kvæmið;
vant er stafs vífi,
eða valda aðrir.“

13. „Allar 'ro illúðgar“, kvað
Högni,

„ákka ek þess kynni,
vilka ek þess leita
nema launa eigim;
okr mun gramr gulli
reifa glóðbrauðu,
óumk ek aldregi,
þótt vér ógu fregnim.“

14. - „Stopalt munuð ganga,
ef ið stundit þangat;
ykr mun ástkynni

eigi í sinn þetta;
dreymdí mik, Högni!
dyljumk þat eigi,
ganga mun ykr andæris,
eða ella hræðumk.

15. Blæju hugða ek þína
brenna í eldi,
hryti hár logi
hús mín í gögnum.“

16. „Liggja hér línklaði,
þau ér litt rækit,
þau munu brátt brenna,
þar er þú blæju sátta.“

17. „Björn hugða ek hér inn
kominn,

bryti upp stokka,
hristi svá hramma,
at við hrædd yrðim;
mun oss mörg hefði,
svá at vér mættim ekki,
þar var ok þrömmun
þeygi svá litil.“

18. „Veðr mun þar vaxa,
verða ótt snemma,
hvítabjörn hugðir,
þar mun hregg austan.“

19. Örn hugða ek hér inn
fljúga

at endlöngu húsi,
þat mun oss drjúgt deilask;
dreifði hann oss öll blóði,
hugða ek af heitum,
at væri hamr Atla.“

20. „Slátrum sýsliga,
sjám þá röðru,
opt er þat fyr öxnum,
er örn dreymir;
heill er hugr Atla,
hvatki er þik dreymir.“

40 Lokit því létu,

liðr hver ræða.

21. Vöknudu velborin,
var þar sams dæmi,
gættisk þess Glaumvör,
at væri grand svefna
frábægt við Gunnar
at fá tvær leiðir.

22. „Görvan hugða ek þér
gálga,

gengir þú at hanga,
æti þik ormar,
yrða ek þik kvikvan,
gördisk rök ragna;
ráð þú hvað þat væri.

23. Blóðgan hugða ek mæki
borinn or serk þínum,
ilt er svefn slíkan
at segja nauðmanni;
geir hugða ek standa
í gögnum þik miðjan,
emjuðu úlfar
á endum báðum.“

24. „Rakkar þar reuna,
ráðask mjök geyja,
opt verðr glaumr hunda
fyr geira flaugum.“

25. „Á hugða ek hér inn
renna

at endlöngu húsi,
þyti af þjósti,
þeystisk of bekki,
bryti fætr ykra
bræðra hér tveggja,
gerðit vatn vægja,
vera mun þat fyr nekkvi.
26. Konur hugðak dauðar
koma í nótt hingat,
værit vart búnar,
vildi þik kjósa,
byði þér brállega

til bekkja sinna
ek kveð aflíma
orðnar þér disir.“

27. „Seinat er at segja,
svá er nú ráðit,
fordumka för þó,
alls þó er fara ætlað;
mart er mjök glikligt,
at munim skammæir.“

28. Litu er lýsti,
létusk þeir fúsir,
allir upp risa,
önnur þau löttu;
föru fimm saman,
fleiri til váru
hálfu húskarlar,
– hugat var því illa –
Snævarr ok Sólarr,
synir váru þeir Högna,
Orkning þann hétu,
er þeim enn fylgði,
bliðr var börr skjaldar
bróðir hans kvánar.

29. Föru fagrúnar,
unz þau fjörðr skildi;
löttu ávalt ljósar,
létuat heldr segjask.

30. Glaumvör kvað at orði,
er Gunnarr átti,
mælti hon við Vinga
sein henni vert þótti:
„veitkað ek hvárt verðlaunið
at vilja ossum,
glæpr er gests kváma,
ef í görisk nakkvað.“

31. Sór þá Viingi,
sér réð hann lítt eira:
„eigi hann jótmar,
ef hann at yðr lygi,
gálgi görvallan,

ef hann á gríð hygði.“

32. Bera kvað at orði
blíð i hug sinum:

„sigli þér sælir
ok sigr árníð,
fari sem ek fyrir mælik!
fæst eigi því nita!“

33. Högni svaraði,
hugði gott nánun:
„huggizk ið, horskar!
hvegi er þat görvísk;
mæla þat margir,
missir þó stórum,
mörgum ræðr litlu,
hve verði leiddr heiman.“

34. Sásk til síðan
áðr i sundr hyrfi,
þá hygg ek sköp skiptu,
skildusk vegir þeirra.

35. Róa námu ríki,
rífu kjöl hálfan,
beystu bakföllum,
brugðusk heldr reiðir,
hömlur slitnuðu,
háir brotnuðu,
gerðut far festa
áðr þeir frá hyrfi.

36. Litlu ok lengra
- lok mun ek þess segja -
bæ sá þeir standa,
er Buðli átti;
hátt brikðu grindr,
er Högni kníði.

37. Orð kvað þá Vingi,
þaz án væri:
„farið fírr húsi,
- flátt er til sækja,
brátt hefi ek ykr brenda,
bragðs skoluð höggvir,
fagrt bað ek ykr kvámu,

flátt var þó undir -
ella héðan biðit,
meðan ek högg yðr gálga.“

38. Orð kvað hitt Högni,
hugði lítt vægja,
varr at vættugi,
er varð at reyna:
„hírða þú oss hræða,
hafðu þat fram sjaldan;
ef þú eykr orði,
ilt mundu þér lengja.“

39. Hrundu þeir Vinga
ok i hel drápu,
exar at lögðu,
meðan i önd hixti.

40. Flykðusk þeir Atli
ok fóru i brynjur,
gengu svá görvir,
at var garðr milli;
urpusk á orðum
allir senn reiðir:
„fyrir várum fullráða
at firra yðr lífi.“

41. „Á sér þat illa,
ef höfðut áðr ráðit,
en eruð óbúinir,
ok höfum einn feldan,
lamðan til heljar,
líðs var sá yðars.“

42. Óðir þá urðu,
er þat orð heyrðu,
forðuðu fingrum
ok féngu i snæri,
skutu skarpliga
ok skjöldum hlífðusk.

43. Inn kom þá andspilli
hvat úti drygðu,
hátt fyr höllu
heyrðu þræl segja.

44. Ótul var þá Guðrún,

er hon ekki heyrði,
hlaðin hálsmenjum,
hreytti hon þeim gervöllum,
slöngði svá silfri,
at í sundr hrutu haugar.

45. Út gekk hon síðan,
ypðit lítt hurðum,
föra fælt þeygi,
ok fagnaði koninum;
hvarf til Niflunga,
sú var hinzt kveðja,
fylgði saðr slíku,
sagði hon mun fleira:

46. Leitaða ek í líkna,
at letja ykr heiman;
sköpum viðr manngi,
ok skoluð þó hér komnir.“
Mælti af mannviti,
ef mundu sættask,
ekki at réðusk,
allir ni kváðu.

47. Sá þá sælborin,
at þeir sárt léku;
hugði á harðræði,
ok hrauzk or skikkju;
nökðan tók hon mæki
ok niðja fjör varði,
hæg varat hjaldri,
hvars hon hendr festi.

48. Dóttir lét Gjúka
drengi tvá hniga,
bróður hjó hon Atla,
bera varð þann síðan;
skapði hon svá skæru,
skeldi fót undan;
annan réð hon höggva,
svá at sá upp reisar,
í helju hon þann hafði,
þeygi henni hendr skulfu.

49. Þjörku þar görðu,

þeirri var við brugðit,
þat brá um alt annat,
er unnu hörn Gjúka;
svá kváðu Niflunga,
meðan sjálfir lifðu,
skapa sókn sverðum,
slitask af brynjur,
höggva svá hjálma,
sem þeim hugr dygði.

10 50. Morgin mest vágu
unz miðjan dag liddi,
óttu alla
ok öndurðan dag;
fyrr var fullveggit,
• flóði völlr blóði;
átján áðr fellu;
efri þeir urðu
Beru tveir sveinar
ok bróðir hennar.

20 51. Röskr tók at ræða,
þótt hann reiðr væri:
„Ílt er um litask,
yðr er þat kenna;
• várum þrir tigur,
þegnar vigligir,
eptir lifum ellifu,
or er þar brunnit.
Bræðr várum fimm,
er Buðla mistum,
30 hefir nú llet hálfa,
en höggvir tveir liggja.

52. Mæð gat ek mikla,
mákak því leyna,
kona váliga!

• knáka ek þess njóta;
hljótt áttum sjaldan,
síz komt í hendr ossar;
firðan mik frændum,
fé opt svikinn,
40 senduð systir helju,

sliks ek mest kennunk.“

53. „Getr þú þess, Atli!
gerðir svá fyrri,
móður tókt mína
ok myrðir til hnossa;
svinna systrungu
sveltir þú í helli;
hlæglikt mér þat þikkir,
er þú þinn harm tinir,
goðum ek þat þakka,
er þér gengsk illa.“

54. „Eggja ek yðr, jarlar!
auka harm stóran
vifs ins vegliga,
vilja ek þat lita;
kostit svá keppa,
at klökkvi Guðrún,
sjá ek þat mætta,
at hon sér ne yndit.

55. Takit ér Högna
ok hyldit með knifi,
skerit or hjarta,
skuluð þess górvir;
Gunnar grimuðgan
á gálga festit,
bellit því bragði,
bjóðit til ormum.“

Högna kvað:

56. „Gör sem til lystir,
glæðr munk þess biða,
röskr mun þér reynask,
reynt hefi ek fyrr brattara;
höfðut hnekkling,
meðan heilir várum,
nú erum svá sárir,
at þú mátt sjálfr valda.“

57. Beiti þat mælti,
bryti var hann Atla:
„töku vér Hjalta,
en Högna forðum,

högum vér hálft yrkjun,
hann er skapdaði,
lífr svá lengi,
löskr mun hann æ heitinn.“

58. Hræddr var hvergætir,
hélta in lengr rúmi,
kunni klekkir verða,
kleif í rá hverja;
vesall lézk vígs þeirra,
er skyldi vás gjalda,
ok sinn dag dapran
at deyja frá svinum,
allri orkosta,
er hann áðr hafði.

59. Töku þeir brás Buðla
ok brugðu til knifi,
æpði illþæli,
áðr odds kenði;
tóm lézk at eiga
teðja vel garða,
vinna ið vergasta,
ef hann við rétti;
feginn lézk þó Hjalli,
at hann fjör þægi.

60. Gættisk þess Högna,
gerva svá færi,
at árna ánanðgum
at undan géngi:
„fyrir kveð ek mér minna
at fremja leik þenna;
hvi nymim hér vilja
heyra á þá skræktun?“

61. Þrifu þeir þjóðgóðan,
þá var kostr engi
rekkum rakklátum
ráð eun lengr dvelja;
hló þá Högna,
heyrðu dagmegir,
keppa hann svá kunni,
kvöl hann vel þolði.

62. Hörpu tók Gunnarr,
hrærdi ilkvistum,
slá hann svá kunni,
at snótir grétu;
klukku þeir karlar,
er kunnu görst heyra;
rikri ráð sagði;
raptar sundr brustu.

63. Dó þá dýrir,
dags var heldr snemma,
létu þeir á lesti
lifa íprótta.

64. Stórr þóttisk Atli,
sté hann um þá báða,
hoskri harm sagði
ok réð heldr at bregða:
„morginn er nú, Guðrún!
mist hefir þú þér hollra,
sums ertu sjálfskapa,
at hafi svá gengit.“

65. „Fegiann ertu, Atli!
ferr þú víg lýsa,
á munu þér iðrar,
ef þú alt reynir;
sú mun erfð eptir,
ek kann þér segja:
ills gengsk þér aldri,
nema ek ok deyja.“

66. „Kann ek slíks synja,
sé ek til ráð annað
hálfu hógligra,
höfnum opt góðu;
mani mun ek þik hugga,
mætum ágætum,
silfri snælvitu,
sem þú sjálf vilir.“

67. „Ön er þess engi á,
ek vil því nita;
sleit ek þá sátir,
er váru sakar uinni;

afkár ek áðr þótta,
á mun nú gæða,
hræfða ek um hotvetna,
meðan Högni lifði.

68. Alin við upp várum
i einu húsi,
lékum leik margan
ok i lundi óxum,
gæddi okr Grimildr
gulli ok hálsmenjum;
bana mundu mér bræðra
bæta aldregi,
né vinna þess ekki,
at mér vel þikki.

69. Kostum drepr kvenna
karla ofriki,
i kné gengr hnefi,
ef kvistir þverra,
tré tekr at hniga,
ef höggv tag undan;
nú máttu einn, Atli!
öllu hér ráða.“

70. Gnótt var grunnýðgi,
er gramr því trúði,
sýn var sveipvísi,
ef hann sin gæði;
kröpp var þá Guðrún,
kunni um hug mæla,
lött hon sér gerði,
lék hon tveim skjöldum.

71. Æxti hon öldrykkjur
at erfa bræðr sína,
samr lézk ok Atli
at sína görva.

72. Lokit því létu,
lagat var drykkju,
sú var samkunda
við svörfun ofmikla,
ströng var stórluguð,
stríddi hon ætt Buðla,

vildi hon ver sínum
vinna ofrhefndir.

73. Lokkaði hon litla
ok lagði við stokki,
glúpnudu grimmir
ok grétu þeygi,
föru í faðm móður,
fréttu hvar þá skyldi.

74. „Spyrit lítt eptir,
spilla ætla ek báðum,
lyst várunk þess lengi
at lyfja ykr epli.“

75. „Blótt sem villt börnum,
bannar þat manngi,
skömm mun ró reiði,
ef þú reynir gerva
bráða barnæsku.“
Brúðr in kappsvinna
skiptisk skaplíga,
skar hon á háls báða.

76. En frétti Atli,
hvert farnir væri
sveinar hans leika,
er hann sá þá hvergi.

77. „Yfir ráðunk ganga
Atla til segja;
dylja munk þik eigi,
dóttir Grimildar;
glaða nun þik minst, Atli!
ef þú gerva reynir,
vakðir vá mikla,
er þú vatt bræðr mína.

78. Svaf ek mjök sjaldan,
síðans þeir féllu;
hét ek þér hörðu,
hefi ek þik nú mintan.
Morgin mér sagðir,
man ek enn þann gerva;
nú er ok aptann,
átt þú slíkt at fréttu.

79. Maga hefir þú þinna
mist, sem þú sízt skyldir;
hausa veizt þú þeirra
hafða at ölskähum,
drygða ek þér svá drykkju,
dreyra blétt ek þeirra.

80. Tók ek þeirra hjörtu
ok á teini steiktak,
selda ek þér síðan,
sagðag at kálfs væri;
einn þú því ollir;
ekki réttu leifa,
tögtu tíðliga,
trúðir vel jöxlum.

81. Barna veiztu þinna,
biðr sér fār verra,
hlut veld ek mínum,
hælumk þó ekki.“

82. „Grimm vartu, Guðrún!
er þú gera svá máttir,
barna þinna blóði
at blanda mér drykkju;
snýtt hefir þú sífjungum,
sem þú sízt skyldir,
mér lætr þú ok sjálfum
millum ills lítið.“

83. „Vili mér enn væri
at vega þik sjálfan,
fátt er fullilla

30 farið við gram sikan;
drygt þú fyrr hafðir,
þat er menn dæmi vissuð
til heimsku harðræðis.
i heimi þessum.

• Nú hefir þú enn aukit
þat er nú áðan frágum,
greipt glæp stóran,
gert hefir þú þitt erfi.“

40 84. „Brend mundu á báli
ok barið grjóti áðr,

þá hefir þú árnat
þaztu æ beiðisk.“

84. „Seg þér slíkar
sorgir ár morgin,
friðra vil ek dauða
fara í ljós annat.“

85. Sátu samtýnis,
sendusk fārugi,
hendusk heiptyrði,
hvártki sér undi.

86. Heipt óx llniflungi,
hugði á stórræði,
gat fyr Guðrúnu,
at hann væri grimmr Atla.

87. Kómu í hug henni
Högna viðfarar,
talði hupp hánum,
ef hann hefut ynni.
Veginn var þá Atli,
var þess skamt biða,
sonr vá Högna
ok sjálf Guðrún.

88. Röskr tók at ræða,
rakðisk or svefni,
kendi brátt benja,
bands kvað hann þörf önga:
„segit ið sannasta,
hverr vá son Buðla;
em ek litt leikinn,
lifs tel ek vón önga.“

89. „Dylja mun þik eigi
dóttir Grimildar,
látumk því valda,
er liðr þína æfi,
en sumu sonr Högna,
er þik sár mæða.“

90. „Vaðit hefir þú at vigi,
þótt værið skaplikt,
ilt er vin véla,
þanns þér vel trúir,

beiðr fór ek heiman
at biðja þin, Guðrún!

91. Leyfð vartu ekkja,
létu stórræða,
• var þá vanlygi,
er vér um reyndum;
förtu heim hingat,
fylgði oss herr manna,
alt var itarlikt
10 um órar ferðir.

92. Margs var alls sómi
manna tiginna,
• naut váru ærin,
nutum af stórum,
þar var fjöld fjár,
fengu til margir.

93. Mund galt ek mærrí,
meiðma fjöld þiggja,
• þræla þrjá tigu,
20 þýjar sjau góðar,
sæmð var at slíku,
silfr var þó meira.

94. Léztu þér alt þikkja
sem ekki væri,
• meðan lönd þau lágu,
er mér leiðði Buðli;
gróftu svá undir,
gerðit hlut þiggja,
sværu léztu þína
30 silja opt grátna;
fann ek í hug heilum
hjóna vætr síðan.“

95. „Lýgr þú nú, Atli!
þótt ek þat litt rækja,
• heldr var ek hæg sjaldan,
hóftu þó stórum,
börðuzk ér bræðr ungir,
bárúzk róg milli;
hálfst gékk til hetjar
40 or húsi þínu,

hroldi hotvetna,
þat er til hags skyldi.

96. Þrjú várum systkin,
þóttum óvægin,
förun af landi,
fylgdum Sigurði;
skæva vér létum,
skipi hvert vart stýrði,
örkuðum at auðnu,
unz vér austr kvæmum.

97. Konung drápum fyrstan,
kurum land þaðra,
hersar oss á hönd gengu,
hræzlu þat vissi;
vágum or skógi
þanns vildum sýknan,
settum þann sælan
er sér ne áttið.

98. Dauðr varð inn húnski,
drap þá brátt kosti,
strangt var angr ungri,
ekkjú nam hljóta;
kvöl þótti kvikri
at koma i hús Atla,
átti aðr kappi,
illr var sá missir.

99. Komta þú af því þingi,
er vér þat frægim,
at þú sök sóttir,
né slekðir aðra;
vildir ávalt vægja
en vætki halda,

kyrt um því láta,
[er konungi sæmðit].“

100. „Lýgr þú nú, Guðrún!
litt mun við bætask
• hluti hvárigra,
höfum öll skarðan;
• görðu nú, Guðrún!
af gæzku þinni
okr til ágætis,
er mik út hefja.“

101. „Knörr mun ek kaupa
ok kistu steinda,
vexa vel blæju
at verja þitt líki,
• hyggja á þörf hverja,
sem við holl værim.“

102. Nár varð þá Atli,
niðjum stríð æxti;
efndi itrborin
20 alt þaz réð heita;
fróð vildi Guðrún
fara sér at spilla;
urðu dvöl dægra,
dó hon i sinn annað.

• 103. Sæll er hverr síðan,
er slíkt getr fæða
jóð at afreki,
sems ól Gjúki.
Lifa mun þat eptir
30 á landi hverju
þeirra þrámaði,
hvargi er þjóð heyrir.

GUÐRÚNARHVÖT.

Guðrún gekk þá til sævar, er hon hafði drepit Atla; gekk hon út á sæinn ok vildi fara sér; hon mátti eigi sökkva, rak hana yfir fjörðinn á land Jónakrs konungs. Hann fékk hennar. Þeirra synir váru þeir Sörli ok Erpr ok Hamðir. Þar fæddisk upp Svanhildr Sigurðar dóttir; hon var gipt Jörmunrek enum rikja. Með hánun var Bikki; hann réð þat at Randver konungs son skyldi taka hana; þat sagði Bikki konungi. Konungr lét hengja Randve, en troða Svanhildi undir hrossa fótum. En er þat spurði Guðrún, þá kvaddi hon sonu sína.

1. Þá frá ek sennu

slíðrfengligsta,
trauðmál talið
af trega stórum,
er harðhuguð
hvatti at vigi
grimmum orðum
Guðrún sonu:

2. „Ilvi sitit,
hvi sofit lífi,
hvi tregrað ykr
teiti at mæla?
er Jörmunrekr
yðra systur
unga at aldri
jóm of traddi
hvítum ok svörtum

á hervegi,
grám, gangtömum
Gotna hrossum.

3. Urðua ið glikir
þeim Gunnari,
né in heldr hugðir
sem var Högni;
hennar munduð ið
hefna leita,
ef ið móð ættlið
minna bræðra,
eða harðan hug
Húnkonunga.“

4. Þá kvað þat Hamðir
inn hugum stóri:
„litt mundir þú
leyfa dád Högna,
þá er Sigurð vökðu
svefni or;
bækr váru þínar
enar bláhvítu
roðnar i vers dreyra,
fölgnar i valblóði.

5. Urðu þér, bráðar
bræðra hefndir,
slíðrar ok sárar,
er þú sonu myrðir;
knættim ungrar
á Jörmunreki
samhyggjendr
systur hefna.

6. Berið haossir fram
Húnkonunga,

hefir þú okkr hvatta
at hjörþingi.“

7. Hlæjandi Guðrún
hvarf til skemmu,
kumbl konunga
or kerum valði,
siðar brynjur,
ok sonum færði;
hlóðusk niðgir
á mara bógu.

8. Þá kvað þat Hamðir
inn hugum stóri:
„svá komask meir aptr
móður at vitja
geirnjörðr hniginn
á Goðþjóðu,
at þú erfi
at öll oss drykkir,
at Svanhildi
ok sonu þína.“

9. Guðrún grátandi
Gjúka dóttir
gékkt hon tregliga
á tái sitja,
ok at telja
táruk hlýra
móðug spjöll
á margan veg.

10. „Þrjá víska ek elda,
þrjá víska ek arna,
var ek þrimr verum
vegin at húsi;
einn var mér Sigurðr
öllum betri,
er bræðr mínir
at bana urðu.

11. Svárta sára
sakað ek ne kunna,
meir þóttusk
mér um stríða,

Edda.

er mik öðlingar
Atla gáfu.

12. Húna hvassa
hét ek mér at ránum,
máttigak bölvá
bætr um vinna,
áðr ek hnóf
höfuð af niðlungum.

13. Gékk ek til strandar,
gröm vark norðum,
vilda ek hrinda
stríðgríð þeirra;
höfu mik, né drekðu
hávar báurur,
því ek land um sték,
at lifa skyldak.

14. Gékk ek á beð
- hugðak mér fyrir betra -
þriðja sinni
þjóðkonungi;
ól ek mér jóð
erfivörðu,
erfivörðu
Jónakrs sonum.

15. En um Svanhildi
sátu þýjar,
er ek minna barna
bázt fullhugðak;
svá var Svanhildr
í sal mínum
seni væri sæmleitr
sólár geisli.

16. Gædda ek gulli
ok guðvesjum,
áðr ek gæfak
Goðþjóðar til;
þat er mér harðast
harina minna
of þann inn hvíta
hadd Svanhildar,

auri tröddu
und jóa fótum.

17. En sá sárastr,
er þeir Sigurð minn
sigri ræntan
í sæing vágu;
en sá grimmastr,
er þeir Gunnari
fránir ormar
til fjörs skriðu;
en sá hvassastr
er til hjarta fló,
konung óblauðan
kvikvan skáru.

18. Fjölð man ek bөлva,
[fjölð man ek harma];
beittu, Sigurðr!
enn blakka mar,
hest inn hraðfæra
láttu hinig renna;
sitr eigi hér
snör né dóttir,
sú er Guðrúnu

gefi hnossir.

19. Minnstu, Sigurðr!
hvat við mæltum,
þá er við á beð
bæði sátum,
at þú myndir mín
móðugr vitja
halr or helju,
en ek þín or heimi.

20. Hlaðit ér, jarlar!
eikiköstinn,
látið hann und hilmí
hæstan verða;
megi brenna brjóst
bölvafuld,
eldr um hjarta,
þiðni sorgir.

21. Jörllum öllum
óðal batni,
snötum öllum
sorg at minni,
at þetta tregrof
um talið væri.⁴

HAMDISMAL.

1. Spruttu á tái
tregnar iðir,
græti álfa
in glýstömu;
ár um morgin
manna bölvu
sútir hverjar
sorg um kveykva.

2. Vara þat nú
né í gær,
þat hefir langt
liðit síðan;
er fátt fornara,
fremr var þat hálfu,
er hvatti Guðrún
Gjúka borin
sonu sína unga
at hefna Svanhildar.

3. „Systir var ykkur
Svanhildr um heitin,
sú er Jörmunrekr
jóm um traddi
hvítum ok svörtum
á hervegi,
grám, gangtómum
Gotna hrossum.

4. Eptir er ykr þrungit
þjóðkonunga,
lífið einir ér
þátta ættar minnar.
Einstæð em ek orðin
sem ösp í holli,

fallin at frændum
sem fura at kvisti,
vaðin at vilja
sem viðr at laufi,
þá er in kvistskæða
kemr um dag varman.“

6. Hitt kvað þá Hamðir
inn hugum stóri:
„litt myndir þú þá, Guðrún!
10 leyfa dád Högna,
er þeir Sigurð
vökdðu svefni or,
saztu á beð,
en banar hlögu.

7. Bækr váru þínar
inar bláhvítu
ofnar völundum,
flutu i vers dreyra;
svalt þá Sigurðr,
20 saztu yfir dauðum,
glýja þú ne gáðir;
Gunnarr þér svá vildi.

8. Atla þóttisk þú stríða
at Erps morði
ok at Eitils
aldrlagi,
þat var þér sjálfri verra;
svá skyldi hverr
öðrum verja
30 til aldraga
sverði sárbeitu,
at sér ne striddit.“

9. Hitt kvað þá Sörli,
svinna hafði hann byggju:
„vilkat ek við móður
málum skipta,
orðs þikkir enn vant
ykru hváru,
hvers biðr nú, Guðrún!
er þú at gráti ne færat.

10. Bræðr grát þú þína
ok buri svása,
niðja náborna
leidda nær rógi;
okr skaltu ok, Guðrún!
gráta báða,
er hér sitjum feigir á mörum;
fjarri munum deyja.“

11. Géngu or garði
görvir at eiskra,
liðu þá yfir ungir
úrig fjöll
mörum húnlenzkum,
mórðs at hefna.

12. Þá kvað þat Erpr
einu sinni,
mærr um læk
á mars baki:
„ilt er blaudum hal
brautir kenna.“
Kóðu harðan mjök
hornung vera.

13. Fundu á stræti
stórbrögðóttan:
„hve mun jarpskamr
okr fultingja?“

14. Svaraði hinn sundræðri
svá kvazk veita mundu
fulting frændum,
sem fótr öðrum
[eða holdgróin
hönd aunarri].

15. „Hvat megi fótr
fæti veita,
né holdgróin
hönd aunarri?“

• 16. Drógu þeir or skiði
skiðijárn,
mækis eggjar
at mun flagði,
þverðu þeir þrótt sinn
at þriðjungi,
létu mög ungan
til moldar hniga.

17. Skóku loða,
skálmir festu,
• ok góðhornir
smugu í guðvefi.

18. Fram lágu brautir,
fundu vástigu,
ok systur son
sáran á meiði,
20 vargtré vindköld
vestan bæjar,
trýtti æ trönu hvöt,
titt varat biðja.

• 19. Glaumr var í höllu,
halir öltreifr,
ok til gota ekki
gerðut heyra,
áðr halr hugfullr
30 í horn um þaut.

20. Segja fóru
Jörmunreki,
at sénir váru
seggir undir hjálmum:
• „ræðit ér um ráð,
ríkir eru komnir,
fyr mátkum hafð ér mönnum
mey um tradda!“

21. Hló þá Jörmunrekr,
40 hendi drap á kampa,

beiddiskat bröngu,
bōðvaðisk at vini;
skók hann skör jarpa,
sá á skjöld hvítan,
lét hann sér í hendi
hvarfa ker gullit.

22. „Sæll ek þú þættumk,
ef ek sjá knætla
Hamði ok Sörla
í höllu minni;
munda ek þú binda
með boga strengjum,
góð börn Gjúka
festa á gálga.“

23. Hitt kvað þú Hróðrglód,
stóð of hleðum,
„meðingr!“ mælti
við mög þenna:
— þviat þat lætta
at hlýðigi myni —
„mega tveir menn einir
tíu hundruðum Gotna,
binda eða berja
í borg inni há?“

24. Stýrr varð í rauni,
stukku ölskálir,
í blóði bragnar lágu,
komið or brjósti Gotna.

25. Hitt kvað þú Hamðir
inn hugum stóri:
„æstir, Jörinnunrekr!
okkarrar kvámu,
bræðra sammæðra,
innan borgar þinnar;
fætr sér þú þína,
höndum sér þú þinum,
Jörinnunrekr! orpit
í eld heitan.“

26. Þú hraut við
inn reginkunngi

baldr í brynju,
sem hjörn hryti:
„grýtið ér á gunna,
alls geirar ne bita
eggjar né jarn
Jónakrs sonu.“

27. Hitt kvað þú Hamðir
inn hugum stóri:
„böl vanlu, bróðir!
er þú þann belg leystir;
opt or þeim belg
böll ráð koma.“

28. „Hug hefðir þú, Hamðir!
ef þú hefðir hyggjandi,
mikils er á mann hvern vant,
er mannvits er.“

29. Af væri nú höfuð,
ef Erpr lifði,
bróðir okkarr inn bōðfrækni,
er við á braut vágum,
varr inn vigfrækni,
hvöttumk at disir,
gumi inn gunnhelgi,
görðumk at vigi.

30. Ekki hygg ek okr vera
úlfa dæmi,
at vit mynim sjálfir um sakask,
sem grey norna,
þar er gráðug eru
í auðn um alin.

31. Vel höfum við vegit,
stöndum á val gotna
ofan eggnóðum
sem ernir á kvisti;
góðs höfum tírar fengið,
þótt skylin nú eða í gær deyja;
kveld lifir maðr ekki
eplir kvið norna.“

32. Þar féll Sörli
at salar gaffi,

en Hamðir hné
at húsbaki.

Þetta eru kölluð Hamðismál
in fornu.

GROTTASÖNGR.

Kvern heitir Grotti, er átti Fróði
konungr; hon mól hvetvetna þat
er hann vildi, gull ok frið; Fenja
ok Menja hétu ambáttir þær er
mólu. Þá tók Mýsingr sækon-
ungur Grottu ok lét mala hvíta
salt á skipum sínum, þar til er
þau sukku á Petlandsfirði; þar er
svelgr síðan, er sær fellr í anga
Grottu; þá gnýr sær er hon gnýr,
ok þá varð sjörinn saltr.

1. Nú eru komnar
til konungshúsa
framvisar tvær,
Fenja ok Menja;
þær 'ro at Fróða
Friðlefs sonar
máttkar meyjar
at mani hafðar.

2. Þær at lúðri
leiddar váru,
ok grjóts grjá
gangs of beiddu;
hét hann hvárigri
hvíld né yndi,

áðr hann heyrði
hljómi ambáttu.

3. Þær þyt þulu
þögnhorvinnar
leggjum lúðra,
léttum steinum;
bað hann enn meyjar,
at þær mala skyldu.

4. Sungu ok slungu
snúðga steini,
svá at Fróða man
flest sofnaði;
þá kvað þat Menja,
var til melðrar komin:

5. „Auð mölum Fróða,
mölum alsælan,
fjölð fjár
á fegins lúðri.
Siti hann á auði,
sofi hann á duni,
vaki hann at vilja,
þá er vel malit.

6. Hér skyli engi
öðrum granda,
til bóls búa

né til bana orka,
né höggva því
hvössu sverði,
þó at bana bróður
bundinn finni.“

7. En hann kvað ekki
orð it fyrra:
„sofit eigi þit
né of sal gaukar,
eða lengr en svá
ljóð eitt kveðak.“

8. „Varattu, Fróði!
ful'spákr of þik,
málvinr manna,
er þú man keyptir;
kaustu at ali,
ok at álitum,
en at ætterni
ekki spurðir.

9. Harðr var Hrungrir
ok hans faðir,
þó var þjassi
þeim öflugari;
lði ok Örnir
okrir niðjar,
bræðr bergrisa,
þeim erum bornar.“

10. Kæmia Grotti
or grjá fjalli,
né sá hinn harði
hallr or jörðu,
ne mæli svá
nær bergrisa,
ef vissi vitt
vætr til hennar.“

11. Vér vetr níu
várum leikur,
öflugar alnar
fyr jörð neðan;
stóðu meyjrar

at meginverkum,
færðum sjálfar
setberg or stað.

12. Veltum grjóti
of garð risa,
svá at fold fyrir
för skjálfsandi;
svá slöngðum vit
snúðga steini,
höfga halli,
at halir tóku.

13. En vit síðan
á Sviþjóðu
framvísar tvær
í fólks stigum;
beiddum björnu
en brutum skjöldu,
gégnum í gegnum
gráserkjat lið;
steyptum stilli,
studdum annan,
veittum góðum
Gothormi lið;
vara kyrrseta,
aðr knúi félli.

14. Fram héldum því
þau misseri,
at við at köppum
kendar várum;
þar skorðu vit
skörpum geirum
blóð or benjum,
ok brand ruðum.

15. Nú erum komnar
til konungs húsa
miskunnlausar,
ok at mani hafðar;
aurr etr iljar,
en ofan kulði,
drögum dólgs sjötul,

daprt er at Fróða.

16. Hendr skolu hvílask,
hallr standa mun,
malit hefi ek fyr mik,
mitt of létti;
nú muna höndum
hvíld vel gefa,
áðr fullmalit
Fróða þykki.

17. Hendr skolu hölda
harðar trjónur,
vápn valdreyrug,
vaki þu, Fróðil
vaki þu, Fróði!
ef þú hlýða vill
söngum okrum
ok sögum fornum.

18. Eld sé ek brenna
fyr austan borg,
vigspjöll vaka,
þat mun viti kallæðr;
mun herr koma
hinig af bragði,
ok brenna bæ
fyr buðlungi.

19. Munat þú halda
Hleiðrar stöli,
raudum hringum
né regingrjóti;
tökum á möndli,
mær! skarpara,
eruina vaxnar

í valdreyra.

20. Mól mins fōður
mær ramliga,
þviat hon feigð fira
fjölmargra sá;
stukku stórar
steðr frá lúðri,
járnar fjarðar,
mölum enn framarl

21. Mólum enn framar,
mun Yrsu sonr
niðr Halfdanar
hefna Fróða;
sá mun hennar
heitinn verða
burr ok bróðir,
vitum báðar þat.⁴

22. Mólú meyjar,
megins kostuðu,
váru ungar
í jötunmóði;
skulfu skaptré,
skauzk lúðr ofan,
hraut hinn höfgi
hallr sundr í tvau.

23. En bergrisa
brúðr orð um kvað:
„malit höfum, Fróðil
sem munum heita,
hafa fullstaðit
fljóð at meldri.“

VIÐBÆTIR.

G R Ó G A L D R.

1. „Vaki þú, Gróal
vaki þú, góð kona!
vek ek þik dauðra dúra;
ef þú þat mant,
at þú þinn mög bæðir
til kumbldysjar koma.“

2. „Hvat er nú ant
minum einga syni?
hverju ertu nú bölví borinn?
er þú þá móður kallar,
er til moldar er komin,
ok or ljóðheiminum liðin.“

3. „Ljótu leikborði
skauztu fyr mik, hin lævíska kona!
sú er faðnaði minn föður;
þar bað hon mik koma,
er kveðki veit,
móti menglöðum.“

4. „Löng er för,
langir 'ro farvegur,
langir 'ro manna munir;
ef þat verðr
at þú þinn vilja biðr,
ok skeikar þá skulð at sköpun.“

5. „Galdra þú mér gal
þá er góðir eru,
bjarg þú, móðirl megi;
á vegum allr
hygg ek at ek verða muna;
þikkjumk ek til ungr afi.“

6. „Þann gel ek þér fyrstan,
þann kveða fjölnýtan,
þann gól Rindr Ráni,
at þú of öxl skjótir
• þvi er þér atalt þikkir;
sjálfr leið þú sjálfan þik.

7. Þann gel ek þér annan,
ef þú árna skalt
viljalauss á vegum,
10 Urðar lokur haldi þér
öllum megun,
er þú á smán sér.

8. Þann gel ek þér inn þriðja,
ef þér þjóðár
• falla at fjörлотum,
Horn ok Ruðr
snúisk til heljar meðan,
en þverri æ fyr þér.

9. Þann gel ek þér inn fjórða,
20 ef þik fjáendr standa
görvir á gálgsvegi,
hugr þeim hryggvi
til handa þér mætti,
ok snúisk þeim til sátta sefi.

• 10. Þann gel ek þér inn fimta,
ef þér fjöturr verðr
borinn at bóglimum,
Leifuis elda læt ek þér
fyr legg of kveðna,
30 ok stökkir þá láss af limum.

11. Þann gel ek þér inu setta,
ef þú á sjó kemr
meira en menn viti,
logu ok lögr gangi þér
i lúðr saman,
ok ljái þér æ friðrjúgrar farar.

12. Þann gel er þér innsjaunda,
ef þik særkja kynni
frost á fjalli lá,
hræva kuldi megit
þínu holdi fara,
ok haldit er lík at líðum.

13. Þann gel ek þér inn átta,
ef þik úti nemr
nott á niðlvegi,
at því fírr megi
þér til meins göra
kristin dauð kona.

14. Þann gel ek þér inn níanda,
ef þú við inn naddgöfga
orðum skiptir jötun,
máls ok mannvits
• sé þér á minnishjarta
gnóga of gefit.

15. Far þú nú æva
þar er forað þíkkir,
ok standit þér mein fyr munum!
10 á jarðföstum steini
stóð ek innan dura,
meðan ek þér galdra gól.

✓ 16. Móður orð ber þú,
mögr! héðan,
ok lát þér i brjósti búa;
því nóga heill
skaltu of aldr hafa,
meðan þú min orð of mant.“

FJÖLSVINNSMÁL.

1. **U**tan garða
hann sá upp um koma
þursa þjóðar sjöt.
„Úrgar brautir
árna þu aptr héðan;
áttattu hér verndarvanr verul
2. Hvat er þat flagða,
er stendr fyr forgörðum
ok hvarflar um hættan loga?
hvers þú leitar,
eða hvers þú á leitum ert,
eða hvat viltu, vinlauss! vita?“
3. „Hvat er þat flagða,
er stendr fyr forgarði
ok býðrat liðöndum löð?
sæmdarorða lauss
hefir þú seggr of lifat,
ok haltu heim héðan?“
4. „Fjölsviðr ek heiti,
en ek á fróðan sefa,
þeygi em ek mins mildr matar;
innan garða
þú kemr hér aldregi,
ok dríf þú nú, vargr! at vegi.
5. „Augna gamans
fýsir aptr fán,
hvars hann getr svást at sjá;
garðar glóa mér þikkja
of gullna sali,
hér munda ek eðli una.“
6. „Segðu mér hverjum
ertu, sveinn! of borinn,
eða hverra ertu manna mögr?“

„Vindkaldr ek heiti,
Várkaldr hét minn faðir,
þess var Fjölkaldr faðir.“

7. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja vita:
hverr hér ræðr,
ok ríki hefir,
eign ok auðsölum?“

10 8. „Menglöð of heitir,
en hana móðir of gut
við Svafrþorins syni;
hon hér ræðr,
ok ríki hefir,
eign ok auðsölum.“

9. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja vita:
hvat sū grind heitir,
20 er með goðum sáat
menn hit meira forat?“

10. „Þryngjöll hon heitir,
en hana þrir görðu
Sölblinda synir;
fjöturr fastr verðr
við faranda hvern,
er hana hefr frá hliði.“

11. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun,
30 ok ek vilja vita:
hvat sá garðr heitir,
er með goðum sáat
menn hit meira forat?“

12. Gastropnir heitir,
en ek hann görvan hefík
or Leirbrimis limmun;
svá hefík studdan,
at standa mun
æ meðan öld lifir.

14. Segðu mér þat Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja vita:
hvat þeir garmar heita,
er gífr reka
görða fyr löndin lín?*

14. „Gífr heitir annarr,
en Geri annarr,
ef þú vilt þat vita;
varðir ellifu,
er þeir varða,
unz rjúfask regin.“

15. „Segðu mér þat Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja vita:
hvárt sé manna nökkut,
þat er megi inn koma,
meðan sökndjarfir sofa?*

16. „Missvæfni mikil
var þeim mjök of lagit,
síðan þeim var varzla vituð;
annarr of nætr sefr,
en annarr of daga,
ok kemsk þá vættr, ef þá kom.“

17. „Segðu mér þat Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja vita:
hvárt sé matar nökkut,
þat er menn hafi,
ok laupi inn meðan þeir eta?*

18. „Vegnbráðir tvær
liggja í Viðofnis liðum,
ef þú vilt þat vita;
þat eitt er svá matar,

at þeim menn of gefi,
ok laupa inn meðan þeir eta.“

19. „Segðu mér þat Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja vita:
hvat þat barr heitir,
er breiðisk um
lönd öll ok limar?*

20. „Mimameiðr hann heitir,
en þat fáir vita,
af hverjum rótum rennr;
við þat hann fellr
er fæstan varir,
flærat hann eldr né jarn.

21. „Segðu mér þat Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja vita:
hvat af móði verðr
þess ius mæra viðar,
ef hann flærat eldr né jarn?*

22. „Út af hans aldni
skal á eld bera,
fyr kvellisjúkar konur;
útar hverfa

þess þeir lnuar skyli,
sá er hann með mönnum mjötudr.“

23. „Segðu mér þat Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja vita:
hvat sá hani heitir,
er sitr í enum háfa viði,
allr hann við gull glóir.“

24. „Viðofnir hann heitir,
en hann stendr veðrglasi
á meids kvistum Mima;
einum ekki þryngr
hann oróf saman
Surtr sin mötu.“

25. „Segðu mér þat Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun,

ok ek vilja víta:
hvárt sé vápna nökkut,
þat er knegi Viðofnir fyrir
hníga á Hleifar sjöi.“

26. „Hævatinn heitir hann,
en hann gördi Loptr ráinn,
fyr nágrindr neðan;
í Sægjarns kerri liggr hann
hjá Sinmæru,
ok halda njarðlāsar niu.“

27. „Segðu mér þat Fjölsviðr
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja víta:
hvárt aptr kemr,
sá er eptir ferr
ok vill þann tein taka?“

28. „Aptr mun koma,
sá er eptir ferr
ok vill þann tein taka,
ef þat færir,
sem fáir eigu,
eiri aurglasis.“

29. „Segðu mér þat Fjölsviðr
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja víta:
hvárt sé mæta nökkut,
þat er menn hafi,
ok verðr því hin fólva gýgr fegin?“

30. „Ljósan ljá
skaltu í lúðr bera,
þann er liggr í Viðofnis völlum;
Sinmæru at selja,
áðr hon sæm telisk,
vápni til vigs at ljá.“

31. „Segðu mér þat Fjölsviðr
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja víta:
hvat sá salr heitir,
er slunginn er
visum vafroga?“

32. „Hýrr hann heitir,
en hann lengi mun
á brodds oddi bifask;
auðranns þess
munu um aldr hafa
frétt eina firar.“

33. „Segðu mér þat, Fjölsviðr
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja víta:
hver þat gördi,
er ek fyr garð sák
innan ásmaga?“

34. „Úni ok Íri,
Bari ok Óri,
Varr ok Vegdrasill,
Dorri ok Úri,
Dellingr ok Atvarðr,
liðskjálfr, Loki.“

35. „Segðu mér þat, Fjölsviðr
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja víta:
hvat þat bjarg heitir,
er ek sé brúði á
þjóðmæra þrunna?“

36. „Hylfjaberg þat heitir,
en þat hefir lengi verit
svikum ok sári gaman;
heil verðr hver,
þótt hafi árs sótt,
ef þat klífr kona.“

37. „Segðu mér þat, Fjölsviðr
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja víta:
hvat þær meyjar heita,
er fyr Mengladar kújam
sitja sáttlar saman?“

38. Hlíf heitir,
önnur Hlífþursa,
þriðja Þjóðvarta,
Björt ok Blíð,

Bliðr, Frið,
Eir ok Örboða.“

39. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja vita:
hvárt þær bjarga
þeim er blóta þær,
ef gōrask þarfar þess?“

40. „Sumur hver,
er menn blóta þær
á stallhelgum stað;
eigi svà hátt forat
kemr at hōlda sonum,
hvern þær or nauðum nema.“

41. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun,
ok ek vilja vita:
hvárt sé manna nōkkut,
þat er knegi á Menglaðar
svásu armu sofa?“

42. „Vætr er þat manna,
er knegi á Menglaðar
svásu armu sofa,
nema Svipdagr einn;
hánu var sú in sólbjarta
brúðr at kván of kveðin.“

43. „Hrittu á hurðir,
láttu hlið rúm,
hér máttu Svipdag sjá;
en þó vita far,
ef vilja niuni
Menglōð mitt gaman.“

44. „Hcyrðu, Menglōð!
hér er maðr kominn,
gakk þú á gest sjá;
hauðar fagna,
hús hefir upp lokizk,
hygg ek at Svipdagr sé.“

45. „Horskir hrafnar skolu þé
á hām gálga
slita sjónir or,
ef þú þat lýgr,
at hér sé langt kominn
mōgr til miuna sala.“

46. „Hvaðan þú fórt,
hvaðan þú fōr gōrðir,
hve þik hétu hjú?

10 at ætt ok nafni
skal ek jartegn vita,
ef ek var þér kván of kveðin.“

47. „Svipdagr ek heiti,
Sólbjatr hét minn faðir,
þaðan rákumk vindar kalda vegu;
Urdar orði

kveðr engi maðr,
þótt þat sé við löst lagit.“

20 48. „Vel þú nú kominn!
hefi ek minn vilja beðit,
fylgja skal kveðu koss;
forkunnar sýn
mun flestan glaða,
hvars hefir við annan ást.

• 49. Lengi ek sat
ljúfu bergi á,
beið ek þin dægr ok daga;
nú þat varð
er ek vætt hefir,
30 at þú ert aprtr kominn,
mōgr til minna sala.

51. Þrær hafðar,
er ek hefi til þins gamans,
en þú til mins munar;
• nú er þat satt,
er við slita skolum
ævi ok aldri saman.“

HRAFNAGALDR ÓÐINS.

1. Alföðr orkar,
 álfar skilja,
 vanir vitu,
 vísa nornir,
 elr íviðja,
 aldir bera,
 þreyja þursar,
 þrá valkyrjur.

2. Ætlun æsir
 illa gátu,
 verpir viltu
 vættar rúnum;
 Óðhræris skyldi
 Urðr geyma,
 máttig at verja
 mestum þorra.

3. Hverfr því Hugr
 hinna leitar,
 grunar guma
 grand, ef dvelr;
 þótti er þrains
 þunga draumr,
 Dáins dula
 draumr þótti.

4. Dugir með dvergum
 dvina, heimar
 niðr á Ginnungs
 niði sökkuva;
 opt Alsviðr
 ofan fellir,
 opt of föllnum
 aptr safnar.

5. Stendr æva

strind né röðull,
 lopti með lævi
 linnir ei straumi;
 mærum dylsk
 í Mimis brunni
 vissa vera;
 vitið enn eða hvat?

6. Dvelr í dölum
 dis forvitin,
 Yggdrasils frá
 aski hnigin;
 álfa ættar
 Þunni hétu,
 Ívalds ellri
 yngsta barna.

7. Eirði illa
 ofankomu,
 hárbáðms undir
 haldin meiði;
 kunni sizt
 at kuudar Nörva,
 vön at væri
 vistum heima.

8. Sjá sigtívar
 syrgja Nönnu,
 viggjar at véum
 vargsbelg seldu;
 lét i færask,
 lyndi breytti,
 lék at lævisi,
 litum skipti.

9. Valdi Viðrir
vörð Bifrastar
gjallar sunnu
gátt at frétta
heims hvívetna,
hvert er vissi?
Bragi ok Loptr
báru kviðu.

10. Galdr gólu,
göndum riðu
Rögnir ok regin
at ranni heimis;
hlustar Óðinn
Hliðskjálfu i,
lét braut vera
langa vega.

11. Frá enn vitri
veiga selju
banda burða
ok brauta sinna,
hlýrnis, heljar,
heims ef vissi
ártið, æfi,
aldrtila.

12. Né mun mælti,
né mál knátti
gívrum greiða,
né glaum hjaldi;
tár af tindusk
törgum hjarnar,
eljun faldin
endrrjóða.

13. Eins kemr austan
or Elivágum
þorn af ati
þurs hrímkalda:
hveim drepr dróttir
dæinn allar
mæran of Miðgarð
með nátt hverri.

14. Dofna þá dádír,
detta hendr,
svifr of svimi
sverðás hvíta;
rennir örvit
rýgjar glýju,
sefa sveiflum,
sókn görvallri.

15. Janit þótti Jörunn
jölum komin,
sollin sútum;
svars er ei gátu;
sóttu því meir
at syn var fyrir,
mun þó niðr
mælgí dugði.

16. Fór frumkvöðull
fregnar brauta,
hirdir at Herjans
horni gjallar;
Nálar nefa
nam til fylgis,
greppr Grimnis
gründ varðveitti.

17. Vingólf tóku
Viðars þegnar,
Fornjóts sefum
fluttir báðir;
iðar ganga,
ásu kveðja
Yggjar þegar
við ölteiti.

18. Heilan Hangatý,
heppnastan ása,
virt öndvegis
valda báðu;
sæla at sumbli
sitja dia,
æ með Yggjungi
yndi halda.

19. Bekkjarsett
at Bölverks ráði
sjöt Sæhrími
saddisk rakna;
Skögul at skutlum
skaptker Ilnikars
mat af miði
Mimis hornum.

20. Margs of frágu
málið yfir
Heimdall há goð,
hörðgar Loka,
spár eða spakínál
sprund ef kendi,
undorn of fram,
unz nam húma.

21. Illa létu
orðit hafa
erindisleysu
of litilfræga;
vant at væla
verða myndi,
svá af svanna
svars of gæti.

22. Ansar Ómi,
allir hlýddu:
„nótt skal nema
nýræða til,
hugsi til myrgins,
hverr sem orkar
ráð til leggja
rausnar ásum!“

23. Rann með röstum
Rindar móðr
föðrlarðr
Fenris valla;
gengu frá gildi,
goðin kvöddu,
Hropt ok Frigg,
sem Hrimfaxa för.

24. Dýrum settan
Dellings mögr
jó fram keyrði
jarknasteinum;
mars of mannheim
mön af glóar,
dró leik Dvalins
drösull í reið.

25. Jörmungrundar
í jaðar nyrðra
und rót yztu
aðalpollar;
gengu til rekkju
gýgjar ok þursar,
náir, dvergar
ok dökkálfar.

26. Risu raknar,
rann álfröðull,
norðr at Niflheim
njóta sótti;
upp rann árgjöll
Úlfrúnar niðr,
hornþytvaldr
himinbjarga.

S O L A R L J Ó D.

1. **F**é ok fjörvi
rænti fyrða kind
sá hinn grimmi greppr;
yfir þá götu,
er hann varðaði.
náði engi kvíkr komask.

2. Einn hann át
opt harðla,
aldri bauð hann manni til matar,
áðr en móðr
ok meginlitill
gestr gangandi
af götu kom.

3. Drykks of þurfi
hinn dæsti maðr
ok lézk vanmettr vera;
hræddu hjarta
hann lézk trúa
þeim, er áðr hafði vályndr verit.

4. Mat ok drykkju veitti hann
þeim er móðr var,
alt af heilum hug;
guðs hann gáði,
góðu hánun beindi,
þvi hann hugðisk váligtr vera.

5. Upp hinn stóð,
ilt hann hugði,
eigi var þarfsamliga þegit;
synd hans svall,
sofandi myrði
fróðan, fjölvaran.

6. Himna guð
bað hann hjálpa sér,

þá hann veginn vaknaði;
en sá gat,
við syndum taka,
er hann hafði saklausan svikit.

7. Helgir englar
kómu or himnum ofan,
ok tóku sál hans til sín;
í hreinu lífi
hon skal æ lifa
með almáttum guði.

8. Auð né heilsu
ræðr engi maðr,
þó hánun gangi greitt;
margan þat sækir
er minst of varir,
engi ræðr sættum sjálfr.

9. Ekki þeir hugðu
Unnarr ok Sævaldi,
at þeim mundi heill hrapa;
naktir þeir urðu
ok næmir hvívetna,
ok runnu sem vargar til víðar.

10. Munaðar ríki
hefir margan tregat,
opt verðr kyalræði af konum;
meingar þær urðu,
þó hinn máttki guð
skapti skirliga.

11. Sáttir þeir váru

Svafaðr ok Skartheðinn,
hværgi mátti annars án vera,
fyrir en þeir æddusk
fyr einni konu:
hon var þeim til lýta lagin.

12. Hværkis þeir gáðu
fyr þá hvítu mey,
leiks né ljósra daga;
öngvan hlut máttu þeir
annan muna
en þat it ljósa lík.

13. Daprar þeim urðu
hinar dinnu nætr,
öngvan máttu þeir sætan sofa;
en af þeim harmi
rann heipt saman
millum virktar vana.

14. Fádæmi verða
í flestum stöðum
goldin grímliga;
á hölm þeir gengu
fyr hit horska víf,
ok fengu báðir bana.

15. Ofmetnað drýgja
skyldi engi maðr,
þat hefik sannliga sët;
því at þeir hverfa,
er hánun fylgja,
flestir guði frá.

16. Rík þau váru
Ráðey ok Véðogi,
ok hugðusk gott eitt gera;
nú þau sitja
ok sárum snúa
ýmsum eldi til.

17. Á sik þau trúðu,
ok þóttusk ein vera
allri þjóð yfir;

en þó leizk
þeirra hagr
annan veg alnátum guði.

18. Munað þau drýgðu
á marga vegu,
ok höfðu gull fyrir gamni;
nú er þeim goldit,
er þau ganga skolu
milli frosts ok funa.

10

19. Óvinum þínum
trúðu aldregi,
þó þér fagrt mæli fyrir;
góðu þú heit,
gott er annars
viti at hafa fyrir varnaði.

20. Svá hánun gafsk
Sörla hínun góðráða,
þá er hann flýði á vald hans
Vigólfs;

tryggliga hann trúði,
en hinn at tálum varð,
sínun bóður bana.

21. Grið hann þeim seldi
af góðum hug,
en þeir hétu hánun gulli í gegn;
sáttir létusk,
meðan saman drukku,
en þó komu flærðir fram.

22. En þá eptir
á öðrum degi,
er þeir höfðu í Rýgjardal riðit,
sverðum þeir meiddu
þann er saklauss var,
ok létu hans fjörvi farit.

23. Lík hans þeir drógu
á leynigötu,
ok brytjuðu í brunn niðr;
dylja þeir vildu,

40

en dróttinn sá
heilagr himnum af.

24. Sál hans bað
hinn sanni guð
í sinn fögnuð fara;
sökudólgar, hygg ek,
siðla muni
kallaðir frá kvölum.

25. Disir bið þú þér
dróttins mála
vera hollar í hugum;
viku eptir
mun þér vilja þins
alt at auðnu ganga.

26. Reiðiverk,
þau þú vunnit hefir,
bæt þú eigi illu yfir;
grættan gala skaltu
með góðum hlutum;
þat kveða sálu sama.

27. Á guð skal heita
til góðra hluta,
þann er hefir skatna skapat;
mjök fyrir verðr
manna hverr,
er seint finna föður.

28. Æstanda þíkkir
einkum vandliga,
þess er þíkkir vant vera;
alls án verðr
sá er enskis biðr,
fær hygg þegjanda þörf.

29. Siðla ek kom,
snemma kallaðr,
til dómvalds dyra;
þangat ek ætluink,
því mér heitit var,
sá hefir krás er krefr.

30. Syndir því valda,
at vér hrygvir förum
ægisheimi or;
engi óttask
nema ilt göri,
gott er vammalausum vera.

31. Úlfum líkir
þíkkja allir þeir,
sem eiga hverfan hug;
svá mun gefask
þeim er ganga skal
þær inar glæddu götur.

32. Vinsamlig ráð
ok viti bundin
kenni ek þér sjau saman;
görla þú nem,
ok glata aldregi,
öll eru þau nýt at nema.

33. Frá því er at segja,
hve sáll ek var
ægisheimi í;
ok binu öðru,
hve ýta synir
verða nauðgir at nám.

34. Vil ok dul
tafir virða sonu,
þá er síkjask á fé;
ljósir aurar
verða at löngum trega,
margan hefir andr apat.

35. Glæðr at mörgu
þóttu ek gumnum vera,
þvíat ek vissa fátt fyrir;
dvalarheim
hefir dróttinn skapat
munafullan mjök.

36. Lútr ek sat,
lengi ek hölluðunk,

mjök var ek þá lystr at lifa;
en sá réð
sem ríkr var;
fram eru feigs götur.

37. Heljar reip
kómu harðliga
sveigð at síðum mér;
slíta ek vilda,
en þau sterk váru,
létt er lauss at fara.

38. Einn ek vissi,
hversu alla vega
sullu sútir mér;
Heljar meyjar
mér hrolla buðu
heim á hverju kveldi.

39. Sól ek sá
sanna dagstjörnu
drúpa dýnheimum í;
en Heljar grind
heyrða ek á annan veg
þjóta þungliga.

40. Sól ek sá
setta dreyrstöfum,
mjök var ek þá or heimi hallr;
máttug hon leizk
á níarga vega
frá því sem fyrri var.

41. Sól ek sá,
svá þótti mér,
sem ek sæja göfgan guð;
henni ek laut
hinztu sinni
aldaheimi í.

42. Sól ek sá,
svá hon geislaði,
at ek þóttumk vætki víta;
en Gjallar straumar
grenjuðu annan veg,
blandnir mjök við blóð.

43. Sól ek sá
á sjónum skjálfandi
hræzlufullr ok hnípin;
þvíat hjarta mitt
var heldr mjök
runnit sundr í síga.

44. Sól ek sá
sjaldan hryggvari,
mjök var ek þá or heimi hallr;
10 tunga mín
var til trés metin,
ok kólnat at fyr útan.

45. Sól ek sá
síðan aldregi
eptir þann dapra dag,
þvíat fjallavötn luktusk
fyr mér saman,
en ek hvarf kallaðr frá kvölum.

46. Vánarstjarna flaug,
20 þá var ek fæddr,
brot frá brjósti mér;
hátt at hon fló,
hvergi settisk,
svá at hon mætti hvíld hafa.

47. Öllum lengri
var sú eina nótt,
er ek lá stíðr á strám,
þá merkir
þat guðmæli:
30 maðr er moldu samr.

48. Virði þat ok víti
sá inn virki guð,
er skóp haðr ok himin,
hversu einmana
margir fara,
þó við skylda skyli.

49. Sinna verka
nýtr seggja hverr;
sæll er sá er gott görir;
40 auði frá

er mér ætluð var
sandi orpin sæng.

50. Hórunðar hungur
tælir hólða opt,
hann hefir margr til mikinn;
lauga vatn
er mér leiðast var
eitt allra hluta.

51. Á norna stóli
sat ek níu daga,
þaðan var ek á hest hafinn;
gýgjar sól
er skeiu grítmiliga
or skýdrúpnis skjýjum.

52. Útan ok innan
þóttumk ek alla fara
sigrheima sjau;
uppi ok niðri
leitaða ek æðra vegar,
hvar mér væri greiðastar götur.

53. Frá því er at segja,
hvat ek fyrst um sá,
þá ek var í kvölheima kominn:
sviðnir fuglar,
er sálir váru,
flugu svá margir sem mý.

54. Vestan sá ek fljúga
vánar dreka,
ok féll á glævalds götu;
vængi þeir skóku,
svá víða mér þótti
springa hauðr ok himinn.

55. Sólar hjört leit ek
sunnan fara,
hann teymdu tveir saman;
fætr hans
stóðu foldu á,
en tóku horn til himins.

56. Norðan sá ek riða

niðja sonu,
ok váru sjau saman;
hornum fullum drukku þeir
hinn breina njöð
or brunni baugregins.

57. Vindr þagði,
vötn stöðvaði,
þá heyrða ek grímmiligan gný;
sinum mönnum

10 svipvisar konur
mólu mold til matar.

58. Dreyrga steina
þær hinar dökkvu konur
drögu daprliga;
blóðug hjörtu héngu þeim
fyr brjósti útan,
mædd með miklum trega.

59. Margan mann sá ek
meiddan fara

20 á þeim glæddu götum;
andlit þeirra
þóttu mér öll vera
rýgjar blóði roðin.

60. Marga menn sá ek
moldar gengna,
þá er eigi máttu þjónustu ná;
heiðnar stjörnur stóðu
yfir höfði þeim
fáðar feiknstöfum.

30 61. Menn sá ek þá,
er mjök ala
öfund um annars hagi;
blóðgar rúnir
váru á brjósti þeim
merktað meínliga.

62. Menn sá ek þar
marga ófegna,
þeir váru villir vega;
þat kaupir sá,
40 er þessa heims

apask at óheillum.

63. Menn sá ek þá,
er mörgum hlutum
væltu um annars eign;
flokkum þeir fóru
til féggjarns borgar,
ok höfðu byrðar af blýi.

64. Menn sá ek þá,
er margan höfðu
fé ok fjörvi rænt;
brjóst í gegnum
rendu brögnum þeim
öflugir eitrdrekar.

65. Menn sá ek þá,
er minst vildu
halda helga daga;
hendr þeirra váru
á heitum steinum
negldar nauðliga.

66. Menn sá ek þá,
er af mikillæti
virðusk vánum framar;
klæði þeirra
váru kynliga
eldi um slegin.

67. Menn sá ek þá,
er mart höfðu
orð á annan logit;
heljar hrafnar
or höfði þeim
harðliga sjónir slitu.

68. Allar ógnir
fær þú eigi vitat,
þær sem helgengnir hafa;
sætar syndir verða
at sárum bótum;
æ koma mein eptir munuð.

69. Menn sá ek þá,

er mart höfðu
gefit at guðs lögum;
hreinir kyndlar váru
yfir höfði þeim
• brendir bjartliga.

70. Menn sá ek þá,
er af miklum hug
veittu fátækum frama;
lásu englar
10 helgar bækr
yfir höfði þeim.

71. Menn sá ek þá,
er mjök höfðu
hungri farit hörund;
• englar guðs
lutu öllum þeim;
þat er æzta unað.

72. Menn sá ek þá,
er móður höfðu
20 látit mat í munn;
hvilur þeirra váru
á himingeislum
hafðar hagliga.

73. Helgar meyjar
• höfðu hreinliga
sál af syndum þvegit
manna þeirra,
er á mörgum degi
pína sjálfa sik.

30 74. Hlavar reiðir sá ek
með hinunum fara,
þær eiga götur til guðs;
menn þeim stýra,
er myrðir eru
• alls fyr öngvar sakir.

75. Hinn máttki faðir!
mesti sonr!
heilagr andi himins!
þik bið ek skilja,
40 er skapat hefir,

oss alla eymdum frá.

76. Bjúgvör ok Listvör
sitja í llerðis dýrum
organs stóli á;
járna dreyri
fellt or nösúm þeim,
sá vekt fjón með sírum.

77. Óðins kván
rær á jarðar skipi,
móðug á munað;
seglum hennar
verðr sið hlaðit,
þeim er á þrárcipum þruma.

78. Arfil faðir
einn þér ráðit hefi,
ok þeir Sólköttu synir,
hjartar horn,
þat er or haugi bar
hinn vitri Vigðvalinn.

76. Hér 'ro rúnir,
er ristit hafa
Njarðar dætr niu;
Ráðvör hin elzta,
ok Kreppvör hin yngsta,

ok þeirra systir sjau.

80. Hverju þeir
hafa belt
Svafr ok Svafrlogi;
blóð þeir vöktu
ok benjar sugu
undir öllum eyvana.

81. Kvæði þetta,
er ek þér kent hefi,
10 skaltu fyr kvikum kveða;
Sólarljóð,
er sýnask munu
minst at mörgu login.

82. Hér við skiljumk,
ok hittask munum
á fegins degi fira;
dróttinn minn
gefi dauðum ró,
hinum líkn er lifa!

20 83. Dásamligt fræði
var þér í draumi kveðit,
en þú sátst ið sanna;
fyrða engi var
svá fróðr um skapaðr,
er aðr heyrði Sólarljóðs sögu.

Anmærkninger.

Cd. = *Coder*, *Pergamentshaandskrift*.

Cdd. = *Codices*.

R. = *Codex Regius*.

A. = *Codex Arnemagnæanus*.

W. = *Codex Wormianus*.

U. = *Codex Upsaliensis*.

Fl. = *Codex Flateyensis*.

Pag. L.

- 1a. 2. helgar, *saal. A*, *dette Ord udelades af R.*
- 4. Heimdallar, *saal. A*; heimdalar, *R.*
- 5. vilka at ek vafðörs, *urigt. A*; vafðödr, *R*, *heilket da bliver Vokatio og de følgende Linjer maa interpungeres saal.:*
vildu at ek, Vafðödr!
vel framtelja
fornspjóll síra.
- 6. fram telja, *saal. A*, *fyr t., R.*
- 8. ek udelades af *R*; man læse begge *Cdd.*, *saa at altsoa naem er en aldeles falsk Læsemaade.*
- 14. Iviðjur, *saal. A*; iviþi, *R.*
- 15. mjöt við, *R*; mótvið, *A.*
- 18. *saal. R og A*; *men Cdd. af Snorra Edda have Linjen saaledes: þat er ekki var.*
- 19. ser, (*d. e. sær*), *R*; sjór, *A.*
- 24. hvergi, *saaledes R, A, U af Snor. Ed.; R af Snor. Ed. og W have: ekki.*
- 25. Áðr Burs o. s. v., *R*, *Unz Bors synir þjóðum of yptu, A.*
- 27. miðgarð mæran, *R*; mæran miðgarð, *A.*

Pag. L.

- 1b. 1. sunnan, *A*; sunna, *form. Skrivefeil, R.*
- 8. um himinjöðyr, *R*; ofjödvr, *A.*
- 11 og 12. Disse to Linjer sættes i *R og A efter Lin. 13 og 11; den her antagne Orden følge alle Cdd. af Snor. Ed.*
- 15. gengu, *saal. A*; *R har gen sidst i een Linje, og gengu i Begyndelsen af den følgende; Afskriveren har saaledes aabenbare glemt, at han allerede havde skrevet en Del af Ordet, og derfor sat det fuldt ud paa ny; paa de øvrige Steder, hvor Ordet siden forekommer, skrives kun det første Bogstav g.*
- 23. undurn, *A*; *men R undorn, heilket stemmer med den nu brugelige Form af Ordet i Thellmærken, undoln, som betyder et Maaltid, der nydes Kl. 3 Eftermid.*
- 27 og 28. þeir er hörg ok hof hátimbruðu, *udel. af A, som istedenfor dem har de følgende to Linjer, alls kostuðu, alls freistuðu, heilke sættes i R.*

Pag. L.

- 2a. 9. vettugis, A, vettergis, *Skrif-
feil i R.*
- 11. þrjár, A; III (*med Romertal*), R.
 - 12. þusa, R; þussa, A.
 - 19. hverr skyldi dverga, *saal. R,
W og U af Snor. Ed.*; hverir
skyldu dvergar, A; at skyldi
dverga, R af Snor. Ed.
 - 20. dróttir skepja, A; dróttin skepja
urigt. R; drótt of skepja, R
af Snor. Ed.; drótt um spekja
(d. e. skepja) U af Snor. Ed.
 - 21. or brimi blöðgu, *saal. A, og alle
Cdd. af Snor. Ed.*; or Brimis
blöði, R.
 - 22. ok or blám leggjum, *saal. R;*
ok or Bláins leggjum, A, *samt
W af Snor. Ed.*; blám slegg-
jum, urigt. U og R af Snor.
Edd.
 - 23. var udelades af R; móðsognir,
A;
 - 27 og 28. þar manlíkun mörg um
gördusk, *saal. W og R af
Snor. Ed.*; þeir manlíkun mörg
um gördu, R *samt W af Snor.
Ed.*; þeir manlíka mörg of
gördu, A.
 - 29 dvergar or jörðu, R; dvergar
í jörðu, *alle Cdd. af Snor. Ed.*;
dverga í jörðu, A.
 - 35 og 36 udelades af R, *men fin-
des i A samt i Cdd. af Snor.
Edd.*
 - 37. Bivörr, Bavörr, R; Biförr, Baf-
örr, A.
 - 38. Án ok Ánarr, R; Án ok Ón-
arr, A.
- 2b. 1. Veigr, R; Veggr, A.
- 3. þekkr, R; þrær, A.
 - 5. Nár, R; Nyr, A.
 - 6. dverga, R; rekka, A.
 - 12. Sviörr, R; Sviðr, A.
 - 14. Bildr, *saal. baade R og A;*
*den sidste her ikke biltor, som
den Arn. Magn. Udgave angiver.*

Pag. L.

- 2b. 23. þeir er, *saal. R;* þeim er, A.
- 25. aurvanga sjött, R; örvanga
sjöt, A.
 - 27. Draupnir, *saal. R;* Draufnir, A.
 - 30. Hlævangr, Glöi, R; Hlævargr,
Glöina, A.
 - 35. Frosti, *saal. Cdd. af Snor. Ed.*;
Frosti, R; for Fjalarr i R *have
Cdd. af Snor. Ed. Falr, og for
Finnr i den følgende Linje have
de samme Fidr. Linie 35 og
36 udelades af A.*
 - 37 og 38 findes ikke i Cdd, *men
er taget efter Papirafskrifter.*
 - 39 þat mua uppi, *saal. R;* þat
man æ uppi, A.
- 3a. 3. þrir, *saal. A;* þrjár, urigt. R.
- 5. Denne Linje mangler i A.
 - 6. öðgir ok ástgir, R; ástgir ok
öðgir, A.
 - 11. orlauglausu, R; orlöglausu, A,
altsaa ikke örlög, men örlög.
 - 13. óð þau ne höfðu, *saal. i A;*
ne höfðu er kafrudslettet i R.
 - 14. lá né læti, *saal. A;* R *synes
at have lá þau ne áttu, men
de tre sidste Ord ere meget
uudelige.*
 - 26. dala, R; dæli, A.
 - 31. sæ, *saal. R;* sal, A.
 - 32. und þolli, R; á þolli, A.
 - 40. örlög seggja, R, örlög at
segja, A.
- 3b. 28. Her tilføier R. 4 Linjer:
- Nú eru talðar
nönnur Herjans,
görvar at ríða
grund valkyrjur.
- 4a. 1. völu velsþá, R; ok völu vel-
spá, A.
- 3. seið hon kanna, *saal. R;* seið
hon hvars hon kunn, A.
 - 4. seið hwa leikina, *saal. R;* seið
hon hagleikin, A.
 - 6. illrar þjóðar, R, *dag er her
med samme Haand Stavelsen*

Pag. L.

- bru skrevet over þjó, dog uden
*Antydning til at udslette det
 sidste; illrar bróðrar, A.*
- 4a. 13. goðin, *saal. R; guðin, A.*
 - 15. borðvegr, *saal. A; borðvegr,
 R.*
 - 22. fyrst, *saal. R; fyrr, A.*
 - 33. þrungian móði, *saal. A; þrung-
 in móði, R.*
 - 35. um fregn, *R; of fregn, A.*
 - 39. fóru, *saal. R; voru, A.*
- 4b. 1. Heimdallar, *saal. A; Heim-
 dalar, R.*
 - 6. nurgum forsi, *saal. R; örgum
 forsi, A.*
 - 8. vituð er, *R; vitu þér, A.*
 - 10. sat, *R; býr, A.*
 - 12. fæddi, *R; fæðir (d. e. fæðir), A.*
 - 20. rýðr, *saal. baade R og A, samt
 alle Cdd. af Snor. Ed.; i den
 Arna-Magnæanske Udg. angiv-
 es Cd. A's Læsemaade urigt.
 rýðz.*
 - 21. dreyra, *saal. alle Cdd; i den
 Arn. Magn. Udg. formodentlig
 ved Trykfeil dre-ra.*
 - 22. svart var þú, *saal. R; svart
 verða, A samt alle Cdd. af
 Snor. Ed.*
 - 29. Egðir, *saal. A; Eggþær, R.*
 - 30. gól um hánun, *saal. R; gól
 yfir, A.*
 - 31. í gágldið, *R; í gálgvði, A.*
 - 33. sá er, *R; en sá, A.*
 - 34. gól um, *R; gól yfir, A.*
 - 37. at herjafóðrs, *saal. A; at hjar-
 ar at herjafóðrs, uden Trist
 feilskr. R.*
- 5a. 6. fölginn, *urigt. R. Strofe 36,
 37 og de 4 første Linjer af Str.
 38 findes ikke i A.*
 - 8. villo, *R, hvor uden Trist blot
 Tæverstegen over det sidste o
 er glemt, altsaa völlum, d. e.
 völlum.*
 - 14. Efter denne Linje har R föl-

Pag. L.

- gende Str., der rettere synes at
 høre til Digtet Baldrs Draumar:
 Baldrs bróðir
 var af borinn snemma,
 "sá nam Óðins sonr
 einnættir vega;
 þó hann æva hendir
 né hófuð kembði,
 æðr á bál um þar
 Baldrs andskota.
- 5a. 17. vá, *saaledes rettet af den gamle
 Afskriber selv i R; oprindelig
 har der staaet uorþr, men orþr
 er underprikket og a skrevet
 over Linjen.*
 - 27. Strofe 39 udelades af R, men
 staar i A.
 - 32. Strofe 40 og 41 fattes i A.
 - 37. Niðsfjöllum er i R uden Trist
 urigtigt rettet til Niðvöllum,
 cf. Snor. Ed. Udg. Pag. 75.
- 5b. 4. Sal sá o. s. v., *R; Sal sér h.
 st., A; Sal veit ek standa,
 Cdd. af Snor. Ed.*
 - 8. félla, *R; falla, A.*
 - 12. sá hon þ. v., *R; sér hon þ. v.,
 A; skulu þar vaðu, Cdd. af
 Snor. Ed.*
 - 14 og 15. menn meinsvara ok morð-
 varga, *saal. A; menn morð-
 vargar meinsvara ok, R; menn
 meinsvara ok morðvargar, Cdd.
 af Snor. Ed.*
 - 16. ok þann, *R; ok þannz, A.*
 - 17. eyraránu, *R; eyrnaránu, A.*
 - 18. snug, *saal. A; sug ved Skrif-
 feil, R; kveit, Cdd. af Snor. Ed.*
 - 22. Fram sé ek lengrn, *saal. A;
 fjöld veit þon froðu (d. e.
 fræða), R.*
 - 23. fjöld kann ek segja, *saal. A;
 fram sé ek lengra, R.*
 - 25. sigtiva, *saal. A; R har paa
 dette ene Sted sigtyva, men
 ellers overalt tiva med i.*
 - 27. ok atbönun verðaz (d. e. verð-

Pag. I.

- ask), *A samt R af Snor. Ed; R og Cdd. W og U af Snor. Ed. have urigtigt verða.*
- 5b. 34. h. e. í heimi, *saal. R og A, samt U af Snor. Ed.; de övriga Cdd. af Snor. Ed. have h. e. með höðum.*
- 37. skildir 'ro klofnir, *saal. R; skildir klofnir, A og Cdd. R og W af Snor. Ed; skildir klofna, U af Snor. Ed.*
- 39. áðr v. st., *saal. R, A og alle Cdd. af Snor. Ed., undtagen U, der har undz v. st.*
- 6a. 2. at en galla, *feitskr. R; at hinu gauln, A.*
- 7. Mims höfuð, *saal. R og A, samt alle Cdd. af Snor. Ed., undtagen U, der har Mimis.*
- 8. *R stiller Linje 8 og 9 efter 10 og 11; den her antagne Orden følge de övriga Cdd.*
- 11. en jötnnn losnar, *saal. alle Cdd., undtagen U. af Snor. Ed., der her har: æsir eru á þingi.*
- 12-15. *For disse har A følgende Linjer:*
 hræðask allir
 á helvegum,
 áðr Surtar þann
 sevi of gleypi.
- 22. neffólr, *saal. R; A synes at have niðfólr.*
- 28. fiðmegir, *saal. A; fiðs megir, R.*
- 31. Byleutz, *saal. A; Byleipz, R.*
- 33. m. sv. læfi, *R; m. sv. lævi, A, samt W af Snor. Ed.; m. sv. leifi, R af Snor. Ed.*
- 35. sól valtífa, *R, samt Cdd. af Snor. Ed.; vatífa, urigt. A.*
- 6b. 1. h. e. m. álfum, *saaledes alle Cdd. undtagen U, der har h. e. m. ásynjum.*
- 2. gnýr allr jötunheimr, *saal. A; gnýr allr heimr, R; ymr allr jötunheimr, Cdd. af Snor. Ed.*

Pag. I.

- 6b. 3. æsir 'rn á þingi, *saal. R, samt Cdd. af Snor. Ed.; æsir eru á þ. A.*
- 6. veggbergs, *R; veggbergs, A.*
- 15. augantýr, *R, angan, A og Cdd. af Snor. Ed.; Strofe 54 og 55 ere ulæselige i A.*
- 16, 17, 18, 19. *Disse Linjer staa som anført i R; men i Cdd. af Snor. Ed. læses de saaledes:*
 gengr Óðins son
 við ölf vega,
 Viðarr (Cð W viðr) of veg
 at valdyri.
- 24. þá kemr, o. s. v., *saal. R; gengr inn mæri, Cdd. af Snor. Ed.*
- 26. drepr orm af móði miðgarðs Vénrr, *saal. conjectureret; R har: drepr h. (d. e. hann) af móði miðgarðs veor; Cdd. af Snor. Ed.:*
 neppr af næðri
 niðs ókviðnum,
 er af móði drepr
 miðgarðs Véorr.
- 28 og 29 *udelades af Cdd. Snor. Edd.*
- 35. Sól tekr sortna, *R. og A; Sól mun sortna, Cdd. af Snor. Ed.*
- 36. sigr f i m., *saal. R og A; Cdd. af Snor. Ed.: sökkr f i m.*
- 38. heidar stjörnur, *saal. R, A, samt R og U af Snor. Ed., men W af Snor. Ed. har heid- um st.*
- 39-40. geisar cimir við aldrnárn, *R; geisar cimi ok aldrnári, A, samt Cdd. af Snor. Ed.*
- 7a. 12. Finnaz, *R; hittaz A.*
- 16-17. ok m. þ. á. m., *udel., R.*
- 20. þar munu eptir, *saal. R; þá munu æsir, A.*
- 23. í grasi finnaz, *R; í grasi finna, A.*
- 26-27. *Mangle i Cdd.*

Pag. L.

- 7a. 31. Baldr mun koma, *R*; man Baldr koma, *A*.
- 7b. 4. hlut, *saal. A*; hlaut *R*.
- 5. ok byrir byggja, *R*; er burir byggja, *A*.
- 9. Sal sér hon standa, *R og A*; sal veit ek standa, *alle Cdd. af Snor. Ed.*
- 11. gulli þakðan, *R*; gulli þaktan, *A, samt W og U af Snor. Ed.*; gulli betna, *R af Snor. Ed.*
- 12. á gimlé, *R*; á gimle, *alle de övriga Cdd.*
- 17. Strofe 63 udelades af *R*, og de sidste 3 Linjer af samme ogsaa af *A*.
- 26. Þar kemr inn dimmi *R*; kemr hinn dimmi, *A*.
- 29. frá niða, *A*, heor fjöllum er udeglemt af Afskriveren; *R* har niðiz fjöllum, heor frá er udeglemt, og niðiz feilskrevet.
- 33. Nú mun hon seyeqvaz, *R*; Nú man hon sökqvaz, *A*; denae sidste har ingenlunde hunn for hon, som den Arn Magn. Udgave angiver.
- 8a. 1. *Cd. U af Snor Ed.* har skatnar allir for gáttir allar.
- 3. efter um skoðaz skyli iadskyder *R* um skygnaz skyli, heilket forstyrer Versemalet; *Cdd. af Snor. Ed.*, heor denne Strofe citeres, hæve kun det sidste um skygnaz skyli.
- 6. á fleti fyrir, *saal. R, samt R og W af Snor. Ed.*, á fletjum fyrir, *U af Saor. Ed.*
- 11. á brautum, *saaledes rettet*; á braundom, *Cd.*
- 19. of, *saal. rettet*; vf, *Cd.*
- 9a. 6. færa, *saal. rettet*; foru (*d. e. færa*) *Cd.*
- 9b. 22. síns um máls, *saal. Cd.*
- 10a. 3. vilmlændr, *saal. rettet*; viðhlæjendr, *Cd.*

Pag. L.

- 10a. 26. synir, *saal. rettet*; seynir, *Cd.*
- 27. gengr, *saal. Cd.*, -ingenluade gengz, som den Arn. Magn. Udg. angiver.
- 10b. 35. bænn, *saal. rettet*; bænn, *Cd.*
- 11a. 12. svá gjöflan, *saal. rettet*; svagi, *Cd.*
- 15. hefir, *saal. rettet*; hefr, *Cd.*
- 24. erusk, *saal. rettet*; erost, *Cd.*, heor Afskriveren har kommet til at skrive st for z eller sk paa Grund af det paafølgende st i længst.
- 11b. 33. nökkviðr balr, *saal. rettet*; neyeqvíðr maðr halr, *Cd.*, dog saaledes at maðr staar betyget med Runen af dette Naen.
- 36. blýrat, *saal. rettet*; hlýrar, *Cd.*
- 12a. 17. hálfr, *saal. rettet*; halb, *Cd.*
- 12b. 22. sæð væðr, *saal. rettet*; sæð vædr, *Cd.*
- 32. þrir 'ro, *saal. rettet*; þriro, *Cd.*
- 13a. 15. ólagn, *saal. Cd.*, ikke ólaga.
- 13b. 2. handarvaur, *saal. rettet*; hundarvaur, *Cd.*
- 20. hverf, *saal. rettet*; hverb, *Cd.*
- 26. af öðrum, *saal. rettet*; aflavðrom, *Cd.*
- 15a. 33. maðr, *saal. rettet*; er maðr, *Cd.*
- 15b. 8. mærr, *saal. rettet*; mærr, *Cd.*
- 16b. 12. sóit, *saal. rettet*; sött, *Cd.*
- 40. Her tilføier *Cd. en Linje* som forstyrer Versemalet: Þer munu góð, ef þú getr.
- 17a. 3. út staðar, *saal. Cd.*, ikke útstaðar.
- 17b. 3. vegr, *Cd.*
- 5. tredr, *saal. rettet*; treyþr, *Cd.*
- 18a. 13. q(v)þv, forkortet i *Cd.*
- 19a. 21. þanian, *Cd.*
- 27. óðræri, *saal. rettet*; óðreri, *Cd.*
- 22a. 27. órr aldafoðr., *saal. rettet*; or aldafoðr, *Cd.*
- 23a. 8. dag of dróttmögu, *saal. rettet*; dag oc dróttmögu, *Cd.*

Pag. L.

- 23a. 22. nútt of n. r., *saal. rettet*; nútt of n. r., *Cd.*
- 39. með jótua sonum, *saal. Cd.*; *den gamle Afskriver har først skrevet a'ida, men siden underprøkket det som Tegn paa at det skulde gaa ud, og derpaa skrevet jótua i Margen.*
- 23b. 25. *her staaar som Overskrift i Cd. Ordet Capitulum med rødt Blæk.*
- 30. ok þú Vafþr. a. s. v., *R*; eða þú Vafþr. *A, saal. ogsaa de øverige Steder, hvor denne Linje forekommer.*
- 24a. 5. um kom, *R*; of kum, *A.*
- 6. så er, *saal. A*; svá at, *R.*
 - 14. öldum at ártali, *R*; i *A* har *Afskriveren først sat at alldtali, men rettet det ved at skrive at over alld.*
 - 35. með f. r., *R*; um f. r., *A.*
- 24b. 11. orófl, *saal. A*; orófi, *R*; örofi, *Cdd. af Snor. Ed.*
- 12. jörð sköpuð, *saal. R*; jörð um sköpuð, *A.*
 - 27. varð or jötuna, *R*; or varð j., *A.*
 - 28. *De her i Klammer satte Linjer mangle i R og A, og ere tagne af Papirsaufskrifter; R. af Snor. Ed. har isteden derfor følgende, der rigtigere burde være optagne i Texten:*
þar eru órar ættir komnar allar saman, því er þat æ alt til stalt.
 - 36. enn bældni j., *saal. A*; enn aldni j., *imod Versemalet, R.*
 - 37. gjǫgjar, *saal. R*; gjǫr, *urigtigt A.*
- 25a. 4. sérhöfðaðan, *saal. R*; sexhöfðaðan, *A.*
- 9. fyrst um mant, *A*; fyrst mant, *R.*
 - 10 um veizt, *saal. rettet*; um veitzst, *R*; of veizt, *A.*

Pag. L.

- 25a. 18. var á lúðr o. s. v., *R*; á var lúðr, *A.*
- 24. så er ferr, *saal. A*; svá at ferr, *R.*
 - 25. æ menn hann sjálfan um sjá, *saaledes R*; æ maðr um sjálfan hann sér, *A.*
 - 35. tiva, *R*; tífa, *A.*
 - 39. hófum ok hörgum, *saal. R*; hófum ok hörgum, *A.*
 - 40. hunnumörgum, (*d. e. huadm.*), *R*; hunmörgum, *A.*
- 25b. 1. varðað, *saal. R*; varat, *A.*
- 7. haan mun, *saal. R*; muu haan, *A.*
 - 11 og til 15 incl. *Disse Linjer mangle aldeles i A, og R har derfor følgende to:*
hvar ýtar tünnum i höggvask hverjan dag?
saaledes som de her staa, ere de tagne af Papirsaufskrifterne.
 - 17. allir einherjar, *saal. alle Cdd. af Snor. Ed.*; allir eins herjar, *A*; *Linje 17, 18 og 19 mangle i R.*
 - 25. hvi, *saal. R og A.*
 - 29. segðu, *saal. R*; segir þú, *A.*
 - 39. hinnig, *saal. A*; linig, *R.*
- 26a. 3. freistaðak, *R*; freistaðn, *A.*
- 4. ek reynda, *R*; ek of reynda, *A.*
 - 9. lifðrasir, *R*; leifðrasir, *A. samt R og W af Snor. Ed.*; lifþrasir, *U af Snor. Ed.*
 - 11. i holti hoddmímis, *R, samt R og W af Snor. Ed.*; i holdi hoddmímis, *A*; i Mímis holdi, *U af Snor. Ed.*
 - 14. þaðan af, *R*; en þaðan af, *A.*
 - 28. móður, *R, samt Cdd. af Snor. Ed.*; móðar, *A.*
- 26b. 1. þeirra i heimi eru, *saal. R*; þær er i heimi eru, *A.*
- 13. sloknar, *R, A, U*; sortuar, *R af Snor. Ed.*

Pag. L.

- 26b. 13. Mjöllni, *saal. alle Cdd., ikke Mjöllni.*
- 16. ok vinna at vigþroti, *saal. R; Vingnis at vigþroti, A, samt Cdd. af Snor. Ed.*
 - 22. at aldrilagi, *saal. A; at aldre-lagi, urigt. R.*
 - 23. þá er r., *R; þá er of r., A.*
 - 26. aldaföðr, *saal. R; aldaföður, A.*
 - 27. Viðarr, *saal. R; Viðar, A.*
 - 30. vitnis, *saal. A; Vingnis, R.*
 - 39. Ey manni, *saal. A; ey manne, R; mannz, formodentlig Tryk-feil i de äldre Udgaver.*
- 27a. 4. um ragna rök, *R; of r. r., A.*
- 9. dorgar, *R; dorgir, A.*
 - 11. þeir brutu i náttm., *A; i náttm. br. þeir, R.*
 - 14-15. en karl G., *saal. R; en karl föstræði G, A.*
 - 15. ok kendi hánnum ráð, *saal. A; disse Ord mangle i R.*
 - 17. til strandar, *saal. R; til skips, A.*
 - 20. föður, *saal. A; föðurs, R, feilskrevet paa Grund af det paafølgende s i sins.*
 - 23. nú, *A; dette Ord mangler i R.*
 - 24. i haf, *A; mangler i R.*
 - 26-27. en faðir hans var þá andaðr, *saal. A; þá var faðir hans andaðr, R.*
- 27b. 1. við Óðin deildak, *saal. R; vit Óðin deildag, A.*
- 11-12. en Geirröðr föstri mian er konungr, *saal. R; en er konungr föstri minn, A.*
 - 12-13. sitr nú at laadi, *R; sitr at löndum, A.*
 - 18. eskímey, *saal. A; eskismey, R.*
 - 27. ok þó lætr hann, *R; en þó lætr konungr, A.*
- 28a. 5. Konungr lét hann pína, *R; konungr lætr pínn hana, A.*
- 6. tveggja udelader *A.*
 - 8. þá udelader *R.*

Pag. L.

- 28a. 12. knaungr görði, *R; faðir hans görði, A.*
- 13. er hann lét pínn hana, *R; er hann píndi þessa muan, A.*
 - 19. göngome, *R; göagamz, A.*
 - 20. sviðaar, *saal. R; sviðnir, urigtigt A.*
 - 21. berac, *R; vera, A.*
 - 22. brennome, *R; brennumz, A.*
 - 24. milli, *R; millum, A.*
 - 29. sonr, *R; son, A.*
 - 37. heilact, *R; heilagt, A.*
- 28b. 2. unz um r., *R; anz of r., A.*
- 5. gorva, *R; gerva, A.*
 - 18. Saga, *saal. A; Sága, R.*
 - 23. við of þrumir, *R; við þrumir, A.*
 - 28. til udelader *A.*
 - 32. strát, *saal. R; sträð, A.*
- 29a. 2. byggvir, *saal. R; byggir, A.*
- 4. fornar, *saal. R; forna, A.*
 - 5. sjaundu, *saal. A; sjuadu, ved Skrifteil, R.*
 - 16. göðu mjöð, *R; hinn göða mjöð, A.*
 - 32. manna, *saal. R; mana, A.*
 - 34. bátimbrudum börgi ræðr, *saal. A; bátimbroðom hörg, R.*
 - 37. ok, tilføiet ved Conjectur, men mangler i begge Cdd.; Vinþars, *urigt. R; Viðars, A.*
 - 40. at, *saal. rettet for ok i begge Cdd.*
- 29b. 6. við hvat einherjar alaz, *saal. alle Cdd. af Snor. Ed.; hvat einherjar alaz, R; hvat einherja alaz, A.*
- 16. óume ee of Hugin, *R, óumz ek um Hugin, A.*
 - 17. ne komið, *R; ne komi, A.*
 - 19. þýtr pund, *saal. R; þýtir pundir, A.*
 - 22. þikkir mangler i *R.*
 - 24. valglauði, *R; valglauði, A.*
 - 27. durom, *R; dyrni, A.*
 - 30. um udelader *R.*
 - 31. dura, *R; dyra, A.*

Pag. L.

- 29b. 32. um flórom togom, R; XL, A.
 - 33. hygg ec at Valhöllu, R; kvet (d. e. kvæð) ek á Valhöll, A.
 - 35. senn manglir i R, men staar baade i A og i Cdd. af Snor. Edd.
 - 36. við vitni, saal. A; nt vitni, R.
 - 38. togom, R; tigum, A.
 - 39. imellem ek og Bilskirni tilføier A á Valhöll verna.
 30a. 1. rept, R, A og W; ræfr, U og R af Snor. Ed.
 - 4. herjaföðrs, saal. R; herjaföður, A.
 - 6. skapker, saal. baade R og A.
 - 8. knáat, saal. R; kunn, urigtigt A.
 - 10. herjaföðrs, saal. her begge Cdd.
 - 13. drýpr, saal. R; drúpir, A.
 - 16. Eikin, R; ækin, A.
 - 33. Ván, R; Vað, A.
 30b. 1. hverjan dag, R; dag hvern, A.
 - 5. loga, A; logo, R.
 - 10. Falhöfuir, saal. R; falæpnir, A.
 - 12. jóm, R; jóum, A.
 - 14. er þeir dæma farn, saal. R; er dæma, A.
 - 18. undan, R; und, A.
 - 19. undir, R; und A.
 - 29-30. hætingar ágaghálsir gnæga, R; hætingar á gaghálsir ganga, A.
 - 32. Duncyr ok Duraþrór, A; Dynceyr ok Dyrarþrór, R.
 31a. 1. meids, R; meidar, A.
 - 4. A tilføier of imellem menn og viti.
 - 12. Hlði ok Þrúði, R, Hlldr ok Þrúðr, A.
 - 13. Geirólul, R; Geirrónul, A; Geirahöð, Cdd. af Snor. Ed.
 - 23. Svalinn, saal. rettet; Svalin, A; Svafl, R.
 - 25. guði, saal. R; guði, A.
 - 31. varna, R, og saal. ogsaa A, da Afskrieten først har skre-

Pag. L.

- ret vavna, men siden rettet dette ved at skrive r over det andet v.
 31a. 33. hann er Fróðvitnis sonr, R; Fróðvitnis sun, A, som udelader hann. er.
 - 37. sær, R; sjór, A.
 - 39. bæðmr, R; bæðmr, A.
 31b. 5. hnrðmóðgu, saal. R, og A paa dette Sted, men i den Del af sidste Cd., som indeholder Skálda, hvor denne Strofe citteres, læses hriðfeldu.
 - 7. hefr, saal. A; hefr, R.
 - 12. þá er hefja, R; þá er þeir hefja, A.
 - 24. Bifröst, saal. R og A; alle Cdd. af Snor Ed. Bifröst.
 - 27. Garur, R, samt W og U; Grumr, A, samt R af Snor. Ed.; efter denne Linje tilføier A:
 en Brimir sverða.
 - 34. drekku, R; drykkju, A.
 - 36. hétumk Gangleri, R; ok Gangleri, A; ok Gangari, Cd. R af Snor. Ed.
 - 39. þundr, R; þuðr, A.
 - 40. Hlblindi, saal. R, samt Cdd. af Snor. Ed.; Hlblindi, A.
 32a. 11. Atriðr, R og A; Atriði, R af Snor. Ed.
 - 13. aldregi, og, i den følgende Linje, með udelades af A.
 - 17. Ásmundar, R; Ósmundar, A.
 - 21 og 22. Disse Linjer udelades af R, men bæres i A.
 - 28. vark, R; var, A; Miðviðnis for Miðvitnis, A.
 - 30. einbani, A; einn bani, R.
 - 33. Denne Linje mangler i begge Cdd., og er tagen af Papirsaufskripter.
 32b. 1. gengi, R; geði, A.
 - 3. sagða, R; sagðak, A.
 - 12. úvarro, A; varar ro, R.

Pag. L.

- 32b. 22. er udelader *A.*
 - 23. ut, *A*; af, *R.*
 - 28. vildi, *R*; vill, *A.*
 - 31. steypitz, *R*; steyttiz, *A.*
 - 32. fekk hann hana, *R*; f. h. þarf b., *A.*
 - 33-34. en Agnarr var þ. k. l. s., *R*; en Agnarr varð konungr, *A.*
 33a. 16. vers, *saal. rettet*; verz, *Cd.*
 - 29. gíaufr, *Cd.*
 33b. 28. ásum, *saal. rettet*; álsum, *Cd.*
 34b. 6. huliðs, *saal. rettet*; huliz, *Cd.*
 - 14. vavöþr, *R*; vönsuðr, *Cdd. af Snor. Ed.*
 - 15. gneggjuð, *saal. Cdd. af Snor. Ed.*; gnegioþ, *R.*
 - 18. hviðuð, *R*; hlömmuðr, *Cdd. af Snor. Ed.*
 - 27. vindslot, *saal. rettet*; vinzflot, *Cd.*
 - 38. silægja, *saal. rettet*; silægja, *Cd.*
 35a. 7. fyr, *saal. rettet*; *Cd. her fvr aden Omyld; sml. gulli forgylli, P. 138b. 10.*
 - 34. en njól með goðum, *R*; en njóla í helju, *Cdd. af Snor. Ed.*
 35b. 1. óljós, *R*; ósorg, *Cdd. af Snor. Ed.*
 36a. 8. hvera, *R*; hverja, *A.*
 - 11. glíkr, *saal. R*; líkr, *A.*
 - 12. miskorhlinda, *R*; miskorblinda *A.*
 - 16. góra, *R*; gefa, *A.*
 - 19. hefudum, *saal. rettet*; hefdom, *R*; hefud *A.*
 - 23-24. *Saatedra som i Terten angivet staar disse Linjer i R; þauz er öllum yðr öl of heiti, A.*
 36b. 6. rúmbregðinn, *R*; rúmbrygðan, *A.*
 - 10. vinr, *R*; vinir, *A.*
 - 11. við görvum til, *R*; vitt giörfum til, *A.*

Edda.

Pag. L.

- 36b. 12. drjúgum, *R*; drjúgan, *A.*
 - 13. dag þann fram, *R*; dag frá-liga, *A.*
 - 15. Egils, *saal. R*; ægis, *A.*
 - 20. ömmu, *saal. A*; ammu, *R.*
 - 32. fri, *saal. R*; fudir, *A.*
 37a. 2. görr, *saal. rettet*; geyrr, *R*; gerr, *A.*
 - 4. síðbáinn mangler i *A.*
 - 10. frörinn, *saal. R*; frerinn, *A.*
 - 13. sonr, *saal. rettet*, sœnr, *R*; son, *A.*
 - 18. hróðrs andskoti, *R*; hróðrs andskota, *A.*
 - 19. vinr, *R*; vip, *A.*
 - 23. forða sér, *R*; forðaz, *A.*
 - 24. sól, *R*; sól, *A.*
 - 27. í tvan, *R og A.*
 - 39. er hann sú gýgjar gæti, *R*; er sú gýjar gæti, *A.*
 37b. 3. senn, *saal. R*; sun, *A.*
 - 12. eyxu tva, *R*; yxu II, *A.*
 - 25. hverf þú, *saal. A*; hverfo, *R.*
 - 29. vænti ek, *R*; væntir mik, *A.*
 - 30. myni, *R*; munit, *A.*
 - 31. oxa *R*; uxa, *A.*
 38a. 2. myklu, *R*; miklu, *A.*
 - 3. kjöla, *baude i R og A*; man maa vel adskille Ordene kjöll (*poet.*) Skib, og kjölr, *Kjöl.*
 - 7. áttunn, *saal. rettet*; út runn, *R*; áttunn, *A.*
 - 8. færa, *saal. rettet*; færa, *R*; færa, *A.*
 - 13. mærr, *R*; meirr, *A.*
 - 16. senn tvá, *R*; senn eða tvá, *A.*
 - 23. ciubani, *saal. A*; einn hani, *R.*
 - 25. agni, *saal. A*; öngli, *R.*
 - 27. umgjörð, *R*; umgerð, *A.*
 - 37. hlumöu, *R*; hrutu, *A.*
 38b. 7. ræði, *saal. R*; ræði, *A.*
 - 12. þærjar, *R*; þæmar, *A*; ligesaa nedenfor L. 21.
 - 20. ok með austskotu, *R*; ok austkotu, *A.*
 - 25. ok eun, *R*; enn æun, *A.*

Pag. L.

- 38b. 26. um afrendi, *saal. R*; afaf-rændi, *A*.
- 31. krópturligan, *saal. R*; köpturligan, *A*.
 - 36. í tvau, *R*; gleri, *A*.
- 39a. 1. ið friða, *R*; hin friða, *A*.
- 5. haus, *udeglemt i A*.
 - 7. kostmóðs, *R*; kostmóðr, *A*.
 - 8. liverjum, *A*; hverjo, *R*.
 - 9. reis, *udeladt i A*.
 - 11. allra, *begge Cdd*.
 - 15. vinferill, *R*; vinferils, *A*.
 - 20. yr knjáin hrundit, *R*; fyrir knjáin rundit, *A*.
 - 24. hæt, (*d. e. hætt*), *R*; heitt, *A*.
 - 26. nættid, *R*; nættir, *A*.
 - 27. óro, *R*; váru, *A*.
 - 28. ölkjöl, *saal. begge Cdd*.
 - 35. steig, *saal. R*; stöð, *A*.
 - 36. í sal, *R*; á sal, *A*.
- 39b. 9. fjölhöfðaða, *R*; fjölhöfðaðn, *A*.
- 13. mörðgjörnum, *R*; mörðgjörnum *A*.
 - 14. hraunhvali, *saal. A*; hraunvala, *R*.
 - 21. skakkr, *saal. A*; skakr, *R*.
 - 23. um, *R*; of, *A*; *ligesna L. 23 og 29*.
 - 24. ér, *R*; þér, *A*.
 - 30. er hann hæði galt, *R*; hann galt bæði, *A*.
 - 36. vear, *R*; vearr, *A*.
- 40a. 1. Egir, *saal. rettet*; Egir, *Cd*.
- 15. Byggvir, *saal. rettet*; *Cd. her Byggvir, men har forresten dette Ord afeslende med y og ey*.
 - 28. kvaddi, *saal. rettet*; *Cd. qvadi*.
- 40b. 26. holl, *saal. rettet*; oll, *Cd*.
- 41b. 28. fyr, *saal. rettet*; þyr, *Cd*.
- 33. lit, *saal. rettet*; litt, *Cd*.
- 42a. 26. Lopki, *saal. rettet*; Lopci, *Cd*.
- 28. fjörgöll, (*Skade paa Lir*), *efter Rasks Conjectur*; fiorgvall, *Cd*.

Pag. Lin.

- 42b. 9. slævurum, *saal. rettet*, *Cd*.
slævorum; *Comparatio af slæv.*
- 43a. 20. hygg, *saal. rettet*; hug, *Cd*.
- 32. myni, *saal. rettet*; my, *Cd*.
- 43b. 7. hós, *saal. rettet*; huss, *Cd*.
- 44b. 3. löggryn, *Cd. har lavgg med et Forkortningssteg, der baade kan læses ra og va*.
- 25. lezka, *saal. W*; lezta, *R*; legska (*d. e. hegskæ*), *R of Snor. Ed*.
 - 38. munattu, *saal. rettet*; munattu, *Cd*.
- 45a. 24. Ordet Beyla er *udeglemt i Cd*.
- 46b. 26. landskjölptar, *saaledes rettet*; landskiptar. *Cd*.
- 47b. 29. unz, *saal. rettet*; ok unz, *Cd*.
- 48a. 30. fnasði, *saal. rettet*; fnasni, *Cd*.
- 49a. 27. færð, *saal. rettet*; forip, *Cd*.
- 49b. 32. eldr of mangler i *Cd*, *men synes at fordres for Versesmaalets Skyld*; *sml. P. 138a 1*.
- 51a. 12. færði, *saal. rettet*; feði, *Cd*.
- 52a. 13. kógur, *saal. rettet*; avgur, *Cd*.
- 52b. 25. med denne Linje begynder *A*.
- 38. þá mangler i *A*.
- 53a. 6. bærðag, *saal. R*; værdak, *A*.
- 17. fylgdag, *begge Cdd*.
 - 26. árum, *R*; ása, *A*.
 - 29. ærit, *R*; ýrit, *A*.
 - 32. þér var, *R*; var þér, *A*.
 - 33. þóttisca þú, *R*; þóttizkattu, *A*.
 - 36. fisa né hnjósa, *saal. A*; hnjósa né fisa, *R*.
- 53b. 1. um sund, *R*; of sundit, *A*.
- 3. hvat skyldir þú, *R*; hvat skaltu, *A*.
 - 5. er skir 'ro alls öngar, *R*; er sakar eru alls engar, *A*.
 - 10. mik sóttu, *R*; þeir sóttu mik, *A*.
 - 11. þeir Svaranga, *R*; Svarangra, *A*.
 - 13. þó lit, *R*; litt, *A*.
 - 20. ok við einhverja dæmdak, *R*; ok við einherju dæmdag, *A*.

Pag. L.

- 53b. 21. líshvítu, *saal. A*; líndhvítu, *R*.
 - 22. löng þing, *R*; launþing, *A*.
 - 23. gladdak eða gullbjörtu, *R*; gladda eik hina gullhvítu, *A*.
 - 26. maakynai, *R*; manakyni, *A*.
 - 31. línhvítu, *her begge Cdd*.
 - 35. viðr of kœmiz, *R*; við of kœmumz, *A*.
 54a. 6. harðak í Mléseyju, *R*; harða eik í Mlésey, *A*.
 - 8. vélta, *R*; viltu, *A*.
 - 13. váru þær, *R*; þat váru, *A*.
 - 16. hafðak, *R*; hafða, *A*.
 - 22. vark, *R*; var, *A*.
 - 28. óljúfan, *saal. gjættet*; óli..nn, *R*; óliyfa, *A*.
 - 30. þat þú, *udelader A*.
 - 33. sætta, *R*; sætt bafa, *A*.
 - 36. hæðiligu, *A*; hæðiligu, *R*.
 - 37. aldregi, *R*; aldri, *A*.
 - 38. hæðiligri, *R*; hin hæðiligri, *A*.
 - 40. mönnum mangler í *A*.
 54b. 2. skógum, *R*; skaugum, *urigt. A*.
 - 6. þær, mangler í *A*.
 - 9. um, mangler í *A*.
 - 19. munda, *R*; munu, *A*.
 - 21. skyldara, *R*; skyldra, *A*.
 - 28. mik segja, *R*; þik segja, *A*.
 - 30. þórr, mangler í *A*.
 - 34. dvalðan, *R*; dvalit, *A*.
 - 36. Ásþórs hugða eik, *R*; Ásþór eik hugða, *A*.
 55a. 2. hættum hættingi, *A*; hættum hættingi, *R*.
 - 5. firt, *R*; frá, *A*.
 - 8. mér nú leiðina, *R*; mér leiðina, *A*.
 - 9. eigi nú váginn, *R*; nú eigi of váginn, *A*.
 - 12. er at synja, *A*; er syja, *R*.
 - 14. stokksins, *R*; stokks, *A*.
 - 15. steinsins, *R*; steins, *A*.
 - 16. vegsins, *R*; vega, *A*.
 - 17. Verlaud, *R*; Valland, *A*.

Pag. L.

- 54b 5. í dag, *R*; á degi, *A*.
 - 7. *A gjentager við foran erliði*.
 - 8. uppverandi, *R*; upprennandi, *A*.
 - 9. þá að, *R*; þáaa, *A*.
 - 12. vera, mangler í *A*.
 - 13. alls þú mér skætingu einni svarar, *R*; er þú vill skætingu einni svara, *A*.
 - 19. allan gramir, *R*; allir gramir, *A*.
 56a. 10. *Imellem første og anden Strofe i Cd. tilføie Papirafskrifterne følgende fire:*
 Mjök var hapti
 höfugr blundr,
 heillir í svefni
 horfnar syndusk;
 spurðu jötnar
 spár framvisar;
 if þat myndi
 angrs vita.

Fréttir sögðu,
 at feigr væri
 Ullar sefi
 einna þekkastr;
 fékk þat angrs
 Frigg ok Svafni,
 rögnum öðrum;
 ráð sér festu.

Út skyldi senda
 allar vöttir
 gríða at heida,
 graada eigi Baldri;
 vasa allskonar
 eið at vægja,
 Frigg tók allar
 festar ok særi,

Valföðr uggir,
 van sé tekít,
 hamingjur ætíð
 horfnar mundu;
 ásu kallar,
 aftráðs krefr;

Pag. L.

- málstefnu at
mart of ræðisk.
- 56a. 10. Óðinn, *saal, rettet*; Óðin, *Cd.*
- 19-20. *Imellem disse to Linjer til-
føie Papirsaafskrifterne følgende
fre:*
kjapt vígfrekan,
ok kjálka neðan;
gó hann á móti
ok gein stórum.
- 21. gól um, *saal. rettet*; gölu, *Cd.*
- 31-32. *Imellem disse to Linjer til-
føier atter Papirsaafskrifterne
følgende:*
leit i norðr
lagði á stað,
fræði tók þylja,
frétta beiddi,
57a. 17. Sá mun Óðins o. s. v., *saml.
Ann. til Pag 5a. 11.*
57b. 8. *Efter denne Linje indskyde Pa-
pirsaafskrifterne: Seg þú þat
einn, sefrattu fyrri.*
- 12. aldinn, *först skrevet akla, men
sidan rettet til aldin i Cd.*
58a. 2. *szek, saal. rettet: setze, R;
sez, A.*
- 10. ristú, *R; rís þú, A.*
- 18. ón at ykrum, *R; ván af yðrum,
A.*
- 24. segðu þat, *R; seg þú mér
þat, A.*
- 28. endlanga, *saal. A; enn langa,
R.*
58b. 6. svá mikla, *R; mikla svá, A.*
- 9. várum, *R; vorum, A.*
- 10. tveir, *mangler i A.*
- 13. ek sá ganga, *R; sá ek ganga, A.*
- 16. af þaðan, *R; af þeim, A.*
- 17. lögr, *R; lægir, A.*
- 19. manni, *A; man, R.*
- 20. ungum, *A; aungum, R.*
- 26. er, *mangler i A; ligel. har denne
Cd. myrkan for myrkvan.*
- 33. um myrkvan, *R; of myrk-
an, A.*

Pag. L.

- 59a. 9. þyrja, *R; þursa, A.*
- 12. sá inn ámatki, *R; hinn á-
mátteki, A.*
- 15. skíðgarðs hliði, *A; skíðgarði
(sidste Ord paa en Side) hliði
(første Ord paa den følgende).
R.*
- 22. andspillí, *A; anspillí, R.*
- 33. heldr en at k., *R; en k., A.*
- 36. um, *mangler i A.*
- 40. er ek heyri, *saal, A; er ek
hlymja heyri, R.*
59b. 1. rönnum, *R; höllum, A.*
- 8. jó lætr, *R; jó lætr hann, A.*
- 16-17. álfa né ása, *R; ása ok álfa,
A.*
- 18. vissa, *saal. A; visa, R.*
- 19. um, *mangler i A.*
- 20. vikin fúr yfir, *R; eik inn
fyrir, A.*
- 21. ór, *R; vár, A.*
- 23. *Strofe 18 mangler i A.*
- 34. *R tilføier at foran lífa.*
- 38. mannskis, *R; manns enkis, A.*
- 40. okkurt, *R; okkat, A.*
60a. 1. byggjum, *R; byggum, A.*
- 8-12 *mangle i A.*
- 8. hverja, *saal. rettet; hverio,
Cd., sml. Ann. til Pag. 83a. 22.*
- 20. ek mun, *R; mun ek, A.*
- 22. sætt, *R; sátt, A.*
- 26. mannskis, *R; manns enskis,
A.*
- 28. ef ið, *R; ef þit, A.*
60b. 2. sè, *R; sjá, A.*
- 3-4. *A har disse to Linjer i føl-
gende Orden:*
Ár skaltu sitja
ara þúfu á,
- 5. horfa ok snugga heljar til,
*saal. A; horva heimí or snugga
heljar til, R; Ordet or er til-
fóiet i Margen, og mangler
saaledes ikke som den Arn.
Magnæanske Udgave angiver.*
- 6. meir, *mangler i R.*

Pag. L.

- 60b. 9. *Strofe 28 og følgende mangle i A.*
 - 38. *pistill, saal. rettet; pistil, Cd.*
 61a. 8. *fýrr, in, saal. rettet; fyrin, Cd.*
 61b. 10. *Njardnr, saal. rettet; Njarda paa dette Sted Cd., men ovenfor rigtigt Njardnr.*
 - 36. *langar 'ro tvær, saal. R; löng er önnur, Cdd. af Snor. Ed.*
 - 37. *hve um þreyjak þrjár, R; hve mega þreyja þrjár, Cdd. af Snor. Ed.*
 62a. 8. *Ár, saal. rettet; At, W.*
 - 10. *alsamman, saal. rettet; alsoman, W, med udeglemt Tærstreg gjennem o.*
 - 15. *miðrar, saal. rettet; miðiar, W ved Skriftefl, smk. 62b 18.*
 - 22. *Edda, saal. rettet; ellda, W ved Skriftefl, smk. L. 30.*
 62b. 8. *rézk, saal. rettet; redz, W.*
 - 31. *faulligt, W.*
 63a. 12. *þýr, saal. rettet; þir, her W.*
 63b. 7. *brautir, saal. rettet; brauter, W, ikke brautar, som den Arn. Magn. Udg. angiver.*
 - 8. *húsi mangler i W.*
 64a. 20. *snör, saal. W, ikke snor.*
 - 29. *for höldr bör uden Trirl houldr foretrækkes, hvilket er den Form, hvorunder Ordet næsten overalt i Cdd. viser sig; saaledes her ogsaa W. Denne Rettelse gjælder altsaa ogsaa Pag. 64a. og b. 21, 109b. 21, samt 168a. 10, hvor paa de to første Steder maa læses houldhorit, paa de sidste houldn.*
 64b. 11. *strañd (d. e. stråñd), saal. W, der almindelig bruger aa, oftest sammenskyngnet i et Bogstaa, = ð.*
 65a. 8. *saant, W med t over Linjen.*
 65b. 34. *Óku mærir, saal. rettet; okum ærir, W.*
 - 39. *mjöfingardi, saal. rettet; mjöfingardi, W.*

Pag. L.

- 66b. 31. *kjöl, saal. W, ikke kjöl; smk. Ann. Pag. 38a. 3.*
 67a. 9. *Herjaföður, saal. rettet; Herjans föður, Cd. Fl.*
 67b. 4. *vil ek mar, saal. rettet; vil ek ei uar, Fl.*
 - 12. *Óttar unga, saal. rettet; Óttar iunga, Fl., der her stadig skrives iunga for ungr.*
 68a. 38. *Friant eller Friaut, Fl.*
 68b. 11. *vá, mangler i Fl.*
 - 29. *Sváfu, saal. rettet; Svofu, Fl.*
 69a. 13. *Nanna, saal. rettet; Manna, ved Skriftefl, Fl.*
 - 31-40. *Sammenligner man hermed Fortegnelsen paa Aragrims og Eyfura's Sønner i Örtarodds Saga:*
Hervarðr ok Hjórvarðr,
Hranni, Angantýr,
Bidr ok Bági,
Barri ok Tóki,
Tindr ok Týrfingr,
tveir Haddingjar;
samt Fortegnelsen hos Saxo,
IV Bog, Müllers Udgave 1 B. S. 250:
Brander, Biarhi,
Brodder, Hiarrandi,
Tander (rettere Tinder) Tirvingar,
duo Haddingi,
Hiorthuar, Hiarthwar,
Rani, Angantir,
vil man finde, at 4 af Verslinjerne i Hyndluljóð, nemlig 35-38, paa nogle ubetydelige Variationsforskjelligheder nær stemme med 4 Linjer af hine Fortegnelser, hvorimod man i Hyndluljóð ei finder noget, der svarer til det Par Linjer, hvor Angantyr omtales. Ogsaa den prosaiske Fortegnelse i Hervarsaga stemmer med hine, paa det nær, at Seninge staar i
 13²

Pag. L.

Stedet for Hrani, og Búi for Tyrfringr. Imidlertid ere baa-
de Saxo, Órvarodds Saga og
Hervararsaga enige i, udtryk-
keligen at angive Brødrenes An-
tal til 12, og man kan derfor
vel antage, at den gamle ver-
sificerte Fortegnelse over dem
altid har udgjort 3 Par Vers-
linjer, med 4 Navne i hvert Par,
af hvilke det ene havde til Rim-
bogstav H, det andet B, det
tredje T, og at Linjeparret Her-
varðr, Hljörvarðr, Hrani, Angan-
tyr er egte, sees ei alene af de
oven citerede Steder, men ogsaa,
og især, af Hervörs Bestærgelses-
formular i Hervararsaga, hvor
netop hine to Linjer oftere fore-
komme; det er desuden indly-
sende af den Omstændighed, at
Angantyr, som den ældste af
Brødrene og Hovedpersonen, ei
kunde forbigaaes. Istedetfor
dette Linjepar staar derimod
ovenfor L. 31-32 aatte andre
Navne, der vel, hvis man tog
et af Navnene i hver Linje for
Tillægsord — hvortil der for-
resten ei er nogen Grund —
kunde reduceres til 4, og med
de øvrige 8 udgjøre 12, men
da de Navne, som nævnes, ei
forekomme i nogen af de øv-
rige Fortegnelser, medens det
væsentligste Linjepar snenes,
må vi her antage det saa-
godtsom afgjort, at der her
ved en Afskrivetsfeil er opstaaet
en Lacune, eller at Begyndel-
sen af et og Slutningen af et
andet Vers er slaaet sammen,
og det Mellemliggende over-
sprunget; at saaledes 31-32
danner Begyndelsen af et Vers,
hvis Udfyldning nu ei længer

Pag. L.

hjendes, og at 35-40 er Slut-
ningen af et Vers, som begynd-
te med "Hervarðr, Hljörvarðr"
&c. Det Hele burde derfor
maaske ordnes saaledes:

22. Gunnarr, Bálkr,
Grimr, Arðskafi,
Järnskjöldr, Þórir,
Úlfir, Ginandi.
23. Hervarðr, Hljörvarðr,
Hrani, Angantyr,
Búi ok Brami,
Barri ok Reifnir,
Tindr ok Tyrfringr,
tveir Haddingjar;
alt er þat mitt þín,
Óttarr heimski!

- 70a. 24. Gýmis, saak. rettet; Geymis,
her Fl.
70b. 1. vödur, saak. Cdd. af Snor. Ed;
völfr, Fl.
- 3. vitkar allir, saak. Fl. samt R
og W af Snor. Ed.; vettir
allir, U.
- 5. seidberendr, saak. Cdd. af Snor.
Ed.; skilberendr, Fl.
- 18. náðgöfgan, saak. rettet; náð-
böfgan, ved Skriftefl, Fl.
71a. 8. komu, saak. rettet; komu, Fl.
71b. 4. rekja, saak. rettet; reiknu, nyere
Ord, Fl.
- 5. braut, saak. rettet; burt, nyere
Form, Fl.
- 40. heitr, saak. rettet; heitir, Fl.
72a. 3. Niðuðr, R; Niðuðr, A.
- 3. Svipjóð, saak. A; Svíðjóð, R.
- 5. váru udeglemt i R, men findes
i A, hvor de første 7 Linjer
af den prosaiske Indledning til
dette Digt hæves.
- 7. Slagföðr, R; Slagfönnr, A.
- 12. á vains, saak. rettet, avuz, Cd.
72b. 23. Völundar, saak. rettet; ondndar,
ved Skriftefl, Cd.
73a. 25. hánun, saak. maa der læses i
Cd., ikke hon.

Pag. L.

- 73a. 31. föra seggir, *saal. rettet*; voro seger, *Cd.*
- 73b. 8. vegreygr, *saal. rettet i Analogi med 73a. 8*; paa dette Sted har *Cd.* vefreygr.
- 11. hann, mangler i *Cd.*, men det h, der som Forkortning skulde træds isteden for dette Ord, er uden Tvivl ved en Feiltagelse af Afskriveren sat foran Ordet är L. 13.
 - 13. ár, *saal. rettet*, här *Cd.*; *sml.* ovenstaaende *Anm.*
 - 14. allþurr, *saal. rettet*; allþur, *Cd.*
 - 15. vindþurri, *saal. rettet*; vinþurri, *Cd.*
- 75a. 1. kullaði, *saal. rettet*; kullað, *Cd.*
- 12. lagði, *saal. rettet*; logði, *Cd.*
 - 27. bar hann Völundi, mangler i *Cd.*
- 75b. 7. íviðgjærnar, *saal. rettet*; íviþgiarinn, *Cd.*, *heor* dog ri ogsaa kan være et sammenslyngt Tegn for ri; Versmaalet fordrer bestemt íviðgjærn i et Ord, da det tilligemed n og ei udgjør de tre allittererende Ord, og Tønnen altsaa maa ligge paa i, følgerig ikke i við. I Oldsaxisk betyder inwiddi (*angls. inwit*) Ondskab, indwiddics gern, ondskabsfuld, hvilken Betydning uden Tvivl íviðgjærn maa have; maaske kommer ogsaa íviðja (*en Troldkrinde*) af det samme.
- 28. ok minst siz, *saal. rettet*; ee minnst sizt, *Cd.*
 - 37. hünum, *saal. rettet for Allitterationens Skyld*; sonom, *Cd.*, *sml. Pag. 76a. 17*, hvor *Cd.* har hünu.
- 76b. 4. vita, *saal. rettet*; nita, *Cd.*
- 32. vinna mangler i *Cd.*
- 77a. 18. för Atli heim, *saal. rettet*; för jarlinn heim, *Cd.*

Pag. L.

- 77b. 19. hof, *saal. rettet*; haf, *Cd.*
- 30. erfði, *rettet*; erfi, *Cd.*
- 79a. 12. hann, *rettet*; hon, *Cd.*
- 80a. 30. margullin, *rettet*; margullinn, *Cd.*
- 80b. 13. hefir, *rettet*; hefr, *Cd.*
- 81a. 15. stókt, *rettet*; steyet, *Cd.*; saaledes ogsaa *Lin. 29.*
- 17. for oss har den gamle Afskriver først skrevet oer, men derpaa rettet det ved at skrive ss over er.
- 81b. 38. hvat varð, *rettet for hvarþ.*
- 82b. 10. lostig, *rettet for lostie.*
- 83a. 22. sinn, *rettet for simo. En ikke saa sjelden Feil i R er, at skrive, især i Enden af Ord, o for a, navnlig: bendo 106a. 1; lófo 111a. 32; logo 30b. 5; logði 75a. 12; hverio 60a. 8; pinno 108b. 21; tego 139b. 11.*
- 83b. 5. ok, *rettet for er.*
- 15. hvessir, *rettet for hversir.*
 - 22. góð är komin, *saal. gjettet*; *Cd.* har är kominn og for góð et aabent Rum.
- 84a. 21. kvöddu, *saal. rettet*; *Cd.* har oprindelig haft qvæþo (*d. e. kvæðu*), men dette er af den gamle Afskriver selv rettet til qvædo (*d. e. qvæddo*); denne har dog under Rettelsen glemt at give a Omlyden.
- 23. ok glemt i *Cd.*
- 84b. 21. geirum, *rettet for geiror.*
- 35. hygg, *rettet for hvgg.*
- 85a. 7. Sá, *rettet for þá.*
- 30. þingn, *rettet for þing.*
 - 33. ströndum, *rettet for stöndum.*
- 85b. 14. vón erum, *saal. Cd. for vón erumk (d. e. vón er mér).*
- 86a. 18. fljóta, *rettet for flita.*
- 86b. 12. þýjar, *rettet for þýgiar.*
- 23. hefir, *rettet for hefr.*
- 87a. 1. Sagu, *rettet for sagav (av sammenslyngt i et Skriftstegn).*

Pag. L.

- 87a. 9. siz, *rettet for sizt*.
 87b. 22. hjörum, *rettet for hjörum*.
 89a. 20. hlemingi, *rettet for heimingi*.
 89b. 10. stökkur, *rettet for steycer*.
 - 14. mala mangler i Cd.
 90a. 34. Gunnar, *rettet for Gunna*.
 90b. 22. hefndu, *rettet for hefndop*.
 91a. 4. hann um, *mangler i Cd*.
 - 7. eina hét, *mangler i Cd*.
 92a. 14. fyrr, *rettet for fyrr*.
 - 35. orðum at deila, *saal, oplöst; o. a. d., Cd*.
 - 38. þikkjat, *rettet for þicvit*.
 92b. 31. gefið, *rettet for gefiþ*.
 93a. 26. geirs, *rettet for greis*.
 - 30. Sevasfjalla, *rettet; fjalla, Cd*.
 93b. 6. enu, *rettet for einu*.
 94a. 14. hinig, *saal. rett; Cd. har egentlig þinig, men med en Figur over þ, der synes at skulle være et Forsøg paa at rette þ til h*.
 - 19. helgi, *mangler i Cd*.
 94b. 5. gefa, *tilskrevet i Margen i Cd*.
 95a. 1. fegin, *rettet for feginn*.
 - 29. fell, *rettet for felt*.
 97a. 4. hámundr, *rettet; hámundir, Cd*.
 - 5 og 7. Anbent Rum i Cd. for Narnet Gunnarr.
 97b. 27. framast, *rettet for framarstr*.
 98a. 6. hann, *mangler i Cd*.
 - 26. konung, *rettet for konung*.
 99a. 5. glöggr, *rettet for gleyggr*.
 100a. 8. Nü, *rettet for þä*.
 - 36. eigi, *mangler i Cd*.
 100b. 14. náddels, *rettet for náðels*.
 - 34. göð ráð, *rettet for göðráps*.
 101a. 6. harðüðikt, *rettet for harþvgðict*.
 102a. 27. sogoro, *Cd*.
 102b. 4. hönum, *rettet for hámom*.
 103b. 1. sífjundum, *rettet for sífiugom*.
 104a. 4. sonr, *rettet for sonar*.
 - 19. lax, *rettet for lngs*.
 104b. 10. lindur, *rettet for linur; Cd. af*

Pag. L.

- Völsungasaga har lionar, maa-ske feilskrevet for lienar d. e. liknar.*
 105b. 17. lü, *rettet for lür*.
 - 32. Reginn, *rettet for Reiginn*.
 - 36. bráður, *rettet for bráðar*.
 106a. 10 og 11. Disse Linjer læses saaledes i Nornagestsaga: megn hefir mikit, en ek em mæðr gamall.
 - 14. for fæða har Nornagestsaga fræða.
 - 20 og 21. Nornagestsaga har: frægr um öll lönd með lofi sinu.
 106a. 25. öll, *rettet for oss*.
 - 27. Gramr, *saal. Nornagestsaga; Gram, urigt. R*.
 - 40. efneir tiggja munar atsækja, R; ef mik tregar (teygir) meir at sækja, Nornag.
 106b. 3. hefnd föður, R; hefna föður, Nornag.
 - 29. hafðuk, *rettet for hafði*.
 107a. 7. dyggva, *rettet for dyggja, overensstemmende med Nornag*.
 - 8. dökkva, *rettet for deygva*.
 - 14. ataistanda, i et Örd Cd.
 - 20. hjálmstöfum, *rettet for hjilmstöfum*.
 107b. 22 og 23. I Nornagestsaga læses disse to Linjer saaledes: lür var fremri, sjä er löld ryðr.
 108a. 16. sveini, *rettet for sveinni*.
 108b. 13. Dette dunkle Sted har Cd. saaledes: a bornuo scior asceip, dog er or i bornuo forkortet, og kunde ogsaa læses ur eller ru.
 - 18. hrörnsk (= hrörna, blive svag, skröbelig af Alderdom), saaledes rettet overensstemmende med de bedste Cdd af Sverres Saga, hvor dette Sted (Linje 17, 18 19) cüeres, Cap. 163; hræþaz, R.

Pag. L.

- 108b. 19. ef í barnarsku er blauðr, R;
ef í bernsku er til blauðr,
Cdd. af Seerres Saga.
- 21. þinna, *rettet for þinno; sml.*
83a. 22.
- 22. sæi, *rettet for sætt.*
- 109a. 13. neisum, *saal. rettet; nesiom, Cd.*
- 27-28. áskungar, álfkungar, *saal. R*
samt W. af Snor. Ed., men R af
Sn. Ed. har áskunnar, álfkunn-
ar. Strofe 13 citeres i Snor.
Ed., Rasks Udgave, P. 19.
- 109b. 4. lág, *saal. Cd. her for lá.*
- 5. hugðumk, *rettet for hugðamk.*
- 8. ægishjálmr, *rettet for ægis-*
hialm.
- 17. fráni, *rettet for ramni.*
- 110b. 33. hrisinn, *rettet for hrisinon.*
- 35. *Strofe 32 og 33 citeres i Snor.*
Ed., Rasks Udgave, P. 138-39.
- 111a. 17. þætti, *rettet for þotti.*
- 111b. 6. verðat, *rettet for verðn.*
- 112b. 7. féit, *mangler i Cd.*
- 24. á bak, *rettet for af bak.*
- 113a. 2. stefndi, *rettet for stefni.*
- 114a. 4. brynþings apaldr, R; brynþinga
valdr, *Cd. af Völsungasaga.*
- 7. ljóðn, *saal. R; ljóun, Cd. af*
Völs.
- 10. gamanrúnn, R; gamanræðna,
Cd. af Völs.
- 12. sigr hufa, R; snotr vörn, *Cd.*
af Völs.
- 15. á valbóstum, R; á valbystum,
Cd. af Völs.
- 23. full, R; ól, *Cd. af Völs.*
- 26, 27, 28. *Disse Linjer mangle i*
R, men havees i Cd. af Völs.
- 32. lófa, *rettet for lófo, sml. Anm.*
83a. 22.
- 114b. 8. baðmi, R; barri, *Cd. af Völs.*
- 11. mungi, *rettet for magni.*
- 40. Rögnis, *rettet for Rögnis, over-*
ensstemmende med Cd. af Völs.
- 115a. 12. á gunna heillum, R; á góðu
silfri, *Cd. af Völs.*

Pag. L.

- 115a. 14. vilisessi, R; á völu sessi, *Cd.*
af Völs.
- 15. Gungnis, R; Gaupnis, *Cd. af*
Völs.
- 16. Grana, R; gýgjur, *Cd. af Völs.*
- 115b. 1. mein, R; mál, *Cd. af Völs.*
- 117b. 14. orð, *mangler i Cd.*
- 118b. 13. avar, *rettet for arnr.*
- 21. *efter Budla tilføier Cd. bróðir*
minn!
- 119a. 19 og 35. *Paa disse to Steder skri-*
ver Cd. Guðthorm og Guð-
thornus for det almindelige Gut-
hormr.
- 119b. 12. hon, *rettet for hann.*
- 120a. 3. heitinn, *rettet for heitin.*
- 8. sinnr hendr, *rettet for sinni*
hendi, overensstemmende med
119b. 11.
- 10. í vá, *rettet for iva.*
- 26. at þér, *rettet for að þér.*
- 120b. 1. *efter þér tilf. Cd. engi.*
- 27. þjóðkonungi, *mangler i Cd.*
- 121a. 5. seldi, *rettet for seldac.*
- 7. aurn, *rettet for arn.*
- 121b. 9. hveim, *rettet for heim.*
- 122a. 30. ung, *rettet for ong.*
- 123a. 19. grimur, *rettet for grym.*
- 25. at fylgja dauðum, *mangler i*
Cd.
- 26. henni, *rettet for hendi.*
- 38. if á ráðum, *rettet for iva*
ruðom.
- 123b. 29. á *mangler i Cd.*
- 32 og 33. tveir, *med Romertal II*
i Cd.
- 124b. 10. ómun; *kunde ogsaa læses orn-*
un i Cd.
- 125a. 13. vélti, *rettet for velt.*
- 127b. 7. riðit, *rettet for riðinn.*
- 128a. 14. rekja æ, R; rekja, *Nornagest-*
saga.
- 19. hvarfúst, R; hverflynt (hvarf-
lynt), *Nornagestsaga.*
- 21. *Linje 21, 22, 23, 24 har Norn-*
agestsaga saaledes: þu hefir

Pag. L.

- vörðum, ef þín vitja, mörgum til matar manns hald gefit.
- 128b. 9. svinn or reiðu, R; sanna ræðu, Nornag.
- 10. vitlaussi mjök, R; vélgjarni höfuð, Nornag.
- 16. Linje 16, 17, 18 og 19 har Nornag. saaledes: Lét mik af harni hugfullr knungr, Atla systur, undir eik búa.
- 29. á Gnðþjóðu, R; gýgjar hróður, Nornag.
- 33. Óðu (Auðu), R; Auðar, Nornag.
- 129a. 2. ofreiðr um þat R; ofgreypyr fyrir, Nornag.
- 6. randir snartu, R; reyndar svæði, Nornag.
- 14. her alls víðar, R; hrottgram (r. í hrottgarm) víðar, Nornag.
- 17-18. Nornagsta. har: þann er færði mér Fafnis dýnu.
- 129b. 1. í verðungu, R; í virðingu, Nornag.
- 25. sökku, rettet for seycstu.
- 131a. 4. helför, rettet for herfür.
- 132a. 15. ólstrum, rettet for avlstrum.
- 22. hölvi, udeglemt i Cd.
- 23. systur sinnar, rettet for syst sinar.
- 29. muna, rettet for manna.
- 132b. 11. Gullrönd, rettet for Gulrönd.
- 38. elri, rettet for elvi, som Cd. synes at have.
- 133a. 5. Guðrún, rettet for Gunnarr
- 133b. 7. kviðu, rettet for qviði.
- 134a. 4. hann sagði, rettet for hann sagði hann.
- 15. of, rettet for vf.
- 21. af rettet for af.
- 134b. 13. jör þat, rettet for inrþ.
- 15. hvarfaða, rettet for hvarfap.
- 135b. 26. Siggeirr, rettet for Sigeirr.
- 31. vinna, mangler i Cd.
- 136a. 14. Eymóðr III, Cd.
- 20. skreyttar, rettet for skreytar.

Pag. L.

- 136a. 22. gyrdir, rettet for girþir, hvor Afskriveren ved den paafølgende Starelses i uden Teiel er bleven forledet til at sætte det ogsaa i den foregaende for y; gyrdir, har Cd. af Völsungasaga, hvor de 4 sidste Linjer af Strofe 19 citeres.
- 24. hverr, rettet for hver.
- 32. færði, rettet for forði.
- 38. svalköldum, rettet for svalköldum.
- 39. sünar, rettet for sonum, ana-logt med Pag. 70b. 32.
- 136b. 16. gleymdum, rettet for gleymþv.
- 17. höfðum, rettet for höfþo.
- 18-19. öllum jófurs nrðum, rettet for avll infvrs ior bivg.
- 137a. 27. framast, rettet for framast.
- 29. víðr, rettet for víðar.
- 36. Gunnar, rettet for Gunhar.
- 40. létta, rettet for lætina.
- 138a. 27. fljúga, rettet for flvga.
- 138b. 10. gylli, rettet for gulli.
- 13. nauðigra, rettet for nvþigra.
- 23. læga, rettet for lega.
- 139a. 10. hlær þú, rettet for þú hlær þú.
- 139b. 4-5. váru nkrar, rettet for váro crar.
- 11. tegu, rettet for tegn.
- 141a. 1. Heiðrekr, saal. rettet for Heiðreier. som Cd. paa dette Sted har.
- 29. Cd. har Lin. 31 og 32 foran 29 og 30.
- 141b. 3. hlæst, rettet for hlez.
- 142a. 10. verð, mangler i Cd.
- 24. barnar, rettet for harin.
- 144b. 2. linavengis, rettet for linavengis.
- 145b. 3. valrauda, rettet for valræpa.
- 4. darraðar; darrap' i Cd.
- 146a. 1. benda, rettet for bendu; sml. Ann. til Pag. 83a. 22.
- 10. náungr, rettet for naungr.
- 146b. 3. vandstyggva, rettet for vannstyggva.

Pag. L.

- 146b. 10. sessmeiðum, *rettet for sessmeiðom.*
- 35. nái, *rettet for nár.*
- 147a. 28. ballriða, *saal. rettet for ballðriða, ooverastemmiende med* Pag. 43b. 31.
- 147h. 8. sitz, *rettet for sitzt.*
- 25. unt, *saal. Cd., ikke und som de forrige Udgaver have.*
- 148a. 22. til dauðs skókr, *rettet for til dauð skokr.*
- 30. hendi, *saal. Cd., ikke hencli, som den Arn. Magn. Udgave angiver.*
- 148b. 16. hvatir, *rettet for hvarir.*
- 28. valbráðir, *rettet for valbrúðir.*
- 149a. 20. óðan, *rettet for móðan.*
- 150h. 8. Kothera, *saal. rettet; costherra, paa dette Sted Cd.*
- 23. ræddi, *saal. rettet for ræpi.*
- 151a. 23. ávisat, *rettet for am sat.*
- 151b. 19. oss, *rettet for os.*
- 152a. 6. frábægt, *mangler i Cd.*
- 26. flaugum, *rettet for flaugon.*
- 31. of, *rettet for vf.*
- 152b. 32. veitkað, *rettet for vetkað.*
- 153a. 10. luggizk, *rettet for hvggiszc.*
- 15. verði, *rettet for verþ.*
- 39. skoluð, *rettet for scavlvþ*
- 153b. 3. högg, *rettet for heygg.*
- 154a. 2. bláðin, *rettet for blaðinn.*
- 4. slöngði, *rettet for sleynghi.*
- 6. hon, *rettet for han.*
- 25. hrauzk, *rettet for hravdze.*
- 26. nöðan, *rettet for neycþan.*
- 28. bægr vaint, *rettet for heg var at.*
- 154b. 24. þrir tigr; XXX, *Cd.*
- 37. siz, *rettet for sitz.*
- 155a. 15. vilja, *rettet for villia.*
- 17. klökkvi, *rettet for kleycqvi.*
- 155b. 3. lifir; *Cd. har lifra med underprikket a, som Tegn paa at det skal gaa ud.*
- 17. illþræli, *rettet for ill þræ.*
- 156a. 2. hrærdi, *rettet for hrörpi.*

Pag. L.

- 156a. 33. mani, *rettet for manni.*
- 37. engi á, *rettet for engia.*
- 156b. 3. hotvetna, *rettet for bovetna.*
- 20. höggr, *rettet for heyggr.*
- 157a. 18. hrúðr in kappsvinna, *saaledes rettet; hræpor inn kappsvinna, Cd.*
- 158b. 19. þrjá tigu; XXX, *Cd.*
- 29. þinna, *rettet for þinna.*
- 36. hófna, *rettet for hostv.*
- 159h. 13. blæju, *rettet for blægjo.*
- 23. dægna, *rettet for dogra.*
- 25. hverr, *rettet for hver.*
- 160a. 16. bon, *mangler i Cd.*
- 160b. 24. bráðar, *mangler i Cd.*
- 28. ungrar á, *mangler i Cd.*
- 161a. 3. Guðrún, *rettet for Gvndr.*
- 37. svárna, *rettet for svára.*
- 38. kunna, *rettet for kunno.*
- 162a. 27. snör; snor, *Cd.; sml. Anm. Pag. 61a. 20.*
- 162b. 6. min, *rettet for minn.*
- 163a. 21. Jörmunrekr, *saal. rettet; Jormunreckr, Cd., ligesaa Pag. 164b. L. 32 og 39.*
- 31. einstæð, *rettet for einstöð.*
- 163b. 27. sjálfri, *efter Rasks Conjectur; enn, Cd.*
- 164a. 12. leidda, *rettet for leiða.*
- 164b. 2. fæti, *rettet for foti.*
- 165a. 16. of, *rettet for vf.*
- 165b. 25. okr, *rettet for yer.*
- 166a. 12. eru, *rettet for erum.*
- 21. váru, *rettet for vorv.*
- 166b. 10. snúðga, *rettet for stivðga; saaledes ogsaa nedenfor Pagina 167b. 9.*
- 13. Menja, *rettet for menl.*
- 14. melðrar, *rettet for melir.*
- 167a. 16. kaustu, *rettet for kaussþv.*
- 22. þjassi, *rettet for þjazzi.*
- 28. kæmia, *rettet for komia.*
- 29-30. fjalli, né, *saal. rettet; flalins, Cd.*
- 31. hallr, *rettet for halr.*
- 32. mæli, *rettet for moli.*

*Pag. L.*167a. 34. vitt, *saal. Cd.*; *Rask har efter**Conjectur læst wit.*- 36. vér, *rettet for vær.*- 39. fyr, *rettet for firir.*167b. 10. hófga, *rettet for hafga.*- 13. Sviþjóðu, *rettet for sviðioþv.**Pag. L.*167b. 19. lið, *rettet for lit.*168a. 11. trjónur, *rettet for trivnor.*168b. 12. niðr Hálfðannar, *rettet for við*
Hálfðann.- 19. kostuðu, *rettet for kavstvpv.*- 26. bergrisa, *rettet for bergrisar.*

Navneregister.

- Aða, Öðn bróðir, 128b.
 Aðal, 66a.
 Að, 63b.
 Agnarr Hraðungsson, [27](#).
 Agnarr Geirrðarson, 28a. 32b.
 Agnarr, Höðu bróðir, 113b.
 Ái, dvergr, [2](#).
 Ái, maðr Eddu, 62a.
 Álfheimr, 28b.
 Álfhildr, 77a.
 Álf, dvergr, 2b.
 Álf inn gamli, 68a. 69a. 88a.
 Álf, Hjálprekason, 97b.
 Álf, Hróðmarsson, 81b. 82a.
 Álf, Handingason, 84b. 91a.
 Algræn, ey, 52a.
 Áli, 68b.
 Allvaldi, jötunn, 52b.
 Álmveig, 68b.
 Álof, 77a. 78a.
 Alsviðr, hestr, 31a. 114b.
 Alsvinnr s. Alsviðr.
 Alviss, dvergr, [33](#). [34](#). [35](#).
 Alvir (Hervör), [72](#). [73](#).
 Alþjófr, dvergr, 2a.
 Ambátt, 63a.
 Amma, 63b. 64a.
 Ámr, 69a.
 Ánarr, dvergr, 2a.
 Andhrímnir, 29b.
 Andvarafors, 104a.
 Andvaranautr, bringr, 133b.
 Andvari, [104](#).
 Angantýr, 67b. 71b.
 Angeyja, 70b.
 Angrhoða, 70b.
 Áni, 69b.
 Ánn, 2a.
 Arnasteinn, 91a.
 Arðskafi, 69a.
 Arfi, 66a.
 Arinncfja, 63a.
 Arngrímr, 69b.
 Árvakr, hestr, 31a. 114b.
 Ásaþórr, 54b.
 Ásgarðr, 36b.
 Ask, 3a.
 Ásmundr, 32a.
 Ásólfr, 69a.
 Ásviðr, jötunn, 19b.
 Atla, 70b.
 Atli, 88a.
 Atli, lómundarson, [77](#). 78a. 79a. [80](#).
 Atli, Buðlason, [120](#). 122b. 123a. 126a.
 132b. [133](#). 137b. [138](#). [142-149](#). 150-
[159](#). [160](#).
 Atriðr, Óðinn, 32a.
 Aurboda, 70a.
 Aurgelmir, 24b.
 Aurvangr, dvergr, 2b.
 Anstri, dvergr, 2a.
 Austrvegr, 40a. 51a.
 Auðr djúpaudga, 70a.
 Ökkvinkálfa, 63a.
 Ölmóðr, 69a.
 Ölrún, 72a. 73a. 74a.
 Örgelmir, s. Aurgelmir.
 Örm, á, 30a.

Örnir, 167a.
 Örvasund, 85b.
 Óðlingar, 68, 69b.
 Baldr, 5a. 7a. 29a. 43a. 56. 57a. 70.
 Baleyr, Óðinn, 32a.
 Bálkr, 69a.
 Barn, 66a.
 Barri, maðr, 69a.
 Barri lundr, 61b.
 Bævörr, dvergr, 2a.
 Bólverkr, Óðinn, 16b. 32a.
 Bólþórr, jötunn, 19a.
 Bømburr, dvergr, 2a.
 Bórr, 185a.
 Bóðvildr, 72a. 74. 75. 76.
 Beli (Belja bani d. e. Freyr) 6b.
 Bern 154b.
 Bergelmir, 24b. 25a.
 Bestla, 19a.
 Beyla, 40a. 45.
 Bikki, 123b. 160a.
 Bikki, 146b.
 Biflindi, Óðinn, 32a.
 Bildr, dvergr, 2b.
 Bileygr, Óðinn, 32a.
 Billingr, dvergr, 2b. 15b.
 Biltröst, brú, 31b. 109a.
 Bilskirnir, 29b.
 Bivöfr, 2a.
 Bláinn, dvergr, 186a.
 Blindr, inn bølvisi, 89b.
 Bøddi, 64a.
 Borghildr, 83a. 89a. 97.
 Borgný, 141.
 Borgundir, 147a.
 Bragi, 31b. 40a. 41. 42a. 115a.
 Bragi, Högnason, 92b.
 Bragalundr, 90b.
 Brálundr, 83a. 89a.
 Brami, 69a.
 Brandey, 85a.
 Brattakeggr, 64a.
 Brávöllr, 87a.
 Breiðablik, 29a.
 Breiðrbóndi, 64a.
 Brimir, jötunn, 5b.
 Brisingamen, 48b.

Broddr, 69.
 Brúðr, 64a.
 Brunnvagar, 90a.
 Brani, dvergr, 2b.
 Brynhildr, 101. 102. 117a. 118b. 119.
 120. 125-129. 132b. 133-142b.
 Búi, 64a.
 Bui, 69a.
 Bundinskeggi, 64a.
 Burr, 1a. 66a. 70a.
 Búri, dvergr, 2b.
 Buðli, 101a. 118b. 124b. 136b. 154b. 155b.
 158b.
 Byggvir, 40a. 44. 45b.
 Byleistr, 6a. 71a.
 Dagr, konungr, 68b.
 Dagr, Högnason, 92b. 93a.
 Dáinn, dvergr, 2a. 67b.; alfr, 19b.
 Dáinn, björtr, 30b.
 Danir 129a. 136a.
 Danmörk, 97b. 133a. 139b.
 Danpr, 66b.
 Danpar staðir, 145b.
 Danr, 66b.
 Dellinger, 24a.
 Dellinger, 20b.
 Digraldi, 63a.
 Dölgþrasir, dvergr, 2b.
 Draupnir, dvergr, 2b.
 Drótt, 63a.
 Dreng, 64a.
 Drumba, 63a.
 Drumbr, 63a.
 Duneyrr, björtr, 30b.
 Duraprör, björtr, 30b.
 Durinn, dvergr, 2a.
 Dvalinn, dvergr, 2. 19b. 109a.
 Dvalinn, björtr, 30b.
 Edda, 62.
 Egðir, 4b.
 Egill, 72. 73a.
 Egill, 36b.
 Eikin, á, 30a.
 Eikinskjaldi, dvergr, 2b.
 Eikintjasma, 63a.
 Eikþyrnir, björtr, 30a.
 Eistla, 70b.

- Eitill, 133a. 148b. 163b.
 Eldhrímnir, 29b.
 Eldir, 40.
 Elivágar, 24b. 36b.
 Embla, 3a.
 Ern, 66a.
 Erpr, Atlason, 133a. 148b. 163b.
 Erpr, Jónakrsson, 160a. 164a. 165b.
 Eyfura, 69b.
 Eyjólfur, Hundingsson, 84b. 91a.
 Eylinni, 69b. 78b. 80b. 81a. 97b. 98a. 99a.
 Eymóðr, 136a.
 Eymundr, 68b.
 Eyrgjafa, 70b.
 Fafnir 69b. 99a. 105b. 106a. 107b. 108-112. 129a. 130a.
 Fálkófnir, hestr, 30b.
 Faðir, 64b.
 Farmatýr, Óðinn, 32a.
 Feima 64a.
 Fengr, Óðinn, 106b.
 Fenja, 166.
 Fenrir, 4b. 26a. 44a.
 Fensalir, 5a.
 Fili, dvergr, 2b.
 Fimafengr, 40a.
 Fimbulþul, á, 30a.
 Finar, dvergr, 2b.
 Finnakonangr, 72a.
 Fitjungr, 14a.
 á Fívi, 135b.
 Fjalarr, dvergr, 2b. 9a. 53a.
 Fjalarr, hani, 4b.
 Fjölfnir, Óðinn, 7a. 32a. 106b.
 Fjölsviðr, Óðinn, 32a.
 Fjölvarr, 52a.
 Fjörgyn, (gen.-jar), 6b. 55a.
 Fjörgynn (gen.-s) 42b.
 Fjörm, á, 30a.
 Fjörnir, 146a.
 Fjöturland, 93a.
 Fjósni, 63a.
 Fljóð, 64a.
 Fólkvangr, 29a.
 Forseti, 29a.
 Frægr, dvergr, 2b.
 Fraðmarr, 68b.
 Frakkland, 97. 113a.
 Fránangrs fors, 46b.
 Fránmarr, 77a. 78a.
 Frár, dvergr, 2b.
 Frekasteinn, 82a. 87a. 88b. 91b. 92.
 Freki, maðr, 68b.
 Freki, Óðins úlfr, 29b.
 Freyja, 29a. 40a. 43. 47. 48a. 49. 67b. 142a.
 Freyr, 28b. 31b. 40a. 43b. 44. 58. 59b. 61. 70a.
 Friant, 68a.
 Frigg, 5a. 6b. 22a. 27b. 40a. 42b. 43a. 142a.
 Friðleifr, 166a.
 Frosti, dvergr, 2b.
 Fróðn friðr 84b.
 Fróði, 68a. 69a. 166. 168.
 Fulla, 27b.
 Fúlfnir, 63a.
 Fandinn, dvergr, 2b.
 Gagnræðr, Óðinn, 22b. 23.
 Gandálfr, dvergr, 2b.
 Gangleri, Óðinn, 31b.
 Garmr, hundr, 6a. 31b.
 Gaur, Óðinn, 32b.
 Góll, 31a.
 Gómul, á, 30a.
 Göndli, Óðinn, 32a.
 Göndul, 3b.
 Göpul, á, 30a.
 Gefjon, 42a.
 Geirmímí, 84b.
 Geirmundr, 143b.
 Geirniðung, 147b.
 Geirröðr, 27. 28a. 32.
 Geirskögun, 3b.
 Geirvimul, á, 30a.
 Geirólul, 31a.
 Geitir, 98.
 Gerðr, 59. 60a. 61. 70a.
 Geri, úlfr, 29b.
 á Gimli, 7b.
 Ginandi, 69a.
 Ginnarr, dvergr, 2b.
 Ginnungagap, 1a.

Gipul, á, 30a.
 Gisl, hestr, 30b.
 Gjallarhorn, 6a.
 Gjálp, 70b.
 Gjöll, á, 30a.
 Gjúki, 69b. 99b. 101a. 102b. 103a. 111b.
 128b. 134a. 159b.
 Gjúki, Högnason, 133b.
 Gjúkungar, 120b. 133b.
 Glapsviðr, Óðinn, 32a.
 Glasialundr, 77b.
 Glaumvör, 133b. 150b. [152](#).
 Glæðr, hestr, 30b.
 Glæðsheimr, 28b.
 Gler, hestr, 30b.
 Glitnir, 29a.
 Glói, dvergr, 2b.
 Gnitaheiðr, 99a. 106a. 145b.
 Gnúpabellir, 6a.
 Gnúpalandr [86](#). 87a. 88a.
 Goðþjóð, 3b. 128b. [161](#).
 Góinn, ormr, 30b.
 Gotnar, 101b. 147a. 160b. 163a. 165a.
 Gotneskr, 135b.
 Gotar, 125b.
 Grábakr, ormr, 30b.
 Grafvölluðr, ormr, 30b.
 Grafvitnir, 30b.
 Gramr, sverð, [106a](#). 110a.
 Grani, hestr, 74a. 87a. 98b. 99b. 104a.
 112b. 115a. 120b. 129a. 134b. 143a.
 Granmarr, 85a. 91a.
 Græð, á, 30a.
 Greip, 70b.
 Griðr, (tröllkona) 92b.
 Grimbildr, 101b. 103b. 135b. 136a. [137](#).
 142b. 156b.
 Grímnir, Óðinn, 28a. 32a.
 Grímr, Óðinn, 31b. 32a.
 Grímr, maðr, 69a.
 Gripir, Eylímason, [98-103](#).
 Grotti (Grotta), [166](#).
 Guðmundr, 86a. [91](#). [92](#).
 Guðrún, Gjúkadóttir, 69b. 101b. 102b.
 103b. [117](#). [119b](#). [123](#). [125a](#). 129b. 130-
[140](#). 142b. 145a. 153b. [155](#). [156](#). [157](#).
[158](#). [159](#). 160-164.

Gullinkambi, hani, 4b.
 Gullnir, 87a.
 Gullrönd, 131a. 132b.
 Gulltoppr, hestr, 30b.
 Gullveig, 3b.
 Gungnir, spjót, 115a.
 Gunnarr, Gjúkason, [69b](#). [101b](#). [102](#). 103a.
 117b. 118a. [120](#). [121](#). [126](#). [133](#). 134b.
 136b. [142](#). [145-149](#). [150-156](#). 162a.
 163b.
 Gunnarr, 69a.
 Gunnarr (bróðir Borghildar), 97a.
 Gunnlöð, 9a. [16](#).
 Gunnr, 3b. 90a.
 Gunnþorin, á, 30a.
 Gunnþró, á, 30a.
 Guthormr, 69b. [103a](#). 119a. 125a. 134b.
 Gylfi, 88a. 93b.
 Gyllir, hestr, 30b.
 Gýmir, jötunn, 44a. 58b. [59](#). 60a.
 70a.
 Gýmisgarðar, 59a.
 Gyrðr, 68b.
 Hábrók, 31b.
 Hæddingi, 69a. 136b.
 Hagall, [89](#).
 Haki, 70a.
 Hákon, 135b.
 Hálfðan, 68b. 168b.
 Hálftr, 135b.
 Halr, 64a.
 Hamall, 89a. 90a.
 Hamðir, Jónakrason, [160](#). [161](#). [163-166](#).
 Hámundur, 97a.
 Hannarr, dvergr, 2b.
 Hár, Óðinn, 3b. 31b.
 Hár, dvergr, 2b.
 Haraldr Hildstöna, 69b.
 Harbarðr, Óðinn, 32a. [51-55](#).
 Hatafjörðr, 79a.
 Hati, álfr, 31a.
 Hati, jötunn, [79](#). 80a.
 Hátún, 84a. 85b.
 Haugspori, dvergr, 2b.
 Hávamál, 21b.
 Hávi, 21b. 16b.
 Hávarðr, Hundingsson, 84b.

Höðbroddr, 85a. 86b. 87b. 91a. [92](#).
 Höðr, 5a. 7a. 56b. [57](#).
 Högnadóttir *d. e.* Sigrún, 84b.
 Högni, 88a.
 Högni, Gjúkason, 69b. 102a. 103a. 118b.
 121b. [133](#). 134b. [135](#). 136a. 139b.
[145-149](#). [150-156](#). [160](#).
 Höggstari, dvergr, 2b.
 Hóldr, 64a.
 Hóll, á, 30a.
 Hörfár, [69](#).
 Hösvir, 63a.
 Heðinn, Hjörvarðsson, 77a. [80b](#). [81](#). 82b.
 Heðinsey, 85a.
 Heiðdraupnir, 114b.
 Heiðr, 3b. 70a.
 Heiðrekr, 141a.
 Heiðrún, geit, 30a. 71b.
 Heimdallr, 1a. 4b. 6a. 29a. 44b. 48b.
 62a.
 Heinnir, [100](#). 101a. 102a.
 Hel, 5a. [30](#). 56a. 154b.
 Helblindi, Óðinn, 31b.
 Helgi Haddingjaskaði, [78-82](#).
 Helgi Hundingsbani, 83a-96b. 97a.
 Hemingr, 89a.
 Hepti, dvergr, 2b.
 Herborg, 130b.
 Herfjötur, 31a.
 Heri, dvergr, 2b.
 Herjafótr, Óðinn, 22a. 67a.
 Herjunn, Óðinn, 31b. 132a.
 Herkja, 139a. 140b.
 Hermóðr, 67a.
 Hersir, 65b.
 Herteitr, Óðinn, 32a.
 Hervarðr, Hundingsson, 91a.
 Hervör, alvit, 72a. 74a.
 Hildigunn, 68b.
 Hildólfr, [51b](#).
 Hildr, 3b. 31a. 128b.
 Himinbjörg, 29a.
 Himinvangar, 84a.
 Hindarfjall, 111b. 113a.
 Hjalli, [147](#). [155](#).
 Hjálmbæri, Óðinn, 31b.
 Hjálmgunnarr, 113b. 128b.

Hjálprekr, 104a. 106b. 107b.
 Hjördis, 69b. 97b. [98](#).
 Hjörleifr, 85a.
 Hjörvarðr, 70a.
 Hjörvarðr, [77](#). [78](#). 79a. 80a. 81b. 82b.
 Hjörvarðr, Hundingsson, 84b. 91a.
 Hlaðgandr, svanbvit, 72a. 74a.
 Hlaevangr, 2b.
 Hlæðvarðr, 79a.
 Hlæðver, 73b. 74a. 136b
 Hlökk, 31a.
 Hlebarðr, jötunn, [52b](#).
 Hlebjörg, 92b.
 Hleðis, 68a.
 Hleidr, 168a.
 Hlésey, 54a. 90a. 143b.
 Hlin, 6b.
 Hliðskjálf, 27b. 58a.
 Hljöðólfr, dvergr, 2b.
 Hlörriði, þórr, 36a. 37b. 38b. 39b.
[45](#). 47b. 48b. 50b.
 Hlödýn, jörð, 6b.
 Hlymdalir, 128b.
 Hniflungr, 87b. 158a.
 Hnikarr, Óðinn, 32a. 106b. 107a.
 Hnikuðr, Óðinn, 32a.
 Hóðmimis holt, 26a.
 Hóðdropnir, 114b.
 Hœnir, 3a. 7b. [104a](#).
 Hörnbori, dvergr, 2b.
 Hraesvelgr, 25a.
 Hraudungr, 27a. 69b.
 Hróon, á, 30a.
 Hreiðmarr, 104a. [105](#).
 Hreimr, 63a.
 Hrið, á, 30a.
 Hrimfaxi, hestr, 23a.
 Hrimgerðr, [79](#). [80](#).
 Hrimgrimmir, þurs, 61a.
 Hrimnir, 70a.
 Hrimþursar, 30b.
 Hringstaðir, 83b. 88b.
 Hringstöð, 84a.
 Hringr, 88a.
 Hrist, 31a.
 Hraerekr, slöngvanhangi, 69b.
 Hróðmarr, [78](#). 79a. 81b.

Hróðrglað, 165a.
 Hróðvitnir, álfr, 31a.
 Hrólf, inn gamli, 69b.
 Hrollaugr (Hrollangs synir), 93a.
 Hropt, Óðinn, 7a. 28b. 44b. 114b.
 Hroptatýr, Óðinn, 20b. 32b.
 Hrossþjófr, 70a.
 Hrotti, sverð, 112b.
 Hrungr, jötunn, 37b. 46a. 52a. 167a.
 Hrymr, 6a.
 Huginn, hrafn, 29b.
 Humlung, 77a.
 Húnaland, 130b. 141b.
 Húnn, 135b. [145](#). [146](#). [148](#).
 Hundingr, 84a. 89a. [90](#). 94a. 97b. 98a.
 Hundland, 89a.
 Húnkonungar, [160b](#).
 Húnmörk, 146b.
 Húnskr, 117a. 136b.
 Hveðna, 70a.
 Hvergelmir, 30a.
 Hýmí, 36b. [37](#). [38](#). [39](#). 43b.
 Hymlingr, 77a.
 Hyndla, [67](#).
 Iðavóllr, 1b. 7a.
 Iði, 167a.
 Iðmunn, [77](#).
 Iðunn, 40a. 42a.
 Ifing, á, 23a.
 Imdr, 70b.
 Íms faðir, Vafþrúðnir, 22a.
 Ingunar Freyr, 44a.
 Innsteinn, 67b. [68](#).
 Ísólf, 69a.
 Ísugr, 85a.
 Ívaldi, 31b.
 Ívarr, víðfaðmi, 70a.
 Jafnhár, Óðinn, 32a.
 Jálkr, Óðinn, [32](#).
 Jari, dverg, 2b.
 Jarizleifr, 136a.
 Jariasknr, 136a.
 Jarl, 65a. 66a.
 Járnsaxa, 70b.
 Járnskjöldr, 69a.
 Járnsviðr, 4b.
 Jörmungandr, 6a.

Jörmunrekr, 69b. 123b. [181](#). 163a. 163b.
[165](#).
 Jörvellir, 2b.
 Jöurr, 69a.
 Jötunheimar 47b. 58a. 59a. 61b.
 Jöð, 66a.
 Jónakr, 123a. [160](#). 161b.
 Kára, 96b.
 Kári, 69a.
 Karl, 64a.
 Körmt, á, 30a.
 Kefsir, 63a.
 Ketill, Klyps arfþegi, 69a.
 Kili, dverg, 2b.
 Kjalarr, Óðinn, 32a.
 Kjárr, 72a. 74a. 145b.
 Kleggi, 63a.
[Klár](#), 63a.
 Klyppr, 69a.
 Knefrúðr, Knefrúðr, 133a. 145a.
 Kolga (bylgja), 85b.
 Konr, [66](#).
 Kostbera, 133b. 150b.
 Kumba, 63a.
 Kundr, 66a.
 Læráðr, 30a.
 Langbarðr, 136a.
 Laufey, 45a. 48b. 49a.
 Læðver, 72a.
 Leggjaldr, 63a.
 Leiptr, á, 30a.
 Léttfeti, hestr, 30b.
 Líf, 26a.
[Lífþrasir](#), 26a.
 Limafjórðr, 150a.
 Litr, dverg, 2b.
 Loddafafnir, 16b. [17](#). [18](#). 21a.
 Lóðinn, 80a.
 Lóðurr, 3a.
 Lofarr, 2b. 3a.
 Lofnheiðr, 105b.
 Logafjöll, [84](#). 91a.
 Loki, 5a. 6a. 39b. [40](#). [41](#). [42](#). [43](#). [47](#).
[48](#). [49](#). 70b.
 Loptr, Loki, 41a. 42a. 71a.
 Lútr, 63a.
 Lyngheiðr, 105b.

Lyngvi, Hundingsson, 107b.
 Magni, 26b. 51b.
 Már, 69a.
 Mógþrasir, 26b.
 Meili, 51b.
 Melnir, bestr, 68a.
 Menja, 122a. [168](#).
 Mimir, 3b. 6a.
 Mimr, 5b. 114b.
 Mist, 31a. 87b.
 Miðgarðr 53a. [68](#); Miðgarðsormr, 6b.
 Miðvitnir, 32a.
 Mjöllnir, 26b. 39b. 45b. 46a. 50a.
 Mjóðvitnir, dvergr, 2a.
 Móinn, dvergr, 2b.
 Móinn, ormr, 30b.
 Móinsheimar, 87b. 92b.
 Móðsognir (Mótognir). dvergr, 2a.
 Móði, 26b. 39a.
 Móðir, 64b. 65a.
 Mornaland, 141a.
 Mundilfæri, 24a.
 Muninn, hrafn, 29b.
 Muspell, 6a. 44a.
 Mýlnir, bestr, 88a.
 Myrkviðr, 44a. 88a. [145](#). 156a.
 Mýsingr, 166a.
 Nabbi, dvergr, 67b.
 Naglfar, skip, 6a.
 Náinn, dvergr, 2a.
 Nali, dvergr, 2b.
 Nanna, 69a.
 Nár, dvergr, 2a. [6](#).
 Norð, Lokason, 46b.
 Nari, Lokason, 46b.
 Náströnd, 5b.
 Nauð, rún, 114a.
 Nökkvi, 69a.
 Nönn, á, 30a.
 Nörvi, 24a. 35a.
 Nöt, á, 30a.
 Niðafjöll, 5a. 7b.
 Niðböggr, 5b. 7b. 30b. 31a.
 Niði, dvergr, 2a.
 Niðjungr, 66a.
 Niðr, 66a.
 Niðuðr, [72](#). [73](#). [74](#). [75](#). [76](#).

Nifflhel, 25b. 56a.
 Niflungar, 126b. [133](#). 146a. [147](#). [154](#).
 Nipingr, dvergr, 2a.
 Njarar (Njaradróttinn), [73](#). 75b.
 Njóðrðr, 25a. 29a. 31b. 40a. 43b. [49a](#).
 58a. 61b.
 Nöntún, 29a. 49a.
 Noregr, 80b. 81a.
 Nori, dvergr, 2a.
 Norðri, dvergr, 2a.
 Nýi, dvergr, 2a.
 Nýrðr, dvergr, 2b.
 Nyt, á, 30a.
 Oddrún, 122b. 133b. [141](#)—[144](#).
 Óðinn, 3. 4a. 5a. 6. 15b. [19](#). [22](#). 25b.
 26b. 27b. 28b. 29b. 31b. 32b. 38a. 39b.
 40a. 41a. [42](#). 49a. 50b. 51b. 53a. 55b.
[56](#). [57](#). 60a. 71a. 84a. [93](#). 94a. 95a.
[96](#). 104a. 105a. [113](#). 129a.
 Óðr, 4a.
 Óðrærir, 19a.
 Ögir, 31b. 36a. 39b. 40. 41b. 42a. 43a.
 46b. 86a.
 Ofnir, ormr, 30b.
 Ofnir, Óðinn, 32b.
 Óinn, dvergr, 104b.
 Ókólnir, 5b.
 Ómi, Óðinn, 32a.
 Orkningr, 152b.
 Óski, Óðinn, 32a.
 Óskopnir, 109a.
 Otr, 104a. 105b.
 Óttarr, Innsteinnsson, 67b. [68](#). [69](#). 70a.
 71b. 72b.
 Petlandsfjórðr, 166a.
 Ræðbarðr, 70a.
 Ræðgríð, [31a](#).
 Ræðseyjarsund, 51b.
 Ræðsviðr, dvergr, 2b.
 Rán, 79b. 86a. 104b.
 Randgríð, 31a.
 Randver, 70a.
 Randver, 160a.
 Ratatoskr, 30b.
 Rati, 16a.
 Ræfill (Ræfils bestar:skip), 100b.
 Rognir, 114b.

Röðulsfjöll, 82b.
 Röðulsvellir, 78a.
 Reginleif, 31a.
 Reginn, dvergr, 2b.
 Reginn Hreiðmarsson, 99a. 104a. 105b.
 106. 107b. 108a. 109b. 110. 111.
 Reifnir, 69a.
 Rennandi, á, 30a.
 Riðill, sverð, 110a.
 Rigr, 62. 63b. 65. 66b.
 Rio, 30a. 74a. 106a. 118b. 126a.
 147a.
 Rindr, 57a.
 Ristill, 64a.
 Rógheimr, 82b.
 Saðr, Óðinn, 32a.
 Sæfari, 68a.
 Sæhrímnir, 29b.
 Sæmorn, á, 78a.
 Særeiðr, 77a.
 Sævarstaðr, 74.
 Saga, 28b.
 Ságunes, 87a.
 Sælgofnir, 93b.
 Sámsey, 42b.
 Samngetal, Óðinn, 32a.
 Saxi, 139b.
 Sökkmimir, jötunn, 32a.
 Sökkvabekkr, 28b.
 Sörli, 160a. 164a. 165.
 Seggr, 64a.
 Sevaufjöll, 92b. 93a. 94a.
 Sif, 40a. 36a. 37b. 39a.
 Sigarr, 81b. 135b.
 Sigars hólmr, 78b.
 Sigarsvöllr, 81b. Sigarsvellir 81b. 83b.
 Sigföðr, Óðinn, 6b. 32a. 45b.
 Siggeirr, 87a. 135b.
 Sigmundur, Völsungson, 67a. 83b. 89a. 97a.
 108b. 135b.
 Sigrún, Högnadóttir, 86a. 88b. 90a. 91a.
 93a. 94b. 95. 96.
 Sigtrygg, 68b.
 Sigtýr, Óðinn, 148a.
 Sigdrif, Sigdrifa, 112a. 113. 114.
 Sigrlinn, 77. 78a. 81b.
 Sigurðr, Sigmundarson, 69b. 97b. 98. 129.

130. 131. 133. 134. 135. 137a. 142.
 159a. 160b. 161a. 162a. 163b.
 Sigyn, 5a. 46b.
 Silfrintoppr, hestr, 30b.
 Sindri, 5a.
 Sinfjöldi, 84a. 86a. 87b. 92a. 97.
 Sinir, hestr, 30b.
 Sinrjóð, 77a.
 Sið, á, 30a.
 Siðgrani, Óðinn, 33a.
 Siðhött, Óðinn, 32a.
 Siðskeggr, Óðinn 32a.
 Skaði, 29a. 40a. 44b. 45a. 46b. 58a. 60a.
 Skafíðr, dvergr, 2b.
 Skataluodr, 129a.
 Skógn, 3b. 31a.
 Sköll, úlfr, 31a.
 Skeggöld, 31a.
 Skeiðbrimir, hestr, 30b.
 Skekkill, 69a.
 Skilfingr, Óðinn, 32b.
 Skilfugar, 68.
 Skinfaxi, hestr, 23a.
 Skirvir, dvergr, 2b.
 Skirmir, 58b. 59. 60a. 61b.
 Skíðhlaðoir, skip, 31b.
 Skjöldungar, 68.
 Skrymir, 46a.
 Skuld, 3.
 Skúrhildr, 69a.
 Slagföðr, 72a. 73a.
 Sleipnir, hestr, 31b. 56a. 70b. 115a.
 Slíð, á, 30a.
 Slíðr, á, 5a.
 Smíðr, 64a.
 Snævarr, Högnasoo, 133b. 152b.
 Snæfjöll, 83b.
 Snör, 64a.
 Snót, 64a.
 Sækin, á, 30a.
 Sólarr, Högnason, 133b. 152b.
 Sölfjöll, 83b.
 Sólheimar, 87b.
 Soor, 66a.
 Sparinsheiðr, 88a.
 Sporvitnir, hestr, 88a.
 Sprakki, 64a.

Sprund, 64a.
 Stafnsnes, 85a.
 Starkaðr, 91a. 92b.
 Strönd, á, 30a.
 Styrkleifar, 92b.
 Suðri, dvergr, 2a.
 Suðrmenu, Sunnenni, 139b.
 Surti, Surtir, 6a. 23b. 26b. 109a.
 Suttungr, 18. 35b. 61a.
 Sváfa, 68b.
 Svávaland, 78a.
 Svávar (Svávakonungr), 78a.
 Svafnir, ormr, 30b.
 Svafnir, Óðinn, 32b.
 Svafnir, konungr, 77a. 78a.
 Svalinn, 31a.
 Svanhildr, 122b. 133a. 160a. 161. 163a.
 Svanhvít, 72. 73a.
 Svanni, 64a.
 Svanr, enn rauði, 68a.
 Svarangr, 53b.
 Svarinshaugr, 86a. 91a.
 Svarri, 64a.
 Svarthöfði, 70b.
 Svásuðr, 24a.
 Sváva, Eylimadóttir, 78b. 79a. 80b. 81. 82.
 Svndillfari, 70b.
 Svöl, á, 30a.
 Svegjuðr, hestr, 87b.
 Sveinn, 66a.
 Sviðurr, Óðinn, 32a.
 Sviorr, dvergr, 2b.
 Svipall, Óðinn, 32a.
 Svipuðr, hestr, 87b.
 Sviðrir, Óðinn, 32a.
 Svíþjóð, 72a. 167b.
 Sylgn, á, 30a.
 Tótrughypja, 63b.
 Tindr, 69a.
 Trónucinna, 63b.
 Trónucyri, 85b.
 Týr, 36a. 39a. 40a. 43b. 44a. 114a.
 Týrängir, 69a.
 Úlfdalir, 72a. 73a. 74a.
 Úlfr, 68a.
 Úlfr, 69a.
 Úlfrán, 70b.

Úlfajár, 72a.
 Úlfr, 28b. 31b. 148a.
 Unavágr, 86a.
 Urðr, 3a.
 Urðarbrunnr, 3a. 16b.
 Úðr, Óðinn, 31b.
 Váfuðr, Óðinn, 32b.
 Vafþrúðnir, 22-26.
 Vagr, Óðinn, 32b.
 Valaskjálf, 28b.
 Valbjörg, 137b.
 Valdarr, 136a.
 Valfuðr, 1a. 3b. 4b. 32a.
 Valgrind, 29b.
 Valhöll, 5a. 28b. 29b. 67a. 94a.
 Vali, áss, 26b. 70a.
 Vali, Lokason, 5a.
 Valland, 53a. 72a. 128a.
 Valneskr, 137b.
 Valtmr, 56b.
 Ván, á, 30a.
 Vanabeimr, 25b.
 Vandrilsvé, 94a.
 Vaningi, Freyr, 61b.
 Vár, 50a.
 Varinsey, 86b.
 Varinsfjörðr, 85b.
 Varinsvik, 80a.
 Völsungr, 69b. 88a. 89a. 106b.
 Völundr, 72-78.
 Vönd, á, 30a.
 Vö, 42b.
 Vegsvinn, á, 30a.
 Vegtamr, Óðinn, 56b. 57b.
 Veigr, dvergr, 2b.
 Véorr, 6b. 37. 38a.
 Verðandi, 3a.
 Verland, 55a.
 Vestri, dvergr, 2a.
 Við, á, 30a.
 Viðarr, 6b. 26b. 29a. 40a. 41.
 Viðólf, 70b.
 Viðrir, Óðinn, 42b. 84b.
 Viðurr, 32a.
 Vif, 64a.
 Vigblær, hestr, 94a.
 Vigdalir, 94a.

Vigríðr, 23b.
 Vilbjörg, 31b.
 Villi, dvergr, 2b.
 Villi, 42b.
 Vilmeiðr, 70b.
 Vilmundr, [111](#).
 Vin, á, 30a.
 Vina, á, 30a.
 Vinbjörg, 137b.
 Vindálfr, dvergr, 2b.
 Vindsvalr, 24a.
 Vingi, 133a. 150a. 152b. [153](#).
 Vingskornir, hestr, 112a.
 Vingþórr, [33](#). 47a.
 Virvir, dvergr, 2b.
 Vitr, dvergr, 2b.
 Ýdnir, 28b.
 Yggdrasill, 3a. 6a. 30b. [31](#).
 Yggr, Óðinn, 22a. 32b. 36a. 112a.
 Yllingar, [68](#). 83b. 86b. 88a. 89a.
 Ylgr, á, 30a.
 Ýmir, 1a. 23b. 24b. 31a. 70b.
 Ynglingar, 68b.
 Yngvi, dvergr, 2b.
 Yngvi, maðr, [68](#). 106a.
 Yrsa, 168b.
 Ysja, 63a.
 Þakráðr, 76b.
 Þáll, á, 30a.
 Þegn, 64a.
 Þekkr, dvergr, 2b.

Þekkr, Óðinn, 31b.
 Þjálf, 54a.
 Þjassi, 28b. 45a. 52b. 70a. 167a.
 Þjóðmarr, 139a.
 Þjóðnuma, á, 30a.
 Þjóðrekr, 134a. [139](#).
 Þjóðreyrir, dvergr, 20b.
 Þjóðvitnir, 29b.
 Þolley, 80a.
 Þórr, 4a. 28b. 30a. 38b. 40a. 45b. 46a.
 47b. 48b. [51](#). [52](#). [53](#). [54](#). [55](#).
 Þóra, drengjamóðir, 68b.
 Þóra, Hákonardóttir, 133b.
 Þorinn, dvergr, 2b.
 Þórir, 69a.
 Þórsnes, 87a.
 Þráinn, dvergr, 2b.
 Þríði, Óðinn, 31b.
 Þróf, dvergr, 2b.
 Þróf, Óðinn, 32a.
 Þrúðgelmir, jötunn, 24b.
 Þrúðheimr, 28a.
 Þrymheimr, 28b.
 Þrymr, 47b. 48a. [49](#). [50](#).
 Þræll, 62b. 63a.
 Þund, á, 29b.
 Þundr, Óðinn, 19b. 31b.
 Þurs, [rún](#), 61a.
 Þýðverskr, 127b.
 Þyn, á, 30a.
 Þyr, 63a.

Innhold.

Side.		Side.
Völuspá	1.	Sigurðarkviða I (Gripisspá) 98.
Hávamál	8.	Sigurðarkviða II 104.
Vafþrúðnismál	22.	Fafnismál 108.
Grimnismál	27.	Sigrdrífumál 113.
Alvíssmál	33.	Sigurðarkviða III 117.
Hýmiskviða	36.	Brynhildarkviðu brot 125.
Ægisdrekka eða Lokasenna	40.	Helreið Brynhildar 128.
Hamarsheimt (Þrymskviða)	47.	Guðrúnarkviða I 130.
Harbarðsljóð	51.	Dráp Niðunga 133.
Baldur draumar (Vegtamskviða)	56.	Guðrúnarkviða II 134.
Skirnismál	58.	Guðrúnarkviða III 139.
Rígs mál	62.	Oddrúnargrátr 141.
Hyndluljóð	67.	Atlakviða 145.
Völundarkviða	72.	Atlamál 150.
Helgakviða Björvarðssonar	77.	Guðrúnarkhvöt 160.
Helgakviða Hundingsbana I	83.	Hamðismál 163.
Helgakviða Hundingsbana II	89.	Grottasöngur 166.
Sinfjötla lok	97.	

Viðbætur.

Grógaldur	169.	Hrafnagaldur Óðins 175.
Fjölsvinnsmál	171.	Sólarljóð 178.

Trykfeil.

Side	Linje	staar	læs
XVII	20	Haanden i	Haanden
3a	18	Lódur	Lódur
4b	6	fossi	forsi
24a	23	Dellingr	Dellingr
26a	40	hamingjur	hamingjur
28a	30	gotna	Gotna
- b	2	riufnsk	rjúfusk
39b	12	Veifði	veifði
50a	18	várar	Várar
55b	13	skætingu	skætingu
56a	1	váro	váru
60a	24	Anauð	Anauð
62b	26	vel at dafna	vel dafna
67a	8	ves	vés
72b	1	Ottari	Ottari
78a	27	hafði	hafði
120a	7	hón	hon
123a	20	Oört	Oürt
145		143	145
161b	8	niflungum	Niflungum
165b	32	gotna	Gotna
174b	1	þe	þer
187a	17	Eggþær	Eggþær
192a	33	A	R
—	34	R	A
i nogle Exemplarer:			
65a	34	ind	lind
152b	1	til bekkja sinna	til bekkja sinna;

Tillæg til Anmærkningerne:

- Pag. 5b Lin. 30 og 31 grundir gjalla, gífr fljúgandi, findes kun i A, men mangler i R og alle Cdd. af Snor. Edd.
 — 39a — 1 ið friða, saal. R; men A har; hin friða, hvilken sidste Læsemaade burde været optaget i Texten.

79.0.11

